

İstihdam

İŞKUR

da 3i işgücü işveren İŞKUR

Sayı 12, Ocak-Şubat-Mart 2014

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü Yayınıdır. ISSN: 1308-528X

GENİŞ AÇI

GİRİŞİMCİLİK VE İSTİHDAM

“HEDEFİMİZ EKONOMİK ANLAMDA GÜÇLÜ TÜRKİYE’Yİ OLUŞTURMAK”
EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ

EKONOMİK GÖRÜNÜM
PROF. DR. ERDAL TANAS KARAGÖL

İŞVERENLER İŞ GÜVENLİĞİ İÇİN NELER YAPMALI?
RESUL KURT

“İŞGÜCÜ PİYASASININ NABZINI TUTUYORUZ”
ABDULLATİF GÖKDERE

Artık Herkesin Bir Danışmanı Var

İş ve Meslek Danışmanlığı

Hangi meslek bana uygun?

İş ararken neler yapmalıyım?

Kendi işimi nasıl kurabilirim?

İşverene yönelik hizmetler ve teşvikler nelerdir?

Sorularınızı cevaplamak ve ihtiyaç duyduğunuz desteği sunmak için hazırız.

444 75 87
İŞKUR

İletişim Hattı

www.iskur.gov.tr

/TuriyelKurumu

/TuriyelKurumu

ALO
170

Bilgi Danışma Hattı

Fahrettin KAYA

Editör

Değerli Okurlarımız;

Girişimcilik ile istihdam arasındaki ilişkiyi açıklamak, bu alanda çalışan tüm kişi ve kurumlara katkı sağlamak amacıyla dergimizin bu sayısında "Girişimcilik" konusunu ele alacağız.

"Geniş Açı" bölümümüzde; girişimcilik ile istihdam bağlantısının kurulması amacıyla yapılan çalışmaları, istihdam yaratmada girişimcilik ve İŞKUR'un faaliyetleri, girişimcilik kültürü ve KOSGEB girişimcilik destekleri, Türkiye'de kadın girişimciliği, yenilikçi girişimcilik, girişimciliğin gelişimi, ekonomik büyüme ve istihdam yönüne ilişkin birbirinden değerli yazıları bulacaksınız.

"Söyleşi" bölümümüzde Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci ile yaptığımız çok özel röportajda Bakanlığın ekonomiye ilişkin hedeflerini masaya yatırdık. "Ekonomik Görünüm"de çok kıymetli akademisyen Prof. Dr. Erdal Tanas Karagöl, "Son Gelişmeler Işığında Kamu Maliyesi ve Ekonomik Performans"ı sizler için değerlendirirken, "İşgücü Piyasasına Bakış" bölümünde İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanı Abdullatif Gökder, işgücü piyasasına yönelik temel göstergeleri sizlerle paylaşacak. "Aktüel", "İŞKUR'dan Haberler" ve hemen ardından gelen "İŞKUR İstatistikleri" bölümleri de İŞKUR hakkında daha fazla bilgi sahibi olmanızı sağlayacak. "Parantez" bölümünde Türkiye'nin haberleşme kapasitesini 3 kat arttıracak olan TÜRKSAT 4 A Uydusu'nu ele aldık.

"Perspektif" bölümünde yer alan değerli gazeteci ve köşe yazarı Dr. Resul Kurt "İşverenler İş Güvenliği İçin Neler Yapmalı" konusuna değinecek.

"İnce İşçilik" bölümünde "Kumun Işık ve Sesle Dansı: Kum Sanatı"nın hikayesi sizleri bekliyor. "Genç Sayfalar" bölümünde Dr. Esra Kabaklarlı "Genç İşsizlikle Mücadelede Uygulanan İstihdam Politikaları ve İŞKUR'un Önemi"ni anlatacak. Her sayıda bilgi dağarcığımızı biraz daha zenginleştiren "Kültür-Sanat" sayfalarının yanı sıra "Projeler"imizle, mesleklerle ilişkin bilgilerin yer aldığı "Meslek Bankası"yla dolu dolu hazırlanan dergimizin 12. sayısı ile huzurlarınızdayız.

İstihdam İŞKUR

Sayı 12, Ocak-Şubat-Mart 2013

*Üç ayda bir yerel süreli yayın olarak yayımlanır ve abonelerine ücretsiz olarak gönderilir.
*Dergide yayınlanan tüm yazılar kaynak adı belirtilerek iktibas edilebilir.

*Dergide yayınlanan yazılar yazarların kişisel görüşüdür, İŞKUR'u bağlamaz.

Yayın Sahibinin Adı:

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü Adına Nusret YAZICI

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Mehmet Ali ÖZKAN

Yayın Koordinatörü: Fahrettin KAYA

Editör : Fahrettin KAYA

Yayına Hazırlayan : Zahide YILDIRIM

Redaksiyon: Hakan ÖZER ■ Zahide YILDIRIM

■ Tuğba ÇİMŞİR

Fotoğraf: Adem KILIÇ ■ Kaan BAŞAK ■ Tuğba ÇİMŞİR

Yayın Kurulu:

Aydın ALABAŞ ■ Can ALKAN

■ Doğanay Nafiz İLHAN ■ Ekmel Onur AYDIN ■ Ezgi YILDIZ ■

Fahrettin KAYA ■ Hakan ÖZER ■ Nazan ÖKSÜZ

■ Uğur TUNÇ ■ Yılma Halis DÖRTLEMEZ ■ Zahide YILDIRIM

Tasarım: www.arentanitim.com.tr

0.312 430 70 81

Yayın İdare Merkezi Adresi:

Emniyet Mh. Mevlana Bul. No: 42 Yenimahalle/ANKARA

Yayın İdare Merkezi Tel: 0 312 216 30 00

e-posta: iskurdergi@iskur.gov.tr

Basım Yeri: MRK Baskı ve Tan.Hiz.Tic.Ltd.Şti.

Basım Adresi: Ağa İşleri Sanayi Sit. 1357. Sk. No:41
Ostim/ANKARA • Tel: 0.312 354 54 57

Basım Tarihi: 21.04.2014/Ankara

ISSN: 1308-528X

İstihdam

İŞKUR

da 3i işgücü sağlayan İŞKUR

İÇİNDEKİLER →

	BAŞYAZI	
	Dr. Nusret YAZICI / İŞKUR Genel Müdürü	4

	AKTÜEL	6
---	---------------	---

	SÖYLEŞİ	
	Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci: "Hedefimiz Ekonomik Anlamda Güçlü Türkiye'yi Oluşturmak"	18

	EKONOMİK GÖRÜNÜM	
	Prof. Dr. Erdal Tanas KARAGÖL Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	24

	İŞGÜCÜ PİYASASINA BAKIŞ	
	Doğanay Nafiz İLHAN İŞKUR, İstihdam Uzman Yard.	28

	PERSPEKTİF	
	İşverenler İş Güvenliği İçin Neler Yapmalı Resul KURT SGK E. Müfettişi, M.Ü. Öğretim Görevlisi	32

	PARANTEZ	
	TÜRKSAT 4A ve 4B Uyduları Doğrudan Katılım Programı Dr. Özkan DALBAY TÜRKSAT Genel Müdürü	34

İŞKUR ÖZEL	
-------------------	---

İşgücü Piyasasının Nabzını Tutuyoruz	
84	Abdullatif GÖKDERE / İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi - Başkan

BAŞARI ÖYKÜSÜ	
----------------------	---

"İsteddiğimiz Hedefe Ulaşmak İçin Azimle Çalıştık"	
90	BİSSE Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa KEFELİ

İNCE İŞÇİLİK	
---------------------	---

94	Kumun Işık ve Sesle Dansı "Kum Sanatı"
----	--

TARİHTEN SAYFALAR	
--------------------------	---

98	I. İzmir İktisat Kongresi
103	90. Yıl Dönümünde Çanakkale Zaferi

104	İŞKUR'DAN HABERLER	
-----	---------------------------	---

114	İŞKUR İSTATİSTİKLERİ	
-----	-----------------------------	---

GENÇ SAYFALAR	
----------------------	---

Genç İşsizlikle Mücadelede Uygulanan İstihdam Politikaları ve İŞKUR'un Önemi	
118	Dr. Esra KABAKLARLI

PROJELER	
-----------------	---

Kadınlar İçin Daha Çok ve İyi İşler: Türkiye'de İnsana Yakışır İş için Kadınların Güçlendirilmesi	
122	İŞKUR ve ILO Ortak Projesi

124	MESLEK BANKASI	
-----	-----------------------	---

128	KÜLTÜR SANAT	
-----	---------------------	---

GENİŞ AÇI GİRİŞİMCİLİK ve İSTİHDAM 38

İstihdam Yaratmada Girişimcilik ve İŞKUR'un Faaliyetleri	
Ali AKAY / İŞKUR Genel Müdür Yardımcısı	40
Girişimcilik Kültürünün Geliştirilmesi ve KOSGEB Girişimcilik Destekleri	
Mustafa KAPLAN / KOSGEB Başkanı	44
Girişimcilik-İstihdam İlişkisi Bağlamında Girişimcilik Eğitim Programları	
Yasemin Özüm BOZKURT / İŞKUR İstihdam Uzman Yard.	52
Türkiye'de Yenilikçi Girişimcilik ve Teknoloji Geliştirme Bölgeleri	
Mehmet CANSIZ / Kalkınma Bakanlığı Uzmanı	56
Girişimciliğin Gelişimi, Ekonomik Büyüme ve İstihdam Yönü	
Dr. Özgür TOPKAYA / Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	61
Sosyal Girişimlerin Türkiye'deki Görünümü	
Volkan IŞIK / Gazi Üniversitesi Arş. Gör.	66
Girişimcilik Süreçleri Nasıl Girişimci Olabilirim?	
Cihan DURMUŞKAYA / Sakarya Üniversitesi Arş. Gör.	72
Girişimcilik Ve İnovasyonda Ar-Ge ve Rekabetçiliğin Rolü	
Aras MORKOÇ / İŞKUR İş ve Meslek Danışmanı	78
Türkiye Kadın Girişimciler Derneği(KAGİDER) ve Faaliyetleri	
Dr. Gülden TÜRKTAN / KAGİDER Başkanı	82

BAŞARILI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR İŞLETME KURMAK İÇİN GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ ve TEŞVİKLER

Türkiye İş Kurumu 2009 yılından bu yana başta kadınlar, gençler ve engelliler olmak üzere kendi işini kurmak isteyen veya halihazırda kurulu işini geliştirmek isteyen vatandaşlarımıza yönelik olarak, aktif işgücü programları kapsamında girişimcilik eğitimleri düzenlemektedir.

Mal veya hizmet üretmek için üretim faktörlerini bir araya getiren ve bunu yaparken bir takım riskleri göz önünde bulunduran ve karşısına çıkan fırsatları değerlendirmesini bilen bireylere girişimci denilmektedir. Girişimcilik ise Fransızca kökenli olan ve "iş yapan" anlamına gelen "entrepreneurs" kelimesinden türemiş olup; zamanla yenilikleri uygulamak, fırsatları değerlendirmek için harekete geçmek gibi anlamlar kazanmıştır.

Girişimcilik ekonomik gelişmenin önemli bir unsurudur. 19. yüzyılda Büyük Britanya ve 20. yüzyılda Amerika Birleşik Devletlerinin ekonomik küresel güç olmalarının ardında yatan olgudur. Bu olgu bireysel özgürlüklerin ve bireysel ticari faaliyetlerin mutlak bir sonucu olup, bunun aynı zamanda refaha ulaşmak için her bireyin doğuştan gelen hakkı olduğu fikrinde temellenmektedir. Bireylerin serbestçe ticari faaliyette bulunmaları liberal piyasa ekonomilerinin başarısının kökenidir. Rekabete dayalı girişimcilik ne kadar güçlüyse, bunun ulusal ekonomiye yansımaları da o kadar olumlu olmaktadır.

Bireylerin fırsatları önceden sezinleyebilmesi, kişisel iletişim becerilerinin güçlü olması, risk almayı sevmesi, piyasayı iyi bir şekilde gözlemleyebilmesi ve tüketici ihtiyaçlarını öngörebilmesi gibi özelliklerin yanı sıra; başarılı bir girişim kurmak için eğitim faktörü de son derece önemlidir. Sanıldığının aksine sadece "girişimci ruh" diyebileceğimiz gerekli yeteneklere sahip olmak, istisnai durumlar haricinde başarılı bir girişimci

olmak için yeterli olamamaktadır. Gelişen piyasa şartları rekabeti arttırmakta; bu da iyi bir fikrin nasıl hayata geçirileceğinin bilinmesini zorunlu kılmaktadır. Yapılan araştırmalara göre iş fikrini gerçeğe dönüştüren kişilerin öğrenim düzeyi ne kadar yüksekse, girişimin devamlılığı ve karlılığı da o derece yüksek olmaktadır.

Bilindiği üzere; Avrupa İstihdam Stratejisi, Avrupa Birliği ülkelerinin 2000'li yıllarda uyguladığı istihdam politikalarına yön veren önemli bir belgedir. Stratejinin dört farklı amacından biri girişimciliğin geliştirilmesidir. Bunun için iş kurmak isteyenlere engel teşkil eden bürokratik süreçlerin azaltılması, çeşitli sübvansiyonlar ve vergi muafiyetleriyle girişimciliğin desteklenmesi ve teşvik edilmesi hedeflenmektedir. Bu açıdan bakıldığında İŞKUR, girişimciliğin büyüyen ekonomilerin önemli bir parçası olmasından hareketle, yeni işletmelerin açılmasını ya da kurulu işletmelerin büyümesini ve böylelikle daha fazla işsize çalışma imkanı sunmasını desteklemektedir.

İŞKUR'un Girişimcilik Faaliyetleri

Türkiye İş Kurumu, uygulanabilir bir iş fikri olduğu halde iş kurma öncesi ve sonrasındaki yasal süreçlerin neler olduğunu, iş planlarının nasıl hazırlanacağını, kredi desteklerine nasıl başvurulacağını vb. konuları bilmeyen vatandaşlarımızın kendi işlerini kurmalarına yardımcı olmak amacıyla girişimcilik eğitim programları düzenlemektedir. 2010 yılında KOSGEB ile imzalanan "Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi İşbirliği Protokolü"

Dr. Nusret YAZICI
Genel Müdür

çerçevesinde yürütülen ve toplamda 70 saat süren temel seviye girişimcilik eğitimlerinde katılımcılara iş fikri geliştirme, pazarlama, yaratıcılık, yönetim ve finansman planlaması gibi konular anlatılmaktadır. Programı tamamlayan katılımcılar, işletmelerinin kuruluş giderlerinin bir kısmının karşılanması amacıyla KOSGEB'in vermiş olduğu "Yeni Girişimci Desteği"ne başvurma hakkı kazanmaktadırlar.

İŞKUR, hizmetlerini özel politika uygulanmasını gerektiren gruplar dahilindeki kadınlar, gençler, engelliler, uzun süreli işsizler vb. başta olmak üzere önceliklendirmektedir. 2010-2013 yılları arasında Kurumumuzun düzenlediği girişimcilik eğitimlerine katılan yaklaşık 83 bin kişinin yüzde 46'sını kadın girişimci adayları oluşturmaktadır. Sadece 2013 yılında 25 bin 166 girişimcilik eğitimi katılımcısının yüzde 49'unun kadın olduğu görülmektedir. 2013'te kadınların işgücü piyasasına katılma oranı 1.3 puan artarak yüzde 30.8 olarak gerçekleşmesini de göz önünde bulundurarak, kadınların sadece çalışmak için değil aynı zamanda kendi işlerini kurmak için de son derece istekli oldukları söylenebilir. Girişimcilik eğitimlerimize katılan 15-29 yaş arasındaki katılımcıların oranı, 2013 yılında toplam katılımcıların yüzde 41'ini oluşturmaktadır. Bu da gençlerin en dinamik ve üretken dönemlerinde kendi ayaklarının üzerinde durma istek ve azmine işaret etmektedir.

Girişimcilik eğitimlerinde göze çarpan bir diğer istatistik ise 2013 yılında girişimcilik eğitimlerine katılanların yüzde 31'inin

öğretim düzeyinin ön lisans, lisans veya yüksek lisans olmasıdır. Kurumumuzun düzenlediği tüm aktif işgücü programları arasında girişimcilik eğitimleri, yükseköğretim mezunu vatandaşlar tarafından en çok tercih edilen faaliyetimizdir.

Hibe Projeleri

Sosyal sorumluluklarının bilincinde olan Kurumumuz, engelli vatandaşlarımıza yönelik hizmetlerini arttırarak devam ettirmektedir. Bu amaçla kendi işini kurmak isteyen engelli vatandaşlarımıza yönelik proje teklif çağrısına çıkmıştır. Finansmanı Engelli Çalıştırmayan İşverenlerden Tahsil Edilen İdari Para Cezaları Fonundan karşılanacak olan bu projelere, ilgili komisyonun kabul etmesi halinde -mesleki eğitim, rehabilitasyon ve istihdama yönelik faaliyetler de dahil olmak üzere- 26 bin TL'ye kadar hibe desteği verilecektir. Böylelikle engellilerin çalışma hayatına kazandırılması sağlanacaktır.

Son yıllarda işsizlikle mücadelede ve istihdamın korunmasında önemli hizmetlerde bulunan İŞKUR, üretimi arttırması ve istihdam yaratması potansiyeli bakımından girişimcilik faaliyetlerini desteklemekle birlikte, yakın gelecekte sunmakta olduğu girişimcilik eğitimleri ve faaliyetlerinin niteliğini ve kapsamını genişletmeyi planlamaktadır. Bu alanda kendine güvenen herkesi girişimcilik eğitimlerine başvurmaları için Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerimize beklemekteyiz.

"TÜRKİYE'DE İYİ İŞLER" RAPORUNUN TANITIMI YAPILDI

Dünya Bankası tarafından hazırlanan "Türkiye'de İyi İşler" Raporu'nun tanıtımı Ankara'da gerçekleştirildi. Tanıtım toplantısının açılış konuşmasını yapan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız Faruk Çelik, "Türkiye'nin son dönemlerde milyonlarca ilave istihdam oluşturmadaki başarısını ele alan bu raporun özet olarak vardığı sonuç, Türkiye'de oluşturulan yeni işlerin genel olarak iyi gelir getiren, daha iyi yaşam standartları sunan ve topluma katılımı artıran işler olduğudur." dedi.

Dünya Bankası tahminlerine göre 3,1 milyar kişinin bir işte çalıştığını, çalışma çağında olup da işgücü piyasasına katılamayan 2 milyar kişinin bulunduğunu belirten Bakanımız Çelik, Türkiye'nin 2023 hedeflerine ilişkin "Hedeflerimiz işsizliği yüzde 5'e çekmek, istihdam oranını yüzde 55'lere yükseltmek, tarım dışı sektörde kayıt dışı istihdamı ise yüzde 15'in altına çekmektir." ifadelerini kullandı.

Bu çerçevede G-20 ile İslam İşbirliği Teşkilatı üye ülkelerinin çalışma

bakanlarıyla bir araya geldiklerini ve gelişmeleri değerlendirdiklerini bildiren Çelik, "Türkiye'de İyi İşler" raporunda bu konudan övgüyle bahsedilmesinden memnuniyet duyduğunu söyledi.

Kalkınma Bakanımız Yılmaz ise yaptığı konuşmada, Dünya Bankası'nın finansal bir kurum olmasının yanında aynı zamanda bilgi bankası olduğunu da belirterek, Dünya Bankası ile ortak çalışmalar yaptıklarını anlattı. Politikalarının hedefinin insan mutlu-

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız Faruk Çelik, Kalkınma Bakanımız Cevdet Yılmaz ve Genel Müdürümüz Dr. Nusret Yazıcı Dünya Bankası tarafından hazırlanan "Türkiye'de İyi İşler" Raporu'nun tanıtım konferansına katıldı.

luğu olduğunu söyleyen Yılmaz, toplumun her kesiminin ve potansiyeli olan insanların kalkınma sürecine katılmasını istediklerini ifade etti.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı koordinasyonunda Ulusal İstihdam Stratejisi Eylem Planı hazırlan-

dığını da kaydeden Yılmaz, 2023 perspektifinin istihdam boyutunu böylece şekillendirmiş olacaklarını bildirdi. Kadınların iş gücüne katılım oranının arttırıldığını dile getiren Yılmaz, bunun Türkiye'nin büyümesi ve üretken hale gelmesinde son derece önemli olduğunu kaydetti. Kadınların işgücüne katılmasında pozitif ayrımcılık yapıldığını vurgulayan Yılmaz, bu amaçla işverenlere çeşitli teşvikler verildiğini hatırlattı. 10. 5 Yıllık Kalkınma Planı hakkında bilgi veren Yılmaz, planda işgücü piyasası bakımından temel hedefin toplumun tüm kesimlerine insana yaraşır iş fırsatlarının sunulması, işgücünün niteliğinin yükseltilip etkin kullanımı, toplumsal cinsiyet eşitliği ile iş sağlığı ve güvenliği şartlarının iyileştirilmesi ve güvenceli esneklik yaklaşımının benimsendiği bir işgücü piyasasının oluşturulması olduğunu söyledi. Plana göre 2018 yılında yüzde 7'lere düşen işsizlik öngördüklerini anlatan Bakan Yılmaz, kadınlarda iş gücüne katılma oranını yüzde 35'lere yaklaştırmayı hedeflediklerini ifade etti.

İŞKUR'un çalışmalarına da değinen

Yılmaz, 10 yıl öncesine göre Kurumun son dönemde çok önemli işler yaptığını, yüzbinlerce insana eğitim veren kurum haline geldiğini söyledi. "Türkiye'de İyi İşler" Raporu'nun tanıtım programı diğer konuşmacıların sunumları ve soru-cevap bölümünün ardından sona erdi.

‘KADINLAR İÇİN DAHA ÇOK VE DAHA İYİ İŞLER’ PROJESİNİN AÇILIŞ KONFERANSI YAPILDI

Birleşmiş Milletler (BM),
Uluslararası Çalışma
Örgütü (ILO), Türkiye İş
Kurumu (İŞKUR) ve İsveç
Uluslararası Kalkınma
İşbirliği Ajansı (SIDA)
finansmanı ile yürütülen
'Kadınlar İçin Daha Çok ve
Daha İyi İşler: Türkiye'de
İnsana Yakışır İş İçin
Kadınların Güçlendirilmesi'
Projesi'nin açılış konferansı
Ankara Dedeman Otel'de
gerçekleştirildi.

Projenin açılış konferansına Genel Müdürümüz Dr. Nusret Yazıcı, İsveç Ankara Büyükelçisi Lars Wahlund, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürü İsmet Yıldız Polat ve çeşitli sendika temsilcileri katıldı.

Konferansta söz alan Genel Müdürümüz Dr. Nusret Yazıcı, kadın istihdamının artmasının ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasında önemli bir kilometre taşı olduğunu kaydederek, kadınların işgücü piyasasına katılmasının bir ev için daha yüksek gelir ve daha kaliteli hayat şartları anlamına geldiğini söyledi. İŞKUR'un son 3-4 yıldır uyguladığı çalışmalar dolayısıyla birçok ülkenin istihdam kurumları tarafından örnek alındığını ifade eden Genel Müdürümüz Yazıcı, hizmetlerinde toplumsal cinsiyet eşitliğine dikkat ettiklerini ve kadına

yönelik istihdamda birçok projeye imza attıklarını dile getirdi.

2010-2013 yılları arasında yürüttükleri AB ve Türkiye tarafından finanse edilen 27 milyon avro bütçeli 'Kadın İstihdamının Desteklenmesi Operasyonu' kapsamında yaklaşık 10 bin kadının mesleki eğitim kurslarından yararlandığına işaret eden Genel Müdürümüz Yazıcı, "3 bin 650 kadın istihdam edilmiş ve bin 600 kadın kendi işini kurmuştur. 2013 yılında 220 bin kursiyerimizin 113 bini, toplum yararına programlarımızdan faydalanan 197 bin kişinin ise 55 binini kadınlar oluşturmuştur. 2013'te işe yerleştirdiğimiz toplam 671 bin kişinin 205 bini kadındır. 2017 yılı sonuna kadar özel sektörde işe yerleştirilenlerin içinde kadınların oranını yüzde 31'den yüzde 35'e çıkarmayı hedeflemekteyiz." diye konuştu.

GENEL MÜDÜRÜMÜZ YAZICI'DAN İŞVEREN ZİYARETLERİ

*Türkiye İş Kurumu
Genel Müdürü
Dr. Nusret Yazıcı
başkanlığındaki İŞKUR
Heyeti, Bolu, Şanlıurfa,
İstanbul ve Ankara'da
işverenleri ziyaret etti.*

Genel Müdürümüz Dr. Nusret Yazıcı, İŞKUR İl Müdürleri ve İş ve Meslek Danışmanlarıyla birlikte istihdam potansiyeli yüksek işyerlerini ziyaret ederek, İŞKUR'un "Aktif İstihdam Politikaları" kapsamında işverenlere sunduğu hizmetler hakkında bilgi veriyor.

Bu kapsamda gerçekleştirdiği ziyaretlerde işverenlere ihtiyaç duydukları nitelikli işgücünü birlikte yetiştirebileceklerini, bunun için uygulanan "İşbirliği kapsamında Mesleki Eğitim Kursları" ile "İşbaşı Eğitim Programlarını" anlatan Yazıcı, "İşyerlerinin il sınırları içerisinde çalıştırmış olduğu toplam işçi sayısının yüzde 10'u kadar işsiz kişiye, altı ay süreyle işyerinde işbaşı eğitim programı kapsamında işi öğretiyoruz, bu süre içerisinde katılımcının günlük ücretini ve genel sağlık sigortasını ödüyoruz. Eğitim süresince işverenin hiçbir mali yükümlülüğü söz konusu değilken, işveren eğitim bittikten sonra bu kişilerin içinden ihtiyacı kadarını işe alabiliyor." dedi.

Yazıcı devamında, "Ayrıca henüz bir mesleği olmayan işsizleri, işverenlerle işbirliği içerisinde işyerinde eğiterek teorik ve pratik eğitim almasını sağlıyoruz. Bu şekilde işveren, işe alacağı kişiyi hem eğitiyor hem de tanıma fırsatı buluyor." dedi.

İşverenlerin en büyük sıkıntısının nitelikli işgücü bulmak olduğunu hatırlatan Genel Müdürümüz Yazıcı, İŞKUR'un 2013 yılında düzenlediği kurs ve programlardan mezun olan yaklaşık 220 bin kişinin en az yüzde 50'sinin istihdam edildiğini belirtti.

Ziyaretler sırasında işverenlere, İŞKUR'a kayıtlı işsizleri işe almaları halinde işverenlerin 6 aydan 54 aya kadar sigorta primlerinin Kurum tarafından karşılandığı hususunda bilgi verilmiştir.

GENEL MÜDÜRÜMÜZ YAZICI'YA ANLAMLI ZİYARET

Türkiye Harp Malulü Gaziler Şehit Dul ve Yetimleri Derneği 18 Mart Çanakkale Zaferi ve Şehitler Günü sebebiyle Genel Müdürümüz Dr. Nusret Yazıcı'yı ziyaret etti.

Genel Müdürümüz Yazıcı, İŞKUR ailesi olarak her zaman şehit yakınları ve gazilerin yanlarında olduklarını ifade ederek, "Türk milleti her zaman şehit ve gazilerine sahip çıkmış ve onları baş tacı yapmıştır. Fedakârlıklarınızın

karşılığı ne yapılırsa yapılsın ödenemez." dedi.

Genel Müdürümüz Yazıcı, "Bizlere şehitlerimizin emaneti olan bu topraklarda, ülkemizin en iyi şekilde gelişmesini ve kalkınmasını sağlamak üzere Türkiye İş Kurumu olarak özveriyle çalışmaktayız. 18 Mart Çanakkale Zaferi ve Şehitler Günü dolayısıyla tüm şehit ve gazilerimizi saygı ve minnetle anıyorum." diyerek sözlerini tamamladı.

Ziyaret, Türkiye Harp Malulü Gaziler Şehit Dul ve Yetimleri Derneği'nin Genel Müdürümüz Dr. Nusret Yazıcı'ya plaket vermesiyle sona erdi.

BOLU VALİSİ ZAHTEROĞULLARI'NDAN İŞKUR'A VEDA ZİYARETİ

Bolu Valisi olarak atanan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Müsteşarı ve aynı zamanda İŞKUR Yönetim Kurulu Üyeliğinde de bulunan Ahmet Zahteroğulları, Genel Müdürümüz Dr. Nusret Yazıcı'ı ve İŞKUR üst yönetimini ziyaret etti.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Müsteşarı Ahmet Zahteroğulları, Bolu Valisi olarak atanmasının ardından gerçekleştirdiği veda ziyaretleri kapsamında Genel Müdürümüz Dr. Nusret Yazıcı ve İŞKUR üst yönetimiyle bir araya geldi. Ziyarettten duyduğu memnuniyeti dile getiren Genel Müdürümüz Yazıcı, "Gerçekleştirdiği başarılı çalışmalarla herkese örnek olan Sayın Müsteşarımızı kutluyor, yeni görevlerinde başarılar diliyorum." dedi. Zahteroğulları ise gerek Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı gerekse de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nda edindiği tecrübelerinin yeni görevinde kendisine yol gösterici olacağını söyledi.

13-14 February 2014

İŞKUR GELECEĞE BAKIŞ KONFERANSINA KATILDI

Genel Müdür Yardımcımız Mehmet Ali Özkan, British Council ve Yükseköğretim Kurulu (YÖK) işbirliğinde düzenlenen “Geleceğe Bakış: 21. Yüzyılda Mesleki Beceri, Girişimcilik ve İstihdam” başlıklı konferansa konuşmacı olarak katıldı.

Genç nüfusun işsizlik oranlarının azaltılması ve daha canlı bir iktisadi geleceğin güvence altına alınmasının şartlarını tartışmak üzere İstanbul'da gerçekleştirilen konferansa Türkiye dâhil 15 ülkeden hükümet temsilcileri, kamu kurumları ve iş dünyasının lider kuruluşları katıldı.

Türkiye'nin yanı sıra ağırlıklı olarak Doğu ve Güney Avrupa ile Orta Asyalı politika üreticileri, özel sektör yöneticileri ve eğitim uzmanlarının katıldığı konferansta, genç nüfusun istihdamını teşvik etmek için öncelikle gençlerin istihdam edilmeye hazır hale gelme kriterleri konusunda görüş birliğine varıldı.

İŞKUR'dan Genel Müdür Yardımcımız Mehmet Ali Özkan'ın konuşmacı olarak yer aldığı konferansa Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, YÖK ve Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı'nın (TEPAV) yanı sıra OECD ve Avrupa Komisyonu gibi uluslararası kurumlardan üst düzey temsilciler, üniversite rektörleri, iş dünyasında öncü kuruluşların yöneticileri ve genç girişimciler konuşmacı olarak katıldı.

Konferansın ilk gününe panelist olarak katılan Genel Müdür Yardımcımız Özkan, İşgücü Piyasası hakkında detaylı bilgilere yer verdikten sonra, işgücünün beceri uyumsuzluğuna yönelik İŞKUR tarafından yapılan faaliyetlere ve hizmetlere dikkat çekti.

Ankara'da düzenlenen Türkiye İşgücü Piyasası Analizi Çalışmaları Görüş ve Değerlendirme Toplantısı'nda bir araya gelen akademisyenler ve ilgili uzmanlar, Türkiye İşgücü Piyasası Talep Araştırması'nın geliştirilmesine yönelik görüş alışverişinde bulundu.

İŞKUR İPA İÇİN AKADEMİSYENLERİ BULUŞTURDU

Türkiye İş Kurumu ve ILO işbirliği ile "Kadınlar İçin Daha Çok ve Daha İyi İşler: Türkiye'de İnsana Yakışır İş İçin Kadınların Güçlendirilmesi Projesi" kapsamında düzenlenen toplantıya, Genel Müdür Yardımcımız Adnan Yıldırım, İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanımız Abdullatif Gökder'e'nin yanı sıra çeşitli üniversitelerden 26 akademisyen ile kamu kurum ve kuruluşlarında görevli uzman ve araştırmacılar katıldı.

Görüş ve değerlendirme toplantısının açılışında konuşan Genel Müdür Yardımcımız Adnan Yıldırım, İŞKUR'un yenilikçi adımlarla ilerlemesini sürdüreceğini ve kamu istihdam kurumu olarak üzerine düşen sorumluluklarını yerine getirmeye devam edeceğini söyledi. İŞKUR tarafından gerçekleştirilen İşgü-

cü Piyasası Analizlerine de değinen Yıldırım; "Bu toplantı sayesinde akademisyenlerimizin görüş, öneri ve değerlendirmelerini alacağız. Uygulamayı etkinleştirmenin yanı sıra işgücü talebi hakkında daha sağlıklı bilgiler edinmeyi hedefliyoruz. Bundan sonra da İŞKUR olarak siz değerli akademisyenlerin desteği ile yolumuza devam etmek istiyoruz." dedi.

İşgücü Piyasası Analizlerinin soru formları, örnekleme kapsamı ve araştırma yöntemleri 11 üniversiteden gelen akademisyenlerin görüş ve önerilerine sunuldu. Akademisyenlerin serbest kürsü sunumları ile devam eden toplantı, sonraki paylaşımlarda kullanılmak amacıyla bir iletişim ağına kurulması kararıyla son buldu.

환영합니다!
ISKUR, hoş karşılamalı
Welcome to our center

İŞKUR'DAN GÜNEY KORE VE JAPONYA'YA ÇALIŞMA ZİYARETİ

Genel Müdür
Yardımcımız Mehmet Ali
Özkan başkanlığındaki
İŞKUR Heyeti Güney
Kore ve Japonya Kamu
İstihdam Kurumlarına
çalışma ziyareti
gerçekleştirildi.

İlk olarak Güney Kore'ye giden Heyet, Kore İstihdam ve Bilişim Hizmetleri Kurumu ile İŞKUR arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla istihdam politikalarına ilişkin örnek uygulamaları inceledi. 2015 yılında İstanbul'da gerçekleştirilecek Dünya Kamu İstihdam Kurumları Birliği (WAPES) Dünya Kongresi çalışmalarıyla ilgili görüş alışverişinde bulunan Heyet, özellikle Kore İstihdam ve Bilişim Hizmetleri Kurumu'nun aktif ve pasif işgücü politikalarının yürütülmesi kapsamında kullanılan gelişmiş bilgi işlem sistemi hakkında detaylı bilgi aldı. Kore Çalışma ve İstihdam Bakanlığı bünyesindeki Kore İstihdam ve Bilişim Hizmetleri (KEIS) Kurumu Başkanı ve WAPES Başkan Yardımcısı Yoo Kilsang ile yapılan görüşmede, başta WAPES olmak üzere özellikle bilgi işlem alanındaki çalışmalarda da İŞKUR'a destek verilmesi konusuna değinildi.

İŞKUR Heyeti, çocukların ve gençlerin ilkokuldan üniversiteye kadarki

süreçte meslek tercihlerinin belirlenmesinde farklı bir yöntem olan ve dünyada başka bir örneği bulunmayan, eğlenceli bir şekilde meslekleri tanıtan "Job World" uygulamasıyla ilgili çalışmaları da yerinde inceledi. Ayrıca WAPES irtibat kişileri olan Dr. Sang Hyon Lee ve Hee-Dai Kim, Heyete bilgi işlem altyapısı WorkNet ve Kore İstihdam ve Bilişim Hizmetleri Kurumu'nun hizmetleri hakkında ayrıntılı sunum yaptı.

İŞKUR Heyeti, Çalışma ziyaretinin ikinci durağı olan Japonya'da Sağlık, Çalışma ve Refah Bakanlığı bünyesindeki İstihdam Güvenliği Bürosu Başkanı Junichi Okazaki ile görüştü.

Ziyaretler sırasında Genel Müdür Yardımcımız Mehmet Ali Özkan'a Daire Başkanlarımız Abdullah Taşaltın, Fazlı Küçük, Mehmet Aslan ve Sinan Temur'un yanı sıra İstihdam Uzman Yardımcısı Oğuzhan Küpeli de eşlik etti.

WAPES HEYETİNDEN İŞKUR'A ZİYARET

WAPES Dönem Başkanı
Elisabet Arp, İdari
Sekreteri Lenka Kint ve
Avrupa Bölge Danışmanı
Margaret Olsson
Dahlgren 2014 Mayıs
ayı içerisinde Antalya'da
gerçekleştirilecek olan
"Uluslararası Genç
Girişimcilik ve Sosyal
Girişimcilik Çalıştayı" ile
gelecek yıl İstanbul'da
düzenlenecek olan "2015
WAPES Dünya Kongresi"
konularında görüşmelerde
bulunmak üzere, Genel
Müdürümüz Dr. Nusret
Yazıcı'yı makamında
ziyaret etti.

Programın ilk gününde Genel Müdür Yardımcımız Asım Göker Keskin ve Dış İlişkiler ve Projeler Dairesi Başkanlığı başkanlığında oluşturulan çalışma grubu ile Antalya'da düzenlenecek olan çalıştayın ayrıntılarını görüşen Kint ve Dahlgren; Antalya'da yaptıkları gözlemler esnasında kendilerine eşlik eden İl Müdürlüğü personeli için ayrıca teşekkürlerini sundu.

Programın ikinci gününde ise Genel Müdürümüz Yazıcı ile görüşen WAPES Heyeti, İŞKUR'un Dünya Kamu İstihdam Kurumları Birliği'ne sunduğu katkıdan ve kendilerini kabul etmelerinden dolayı duydukları memnuniyeti dile getirdi. Görüşmeler esnasında 2015 WAPES Dünya Kongresi'nin yanı sıra WAPES-İŞKUR ilişkilerinin gelecekte daha da artırılması hakkında çeşitli fikirler masaya yatırıldı.

WAPES Nedir?

Dünya genelinde kamu istihdam kurumlarının üye olduğu birlik sayesinde, ülkeler arasında işgücü piyasası ve istihdam konularında iyi uygulamaların paylaşımı gerçekleştirilmektedir. 89 üyesi bulunan ve merkezi Brüksel'de olan Birliğe üye olmanın en önemli avantajlarından birisi ise işgücü piyasasında benzer sorunlarla karşılaşan ülkelerin operasyonel uygulamalarını paylaşabilmeleri, bu sorunları daha önceden yaşamış ve çözüme kavuşturmuş ülkelerle irtibat kurarak çözüm önerileri alabilme imkânı sağlaması. WAPES, bunun yanı sıra elde edilmiş başarıların uluslararası düzeyde tanıtımının yapılabilmesi olanağını da sağlamaktadır.

ABD'Lİ ÖĞRENCİLERDEN İŞKUR'A ZİYARET

Çocuk işçiliği hakkında araştırma yapmak amacıyla Türkiye'ye gelen heyete, Genel Müdür Yardımcımız Asım Göker Keskin, İŞKUR'un faaliyetlerini anlatan bir sunum yaptı. Öğrencilerin sorularını da yanıtlayan Keskin'e istihdam uzman ve uzman yardımcıları eşlik etti. Genel Müdür Yardımcımız Keskin, heyete ziyaretin anısına Türk geleneksel motiflerini içeren bir seramik hediye etti.

Amerika Birleşik Devletleri
Johns Hopkins Üniversitesi'nden
Tiffany Basciano başkanlığındaki 5 kişilik öğrenci heyeti, İŞKUR'u ziyaret etti.

HEDEF BELİRLEME VE PERFORMANS ÖLÇÜMÜ ÇALIŞTAYI YAPILDI

Abant'ta düzenlenen "Hedef Belirleme ve Performans Ölçümü Çalıştayı" na İŞKUR üst yönetiminin yanı sıra birçok ilden farklı unvanlardaki Kurum personeli katıldı. Genel Müdürümüz Dr. Nusret Yazıcı'nın açılış konuşmasıyla başlayan çalıştayda hedeflerin ve ilkelerin neler olması gerektiğine yönelik üç farklı oturum yapıldı. Çalıştay süresince katılımcılar, hedefler ve ilkeler konusunda bin 120'den fazla yazılı görüş önerisi verirken, belirlenecek hedeflerde Kurumsal kapasitenin geliştirilmesi, işe yerleştirme ve danışmanlık hizmeti kapsamında özel olarak dezavantajlı kişilere yönelik düzenlemelere gidilmesi gerekliliğine dikkat çekildi.

Çalıştaya katılan Kişisel Gelişim Uzmanı Ahmet Şerif İzgören ise yaptığı sunumla katılımcılara renkli dakikalar yaşattı.

Çalışma ve İş Kurumu
İl Müdürlüklerinin
2014 yılı hedeflerinin
belirlenmesi
amacıyla düzenlenen
Hedef Belirleme ve
Performans Ölçümü
Çalıştayı yapıldı.

Ekonomi Bakanı Nihat ZEYBEKÇİ:

“Hedefimiz ekonomik anlamda

**güçlü Türkiye’yi
oluşturmak”**

“2023 yılında, 500 milyar dolar mal ve 150 milyar dolar hizmet ihracatı yapan, dünya ticaretinden %1,5 pay alan, 2 trilyon dolarlık milli geliriyle dünyanın en büyük ekonomileri arasına girecek bir Türkiye hedeflemekteyiz.”

“Bakanlığımız, ekonomik anlamda güçlü Türkiye’yi oluşturmak hedefiyle kısa ve uzun vadeli stratejiler belirleyerek, bu hedefe ulaşmak için çalışmalarına hız kesmeden devam edecek.”

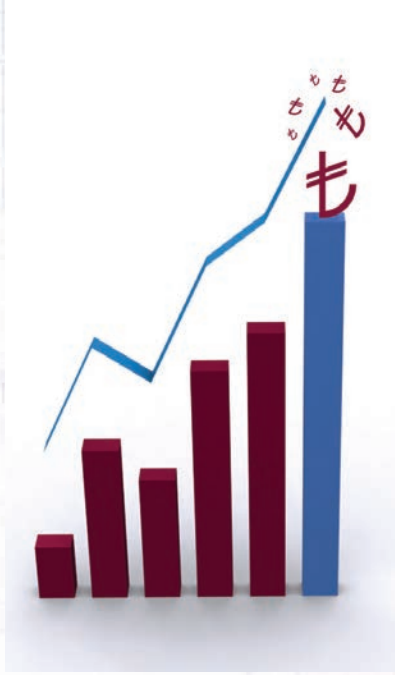
Bilindiği üzere Mayıs 2013’ten beri Amerikan Merkez Bankası’nın (FED) açıklamaları ve hamleleri, piyasalarda sert rüzgârlar estirmektedir. FED’in Ekim 2012’de yürürlüğe koyduğu, piyasadan aylık 85 milyar dolarlık varlık alımını içeren Üçüncü Miktar-sal Genişleme (QE3) paketi, temel anlamda ekonomiyi 2008 krizi öncesi dinamiklerine kavuşturmaya yönelik olarak dizayn edilmiştir. FED, bu varlık alım programını devam ettirirken de sıklıkla, işsizlik %6,5 seviyesine inene kadar ve enflasyon beklentileri kalıcı olarak bozulmadığı sürece, parasal genişlemeye devam edeceğini vurgulamış ve ekonominin ivme kazanması için gerekli tüm tedbirleri almıştır. Nitekim ekonomik aktivitenin canlanmaya başlaması ve beraberinde işsizlik oranında gözlemlenen düşüş, FED’in Aralık 2013’te Federal Açık Piyasa Komite Toplantısı sırasında varlık alımlarını aylık olarak 10 milyar dolar azaltması kararının alınmasına yol açmıştır. Takip eden ayda, yani Ocak ayında, Amerikan ekonomisinden gelen verilerin iyi gitmesiyle birlikte, parasal genişleme aylık 10 milyar dolar daha azaltılarak 65 milyar dolara indirilmiştir.

Bu süreç, gelişmekte olan ülkelerde en başta, özellikle döviz kurlarında ciddi bir volatiliteye neden olmuş ve gelişmekte olan ülkelere yönelik risk algısı, ani bir şekilde artmıştır. Bu süreç, bahsettiğimiz ülkelere sermaye çıkışlarının yaşanmasına ve bu ülkelerin ulusal para birimlerinin dolar karşısında değer kaybetme eğilimine girmesine neden olmuş ve yine bu ülkelerin borçlanma maliyetlerinin de hızlı bir şekilde yükselmeye başlamasına yol açmıştır. Bu baz senaryo, hemen hemen tüm gelişmekte olan ülkelere yaşandığı gibi bizim ülke-

mizde de yaşanmıştır. Ancak küresel para politikalarına ilişkin belirsizliklerle geçen 2013 yılında, alınan para politikası tedbirleriyle beraber ülkemiz için sıkıntılı olabilecek bu süreç, en hafif şekilde atlatılmıştır.

Şöyle de bir gerçek var ki, dünyada ekonomik dengelerin çok hızlı değiştiği bir dönem yaşanmaktadır. 2012 yılında %3,1 olan küresel ekonomik büyüme, 2013’te %3,0’a gerilemiştir (IMF). Küresel gayrisafi hasılanın %50’sini oluşturan yükselen ekonomiler, gelişmiş ekonomilere göre daha yüksek büyüme oranlarıyla dünya ekonomisine dinamizm kazandırmaya 2014 yılında da devam edecektir. Nitekim 2014 yılında gelişmiş ülkeler için %2,2 büyüme, gelişmekte olan ülkeler için ise %5,1 büyüme beklenmektedir (IMF). 2014 yılında ise küresel ekonomide zayıf bir toparlanma beklenmektedir. IMF, 2014’te dünya ekonomisinin %3,7, ABD’nin %2,8, Avro Bölgesi’nin %1,0 büyüyeceğini öngörmektedir. 2013 yılında vasat bir seyir izleyen dünya ekonomisinin, 2014 yılında risklere rağmen daha olumlu bir performans sergileyeceği tahmin edilmektedir.

Bunların yanında, ekonomimiz 2013 yılının ilk dokuz aylık döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre sabit fiyatlarla %4,0’lık büyüme kaydetmiştir. IMF’nin ülkemiz için 2013 ve 2014 yılı büyüme tahminleri sırasıyla %3,8 ve %3,5 seviyesindedir. 2014-2016 dönemine ilişkin Orta Vadeli Program’da (OVP) ise 2013 ve 2014 yılı büyüme beklentilerimiz sırasıyla %3,6 ve %4,0 olarak belirlenmiştir. Yine 2014-2016 dönemini kapsayan OVP kapsamında 2014 yılında yüzde %4’lük ekonomik büyümeyle beraber 867 milyar dolarlık milli gelire ve 11 bin 277 dolarlık kişi başı gelire ulaşmayı; 166,5 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirmeyi ve 262 milyar dolarlık ithalat yapmayı hedeflemekteyiz. Önümüzdeki süreçte ülkemizin, sağlam makroekonomik yapısı ve mali disiplini ile gelişmekte

olan ülkelerden yaşanan sermaye çıkışlarının etkilerini en hafif şekilde atlatmaya devam edeceğini düşünüyorum. Nitekim ülkemiz, Avro Bölgesi borç krizi ile Orta Doğu ve Kuzey Afrika'da yaşanan politik problemlerin üstesinden gelmiş ve etrafındaki gelişmiş ekonomiler küçülürken ve bu ülkelerdeki işsizlik oranları %30 seviyelerine çıkarken büyümeyi sürdürmüş, söz konusu ekonomik problemlerin dış ticaret üzerindeki yan etkilerini minimize etme konusunda başarılı olmuş bir ülkedir. 2014 yılında FED'in varlık alımlarını azaltacak olmasıyla, küresel ekonomideki belirsizliklerin ekonomimize etkilerinin olma ihtimali değerlendirilmektedir; fakat Türkiye, uygulanan yerinde politika önlemleri, güçlü mali yapısı ve küresel ihracattan aldığı artan payı sayesinde bu tür gelişmelerden minimum düzeyde etkilenecektir.

2023 yılında, 500 milyar dolar mal ve 150 milyar dolar hizmet ihracatı yapan, dünya ticaretinden %1,5 pay alan, 2 trilyon dolarlık milli geliriyle dünyanın en büyük ekonomileri arasına girecek bir Türkiye hedeflemekteyiz. Bakanlığımız tarafından, bu hedefler doğrultusunda tüm kısa ve uzun vadeli stratejilerimiz oluşturulmuştur ve bu hedeflere ulaşmak çerçevesinde çalışmalarımıza ilerleyen dönemde de hız kesmeden devam edeceğiz. Bakanlığımız, ekonomik anlamda güçlü Türkiye'yi oluşturmak hedefiyle kısa ve uzun vadeli stratejiler belirleyerek, çalışmalarına hız kesmeden devam edecek.

"Türkiye'deki üretim dokusunun sağlıklı bir yapıya kavuşturulmasında, ülkemizin ihracata dayalı büyüme stratejisine uygun bir ihracata dönük üretim stratejisini ortaya koymak lazımdır."

Kamu ve özel sektör işbirliğinde tüm ihracatçı sektörlerimizin 2023 yılı hedefleri ve gelecek beklentileri çerçevesinde, sektörel hedeflere paralel olarak oluşturulan 2023 Türkiye İhracat

Stratejisi, ülkemizin 2023 yılında 500 milyar dolar ihracat ile dünyanın en büyük 10 ekonomisi içinde yer alma hedefine bir adım daha yaklaşmasını sağlamak; teknolojik dönüşümü tamamlamış, lojistik ve mevzuat alt yapısı güçlü, en yeni üretim teknolojilerine hâkim tüm dünyada tanınan ve tercih edilen marka değeri yüksek ürünler pazarlayan, uluslararası pazarlarda güçlü bir Türkiye yaratmak hedefiyle ihracatın karşılaştığı yapısal sorunlara çözüm bulmak ve ekonomideki olası olumsuz gelişmelere karşı önlem olarak fırsatlardan yararlanmak amacıyla durağan bir bakış açısından ziyade zamanın şartlarına göre esnek ve dinamik hedeflere ulaşmak için uygulama aşamasında hangi politikalara, süreçlere ve yetkinliklere ihtiyaç olduğu tespit edilerek iç ve dış gelişmeler çerçevesinde revize edilebilir bir yapıda tasarlanmıştır.

İhracata dayalı kalkınma modelini benimsemiş olan ülkemizin sürdürülebilir ihracat artışını sağlamak, ihracatçı firmalarımızın uluslararası pazarlarda rekabet gücünü artırmak ve 2023 Türkiye İhracat Stratejisi'nde yer alan diğer hedefleri gerçekleştirmek amacıyla Bakanlığımız tarafından uygulanan destek programları yeni bir anlayışla ele alınarak bütüncül bir yaklaşımla geliştirilmiştir. Bu amaçlar paralelinde, ihracatçı firmalarımızın alt yapısını güçlendirmek için yurt dışı pazarlara açılma hususundaki eksiklikleri tespit edilip, gerekli eğitim programları düzenlenmekte; düzenli olarak ihracat yapmaya başlayan firmalarımızın yurt dışı pazarlarda daha çok tutunmaları, dağıtım kanalları kurmaları, pazar paylarını artırmaları ve özgün tasarımları ile bulundukları pazarların dinamiklerine uygun markalı ürünler sunmaları yönünde pazar araştırması, tasarım, marka ve Turquality gibi destekler verilmektedir. Bunun yanı sıra, iş adamlarımızın da katılımıyla birçok ülkeye ticaret heyetleri gönderilmekte, bu heyetler vasıtasıyla ihracatçılarımızın hem küresel pazarları hem de rakiplerini daha yakından tanınması ve yeni

2023 ihracat hedefimiz sürdürülebilir ihracatın sağlanması ve bu amaçla Türkiye'deki üretim dokusunun değiştirilebilmesiyle mümkündür.

*2023 Türkiye
İhracat Stratejisi
ve yürütülen
politikalar ile dış
ticaret yapımızın
güçlendirilmesinin
yanında ülkemizin
yatırım ve üretim
yapılarını da
etkileyen büyük
dönüşümler
planlamaktayız.*

iş bağlantıları kurmaları sağlanmaktadır. Önümüzdeki dönemde, elimizdeki bu fonksiyonel ihracatı destekleme araçları hem geliştirilecek hem de söz konusu programların destek tutarları artırılarak ihracatçı firmalarımızın ihtiyaçları doğrultusunda kullanılacaktır.

2023 Türkiye İhracat Stratejisi ve yürütülen politikalar ile dış ticaret yapımızın güçlendirilmesinin yanında ülkemizin yatırım ve üretim yapılarını da etkileyen büyük dönüşümler planlanmaktadır. Bu nedenle, uygulanmakta olan ihracat politikası diğer tüm kamu politika ve düzenlemeleriyle tamamlayıcı bir şekilde yürütülmektedir. Bu kapsamda, enerji ve ulaştırma öncelikli olmak üzere altyapının kalitesinin iyileştirilmesi, bilgi ve iletişim teknolojilerinin yaygınlaştırılması, çevre yatırımlarının artırılması ile enerji arz güvenliğinin, finansal kaynaklara kolay erişimin ve gelişmiş fiziki altyapı hizmetlerinin sağlanması gibi ülkemizin uluslararası pazarlarda rekabetçiliğinin güçlendirilmesine yönelik birçok faaliyetin paralel bir şekilde yürütülmesi temeline çalışmalarımız sürdürülmektedir.

2023 ihracat hedefimiz sürdürülebilir ihracatın sağlanması ve bu amaçla Türkiye'deki üretim dokusunun geliştirilebilmesiyle mümkündür. Türkiye'deki üretim dokusunun sağlıklı bir yapıya kavuşturulmasında, ülkemizin ihracata dayalı büyüme stratejisine uygun bir ihracata dönük üretim stratejisini ortaya koymak lazımdır. Bu da bir yandan özel sektör temsilcilerinin sorunlarını yakından takip etmekle, diğer yandan da üreticiyi, ülkemize katma değer kazandıracak yatırımcıyı doğru yöne çekmek ve desteklemek ile mümkündür. Dolayısıyla yatırım ve teşvik mevzuatını bu amaca uygun bir hale getirdik. Üreticimizi ihracata dayalı büyümenin bir parçası yapabilmek adına tüm vasıtalarımızla seferber olmuş durumdayız. 2012 yılı Haziran ayında yürürlüğe giren yeni yatırım teşvik sistemi ile cari açığın ilacı olacak yüksek teknolojlili ve yüksek katma değerli yatırımların teşvikinden, ülkemizin en az gelişmiş illerinde yapılacak yatırımlara sağlanan pozitif ayrımcılığa kadar pek çok teşvik hayata geçirilmiştir. Teşvik sistemimiz, 2023 hedeflerine ulaşma noktasında

her geçen gün daha da etkin olarak kullanılacaktır.

Bunlara ilaveten ihracatımızın girdi tedarikini güvenceye almak, ara malı ithalatını azaltmak ve ihracatta sürdürülebilir rekabet avantajı sağlamak amaçları doğrultusunda, 2010 yılından bu yana Girdi Tedarik Stratejisi (GİTES) kapsamındaki çalışmalarımıza devam ediyoruz. Bu kapsamda, kısa dönemde ihracata dönük üretimde daha etkin ve düşük maliyetli girdi tedariki açısından izlenecek yol haritasını oluşturuyoruz. Orta ve uzun dönemde ise, ihracatın ara malı ithalatına olan bağımlılığını azaltacak, yurt içinde ara malını daha fazla üretecek, kaynak verimliliğini ve daha fazla katma değerini yurt içinde kalmasını sağlayacak nitelikte politikalar geliştireceğiz.

İhracatımızda 2000'li yılların başından beri görülen gelişim trendi sadece nicelik düzeyinde değil nitelik olarak da bir dönüşümü beraberinde getirmiş ve ihracatın dönüştürücü etkisini açıkça ortaya koymuştur. Artık katma değeri daha yüksek ve daha fazla teknoloji içeren ürün ihraç eden bir ülkeyiz. Ürün kalitesi her geçen gün artan ve üretimde yüksek standartlar yakalayan ülkemiz ürünleri, bu sayede hem uluslararası pazarlarda tüketicilerin beğenisini kazanmakta hem de ürünlerimizin daha fazla ihracatı yapılabilmektedir. Bundan sonra da ihracatımızda, yüksek katma değer, inovasyon, ileri teknoloji kullanımı ve markalaşma gibi değişim ve dönüşüm olanak sağlayacak hususlar ön plana çıkacaktır.

"Teşvik sisteminin de etkisiyle yeni yatırımlara yönelen şirketlerimiz, daha da büyüyerek değerlerini artırmış ve bu sayede gerek yerli gerekse uluslararası yatırımcıların ilgi odağı haline gelmiştir."

Bilindiği üzere tüm ilgili kamu kurum ve kuruluşları ve özel sektör temsilcilerinin etkin katılımı ile gerçekleştirilen çalışma-

ların ardından yeni yatırım teşvik sistemi-
miz Haziran 2012'de Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

"Yeni" bir yatırım teşvik sistemi için yola çıkarken, cari açığın azaltılmasına katkı sağlamak, üretim yapımızın teknolojik değişimini ve dönüşümünü temin edecek yatırımları özendirmek, büyük ölçekli ve stratejik yatırımlara hız vermek, uluslararası sermayeyi doğrudan yatırım olarak ülkemize kazandırmak, bölgelerarası gelişmişlik farklarını azaltarak ülkemizin her bir bölgesini kendi potansiyeli doğrultusunda birer yatırım, üretim ve ihracat merkezi haline getirebilmek gibi oldukça iddialı hedefler konuldu.

Teşvik sisteminin de etkisiyle yeni yatırımlara yönelen şirketlerimiz, daha da büyüyerek değerlerini artırmış ve bu sayede gerek yerli gerekse uluslararası yatırımcıların ilgi odağı haline gelmiştir. 20 Haziran 2012 tarihinden bu yana uyguladığımız yeni teşvik sistemimiz, büyüyen ekonomimize ve istikrarlı yapısına katkı sağlayarak adeta bir lokomotif görevi üstlenmiştir. Nitekim uygulama sonuçları bunu doğrular niteliktedir. 20 Haziran 2012 – 31 Ocak 2014 dönemini kapsayan 19 aylık dönem ile bir önceki 19 aylık dönemi karşılaştırdığımızda; düzenlenen yatırım teşvik belgesi adedinin %12'lik bir artış ile 7.037'den 7.858'e, öngörülen toplam sabit yatırım tutarının %54'lük bir artış ile 89,4 milyar TL'den 137,6 Milyar TL'ye, öngörülen istihdamın ise %37'lik bir artış ile 220.713 kişiden 302.091 kişiye ulaştığını görüyoruz.

Şirketlerimizin büyüyen ekonomimizle birlikte değerinin artması ile yerli ve uluslararası yatırımcıların ilgi odağı haline gelmesi, Türkiye'nin yatırımcılar açısından önümüzdeki yıllarda da güvenli bir liman olacağının en önemli göstergesidir.

Diğer taraftan bizim görevimiz mevzuatın yayımlanması ile bitmiş değildir. Teşvik sistemimiz dinamik bir yapı-

dadır. Dönem dönem ulusal ve uluslararası alandaki ekonomik ve sosyal gelişmeler, sektörel değişimler ve bu çerçevede ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda sistemde bir takım düzenlemeler gerçekleştiriliyor.

Bu kapsamda, ilk olarak 6. Bölgemizin istihdam sorununun çözümüne katkı sağlamak ve bölgeyi emek yoğun sektörler için yeni bir üretim ve ihracat merkezi haline getirmek üzere, Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar'da 13 Ekim 2012 tarihinde bir değişiklik yapılarak Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteğine ilişkin azami destek sınırı kaldırıldı. Böylelikle, 6. Bölgede yatırım yapan yatırımcılarımıza, istihdam maliyetinin düşürülmesine yönelik diğer destek unsurları olan Gelir Vergisi Stopajı ve Sigorta Primi Desteğinde (işçi hissesi) olduğu gibi, Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteğinden de 10 yıl, yatırımın organize sanayi bölgesinde yapılması halinde ise 12 yıl süreyle destek sınırı olmaksızın yararlanabilme imkanı getirilmiş oldu.

Akabinde 15 Şubat 2013 tarihinde yeni bir düzenleme daha hayata geçirildi. Bu değişiklik ile belirli büyüklükteki otomotiv ana sanayi ve bazı yan sanayi yatırımları ile başta kömür ve asfaltit olmak üzere belirli madenleri girdi olarak kullanan elektrik üretimi yatırımları "öncelikli yatırımlar" kapsamına alındı.

Son olarak, 30 Mayıs 2013 tarihinde yürürlüğe konulan mevzuat değişikliği ile yüksek kalorili kömür istihracına (kömür çıkarma) yönelik yatırımlar da öncelikli yatırım konuları arasına dahil edildi.

Benzer şekilde, önümüzdeki dönemde de reel sektörden gelen görüş, öneri ve talepler ile ulusal ve uluslararası gelişmeler dikkate alınarak, yatırımcılarımızın önünü açacak tüm tedbirleri hayata geçirmek üzere gerekli düzenlemeleri mevzuata yansıtmaya devam edeceğiz. ■

SON GELİŞMELER IŞIĞINDA KAMU MALİYESİ VE EKONOMİK PERFORMANS

2002-2013 yılları arasında IMF'ye toplam olarak yaklaşık 23.5 milyar dolar borç ödemesi gerçekleştirilmiş, söz konusu yıllar arasında IMF anlaşmasında yenilemeye gidilmemiş ve IMF'ye olan borçlar ise 2013 yılı Mayıs ayında bitirilmiştir. Artık Türkiye ekonomisinin kendi ayakları üzerinde durduğunun önemli bir göstergesi olmuştur.

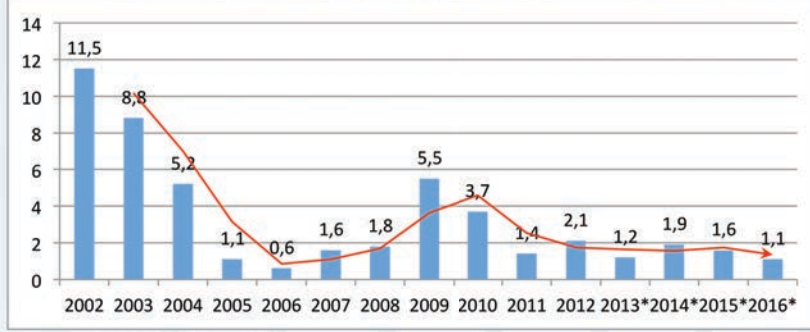
Erdal Tanas KARAGÖL*

* Prof. Dr.
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Türkiye ekonomisinde 2002 yılında başlayan ve halen sürdürülmekte olan kamu maliyesindeki yapısal reformlar, ekonomik istikrarı da beraberinde getirmiştir. Türkiye ekonomisinin önemli bir engeli olan siyasi istikrar da bu dönemde pekiştirilerek makroekonomik göstergelerde ve bütçe uygulamalarında önemli iyileşmeler gerçekleşmiştir. Bu doğrultuda bütçe gelirleri sürekli artarken bütçe açığı 2002-2008 döneminde neredeyse yarı yarıya azalmıştır. Türkiye ekonomisinde 2008 küresel ekonomik krizine önlem olarak ekonomi alanında yaşanan daralmayı sınırlandırmak için bazı vergilerde indirim ve ek harcamalar yapılarak üretim ve istihdamın negatif olarak etkilenmesine engel olunmuştur. Bu sayede Türkiye ekonomisi 2009 yılı son çeyreğinden itibaren 16 çeyreklik dönem boyunca aralıksız pozitif büyümesini sürdürmüştür.

Mali uygulamaların başarısının en kabul gören göstergelerinden biri olan bütçe açığının Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) içindeki payı 2002 yılı sonrası uygulanan mali istikrar programı çerçevesinde Maastricht kriterlerine uyum sağlayarak 2005 yılından itibaren Maastricht Kriteri olan yüzde 3'ün altında gerçekleşerek kamu maliyesindeki reformların olumlu sonuçları ortaya çıkmıştır. Bütçe açığının GSYH içindeki payı, küresel ekonomik kriz yılı ve dünya

ekonomilerinin uygulamalarıyla da ilgili olan 2009 yılında artış göstermiş, bu dönem dışında 2010 yılından itibaren hızlı ekonomik toparlanma sürecine giren Türkiye ekonomisinde oldukça düşük seviyede gerçekleşmeye devam etmiştir. Özellikle Avrupa ülkelerinin borç krizi yaşadığı ve Maastricht Kriterlerini sağlamaktan çok uzak oldukları 2011, 2012 ve 2013 yıllarında Türkiye ekonomisi bütçe açığı GSYH'ye oranı yüzde 3'ün altında gerçekleşmiştir. Böylece yapısal reformların somut bir göstergesi olarak 2002 yılındaki yüzde 11,5'lik oranın 2013 yılında yüzde 1,2'ye düşmesiyle gelişmiş ülkelerden de iyi bir performans sergilenmesi, ekonomik istikrarın sürdürülebilirliği açısından önemlidir (Grafik 1).

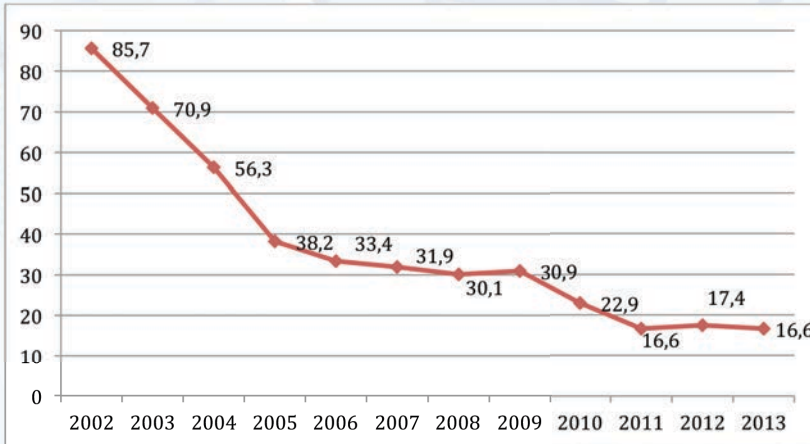

Grafik 1. Bütçe Açığı/GSYH (%)

Kaynak: BÜMKG

Türkiye ekonomisinin bir başka önemli sorunu da yıllarca yapılan çok yüksek miktarlardaki faiz harcamaları olmuştur. Faizlerdeki fahiş oranlar vergilerin etkin değerlendirilememesine, dolayısıyla bütçe gelirlerinin verimli yatırımlara aktarılamamasına yol açmıştır. Bu anlamda faiz harcamalarının vergi gelirleri içerisindeki payının düşüşü Türkiye ekonomisini ciddi bir yükten kurtararak, bütçe gelirlerinin etkin bir şekilde kullanılıp, sağlık, eğitim ve ulaşım gibi toplumsal refahı artırıcı yönde değerlendirilmesine olanak sağlamıştır.

Faiz harcamalarının vergi gelirleri içerisindeki payına bakıldığında 2002 yılında yüzde 85,7 olan pay 2013 yılında yüzde 16,6'ya düşürülerek bütçe sırtındaki ağır yükten kurtarılmıştır. (Grafik 2). Mali disiplinin sürdürülerek etkin bir ekonomi politikası izlenmesi en çok da bu yolla diğer alanlarda geniş hareket kabiliyeti sağlanmasına yol açmıştır. Çünkü etkin kullanılan vergi kaynakları ve ileride değinilecek olan borç ödemelerindeki azalış yatırımlara yönlendirilerek, pozitif bir ekonomik döngü sağlanmıştır. Bu yapı ile birlikte ekonomiye verilen şoklar bertaraf edilmekte istikrar sürmektedir.

Grafik 2. Faiz Harcamaları/Vergi Gelirleri (%)

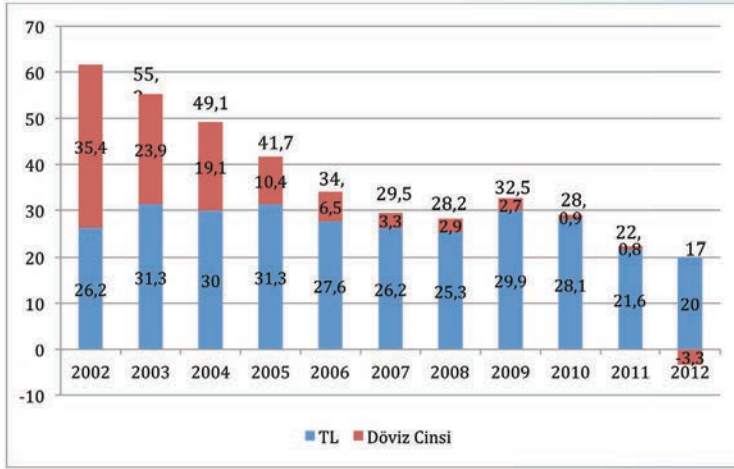
Kaynak: Dünya Bankası, Maliye Bakanlığı

Ekonomide Borç Yükünün Hafiflemesi

Bütçe göstergelerindeki en önemli iyileşmelerden biri de 2002 yılından itibaren borç oranlarındaki düşüşün yüksek olması ve sürdürülebilirliğini korumasıdır. Böylece Türkiye, gerek uluslararası kuruluşlar, gerekse yatırımcı nezdinde riski düşük ve yatırım yapılabilir ülke seviyesine yükselmiştir. Bu durumun en net göstergesi ise üç büyük kredi derecelendirme kuruluşunun yatırım yapılabilir seviyede not vermesi ve ülke risk primini

gösteren CDS'lerin tarihi dip yaparak birçok ülkeden daha düşük seviyede seyretmesidir. 2013 yılının ikinci yarısından itibaren ekonomiye verilen şoklarla birlikte yükselse de halen birçok gelişmekte olan ülkeden daha düşük bir risk primine sahip olduğu algısı yatırımcı nezdinde bozulmamıştır.

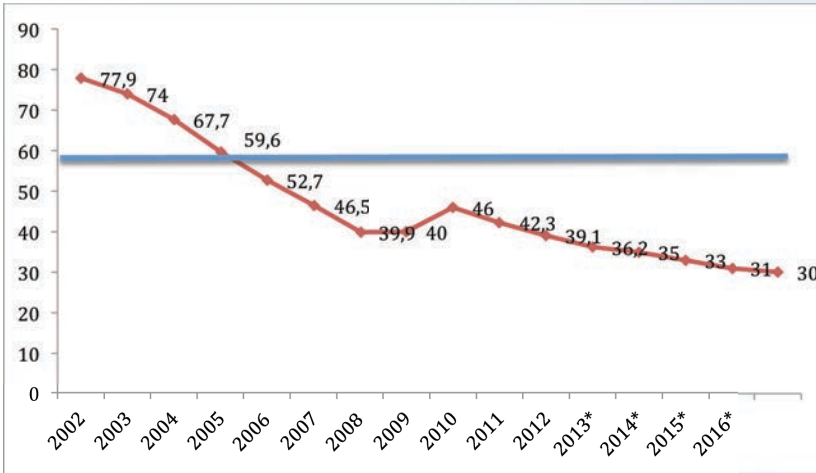
Borç yükünün az olması ile ekonomik manevra alanının sağlanması, ekonomik büyüme için önemli bir faktör olarak göze çarpmaktadır. 2002 sonrası dönemde ekonomik büyüme rakamlarındaki iyileşmenin bir nedeni de, sıkı mali disiplin yoluyla gerçekleştirilen borç oranlarındaki düşüştür. Merkezi Yönetim Borç Stokunun GSYH içindeki payında 2002 yılından itibaren gerçekleşen kademeli düşüş ekonomik büyüme içinde önemli bir faktör olmuştur. Ekonomik özgürlük alanı olarak da adlandırılan bu durum, sürdürülebilir yüksek büyüme hızının yakalanmasına katkı sağlamıştır. Türkiye'nin Gezi olaylarında ve 17 Aralık sürecinde ekonomide meydana gelen şokları kısa sürede bertaraf etmesinin temel nedeni de kamu maliyesindeki güçlü görünüm olmuştur.

Grafik 3 . Kamu Net Borç Stoku/ GSYH (%)

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

2002 sonrası gerçek anlamda yapısal reform dönemi ile özel sektör ağırlıklı bir ekonomik yapıya dönüşümle birlikte devletin denetleyici ve düzenleyici olma rolü artmış, kaynak israfının önlenmesine ve özel sektörün kaynak ihtiyacının etkin bir şekilde karşılamasının önü açılmıştır. Ekonomik dönüşüm yaşandığının bir başka göstergesi de AB tanımlı borç stokunun GSYH'ye oranı 2002 yılında yüzde 74,0 seviyesinde seyrederken 2005 yılında yüzde 52,7'ye gerilemesi ve böylece Türkiye ilk defa borç stoku-GSYH oranı açısından yüzde 60'lık Maastricht kriterini sağlaması olmuştur (Grafik 4). Bu oran 2005 sonrasında bugüne kadar da Maastricht kriterinin altında tutulmayı başarmış ve orta vadeli dönemde de bu başarının sürdürüleceği Orta Vadeli Programda da (2014 – 2016) net bir şekilde öngörülmektedir.

Grafik 4. AB Tanımlı Borç Stoku/GSYH (%)

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Diğer yandan, 2002-2013 yılları arasında IMF'ye toplam olarak yaklaşık 23.5 milyar dolar borç ödemesi gerçekleştirilmiş, söz konusu yıllar arasında IMF anlaşmasında yenilemeye gidilmemiş ve IMF'ye olan borçlar ise 2013 yılı Mayıs ayında bitirilmiştir. Artık Türkiye ekonomisinin kendi ayakları üzerinde durduğunun önemli bir göstergesi olmuştur. Bununla birlikte, Türkiye IMF'ye 5 milyar dolarlık kaynak taahhüdünde bulunmuş, gelinen süreçte borç alan ülke konumundan borç veren ülke konumuna geçmiştir.

Sonuç ve 2023 Hedefleri İçin Kamu Maliyesinin Önemi

Kamu maliyesi alanındaki iyileşmeler ekonomileri doğrudan ve pozitif bir şekilde etkilemektedir. Türkiye'de içinde bulunduğu siyasi istikrarı doğru değerlendirerek en önemli yapısal reformları ara vermeksizin bu alanda gerçekleştirerek, ekonomiye sağlam bir zemin kazandırılmıştır. Türkiye 2002 öncesinde kamu maliyesi göstergeleri birçok ülkeden kötü olan, adeta bir borç ve faiz sarmalında çırpınan ekonomik yapıdan, sıkı mali disipline ve güçlü mali göstergelere sahip olan bir ülke haline gelmiş; gelişmekte olan ülkelerden pozitif ayrışması bir yana gelişmiş ülkeleri de bu alanda geçmiştir.

2002 sonrası dönemde bütçe açığındaki başarılı performans, cari açığın arttığı dönemlerde de sürdürülmüş, böylece iki oranında yüksek olması anlamına gelen "ikiz açık" sorunu ile karşılaşılmamıştır. Bir başka kamu maliyesi göstergesi olan vergi gelirleri 2002 sonrası artmaya devam etmiş ve merkezi yönetim bütçesinin en önemli gelir kalemi olmayı sürdürmüştür. 2002 yılından itibaren istikrara kavuşan ekonomi, temel ekonomik göstergelerinde ve özellikle kamu maliyesindeki iyileşmeler sayesinde geçmiş dönemlerde alınan borçların ödemeleri büyük ölçüde tamamlanmıştır. Kayıt dışı ekonominin azaltılması, vergi gelirlerinin tabana yayılmasıyla beraber mali disiplinin sağlanarak kamu borç stokunun sürdürülebilirliği ve yatırım harcamalarının istikrara kavuşturulması bu süreçte önemli hale gelmiştir.

Türkiye'de, 2008 yılında dünyada yaşanan küresel ekonomik kriz ortamında iç talebi güçlendirme amacıyla mali araçlar kullanılmış ve mali-bütçe disiplinine önem verilerek zaman aşımına uğramış vergi alacakları taksitlendirilip ek gelir elde edilmiştir.¹ 2008 küresel krizinden kısa sürede çıkılmasında ve ekonomi politikalarının uygulanması için geniş manevra alanı bulunmasında Borç/GSYH ve Bütçe Açığı/GSYH oranlarındaki iyileşmenin ve banka sermayelerinin güçlendirilmesinin önemli payı vardır. Küresel ekonomik krizden dolayı piyasalarda belirsizliklerin hüküm sürdüğü bir ortamda Türkiye'nin geleceğe yönelik hedef ve uygulamalarını kapsayan OVP'lerin uygulamaya konulması önem teşkil etmektedir. Türkiye'nin Gezi olaylarında ve 17 Aralık sürecinde ekonomide meydana gelen şokları kısa sürede bertaraf etmesinin temel nedeni de kamu maliyesindeki güçlü görünümüdür.

2023 hedeflerine yönelik olarak kamu maliyesinde atılması gereken adımların başında mevcut mali disiplini sürdürmek gelmektedir. Böylece hem kaynak israfı önlenmiş olacak hem de ekonominin tüm alanlarında hareket kabiliyeti korunacaktır. Bu doğrultuda mali reform kapsamında kayıt dışılığın önüne geçilmesi adına alınan önlemler artırılmalıdır. Kaynaklar kayıt dışı istihdamı önlemeye, vergi denetimlerini sıklaştırılmaya aktarılmalı ve kurumlar arası koordinasyon artırılmalıdır. Aynı zamanda işgücü düzenlemelerinin daha esnek hale getirilmesi ile kayıt dışı istihdamın engellenmesi için düzenlemeler yapılmalıdır. İşveren örgütleri, sendikalar ve sivil toplum örgütleri gibi farklı gruplara erişimi sağlayacak tamamlayıcı politikalar kayıt dışılığı azaltmayı hedefleyen genel bir strateji çerçevesinde vergi ve çalışma hayatındaki reformlar ile desteklenmelidir.²

Diğer yandan tasarruf oranlarını artırıcı, mevcut yatırım ihtiyacını yurtiçi tasarruflarla sağlamaya yönelik önlemler alınmalıdır. Bu amaçla İstanbul'un dünyada ilk 10 finans merkezi arasında yer alması hedefi, finansal araçlardaki çeşitlenme sayesinde tasarruf oranında gerçekleştirilecek artış sayesinde hem yatırımlarda artışa, dolayısıyla da GSYH'de artışa neden olacaktır. Bu yüzden, makroekonomik istikrar, güçlü ve sistematik bir şekilde düzenlenmiş finansal sektörün varlığı, artan yatırım miktarları ve yatırımların desteklediği bir vergi sisteminin varlığı gibi faktörler tasarruf miktarının artırılması için hayati önem taşımaktadır. ■

2023 hedeflerine yönelik olarak kamu maliyesinde atılması gereken adımların başında mevcut mali disiplini sürdürmek gelmektedir. Böylece hem kaynak israfı önlenmiş olacak hem de ekonominin tüm alanlarında hareket kabiliyeti korunacaktır. Bu doğrultuda mali reform kapsamında kayıt dışılığın önüne geçilmesi adına alınan önlemler artırılmalıdır. Kaynaklar kayıt dışı istihdamı önlemeye, vergi denetimlerini sıklaştırılmaya aktarılmalı ve kurumlar arası koordinasyon artırılmalıdır.

Dipnot

1 Pelin Bolcan, "Türkiye Krizden Nasıl Çıktı?", BİLGESAM, Ağustos, 2010. http://www.bilgesam.org/tr/index.php?option=com_content&view=article&id=758:tuerkiye-krizden-nasl-ckt-&catid=116:analizler-ekonomi&Itemid=145

2 Dünya Bankası, "Kayıt Dışılık: Nedenler, Sonuçlar, Politikalar". <http://web.worldbank.org/wbsite/external/countries/eccaext/turkeyinturkishextn/0.contentMDK:22624315~pagePK:1497618~piPK:217854~theSitePK:455688,00.html>

İŞGÜCÜ PİYASASINA BAKIŞ

2008 yılında sonuçları işgücü piyasasını da etkileyen Dünya Ekonomi Krizinin olumsuz etkileri halen kriz öncesi seviyeye döndürülebilmiş değildir. 2013 yılında dünya genelinde işsiz sayısı önceki yıla göre 5 milyon kişi artarak 202 milyon olmuştur. Küresel istihdam eğilimleri dünyadaki işsiz sayısının orta vadede azalmayacağını göstermektedir. AB-28 genelinde işsiz sayısı 2013 yılında önceki yıla göre bir milyon kişiden fazla artarak 26,6 milyon kişiye ulaşmıştır. OECD genelinde işsizlik oranı 2013 yılında artış göstermemiştir ancak OECD üyesi olan birçok ülkede henüz kriz öncesi duruma dönülemediği gibi işsizlik oranının artış gösterdiği ülkelerde azımsanmayacak sayıdadır. Türkiye’de işsizlik oranı kriz öncesi seviyelere indirilmiştir. Ancak 2013 yılı içerisinde hem işsiz sayısı hem de oranına ilişkin olumlu olmayan bir eğilim devam etmektedir. TÜİK’in açıkladığı Hanehalkı İşgücü Anketine göre 2013 yılında önceki yıla göre hem işsiz sayısı hem de işsizlik oranı artış göstermiştir. Dünya genelinde kriz sonrası yükselişi devam eden işsizlik oranlarının azaltılmaması sorunu birçok ülkede sosyal boyutları olan diğer sorunlara da temel teşkil etmektedir.

Tablo 1: Dünyada İşsizlik

Kaynak: EUROSTAT

* EUROSTAT verileri göre 2013 yılında AB Geneli işsizlik oranı artmaya devam ederken işsiz sayısı 26,6 milyon olmuştur. Türkiye’de de işsizlik oranı ve işsiz sayısı önceki yıla göre artmıştır.

**Doğanay Nafiz
İLHAN***

* İŞKUR,
İstihdam Uzman Yard.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
AB 28	9,3	9,1	8,3	7,2	7,1	9,0	9,7	9,7	10,5	10,9
EURO ALANI	9,3	9,2	8,5	7,6	7,6	9,6	10,2	10,2	11,4	12,1
Belçika	8,4	8,5	8,3	7,5	7,0	7,9	8,3	7,2	7,6	8,4
Bulgaristan	12,1	10,1	9,0	6,9	5,6	6,8	10,3	11,3	12,3	12,9
Çek Cumhuriyeti	8,3	7,9	7,1	5,3	4,4	6,7	7,3	6,7	7,0	7,0
Danimarka	5,5	4,8	3,9	3,8	3,5	6,0	7,5	7,6	7,5	7,0
Almanya	10,5	11,3	10,3	8,7	7,5	7,8	7,1	5,9	5,5	5,3
Estonya	9,7	7,9	5,9	4,6	5,5	13,8	16,9	12,5	10,2	:
İrlanda	4,5	4,4	4,5	4,7	6,4	12,0	13,9	14,7	14,7	13,1
Yunanistan	10,5	9,9	8,9	8,3	7,7	9,5	12,6	17,7	24,3	:
İspanya	10,9	9,2	8,5	8,3	11,3	18,0	20,1	21,7	25,0	26,4
Fransa	9,3	9,3	9,2	8,4	7,8	9,5	9,7	9,6	10,2	10,8
Hırvatistan	13,8	12,8	11,4	9,6	8,4	9,1	11,8	13,5	15,9	17,6
İtalya	8,0	7,7	6,8	6,1	6,7	7,8	8,4	8,4	10,7	12,2
Letonya	11,7	10,0	7,0	6,1	7,7	17,5	19,5	16,2	15,0	11,9
Litvanya	11,6	8,5	5,8	4,3	5,8	13,8	17,8	15,4	13,4	11,8
Macaristan	6,1	7,2	7,5	7,4	7,8	10,0	11,2	10,9	10,9	10,2
Malta	7,2	6,9	6,9	6,5	6,0	6,9	6,9	6,5	6,4	6,5
Hollanda	5,1	5,3	4,4	3,6	3,1	3,7	4,5	4,4	5,3	6,7
Avusturya	4,9	5,2	4,8	4,4	3,8	4,8	4,4	4,2	4,3	:
Polonya	19,1	17,9	13,9	9,6	7,1	8,1	9,7	9,7	10,1	10,3
Portekiz	7,5	8,6	8,6	8,9	8,5	10,6	12,0	12,9	15,9	16,5
Romanya	8,0	7,2	7,3	6,4	5,8	6,9	7,3	7,4	7,0	7,3
Slovenya	6,3	6,5	6,0	4,9	4,4	5,9	7,3	8,2	8,9	10,2
Slovakya	18,4	16,4	13,5	11,2	9,6	12,1	14,5	13,7	14,0	14,2
Finlandiya	8,8	8,4	7,7	6,9	6,4	8,2	8,4	7,8	7,7	8,2
İsveç	7,4	7,7	7,1	6,1	6,2	8,3	8,6	7,8	8,0	8,0
İngiltere	4,7	4,8	5,4	5,3	5,6	7,6	7,8	8,0	7,9	:
İzlanda	3,1	2,6	2,9	2,3	3,0	7,2	7,6	7,1	6,0	5,4
Norveç	4,3	4,5	3,4	2,5	2,5	3,2	3,6	3,3	3,2	3,5
Türkiye	:	9,2	8,7	8,8	9,7	12,5	10,7	8,8	8,1	:
ABD	5,5	5,1	4,6	4,6	5,8	9,3	9,6	8,9	8,1	7,4
Japonya	4,7	4,4	4,1	3,9	4,0	5,1	5,1	4,6	4,3	:

Dünya İşgücü Piyasası ve İstihdam Durumu

Dünya işgücü piyasası halen 2008'de başlayan olumsuz eğilimin etkisindedir. Uluslararası Çalışma Örgütü 2014 Yılı Küresel İstihdam Eğilimleri Rapor'unda belirtildiği üzere işgücü piyasasında kalmanın zorlukları artmıştır. İşsizlik süreleri, oranları ve sayıları gittikçe artarken işte olanların işte kalabilmesi de eskisinden daha fazla zorlaşmıştır. Ayrıca işsizlerle ilgili olarak iş aramaktan bıkanlar veya diğer tabirle *ümidi/cesareti kırılanlar sorununun* boyutu giderek artmaktadır.

2013 yılına ilişkin işsizlik oranlarının dünya genelindeki seyri incelenecek olursa, Türkiye'nin Euro Bölgesi üyesi ülkelerden ve gelişmiş ülkelerden ayrıştığı görülmektedir. Euro Bölgesi üyesi ülkelerin mevcut durumları ve yapısal farklılıkları nedeniyle işgücü piyasasına ilişkin dinamiklerin ülkeden ülkeye farklılaşmasıyla birlikte işsizlik oranları artmaya devam etmektedir. "AB 28" düzeyinde ise yıl içerisinde ciddi bir dalgalanma göstermeyen işsizlik oranı 2010 – 2011 ve 2012 yıllarına göre 2013 yılında da artış göstermiş ve %10,9 olarak gerçekleşmiştir. AB 28 düzeyindeki işsizlik oranı kriz öncesi seviyeye inemediği gibi AB ülkelerinin önemli bir kısmında borç krizinden kaynaklanan olumsuz gelişmeler nedeniyle işsizlik önleyici politikalara girişmemektedir. 2011 yılında OECD üyesi ülkelerdeki işsizlik oranı ise aşağı yönlü bir seyir izleyerek 2009 ve 2010 yılındaki işsizlik oranlarının altında inerek %8,2 olarak gerçekleşmiştir. Bu olumlu eğilim 2012 ve 2013 yıllarında çok az da olsa devam etmiş ve işsizlik oranları sırayla %8 ve %7,9 olarak gerçekleşmiştir. AB 28'dekinin aksine, işsizlik oranı düşüş göstermiş olsa da hala kriz öncesindeki seviyenin üzerindeki pozisyonunu korumaktadır. ABD'deki işsizlik oranı ise 2011 yılında düşüş patikasındaki hareketine devam ederek 2012 ve 2013 yıllarında sırayla %8,1 ve 7,4 olarak gerçekleşmiştir. Bununla birlikte ABD'deki işsiz sayısı kriz öncesi dönemde 8,9 milyon kişi iken bu sayı 2009 yılında 14,3 milyon kişiye kadar yükselmiş ve 2013 yılı itibarıyla ABD'de 11,5 milyon işsiz bulunmaktadır. Türkiye'deki işsizlik oranının seyrine bakılacak olursa, 2011 yılının ilk çeyreğinde kriz öncesindeki düzeyine dönen işsizlik oranının önceki yılın dönemlerine göre azalış gösterdiği görülmektedir. Bu azalış eğilimi 2012 yılının Eylül dönemine kadar devam etmiş bu dönemden sonra işsizlik oranları önceki yılın aynı dönemine göre kısmi artışlar göstermiştir. Bu artış eğilimi 2013 yılı boyunca devam etmiş ve işsizlik oranı 0,5 puan artarak 9,7 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2012 yılına göre 2013 yılında ABD, Almanya, Litvanya, Letonya, İzlanda, İrlanda, Macaristan ve Danimarka'da işsizlik oranları düşüş göstermiştir. İsveç ve Çek Cumhuriyeti'nde işsizlik oranı seviyesini korurken Slovakya, Malta, Polonya, Romanya, Norveç, Finlandiya, Bulgaristan, Portekiz, Fransa, Lüksemburg, Slovenya, İspanya, Hollanda, Hırvatistan ve İtalya'da ise işsizlik oranları 2012 yılına göre 2013 yılında artış göstermiştir. İspanya ve Yunanistan'da işsizlik oranları gençlerde %40 bandını aşarken bu ülkelerde genelde de %25 bandını aşmış ve artış eğilimi 2013'te de devam ettirmiştir.

İLO ve EUROSTAT verilerine göre gelişmiş ülkelerdeki işsizlik krizi derinleşmiş ve yeni boyutlar kazanmıştır. Avrupa ve Latin Amerika'da özellikle genç nüfusu daha da olumsuz etkileyen iş yaratma krizi ücretsiz aile işçisi ve kendi hesabına çalışanların toplamı olarak ifade edilen "*kırılgan istihdam*" kapsamındaki kişilerin artmasına neden olmaktadır. Günlük 2 doların altında çalışanları ifade eden yoksul çalışanlar kapsamındaki kişi sayısı 2013 yılı için 839 milyon kişiye ulaşmıştır. Diğer taraftan Türkiye'de krizin etkileri erken atlatılmıştır ancak 2013 yılında bu olumlu

seyir yavaşlamıştır. 2008 Ağustos döneminden 2011 Mart dönemine kadar aralıksız 32 dönem boyunca çift haneli rakamlarda seyreden işsizlik oranı 2011 Nisan döneminden itibaren tek haneli rakama gerilemiştir. Kriz nedeniyle artan işsiz sayısı 2010 yılı ocak dönemi itibarıyla 34 dönem azalış göstermiştir. 2012 Eylül döneminden itibaren 2013 yılında işsizlik oranının seyri 2009-2012 yıllarındaki düşüş eğiliminden daha stabil bir düzeye çekilmiş ve 2013 yılında 9,7 oranında gerçekleşmiştir.

Türkiye İşgücü Piyasası ve İstihdam Durumu

Türkiye'de işgücü piyasası hem kendi yapısal durumu hem de son ekonomik krizin etkileri nedeniyle bir dönüşüm içerisinde. İşgücü arzının artışının nicel ve nitel olarak devam etmesi, uluslararası ekonomik koşulların ücretlere ilişkin baskısı, 2000'li yıllarda işgücü piyasasında tarımın payının azalmaya başlaması, kayıt dışı istihdamın azaltılması gerekliliği ve kadın/genç işgücünün daha yaygın sorunlarının çözümü gibi unsurlar işgücü piyasasının gündeminde. İki önemli ekonomik krize rağmen işsizlik oranının 2009 yılı hariç aşırı yükselmemesi, istihdamın ve işgücüne katılmanın dönem içerisinde istikrarlı artması, kadın işgücüne katılma oranının yükselmesi Türkiye için olumlu göstergelerdir.

Tablo 2: Türkiye'de İşgücü Piyasası Göstergeleri

Kaynak: TÜİK

* Kadın işgücüne katılma oranı her yıl yaklaşık olarak bir puan artış göstermektedir. Son yıllardaki bu artışa rağmen kadın işgücüne katılma oranı ve kadın istihdam oranının düşük olması genel işgücüne katılma ve istihdam oranlarını düşürmektedir.

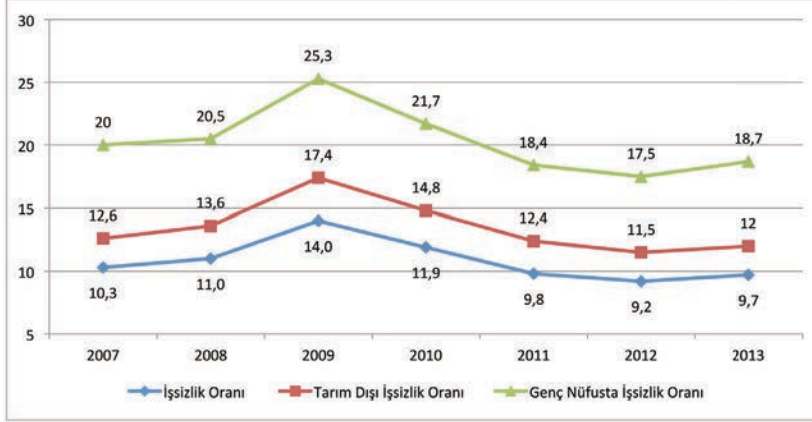
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Değişim
Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus (000)	68.901	69.724	70.542	71.343	72.376	73.604	74.457	853
15 ve Daha Yukarı Yaşta Nüfus (000)	49.994	50.772	51.686	52.541	53.593	54.724	55.608	884
İşgücü (000)	23.114	23.805	24.748	25.641	26.725	27.339	28.271	932
İstihdam (000)	20.738	21.194	21.277	22.594	24.110	24.821	25.524	703
İşsiz (000)	2.376	2.611	3.471	3.046	2.615	2.518	2.747	229
İşgücüne Katılma Oranı (İKO)(%)	46,2	46,9	47,9	48,8	49,9	50	50,8	0,8
Erkek İKO (%)	69,8	70,1	70,5	70,8	71,7	71,0	71,5	0,5
Kadın İKO (%)	23,6	24,5	26,0	27,6	28,8	29,5	30,8	1,3
İstihdam Oranı (%)	41,5	41,7	41,2	43,0	45,0	45,4	45,9	0,5
İşsizlik Oranı (%)	10,3	11,0	14,0	11,9	9,8	9,2	9,7	0,5
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	12,6	13,6	17,4	14,8	12,4	11,5	12,0	0,5
Genç Nüfusta İşsizlik Oranı (%)	20,0	20,5	25,3	21,7	18,4	17,5	18,7	1,2
İşgücüne Dâhil Olmayanlar (000)	26.879	26.967	26.938	26.901	26.867	27.385	27.337	-48

Türkiye'deki temel işgücü piyasası göstergelerine bakılacak olursa 2007 yılından 2013 yılına kadar işgücü, istihdam edilenler ve işgücüne katılma oranlarının olumlu bir seyir izleyerek sürekli arttığı, buna ek olarak işsiz sayısının, işsizlik oranının, tarımdışı işsizlik oranının ve genç işsizlik oranının ise 2007-2009 döneminde 3 yıl boyunca arttığı ancak 2009 yılından sonra azaldığı görülecektir. Diğer işgücü piyasası göstergelerine benzer biçimde istihdam oranı da tırmanışa geçerek 2012 yılı itibarıyla 2007 yılından daha yüksek bir düzeye ulaşmıştır. Temel işgücü piyasası göstergelerinde 2010 yılında görülen

düzelme 2012 yılında da devam etmiş olmakla birlikte bu eğilim 2013 yılının başından itibaren duraklamıştır.

2013 yılında önceki yıla göre işgücü **932** bin kişi, istihdam 703 bin kişi artarken, işsiz sayısı da 229 bin kişi artmıştır. İşgücüne katılma oranı 0,8 puan, istihdam oranı 0,5 puan artarken, işsizlik oranı 0,5 puan, tarımdışı işsizlik oranı 0,5 puan, genç nüfusta işsizlik oranı 1,2 puan artmıştır.

Grafik 1: İşsizlik Oranları

Kaynak: TÜİK

* İşsizlik oranlarında 2009 yılından sonra azalış devam etmiş ve 2012 yılında 9,2 olarak gerçekleşmiştir. Genel işsizlik oranı 2013 yılında önceki yıla göre 0,5 puan artış göstererek 9,7 olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'de istihdamın durumuna bakıldığında sektörel dağılımda hizmetlerin ağırlığı görülmektedir. 2000 yılında %40 ağırlığı olan hizmetler sektörünün 2013 yılındaki ağırlığı %50 olmuştur. Bu süreç içerisinde istihdam içindeki payı en çok azalan sektör tarım olmuştur. Tarımın payı %36'dan %23,6'ya düşmüştür. Sanayi sektörünün payı ise 17,7'den 19,4'e yükselmiştir. İnşaat sektörü ise payını 0,7 artırarak %7 olarak gerçekleşmiştir. Bu sektörel eğilim kayıt dışılığı ve işteki durumu etkilemiştir.

2000 yılında kayıt dışılığın istihdamdaki ağırlığı genel düzeyde %50,6 iken 2013 yılında %36,7 şeklinde gerçekleşmiştir. Hem tarım sektöründe hem de tarımdışı sektörde kayıt dışılık azalması gerçekleşmiştir. Bu azalma; ücretsiz aile işçilerinin istihdam içindeki %21,6'lık oranının %12,6'ya inmesi şeklinde yansımaları göstermiştir. 2000 yılına göre 2012 yılında istihdamın işteki durumunda ücretli ve yevmiyelilerin payı %15,5 artış göstermiştir. 2000 yılında bu oran %48,6 iken 2013 yılında 64,1'e yükselmiştir. Ancak bu dağılım kadınlarda daha olumsuzdur. 2013 yılı verilerine göre kadın istihdamının %31,4'ü ücretsiz aile işçisi iken %56,6'sı ücretli ve yevmiyelidir.

Türkiye işgücü piyasasında çekilmesi gereken bir husus da istihdamdakilerin eğitim düzeyleridir. 2013 yılı verilerine göre yükseköğretim veya fakülte mezunlarının istihdam edilenler içindeki payı 2000 yılından bu yana 10 puan artmış ve %19'dur. Lise ve dengi mezunu olan kişilerin payı aynı dönemde %17'den %20'ye çıkmıştır. Buna karşın lise altı bir eğitim düzeyine sahip kişilerin payı %63'ten %52'ye, herhangi bir okul mezuniyeti olmayan veya okuryazar olmayanların payı ise %12'den %9'a düşmüştür. İstihdamdakilerin eğitim seviyesinin görece artışına rağmen eğitim düzeyi halen uluslararası rekabet koşullarının gerekliliklerine yükseltilememiştir.

Sonuç olarak dünya genelinde devam eden iş yaratma krizinin etkileri Türkiye'de görece olarak daha az görülmüştür. Türkiye işgücü piyasasının ekonomik krizin sonuçlarının yanısıra kendi yapısal dönüşümlerinden kaynaklanan olumsuz durumları azaltması gerekmektedir. Bir yandan işgücünün eğitim düzeyinin artırılması özellikle kadınlarda katılımı olumlu etkilerken öte yandan genel eğitim dışında mesleki yaygın ve örgün eğitimin önemini ortaya çıkarmıştır. Türkiye işgücü piyasası kayıt dışılığın azaltıldığı, nitelikli iş ve nitelikli işgücünün yaratıldığı bir yapı içerisinde küresel düzende sürdürülebilir bir varlık gösterebilir. İnsan onuruna yakışır iş yaklaşımıyla temel ve mesleki eğitim kapsamında çalışanların ve işverenlerin farkındalığının artırılmasına devam edilmeli, aktif işgücü piyasası politikaları günün ihtiyaçlarına uyarlanmalıdır. ■

İŞVERENLER İŞ GÜVENLİĞİ İÇİN NELER YAPMALI

Ülkemizde, çalışma hayatının en önemli sorunlarından birisi olan iş kazalarının önlenmesinde 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası ile getirilen yükümlülükler özel bir önem taşımaktadır. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile diğer mevzuat çerçevesinde işverenlere; bazı yükümlülükler getirilmiştir. Bu yükümlülükler uyulmaması halinde önemli miktarlarda idari para cezaları uygulanmaktadır.

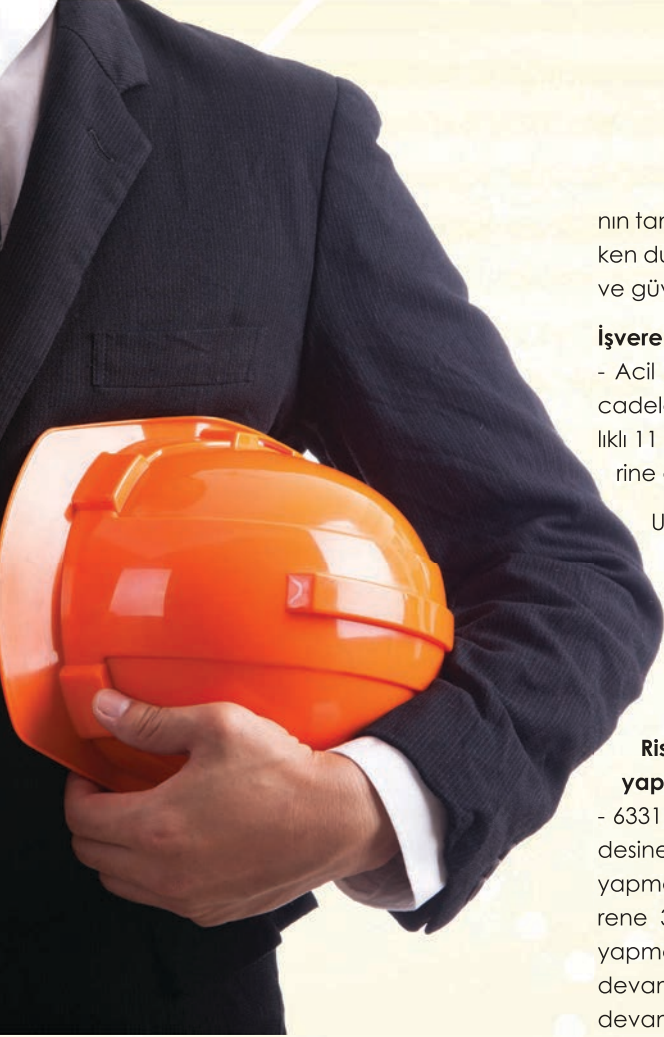
Resul KURT*

* Dr.
SGK E. Başmüfettişi,
İş ve Sosyal Güvenlik
Müşaviri, M.Ü. Öğretim
Görevlisi

Ülkemizde, çalışma hayatının en önemli sorunlarından birisi olan iş kazalarının önlenmesinde 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası ile getirilen yükümlülükler özel bir önem taşımaktadır. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile diğer mevzuat çerçevesinde işverenlere;

- Risk değerlendirmesi yapmak veya yaptırmak,
- Acil eylem planı yapmak,
- Çalışanlara iş sağlığı ve güvenliği eğitimi verilmesi,
- Tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde çalışanlara mesleki eğitim verilmesi,
- İlk Yardım eğitimleri ve sertifikaları
- Yangın eğitimleri ve sertifikaları,

- 50 ve daha fazla işçi çalışan işyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu kurulması,
- Çalışan temsilcisi atanması/seçilmesi,
- İş güvenliği malzemelerinin temini ve kullandırılması,
- Onaylı defter tutmak,
- Kazan, basınçlı kaplar, elektrikli aletler, jeneratör kontrol ve belgelendirmeleri yapılması,
- Ortam Ölçümlerinin yaptırılması (Çalışma ortamında bulunan fiziksel, kimyasal, biyolojik, psikososyal, ergonomik ve benzeri tehlike kaynaklarının neden olduğu tehlikeler ile ilgili kontrol, ölçüm, muayene, inceleme ve araştırma çalışması yapılması)

nin tam süreli görevlendirilmesi gereken durumlarda; işveren, işyeri sağlık ve güvenlik birimi kurmayan,

İşverene her bir ihlal için ayrı 1680 TL

- Acil durum planları, yangınla mücadele ve ilk yardım ile tahliye başlıklı 11 ve 12 nci maddeleri hükümlerine aykırı hareket eden işverene,

Uyulmayan her bir yükümlülük için 1120 TL aykırılığın devam ettiği her ay için aynı miktar, İdari para cezası uygulanmaktadır.

Risk değerlendirme yapılması

- 6331 sayılı Kanunun 10'uncu maddesine göre risk değerlendirmesi yapmayan veya yaptırmayan işverene 3361 TL, Risk değerlendirmesi yapmamaya veya yaptırmamaya devam edilmesi halinde aykırılığın devam ettiği her ay için 5041 TL,

- İş sağlığı ve güvenliği yönünden çalışma ortamına ve çalışanların bu ortamda maruz kaldığı risklerin belirlenmesine yönelik gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaların yapılmasını sağlamayan işverene 1680 TL, İdari para cezası uygulanmaktadır.

İş kazasını bildirmeme

- İş kazası ve meslek hastalığı üç iş günü içerisinde SGK'ya bildirmeyen, işverene 2240 TL,

İdari para cezası uygulanmaktadır.

İş kazasını bildirmeme

Sağlık hizmeti sunucuları kendilerine intikal eden iş kazalarını, yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucuları ise meslek hastalığı tanısı koydukları vakaları en geç on gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirmeyen, Sağlık hizmeti sunucuları veya yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularına 2240 TL Türk Lirası,

İdari para cezası uygulanmaktadır.

Sağlık gözetimi ve sağlık muayenelerini yaptırmama

- Sağlık gözetimi ve sağlık muayenelerini yaptırmayan ve tehlikeli/ çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışacakların yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatan işverene, sağlık gözetimine tabi tutulmayan veya sağlık raporu alınmayan her çalışan için 1120 TL,

- Çalışanları işyerinde karşılaşılabilecekleri sağlık ve güvenlik riskleri, koruyucu ve önleyici tedbirleri ve kendileri ile ilgili yasal hak ve sorumluluklar, ilk yardım, olağan dışı durumlar, afetler ve yangınla mücadele ve tahliye işleri konusunda görevlendirilen kişiler hakkında,

- Bilgi vermeyen işverene, bilgilendirilmeyen her bir çalışan için 1120 TL,

- Çalışanlara İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi vermeyen ve Mesleki eğitim alma zorunluluğu bulunan Tehlikeli ve Çok Tehlikeli sınıfta yer alan işlerde, yapacağı işle ilgili mesleki eğitim aldığını belgeleyemeyen işverene, her bir çalışana için 1120 TL,

İdari para cezası uygulanmaktadır.

Çalışan temsilcisi görevlendirilmemesi

Çalışan temsilcisi görevlendirmeyen ve görevlerini yürütmeleri nedeniyle, çalışan temsilcileri ve destek elemanlarının haklarını kısıtlayan ve görevlerini yerine getirebilmeleri için işveren tarafından gerekli imkânları sağlamayan işverene 1120 TL,

Çalışan temsilcilerinin, tehlike kaynağının yok edilmesi veya tehlikeden kaynaklanan riskin azaltılması için, işverene öneride bulunma ve işverenden gerekli tedbirlerin alınmasını isteme hakkını engelleyen işverene 1680 TL,

İdari para cezası uygulanmaktadır.■

- İşyeri hekimi ve İSG uzmanı çalıştırılması veya OSGB'lerden hizmet alınması,

gibi yükümlülükleri getirilmiştir. Bu yükümlülüklerin uyulmaması halinde önemli miktarlarda idari para cezaları uygulanmaktadır.

İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı çalıştırılmaması

- İş güvenliği uzmanı çalıştırmayan işverene 2014 yılı için aykırılığın devamı halinde her ay 5.601 TL idari para cezası uygulanmaktadır.

- İşyeri hekimi çalıştırmayan işverene 2014 yılı için aykırılığın devamı halinde her ay 5.601 TL idari para cezası uygulanmaktadır.

Hak kısıtlanması

İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarının hak ve yetkileri, görevlerini yerine getirmeleri nedeniyle kısıtlayan,

- İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı

TÜRKSAT
4A ve 4B
UYDULARI DOĞRUDAN
KATILIM PROGRAMI

Türkiye'nin haberleşme kapasitesini 3 kat arttıracak olan TÜRKSAT 4A uydusu, iletişimin yanı sıra, Çin'in batı bölgelerinden İngiltere'nin doğusuna kadar Türkiye, Avrupa, Orta Asya, Yakındoğu ve Afrika dahil geniş bir bölgeye televizyon yayınlarının aktarılmasını sağlayacak. Böylelikle, Türk televizyon ve radyo kanallarının yayınları Avrupa ve Asya'nın ardından Afrika'yı da kuşatacak.

2023 yılında dünyanın en büyük ilk on ekonomisi arasına girme vizyonu ve hedefini belirlemiş olan ülkemizin bu hedefi yakalayabilmesi için, katma değeri yüksek ürün ve hizmetler üretmesi, bunların teknolojilerinin de ülkemizde geliştirilmesi gerekmektedir.

Yüksek katma değerin yanında, diğer alt teknolojilerin gelişmesinde de katkı sağlama potansiyeline sahip uydu ve uzay teknolojileri, ülkemizin 2023 hedeflerine ulaşması için kritik bir öneme sahiptir. Teknoloji piramidinin en üst sıralarında yer alan uydu ve uzay teknolojilerinde ülkemizin söz sahibi olabilmesinin ilk adımı da bu alanda yetişmiş insan kaynağına sahip olmak ve bu insan kaynağını da sürekli geliştirmektir.

İşte bu amaca hizmet etmek için, TÜRKSAT 4A ve TÜRKSAT 4B uyduları tedarik projesinin içerisinde, ülkemizde haberleşme uydusu üretilmesi hedefine ulaşabilmek için daha önceki TÜRKSAT 3A uydusunun üretimi sırasında alınan tasarım eğitimi kabiliyetlerinin ileri seviyelere taşınarak haberleşme uyduları montaj, entegrasyon ve test faaliyetleri kabiliyetlerinin TÜRKSAT A.Ş. mühendislerine kazandırılması ve uyd-uay teknolojileri ile ilgili bilimsel ve teknolojik altyapı için gerekli insan kaynağının yetiştirilmesi amacıyla Uydu Üretimine Doğrudan Katılım Programı TÜRKSAT A.Ş. ile Japon Mitsubishi Elektrik firması arasında 07 Mart 2011 tarihinde imzalanmıştır.

Bu anlaşma kapsamında, TÜRKSAT-4A ve TÜRKSAT-4B uydularının üretim sürecine katılan mühendislerimiz ilk etapta uydu ve uzay konulu temel eğitimlerini tamamlayarak uydularımızın üretim aşamalarına katılmak için gerekli

Özkan DALBAY*

* Dr,
TÜRKSAT Genel Müdürü

sertifikasyon, yeterlilik ve işbaşı eğitimlerine katılım sağlamıştır.

TÜRKSAT-4A ve 4B uydularının alt sistem seviyesi üretiminin tamamlanmasının ardından, üretime katılım faaliyetleri sistem seviyesi birleştirmeler ve uydu performans testlerinin gerçekleştirilmesi ile devam ettirilmiştir. Bu testlerin gerçekleştirilmesinde, uydunun elektriksel yer destek ekipmanları ile beslenerek gerekli sensör ve hassas algılayıcı ekipmanların simülatörler ile test edilmesi faaliyetlerine mühendislerimiz katılım sağlamıştır. TÜRKSAT mühendisleri aynı zamanda uydumuzun uzay şartlarında test edilmesi ve çevresel mekanik testler gibi aktivitelerde de Japon mühendisler ile birlikte çalışmışlardır.

TÜRKSAT mühendisleri, TÜRKSAT-4A uydumuzun üretim faaliyetleri sonrası uydunun fırlatma sahasına gönderilmesi hazırlıkları ve fırlatma sahasında gerçekleştirilen üretici/fırlatıcı operasyonel aktivitelere Japon ve us fırlatma firması uzmanları eşliğinde tam ve gerçek zamanlı katılım sağlamıştır.

Program kapsamında kazanılan teknik bilgi birikimi, teknolojik altyapı ve tecrübeler özgün Milli Haber-

leşme Uydusu tasarımı ve üretimi hedeflerinin nihai hale gelişinin ve endüstri ürünü olarak da meyvelerini vermeye başlamasının ilk basamaklarından sayılmaktadır. Gelecekte ülkemizde devam ettirilecek olan uydu-uzay programlarının araştırma-geliştirme çalışmalarını, bilim ve teknoloji birikimlerini, ekonomik ve endüstriyel gelişmelerini, istihdam ve verimliliğini daha da artıracaktır.

Türksat 4A Uydusunun Getirdikleri

14 Şubat 2014 tarihinde Kazakistan'daki Baykonur Uzay Üssü'nden başarıyla fırlatılan uydumuz şu anda 50° Doğu yörüngesinde bulunmakta ve yörünge kabul testleri devam etmektedir. T4A uydusu test süreci sonrasında 42° Doğu yörüngesinde işletilecektir. Uydumuz toplamda 36 transponder ve 2084 MHz kapasiteye sahiptir. Bant genişliği bakımından en büyük uydumuz konumundaki TÜRKSAT-4A, Ku-BSS Bant payload ile Ku-FSS ve Ka Bant anahtarlamalı payload yapılarını taşımaktadır. Uydu, Ku-BSS Bant'ta Türkiye, Doğu ve Batı kapsama alanlarının yanı sıra; FSS Bant'ta Afrika, Ka Bant'ta Avrupa ve Türkiye kapsama alanlarına yayın yapabilmektedir.

T4A Uydusu Üretim Süreci Fırlatma Süreci

TÜRKSAT-4A, 14 Şubat 2014 Cuma Türkiye saatiyle 23.09'da Kazakistan'daki Baykonur Uzay Üssü'nden başarıyla fırlatılmıştır.

TÜRKSAT-4A uydusunu taşıyan Proton roketi, fırlatmadan 2 dakika sonra roketin birinci kademesini, 5 dakika 27 saniye sonra ise ikinci kademesi başarıyla bırakmıştır. 9 dakika 41 saniye sonra roketin 3'üncü kademesi görevini tamamlamıştır. Roketin en son ayrılan kısmı olan Breeze-M modülü ile uzayda taşınmaya devam edilen uydu, planlandığı şekilde Baikonur uzay üssünden fırlatıldıktan 9 saat 13 dakika sonra Breeze M'den ayrılmıştır.

TÜRKSAT-4A uydusundan ilk sinyal (telemetri) 15 Şubat 2015 Cumartesi günü TSİ 08:30:20 de alınmıştır. Gölbaşı ve ODTÜ Uydu Yer Kontrol İstasyonlarımızdan telemetri takip edilmektedir. TSİ 08:31:03 de ilk test komutu Gnar-gara yer istasyonundan gönderilmiştir. Uydunun ilk kontrolleri yapılarak, sorun olmadığı görülmüştür.

9,5 gün sonra test amaçlı olarak 50° Doğu boylamına yerleşen TÜRKSAT-4A'nın yörünge yükseltme manev-

raları sırasında kontrolü, Türkiye, Afrika, Avustralya, Japonya, İtalya ve Kanada uydu istasyonlarından yapılmıştır. Uydumuzun 50° Doğu yörüngesine yerleşmesinin ardından kontrol tamamen Gölbaşı İstasyonumuza geçmiştir. Tüm yörünge ve alt sistem kontrolleri gerçekleştirilecek uydu, daha sonra 42° Doğu yörüngesine yerleşerek Haziran ayında ticari faaliyetlerine başlayacaktır.

T4A'nın Getirdikleri

TÜRKİSAT-4A uydusu ile uydu filomuzda ilk defa Ka Bant kullanımı ve Ku Bant'ta sabit Orta-Batı ve Güney-Doğu Afrika odaklarına sahip Sahra altı Afrika kapsama alanı olacaktır. Bu sayede 42° Doğu yörüngesinden Dünya'nın görünen yüzey alanının tamamına, İngiltere'den Çin'in batısına, Baltık ülkelerinden Afrika'nın güneyine kadar çok geniş bir coğrafyaya hizmet verilebilecektir.

Yeni uyduların getireceği kapasite genişlemesi, 42° Doğu yörüngesindeki taleplerin karşılanması konusunda rahatlatma sağlayacaktır. TV taşıyıcıları 42° Doğu yörüngesine TV yayınları için "hot location" oluşturmak üzere toplanacak, geriye kalan (veri, SNG vb.) taşıyıcılar da diğer yö-

rüngelerimize yönlendirilebilecektir.

Son zamanlarda yerel yayın yapan TV kanallarının uydu yayıncılığına ilgisinin artması ve TÜRKİSAT tarafından sağlanan uplink imkânlarının getirdiği düşük maliyetli yapı, uydu kapasite doluluk oranlarının yükselmesini sağlamıştır. Benzer şekilde ücretli TV platformlarımız da sürekli gelişme göstermekte ve içeriklerini zenginleştirmek için ilave uydu kapasitesine ihtiyaç duymaktadır. Bu ihtiyaçların giderilmesine yönelik olarak uydu planlamaları yapılmıştır.

Yeni uydularımız sayesinde ortaya çıkacak ilave kapasite ile uydularımıza daha fazla yabancı ülke televizyonlarının alınması da hedeflerimiz arasındadır. Burada birinci amaç uyduların maliyetinin yine yurt dışından elde edilecek gelir ile karşılanmasıdır. İkinci ve daha önemli derecedeki stratejik amacımız ise Türkiye'nin sesini, markalarını, turistik özelliklerini yani kısaca kültür kodunu bölgemiz insanları için bir tuş mesafesine ulaştırmaktır.

TÜRKİSAT'ın Uydu Stratejisi

Uydu işletmeciliğinde ve uydu pazarında var olabilmek ve şirketimizin pazarda daha etkin bir şekilde

konumlandırılması için öncelikli olarak hedeflenen pazara uygun uyduların planlamasının yapılması ve bu plana uygun yörünge haklarının elde edilmiş olması gerekmektedir. Bu çerçevede 2009 – 2019 yıllarını kapsayan 10 yıllık uydu stratejisi belirlenmiş ve bu stratejinin ilk adımları olarak TÜRKİSAT-4A ve 4B uydularının üretimi projesi başlatılmıştır. 10 yıllık uydu stratejimizin gerçekleşmesiyle birlikte uydu üretim teknolojisine sahip bir şirket olarak karaların %73'ü ve dünya nüfusunun %91'ine hitap edilmek suretiyle Türksat A.Ş., vizyonu doğrultusunda uydu teknolojilerinde bölgesinde lider, dünyanın önde gelen şirketleri arasında yerini alacaktır.

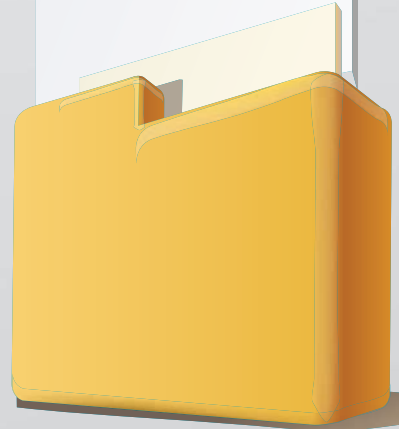
Türkiye'de kurulmakta olan Uydu Montaj, Entegrasyon ve Test (UMET) tesislerinde üretilen TÜRKİSAT-6A uydusunun 2018 yılında uzaya fırlatılması öngörülmektedir.

2019 yılında en az 3'ü Türkiye'de üretilen toplam 7 uydudan oluşan uydu filosu ile Avrupa, Asya ve Afrika'nın tamamı ile birlikte Güney Amerika, Kuzey Amerika'nın doğusu, Avustralya'nın batısının kapsama alanımıza katılması planlanmaktadır. ■

Girişimcilik ve İstihdam

- ✓ İstihdam Yaratmada Girişimcilik ve İşKUR'un Faaliyetleri
Ali AKAY
- ✓ Girişimcilik Kùltürünün Geliştirilmesi ve KOSGEB Girişimcilik Destekleri
Mustafa KAPLAN
- ✓ Girişimcilik-İstihdam İlişkisi Bağlamında Girişimcilik Eğitim Programları
Yasemin Özum BOZKURT
- ✓ Türkiye'de Yenilikçi Girişimcilik ve Teknoloji Geliştirme Bölgeleri
Mehmet CANSIZ
- ✓ Girişimciliğin Gelişimi, Ekonomik Büyüme ve İstihdam Yönü
Dr. Özgür TOPKAYA
- ✓ Sosyal Girişimlerin Türkiye'deki Görünümü
Volkan İşIK
- ✓ Girişimcilik Süreçleri Nasıl Girişimci Olabilirim?
Cihan DURMUşKAYA
- ✓ Girişimcilik Ve İnovasyonda Ar-Ge ve Rekabetçiliğin Rolü
Aras MORKOÇ
- ✓ Türkiye Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER) ve Faaliyetleri
Dr. Gülden TÜRK TAN

İSTİHDAM YARATMADA GİRİŞİMCİLİK VE İŞKUR'UN FAALİYETLERİ

Ali AKAY / İŞKUR Genel Müdür Yardımcısı

Risk alma, fırsatları değerlendirme, güçlü iletişim becerileri, piyasa ihtiyaçlarını öngörme gibi birçok özelliği bünyesinde barındıran girişimciliğin Kurumumuz açısından en önemli yanı, bireylerin kendi işlerini kurarak veya mevcut işlerini daha ileri seviyelere çıkararak yeni istihdam alanları yaratmasıdır.

Üretim unsurlarının ekonomik ve teknik yönden bir araya getirilmesi, bunun sonucunda mal ve hizmet üretilmesi girişim veya işletme olarak adlandırılmaktadır. Girişimci ise bu mal ve hizmet üretimini piyasa ihtiyaçları doğrultusunda bir araya getiren veya olan bir ürünü yeni baştan dizayn ederek yenilikçi bir ürün geliştirerek bunu kullanıma sunan kimsedir. Girişimciler denenmemişi deneyen, zorlukları seven, çalışma azmi ve liderlik özelliklerini de taşıyan, topluma öncülük eden kişiler olarak tanımlanmaktadır. Girişimci karakteri taşıyan kimseler, iş hayatındaki fırsatları diğerlerine kıyasla daha önceden sezmekte ve bunları değerlendirmek için tereddüt etmeden harekete geçen kişilerdir. Risk üstlenmek girişimci karakterin önemli bir özelliğidir. Bugün başarılı sayılan ve kamuoyunda saygı duyulan pek çok işadınının aslında geçmişte başarma arzularını ve hayallerini gerçekleştirmek

isteyen birer girişimci olduğunu görmekteyiz. Bu kişiler yaratıcılık yeteneklerini fikirleriyle harmanlayarak, doğru zamanda doğru kararlar alarak, risk unsuru içerdiği halde doğru tercihler yaparak iş hayatlarının başlangıç temellerini başarılı bir şekilde atmışlardır. Reel sektör yatırımları, finans sektörü, dış ticaret gerçekleştirmeleri gibi ekonomik büyümenin unsurlarının destekleyicisi, küçük ve orta boy işletmeler ile bunun ardında yatan "hür teşebbüs" olgusudur. Bu sebeple girişimcilik özellikle batılı toplumlarda, kalkınma için itici bir güç olarak görülmekte ve bunun refah toplumu olmanın anahtarı olduğu düşünülmektedir.

Girişimcilik aynı zamanda mevcut işletmenin yeni ürünler ortaya koyması, yeni pazarlara açılması, kapasitesini geliştirmek için yatırımlar yapması gibi yenilikleri de bünyesinde barındırmakta ve böylelikle ileriye yönelik bu adımlarla rakip firmalarında benzer şekilde yenilikçi politikalar ve stratejiler geliştirmesini de zorunlu kılmaktadır. Rekabet unsuru üretimi ve karlılığı arttırmakta, bunun tüketicilere yansımaları ise daha kaliteli malın ve hizmetin daha uygun fiyatlarla sunulması şeklinde olmaktadır. Girişimciler trend yaratan, beğenilere ve tüketim alışkanlıklarına doğrudan yön veren kimselerdir. Bu unsurların üretim faktörleriyle bir araya gelmesi sadece ülkelerin ekonomisi-

ne artı bir değer katmamakta; aynı zamanda dış ülkeler arasında "moda olan" tüketim biçimlerinin de ortaya çıkmasının önünü açmaktadır.

Girişimcilerin öğretim düzeyi yükseldikçe kurmuş oldukları işlerin başı da, o derece yüksek olmaktadır. Başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere birçok Avrupa ülkesinde girişimcilik eğitimlerine ortaöğretim yıllarında başlanmaktadır. Ülkemizde ise son yıllarda ön lisans ve lisans düzeyinde ders olarak okutulan girişimcilik, TOBB-ETÜ ve Özyeğin Üniversiteleri gibi birkaç özel üniversitede ayrı birer bölüm olarak okutulmaktadır. Ayrıca bazı özel ve kamu üniversitelerimizde girişimcilik eğitimi, sertifika programı şeklinde isteyen kişilere verilmektedir.

Ülkemizdeki girişimci adaylarının önemli bir kısmı gerekli yetenek, beceri ve iş fikrine sahip olmasına rağmen; "iş kurma" sürecinin zor, bürokratik ve maliyetli bir süreç olmasından ötürü, karşılaştıkları ilk zorlukta amaçlarından ve hayallerinden vazgeçmektedir. Teknik açıdan bakıldığında iş kurma ve işi kurduktan sonraki süreçte tecrübesiz olunması, iş yeri açmak için gereken resmi işlemlerin neler olduğunun ve bunların maliyetlerinin bilinmemesi, işlemlerin karışıklığı vb. sorunlar ön plana çıkmaktadır. Finansman açısından gerekli sermaye desteği için banka

kredileri, kredi garanti fonu, kamusal destekler vb. finansman araçlarının neler olduğunu ve bunlara nasıl başvurulacağını bilmemek veya faydalanabileceği halde bunlardan haberdar olmamak girişimcileri zorlayan bir diğer güçlüktür. Bunların dışında iş planı ve stratejilerinin nasıl geliştirileceğinin ve belki de en önemlisi işin devamlılığının hangi yöntemlerle sağlanacağını bilinememesi benzeri yönetsel sorunlar, girişimcilerin motivasyonunu düşürmektedir.

Yapılan bir araştırmada beşinci yılın sonunda kurulan her on işletmeden ancak üçünün ayakta kaldığı görülmüştür. Kurulan yeni işletmelerin ömürlerinin kısa olmasının nedenini girişimcilerin piyasa şartları ile işletme kurmanın ve bunun devamlılığını sağlamanın gereklerini yeteri kadar bilememesidir. Eğitimin yanı sıra finansman araçlarına ulaşabilmek, bir girişimcinin başarısı için mutlak olan faktörlerdendir. Gerekli finansman araçlarına ulaşma imkanı ne kadar kısıtlıysa, yeni bir malın ya da hizmetin tüketicilerin kullanımına sunulması, o kadar zor olacaktır. Bu nedenlerden dolayı özellikle son yıllarda girişimcilik faaliyetlerinin arzu edilen düzeye çıkarılması için gerek kamu kurumları, gerekse Sivil Toplum Kuruluşları (STK)' girişimciliği destekleme noktasında önemli adımlar atmaktadır. Yüksek-

köğretime kıyasla çok daha kısa süreli olan Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri, Türkiye İş Kurumu, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB), Gençlik ve Spor Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Teknolojik Eğitimi Geliştirme Vakfı, Genç Başarı Eğitim Vakfı, kalkınma ajansları, meslek odaları gibi farklı kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları tarafından düzenlenmektedir. Ayrıca Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) ve üniversitelerin Araştırma ve Uygulama Merkezleri de girişimcilik destek programları düzenlemekte ve bir takım yarışmalarla girişimciliği teşvik etmektedirler.

Girişimcilik Alanında İŞKUR Hizmetleri

İŞKUR kadınlar, engelliler, gençler, uzun süreli işsizler vb. özel politika uygulanmasını gerektiren gruplara öncelik vermek üzere Kuruma kayıtlı bireylere yönelik hizmetlerini günden güne geliştirmektedir. Kurumumuz, kamuoyunda bilindiği üzere açık iş talebini ve işgücü arzını en doğru şekilde eşleştirme görevinin yanı sıra; iş ve meslek danışmanlığı hizmetleriyle kayıtlı bireylere birebir danışmanlık hizmeti vermekte, işsizlik sigortası iş ve işlemlerini yürütmekte, işgücü piyasası araştırmalarıyla piya-

sanın nabzını ölçmekte ve aktif işgücü programlarıyla çalışma hayatına girmekte zorlanan bireylere yönelik eğitimler düzenlemektedir.

Girişimcilik Eğitim Programı

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununda 2011 yılında yapılan değişiklikle İşsizlik Sigortası Fonunun bir önceki yıl prim gelirlerinin yüzde 30'unun aktif işgücü piyasası politikaları kapsamında kullanılmasının önü açılmıştır. İşsizliğin en önemli ulusal sorunlarından biri olduğu ülkemizde, işsizlikle mücadele için Kurumumuza ayrılan kaynağın artırılmasıyla Kurumumuz faaliyetlerinin ulaştığı kişi sayısı da artmıştır. Mesleki Eğitim Kursları, İşbaşı Eğitim Programları, Toplum Yararına Programlar ve Girişimcilik Eğitim Programlarıyla küresel ekonomik krizin işgücü piyasasına yönelik olumsuz etkilerinin daha az hissedilmesine çalışılmaktadır. İstihdama yönelik bu programlar arasında girişimcilik eğitimleri, yapısı itibarıyla diğerlerinden ayrılmaktadır. Kendi işini kurmak isteyen veya kurulu işini geliştirmek isteyen bireylere yönelik olan bu eğitimler ile sadece istihdam yaratılması değil; aynı zamanda, yeni ürünlerin geliştirilmesi, ekonomiye canlılık sağlama, iç ve dış ticaretin artması gibi unsurlara dolaylı olarak destek verilmesi de amaçlanmaktadır. İşsizliğin önlenmesinde kilit bir yeri olan girişimcilik eğitim programları, son yıllarda önemli atılımlar yapan Kurumumuzun kilit hizmetlerindendir.

İyi bir girişimci iş fikrini hayata geçirmeden önce finansmana ulaşım, sürdürülebilirlik, gelir gider dengeleri gibi etkenleri en ince detayına kadar planlayabilmeli ve doğru bir şekilde analiz edebilmelidir. İşin devamlılığı, girişimcilikten başarılı bir iş adamlığına geçişte ana unsurdur. Sürekliliği olan bir iş, zamanla büyür ve çalışan sayısı böylelikle artar. Bu nedenle Türkiye'nin kamu istihdam kurumu olan İŞKUR, sahip oldukları iş

fikrini piyasa şartlarında nasıl hayata geçireceğini bilemeyen vatandaşlarımızın bu eksikliğini gidermeye yönelik olarak 2010 yılında Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme Ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ile "Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi İşbirliği Protokolü"nü imzalayarak girişimcilik eğitim programlarını başlatmıştır. 2013 yılında revize edilen protokol ile birlikte İŞKUR'a kayıtlı bireylere yönelik girişimcilik eğitimleri düzenlenmektedir. Katılım için işsiz olma şartı aranmayan bu eğitimlere, emekliler dahil olmak üzere 18 yaşını doldurmuş ve girişimcilik eğitimi programına daha önce katılmamış herkes başvurabilmektedir. Girişimcilik eğitimlerinden yararlanmak için önce İŞKUR'a kayıt olunması ve sonrasında iş ve meslek danışmanlarıyla yüz yüze görüşme yapılması gerekmektedir. Söz konusu görüşmede danışmanlar eğitime katılmak isteyen bireyin girişimciliğin gerektirdiği yeterliliklerin ne düzeyde olduğunu ve iş fikrinin gerçekleştirilebilir olup olmadığını değerlendirmektedir. Eğitime uygun bulunanların sayısı, eğitimin başlatılması için gereken sayıya ulaşması halinde (sınıflar 10-25 kişiden oluşmaktadır) eğitimler başlatılmaktadır. Sınıf içi eğitim ve atölye çalışmalarından oluşan ve toplam 70 saat süren temel girişimcilik eğitimlerinde girişimci adayları iş, üretim, pazarlama ve finansal planların hazırlanması gibi gerekli yönetsel becerileri öğrenmekte, öğrenilen bu becerileri atölye çalışmalarıyla pekiştirmektedir. Ayrıca bu eğitimlere sektörde deneyim sahibi kimseler de konuşmacı olarak katılabilmektedir. Eğitim süresinde katılımcıların günlük harcamaları İŞKUR tarafından karşılanmakta, Genel Sağlık Sigortası ile İş Kazası ve Meslek Hastalıkları Sigortası primleri İŞKUR tarafından ödenmektedir. Girişimcilik eğitim programını tamamlayan kişiler, KOSGEB'in verdiği "Yeni Girişimci Desteği"ne başvurmaya hak kazanmaktadır.

GİRİŞİMCİLİK KÜLTÜRÜNÜN GELİŞTİRİLMESİ VE KOSGEB GİRİŞİMCİLİK DESTEKLERİ

KOSGEB Girişimcilik Destek Programı'nın amacı, ekonomik kalkınma ve istihdam sorunlarının çözümünün temel faktörü olan girişimciliğin desteklenmesi, yaygınlaştırılması ve başarılı işletmelerin kurulmasının sağlanmasıdır. Programın oluşturulmasında, Küçük İşletmeler Yasası dâhil yukarıda sıralanan konular göz önünde bulundurularak, girişimcilerin başlangıç aşamasındaki ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik desteklerin yanı sıra ülkemizde girişimcilik kültürünün yaygınlaşmasını sağlayacak tedbirler geliştirilmiş ve uygulamaya geçirilmiştir.

Mustafa KAPLAN*

* Başkan, KOSGEB

Giriş

Ülkelerin öncelikli çözüm bekleyen sorunlar listesinin ilk sıralarında işsizlik sorunu ile karşılaşmaktayız. Özellikle söz konusu ülke, Türkiye örneğinde olduğu gibi, gelişmekte olan ülkeler kategorisinde yer alıyor ve genç nüfus oranı ile dikkat çekiyorsa, ekonomik ve sosyal kalkınmayı tetikleyecek istihdam amaçlı çözümler üretmek daha da önemli hale gelmektedir.

Kamuda istihdamın sınırlılığı ve büyük işletmelerin ancak terfi, emeklilik, ölüm, istifa gibi nedenlerle boşalan kadroları için yeni eleman arayışına girmeleri nedeni ile kamu ve büyük işletmelerin istihdam yaratma potansiyelleri işsizlik sorunu için tam bir çözüm olmamaktadır.

Bu aşamada yeni istihdam yaratma açısından karşımıza iki çözüm alternatifi çıkmaktadır. Bu çözümlerden birincisi; ülke ekonomilerinin belkemiği olarak değerlendirilen ve birçok ülkede tüm işletmeler içindeki payları %90'ları aşan mevcut

küçük ve orta ölçekli işletmeler (KOBİ) tarafından yaratılacak istihdamdır. Diğer alternatif ise; iş fikirlerini hayata geçirmiş ve yeni KOBİ oluşturmuş girişimcilerle sorunun çözülmesidir.

Girişimci, mevcut ya da potansiyel iş-gücü ve sermaye kaynaklarını üretim sürecine dâhil ederek gerçekleştireceği mal ve hizmet üretimiyle sonuçta toplumsal refahı arttıran insanlara verilen addır. Başarılı girişimciler yaratılması ve başarının sürdürülebilirliğinin sağlanması amaçları çerçevesinde girişimci adaylarının işletmelerini kurma yolunda yapacakları çalışmalarda yalnız kalmamaları, doğru bilgiye ulaşmalarının sağlanması gereklidir. Bu süreçte ilk adım girişimciyi adaylıktan çıkararak gerçek bir girişimciye dönüştürecek olan girişimcilik eğitimlerinin sağlanmasıdır.

Burada, girişimcilik ruhunun açığa çıkarılması, girişimcilerin kendi işletmelerini kurmaları sürecini en sağlıklı biçimde işletebilmeleri ve yeni işletmelerce yaratılacak yeni istihdamın sürdürülebilirliği temel amaçları kapsamında Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme Başkanlığı (KOSGEB) tarafından düzenlenen Uygulamalı Girişimcilik Eğitim Programları ile söz konusu eğitimi tamamlayan girişimcilere işletmelerini kurmalarında destek olunması için yine KOSGEB tarafından sağlanan ve başlangıç sermayesi niteliğinde olan Yeni Girişimci Desteği bilgileri verilecektir.

Girişimcilik ve Girişimciliğin Geliştirilmesi

Genel olarak girişimcilik kavramı bir örgütün yaratılması, kaynakların birikimi ve tahsisi ile fırsatların değerlendirilmesi için bir örgütsel yapının kurulmasını içerir. Diğer bir deyişle girişimcilik, örgütün yaratılması için yapılan çalışmalar ile başlar ve kurulan işletme (örgüt) kendi kendini idame ettirebildiği aşamaya geldiğinde ya

da başarısız olduğunda sona erer. Bu çerçevede, girişimci bireysel ya da takım olarak fırsatları teşhis edip, bunun için gereken kaynakları toparlayıp örgütü kuran ve idame ettirme aşamasına getiren kişiler olarak tanımlanmaktadır.

Bir girişimciyi diğer insanlardan ayıran temel özellikler; kaynaklar hakkında öngöründe bulunmak, iş planlamak, insanlar ile çalışmalar yaparak onlara bir organizasyon içinde liderlik yapmak, girdileri işleyerek tüketicilerin kullanımına sunma becerisini, üstelik kârlılık sağlayarak göstermektir. Girişimciler değişimi getiren ekonomik birimler olarak yeni gelir ve servet kaynakları yaratırlar, eski ve verimsiz işletmeleri, verimli olanlarla ikame ederek istihdamı arttırlar. Bu birimlerin yeni fırsatlara uyum gösterme becerilerinin gelişmesi, ilgili ülke ekonomisinin performansını olumlu etkileyecektir.

Girişimcilerin "üretici olma" kararı almasında "kendine güven" temel faktördür. Girişimciler işyeri açmaya karar verirken kendi bilgi-tecrübe ve sermayelerine güvenmektedirler. Ancak zorlu rekabet koşullarında hayatta kalmaya çalışan girişimciler için ülkeler tarafından aşağıda sıralanan başlıklarda düzenleyici ve kolaylaştırıcı önlemlerin alınması gereklidir:

- Girişimci bir kültür yaratılarak başarılı girişimcilerin kitleler tarafından tanınması ve başarılarından potansiyel girişimcilerin cesaret almalarının sağlanması
- Genç girişimciler, kadınlar ve işsizler gibi belirli hedef grupları belirlenerek, bu gruplara yönelik strateji geliştirilmesi
- Eğitim programları, kurs ve seminerlerle girişimcilik eğitiminin verilmesi
- İdari ve hukuki alanlardaki pazara giriş engellerinin kaldırılması ve iş kurma süreçlerinin basitleştirilmesi
- Yeni işe başlayacaklara kuruluş aşamasında danışmanlık ve iş planlama hizmetlerinin verilmesi
- Girişimcilerin girişim sermayesi, iş melekleri ve diğer finansman kaynaklarına erişimlerinin sağlanması

Girişimcilerin Eğitilmesi

Girişimcilerin istihdam yaratmadaki ve ülke ekonomisindeki rollerinin daha net görüldüğü 2000'li yıllardan itibaren girişimcilikle ilgili olarak hazırlanan planlara girişimcilerin eğitilmesi hususu da eklenmiş, özellikle mesleki eğitim veren lise ve üniversite eğitimleri sırasında girişimcilik derslerinin yer almasının öğrencilerde girişimcilik ruhunun gelişmesi açısından önemi vurgulanmıştır. Bugün geline aşamada bazı üniversitelerin kendilerini "girişimci yetiştiren üniversite" olarak tanımladıkları görülmektedir.

Girişimciliğin geliştirilmesi amacına yönelik eğitimlerin düzenlenmesi hususunda gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde çeşitli uygulamalar bulunmaktadır. Örneğin; Avrupa Birliği (AB) Genel İşler Konseyi tarafından kabul edilen ve KOBİ'lerin gelişmesi ve başarısına yönelik, üye devletlerin alması gereken önlemlerin sıralandığı Avrupa Küçük İşletmeler Yasası için belirlenen ilk prensip "Girişimcilerin ve aile işletmelerinin gelişebildiği ve girişimciliğin ödüllendirildiği bir iş ortamının oluşturulması" olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda girişimciliğin ve rekabet gücünün teşvik edilmesine yönelik olarak hazırlanan eylemlerle girişimciliği ve işletme-

leri etkileyen tüm politika alanlarında Komisyonun ve üye devletlerin alması gereken önlemler belirtilmektedir (Avrupa Küçük İşletmeler Yasası, 2008: 4).

Söz konusu yasa, eylemlerin gerçekleştirilmesi için alınacak önlemin biçimini üye devletlerin takdirine bırakmaktadır. İlgili uygulamaların izlenmesi ise Komisyon tarafından gerçekleştirilmektedir. Eylemler arasında "tüm seviyelerde girişimcilik eğitimleri yapılması" hususu da vurgulanmaktadır (Avrupa Küçük İşletmeler Yasası, 2008: 10).

Girişimcilik eğitimi, girişimci zihniyetin ve girişimcilik becerilerinin geliştirilmesi için özel önem arz etmektedir. Bu kapsamda liselerin ders programlarında girişimciliğe yer verilmesi, başarılı girişimcilerin okullara konuşmacı olarak davet edilmesi, genç mezunlara deneyimli girişimcilerin yanında çıraklık imkânı sağlanması, üniversitelerde daha fazla girişimcilik eğitimi verilmesi ve girişimcilik eğitimini kamu araştırma programlarıyla bütünleştiren bilim programlarının geliştirilmesi birer tedbir olarak görülebilir.

Ayrıca, üniversitelerde girişimcilik eğitimi sadece idari bilimler öğrencilerine değil, diğer bölümlerin öğrencilerine de verilerek yaygınlaştırılabilir. Örneğin, teknik üniversitelerde verilecek girişimcilik dersleri, girişimcilik potansiyeli ile teknik potansiyelin buluşturulmasına katkıda bulunabilecektir.

Girişimciliğin eğitimler vasıtasıyla geliştirilmesi amacı çerçevesinde değerlendirilecek başlıca konular aşağıda sıralanmaktadır:

- KOBİ sektörü ile okullar ve üniversiteler arasında işbirliğinin geliştirilmesi
- Eğitimlerin iş dünyasının ihtiyaç duyduğu becerilerin öğretilmesine uygun olarak tasarlanması
- Girişimcilerin toplumdaki rolünün

ve değerinin vurgulanmasına katkı sağlamak amacı ile başarılı girişimcilere ödüller verilmesi ve medyada kampanyalar düzenlenmesi

- Kamu ve özel sektör kuruluşlarınca girişimcilik kurslarının düzenlenmesi

KOSGEB Girişimcilik Destek Programı

KOSGEB Girişimcilik Destek Programı'nın amacı, ekonomik kalkınma ve istihdam sorunlarının çözümünün temel faktörü olan girişimciliğin desteklenmesi, yaygınlaştırılması ve başarılı işletmelerin kurulmasının sağlanmasıdır. Programın oluşturulmasında, Küçük İşletmeler Yasası dâhil yukarıda sıralanan konular göz önünde bulundurularak, girişimcilerin başlangıç aşamasındaki ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik desteklerin yanı sıra ülkemizde girişimcilik kültürünün yaygınlaşmasını sağlayacak tedbirler geliştirilmiş ve uygulamaya geçirilmiştir. Bu çerçevede Girişimcilik Destek Programı aşağıdaki bileşenlerden oluşmaktadır.

- Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi,
- Yeni Girişimci Desteği,
- İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM) Desteği,
- İş Planı Ödülü,

KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi

"Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi" desteği, girişimcilik kültürünü yaygınlaştırmak ve girişimcileri iş planı kavramı ile tanıştırmak başarılı işletmelerin kurulmasını sağlamak amacı ile verilmektedir. Eğitimler sonunda girişimci adaylarının kendi iş fikirlerine yönelik iş planlarını hazırlayabilecek bilgi ve deneyimi kazanmaları hedeflenmektedir.

Uygulamalı girişimcilik eğitimlerinin hedef kitlesi kendi işini kurmak isteyen gerçek kişiler olup, eğitimler genel katılıma açık olarak düzenlenebileceği gibi; genç girişimci, kadın girişimci ve yükseköğretim kurumlarının öğrencileri gibi belirli hedef gruplarına yönelik olarak da yapılabilir.

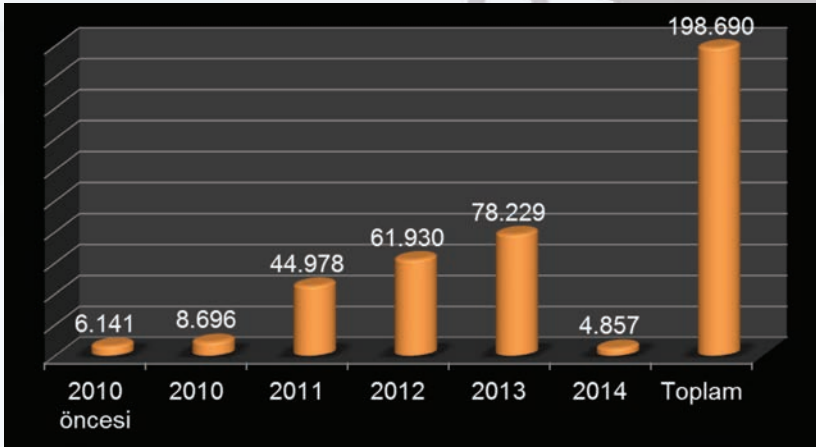
Her sınıf için en fazla 30 katılımcının kabul edilebildiği eğitimler, toplam 70 saatlık sınıf içi ders ve atölye çalışmalarını kapsayan dört ana modülden oluşmaktadır. Bu modüller şunlardır:

1. Girişimcilik özelliklerinin sınanması, iş fikri geliştirme ve yaratıcılık egzersizleri,
2. İş planı kavramı ve öğeleri (pazar araştırma, pazarlama planı, üretim planı, yönetim planı, finansal plan),
3. İş planı öğelerinin pekiştirilmesine yönelik atölye çalışmaları,
4. İş planının yazılması ve sunumunda dikkat edilecek hususlar.

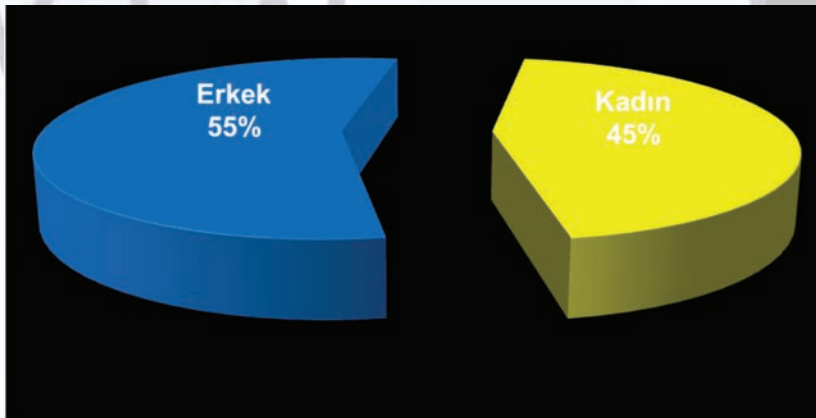
Eğitilere sektörel ve yerel düzeyde belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda ilave modüller de eklenebilmektedir. Uygulamalı girişimcilik eğitimlerinde katılımcılardan ücret alınmamakta ve katılımcılara katılım belgesi verilmektedir. Eğitimi tamamlayarak hazırladıkları iş planları kapsamında işletmelerini kuran girişimciler diğer KOSGEB destek programlarına ilave olarak KOSGEB Girişimcilik Destek Programı içinde yer alan "Yeni Girişimci Desteği"ne başvurabilmektedir.

2010 yılı itibarıyla uygulamaya geçirilen eğitim modeli ile girişimcilik eğitimlerinin yaygınlaştırılması hedeflenmiştir. Modeli kısaca şu şekilde açıklamak mümkündür: KOSGEB, benzer misyonu paylaşan kurum/kuruluşlarla stratejik ortaklıklar kurmaktadır. En önemli ortaklar arasında İŞKUR, Belediyeler, Ticaret ve Sanayi Odaları, kalkınma ajansları, üniversiteler ve çeşitli meslek kuruluşları sayılabilir. Eğitimler, bu kuruluşlarla imzalanan işbirliği protokolleri çerçevesinde gerçekleştirilmekte ancak, minimum 70 saat süreli eğitimlerin içerik ve uygulama yöntemi açısından KOSGEB'in belirlediği standarda uygun yapılması, eğitimcilerin de KOSGEB tarafından belirlenen kriterlere uygun olması gerekmektedir. Eğitim gerçekleştirilmeden önce, işbirliği yapılan kurum/kuruluşlar tarafından planlanan eğitimler KOSGEB hizmet merkezleri tarafından incelenerek kriterlere ve standartlara uygun olanlar için onay verilmektedir. Bu şekilde, KOSGEB'in yaklaşık 15 yıllık bilgi birikimi diğer kurum ve kuruluşlarla paylaşılmış olmaktadır. İşbirliği yapılan stratejik ortakların sayısının artmasıyla eğitim sayıları artmış ve eğitimler Türkiye'nin her yöresinde gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Bu gelişmeyi, katılımcı sayılarını içeren grafikten görmek mümkündür (Şekil 1). 2010-2014 yılları arasında eğitime katılan 198.690 girişimci adayı içerisinde 71.976 kişi, İŞKUR-KOSGEB işbirliği protokolü kapsamında eğitilmiştir. Şekil 2'de katılımcıların cinsiyet dağılımı görülmektedir.

Yeni Girişimci Desteğine, Uygulamalı Girişimcilik Eğitimini tamamlayarak katılma belgesi alan girişimcilerin söz konusu eğitimi tamamladıktan sonra kurdukları işletmeler ile İŞGEM'de yer alan işletmeler (eğitime katılma şartı aranmaksızın) iş planı hazırlayarak başvuru yapma hakkına sahiptir.

Şekil 1. KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri katılımcı sayıları

Şekil 2. KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitim katılımcılarının cinsiyet dağılımı

Üniversitelerde girişimcilik derslerinin yaygınlaşması amacı ile Şubat 2011 tarihinde Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) ile KOSGEB arasında bir işbirliği protokolü imzalanmıştır. Protokol ile "Girişimcilik" derslerinin üniversitelerin tüm bölümlerinde, örgün eğitim programlarında zorunlu veya seçmeli ders ola-

Şekil 3. KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi olarak tanınan üniversite girişimcilik derslerine ilişkin veriler

Eğitim-Öğretim Yılı	Üniversite Sayısı	Sınıf Sayısı
2012-2013	39	167
2013-2014	86	870
Toplam	92	1.037

KOSGEB Yeni Girişimci Desteği

Yeni Girişimci Desteğine, Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi tamamlayarak katılma belgesi alan girişimcilerin söz konusu eğitimi tamamladıktan sonra kurdukları işletmeler ile İŞGEM'de yer alan işletmeler (eğitime katılma şartı aranmaksızın) iş planı hazırlayarak başvuru yapmaya hakkına sahiptir.

Yeni Girişimci Desteği 30.000 TL geri ödemesiz ve 70.000 TL geri ödemeli destekten oluşmaktadır. Destek oranı birinci ve ikinci bölgelerde %60, üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı bölgelerde %70'tir. Kadınlar ve özürlüler için bu oranlar (+) %10 olarak uygulanmaktadır. Geri ödemesiz destek, İşletme Kuruluş Desteği, Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Yazılım ve Ofis Donanım Desteği ve İşletme Giderleri Desteğinden oluşmaktadır.

İşletme Kuruluş Desteğinin üst limiti 3.000 TL olup, aşağıda belirtilen işletme kuruluş giderlerini (Ücretler, hizmet bedelleri, harçlar vb.) kapsar:

- İşletme kuruluş aşaması noter masrafları (iş ana sözleşmesinin hazırlanması ve onaylanması, işletme müdürü imza sirküleri/imza beyanı, defterlerin tasdik ettirilmesi),
- İşletmenin ticaret/esnaf sicil kaydının yapılması,
- İşletmenin sicil gazetesinde ilanı,
- Fatura, irsaliye ve gider pusulası belgelerinin basımı ve tasdiki,
- İlgili odalara kayıt yaptırılması,
- İşyeri açma ve çalışma izin ve ruhsatlarının alınması,
- Yazar kasa alımı,
- Mali müşavir ve muhasebeci ücreti (Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavir Ücretlerinin Esasları Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca hazırlanan ve her yıl yayımlanan asgari ücret tarifesindeki tutar).

Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Yazılım ve Ofis Donanım Desteği, işletme kuruluş tarihinden itibaren 12 ay içinde satın alınan/alınacak makine, teçhizat, yazılım ve ofis donanımları için verilmekte olup desteğin üst limiti 15.000 TL'dir.

İşletme Giderleri Desteği, desteğin başlangıç tarihinden itibaren 24 ay içinde gerçekleşen işletme giderlerine yöneliktir. Destek üst limiti her ay için 1.000 TL olmak üzere toplam 12.000 TL'dir.

Aşağıda belirtilenler işletme gideri olarak sayılır:

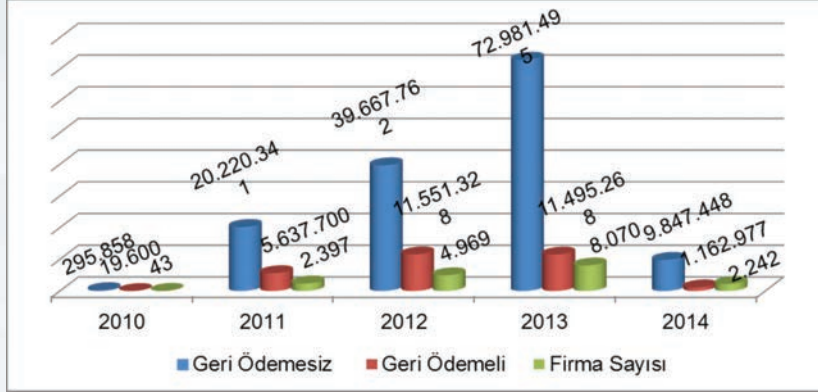
- Personel net ücretleri (yeni istihdam şartı aranmaz, asgari geçim indirimi net ücrete dâhil edilmez),

Yeni Girişimci Desteği
30.000 TL geri ödemesiz ve 70.000 TL geri ödemeli destekten oluşmaktadır.
Destek oranı birinci ve ikinci bölgelerde %60, üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı bölgelerde %70'tir. Kadınlar ve özürlüler için bu oranlar (+) %10 olarak uygulanmaktadır. Geri ödemesiz destek, İşletme Kuruluş Desteği, Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Yazılım ve Ofis Donanım Desteği ve İşletme Giderleri Desteğinden oluşmaktadır.

- İş yeri kirası (stopaj ve ortak giderler hariç), elektrik, su, ısıtma, telekomünikasyon, iş yerinde ürün/hizmet üretim amaçlı kullanılan makine ve teçhizatı aittir.

Sabit Yatırım Desteği, Desteğin başlangıç tarihinden itibaren 24 ay içinde satın alınacak, makine ve teçhizat için teminat karşılığı geri ödemeli olarak verilen bu desteğin üst limiti 70.000 TL'dir.

KOSGEB Yeni Girişimci Destek Programı kapsamında 2010-2014 yılları arasında destek verilen işletme sayıları Şekil 4'te yer almaktadır.

Şekil 4. KOSGEB Yeni Girişimci Desteği verileri

Sonuç

Girişimci risk alarak yenilik yapan kişi ve girişimcilik de, girişimcilerin risk alma, fırsatları kovalama, hayata geçirme ve yenilik yapma süreçlerinin tümüne verilen addır. Diğer bir ifade ile başarılı girişimciler tüm riskleri dikkatlice hesaplayanlardır.

İş kurmak için en kolay taraftır, önemli olan kurulan işletmenin devamını sağlamak, büyümek ve kalıcı olabilmektir. Bir girişimci için başarı, iş fikrinin başarılı şekilde ticarileşmesini ve/veya toplumsal faydaya dönüşmesini sağlamak ve geliştirmektir.

Ekonomik kalkınma ve istihdama olan önemli katkıları nedeniyle KOBİ'ler, ülke ekonomileri için önemli ve vazgeçilmez hale gelmiştir. Bu nedenle, her ülke, dengeli sürdürülebilir kalkınma için KOBİ'lerin ihtiyaçları ön planda tutan ekonomik ve sosyal politikalar hazırlamakta ve uygulamaktadır.

Ülkemizde de toplam işletmelerin %99,89'u oluşturan KOBİ'ler, toplam istihdamın %76,3'ü, toplam katma değer %55'ini, toplam satışların %66'sını, toplam yatırımların %50'sini, toplam ihracatın ise %60'ını gerçekleştirmektedirler. KOBİ'lere yönelik ulusal politikaların uygulanmasında ise KOSGEB önemli ve vazgeçilmez bir rol oynamaktadır.

KOSGEB; girişimciliğin geliştirilmesi, kurumsallaşma, kalite ve verimliliğin artırılması, teknolojik gelişmelere uyum, Ar-Ge kapasitesinin artırılması, çevre ve insan sağlığına duyarlı üretim, bilgiye erişim, nitelikli istihdam, yurtdışı pazarlara açılma, ortak iş yapma kültürünün geliştirilmesi gibi alanlarda desteklerini artırarak, ekonomik konjonktürün gerekli kıldığı bir strateji ile pazarlamada, Ar-Ge faaliyetlerinde ve kapasite kullanımında, KOBİ'lerin bir araya gelmelerini özendirmeye yönelik programlar uygulamaktadır.

Girişimciliğin sürdürülebilir niteliğe kavuşabilmesi için, birbiriyle etkileşim içinde bulunan bu unsurların, bütüncül bir yaklaşımla ele alınması gerekir. Bu noktadan hareketle GİRİŞİMCİLİK KONSEYİ kurulmuştur. 4 Ocak 2012 tarihinde resmi açılışı gerçekleştirilen Girişimcilik Konseyi çalışmalarının koordine edilmesi görevi KOSGEB'e verilmiştir.

KOSGEB Girişimcilik Destek Programı ile ekonomik kalkınma ve istihdam sorunlarının çözümünün temel faktörü olan girişimciliğin desteklenmesi ve yaygınlaştırılması, başarılı ve sürdürülebilir işletmelerin kurulması, girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması, İş Geliştirme Merkezleri'nin kurulması ile girişimciliğin geliştirilmesi, istihdamın artırılması ve yerel dinamiklere dayalı girişimciliğin desteklenmesi amaçlanmaktadır. Bu noktada KOSGEB'in Girişimcilik Konseyi ve Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı (GİSEP) çalışmalarına öncülük yapması ayrı bir önem kazanmaktadır.

Girişimcilik Konseyi ve GİSEP

Girişimcilik ekosistemi, bireylerin girişimci olma kararını etkileyen ve girişimcilerin başarılarına olumlu ya da olumsuz katkılarda bulunan, girişimcinin dışındaki çeşitli bileşenleri kapsamaktadır. Bu bileşenler, karar vericiler, sivil kuruluşlar, finans kaynakları, kümeler ve ağlar, eğitim, altyapı, beşeri ve sosyal sermaye gibi birçok unsurdan oluşmaktadır. Girişimciliğin sürdürülebilir niteliğe kavuşabilmesi için, birbiriyle etkileşim içinde bulunan bu unsurların, bütüncül bir yaklaşımla ele alınması gerekir. Bu noktadan hareketle GİRİŞİMCİLİK KONSEYİ kurulmuştur. 4 Ocak 2012 tarihinde resmi açılışı gerçekleştirilen Girişimcilik Konseyi çalışmalarının koordine edilmesi görevi KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı'nın (KSEP) 1.1.6. maddesi gereği KOSGEB'e verilmiştir.

Konsey'in görevi, Türkiye'deki ekosistemi bir bütün içinde ele alarak;

- girişimcilik kültürünün ve ortamının geliştirilmesi ve girişimciliğin yaygınlaştırılması için yeni stratejilerin ve politikaların belirlenmesine,
- bu kapsamda girişimcilerin desteklenmesine, girişimciliği engelleyen unsurların giderilmesine,
- yerli ve yabancı finans kaynaklarına ulaşım kolaylığı getirilmesine,
- ileri teknoloji ve yüksek katma de-

ğer yaratan girişim faaliyetlerinin özendirilmesine ve

- uluslararası rekabet gücü olan girişimci potansiyeli oluşturulmasına
- yönelik stratejiler geliştirilmesini sağlamaktır.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'nın başkanlık yaptığı konseyin üyeleri, aşağıda belirtilen kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinden oluşmaktadır.

1. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
2. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
3. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
4. Ekonomi Bakanlığı
5. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
6. Kalkınma Bakanlığı
7. Maliye Bakanlığı
8. Milli Eğitim Bakanlığı
9. Hazine Müsteşarlığı
10. KOSGEB (Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı)
11. İŞKUR (Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü)
12. TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu)
13. YÖK (Yüksek Öğretim Kurulu)
14. TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği)
15. TOBB Kadın Girişimciler Kurulu
16. TOBB Genç Girişimciler Kurulu
17. TOBB Türkiye Girişim Sermayesi Meclisi
18. TESK (Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu)
19. ASKON (Anadolu Aslanları İşadamları Derneği)
20. ENDEAVOR Derneği Türkiye
21. GYİAD (Genç Yönetici ve İşadamları Derneği)
22. KAGİDER (Türkiye Kadın Girişimciler Derneği)
23. MÜSİAD (Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği)

24. TEKNOGİRİŞİM (Teknogirişim İşletmeleri Araştırma Geliştirme Derneği)

25. TGBD (Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Derneği)

26. TİKAD (Türkiye İş Kadınları Derneği)

27. TÜGİK (Türkiye Genç İşadamları Konfederasyonu)

28. TUSKON (Türkiye İşadamları ve Sanayiciler Konfederasyonu)

29. TÜGİAD (Türkiye Genç İşadamları Derneği)

30. TÜMSİAD (Tüm Sanayici ve İşadamları Derneği)

31. TÜRKONFED (Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu)

32. TÜSİAD (Türk Sanayici ve İşadamları Derneği)

Konsey çalışma araçları, Bilim, Sanayi ve Ticaret Bakanı'nın başkanlığında gerçekleştirilecek toplantılar, çalışma grupları faaliyetleri ve Girişimcilik Portalından oluşmaktadır. Konsey birinci toplantısı, 4 Ocak 2012 tarihinde gerçekleştirilmiş ve bu toplantıda Eğitim, Finansman ve Girişimcilik Portalı konusunda çalışma grupları oluşturulmuştur.

Konseyin toplantı gündeminin oluşturulması, görüşülecek konulara ilişkin ön hazırlıkların yapılması, üyeler ile başkan arasındaki irtibatın sağlanması ve konsey adına kurum ve kuruluşlardan bilgi talep edilmesi de dâhil olmak üzere sekreterya hizmetleri KOSGEB tarafından yerine getirilmektedir. Konsey çalışmaları ülkemizdeki tüm kurum ve kuruluşların katkı ve katılımlarına açık olup, Konsey'e kabul edilecek yeni üyeler Konsey kararıyla belirlenecektir.

Türkiye'de girişimciliğin ve KOBİ'lerin geliştirilmesine yönelik strateji ve eylemler KOBİ Stratejisi ve Eylem Planında (KSEP) yer almaktadır. AB İlerleme Raporu, GEM ve benzeri uluslararası kuruluşların araştırma sonuçları, Avrupa Küçük İşletmeler

Yasası ve AB Komisyonu tarafından hazırlanan AB 2020 Girişimcilik Eylem Planı kapsamında girişimcilikle ilgili yeni eğilimler ve stratejilerin oluşturunun tespit edilmesi, girişimciliğin kalkınma stratejileri içinde giderek daha önemli bir yere sahip olması, Onuncu Kalkınma Planı hazırlık çalışmalarında girişimcilik konusunun KOBİ'lerden ayrı bir ihtisas Komisyonunda ele alınması ve ülkemizdeki ihtiyaç ve gelişmeler göz önünde bulundurularak KSEP'ten ayrı, girişimcilik konusuna odaklanan bir strateji ve eylem planı oluşturma zorunluluğu doğmuştur. Bu çerçevede Girişimcilik Konseyi'nin önemli bir çalışması olan ve 2014-2016 yıllarını kapsayan "Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı (GİSEP)" hazırlanmıştır.

Bu amaçla KOSGEB'de bir çalışma grubu oluşturulmuş ve referans dokümanların taranmasını da kapsayan hazırlık çalışmaları 2012 yılı Ekim-Aralık aylarında tamamlanmıştır. Bu çalışmaların ardından 12 Ocak 2013 tarihinde Abant'ta bir çalıştay düzenlenmiştir. Girişimcilik Konseyi üyelerinin yanı sıra çok sayıda kamu kuruluşu ve sivil toplum temsilcilerinden oluşan 135 kişinin katılımıyla gerçekleştirilen çalıştayda Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planında yer alacak müdahale alanları ve eylemler üzerinde öneriler geliştirilmiştir. İlgili taraflara yazı ile gön-

derilen ve KOSGEB web sayfasında görüşe sunulan Plan, son revizyonların tamamlanmasından sonra YPK onayına sunulacaktır.

GİSEP'in genel amacı, "Ülkemizde girişimcilik kültürünü yaygınlaştırmak ve girişimciliği geliştirecek Girişimci Dostu Ekosistem oluşturmak"tır. Onuncu Kalkınma Planı ve diğer strateji belgeleri göz önünde bulundurularak hazırlanan Planda;

- 1. Düzenleyici Çerçeve:** Girişimci dostu düzenleyici çerçevenin geliştirilmesi
- 2. Tematik ve Genel Destekler:** Kadın Girişimciliği, Genç Girişimciliği, Eko Girişimcilik, Sosyal Girişimcilik, İnovatif Girişimcilik ve Küresel Girişimcilik gibi öncelikli tematik alanlarda ve genel alanlarda sürdürülebilir bir destek sisteminin geliştirilmesi ve uygulanması
- 3. Girişimcilik Kültürü:** Ülkemizde girişimciyi ve girişimciliği benimsemiş bir kültürün geliştirilmesi
- 4. Eğitim ve Danışmanlık Hizmetleri:** Örgün ve yaygın eğitim düzeyinde girişimcilik eğitimlerinin yaygınlaştırılması ve girişimcilere yönelik danışmanlık sisteminin geliştirilmesi
- 5. Finansmana Erişim:** Girişimcilerin finansmana erişimini kolaylaştırılması ve sürdürülebilir bir şekilde artırılması olmak üzere 5 temel strateji alanı bulunmaktadır.■

Kaynakça

- Avrupa Toplulukları Komisyonu (2008), "Komisyonun, Konseye, Avrupa Parlamentosuna, Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesine ve Bölgeler Komitesine Tebliği - Avrupa Küçük İşletmeler Yasası", Brüksel, s.4-10
- Balantina, B. (1999), "UNICE Kıyaslama Raporu: Avrupa'da Girişimciliğin Özendirilmesi ve Yaygınlaştırılması", *Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) Türkiye İşveren Sendikaları konfederasyonu (TİSK)*, Yayın No: TÜSİAD-T/99-12/270, TİSK-194
- Çetindamar, D. (2002), "Türkiye'de Girişimcilik", *Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD)*, İstanbul, Yayın No: TÜSİAD-T/2002-12/340
- Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme Başkanlığı (KOSGEB) Girişimcilik Destek Programı Uygulama Esasları, UE-03/04 Rev. Tarihi:15.03.2013, s. 2-10
- Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme Başkanlığı (KOSGEB) Veritabanı Bilgileri
- Mortan, K., Gücelioğlu, Ö., Alpaslan T., (1987), "Türkiye'de Girişimcilik ile İlgili Sorunlar ve Çözümler", *Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD)*, İstanbul, Yayın No: TÜSİAD-T/87.10.103
- Tannsever, N.H. (2004), "Avrupa Birliğinde Girişimciliğin Teşvik Edilmesi İçin İzlenen Politikalar ve Türkiye'deki Politikaların Avrupa Birliği Uygulamalarına Uyumu", *Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Uzmanlık Tezi*, Ankara
- Girişimcilik Destek Programına ilişkin detay bilgiye; <http://www.kosgeb.gov.tr/Pages/UI/Destekler.aspx?ref=8>
- Desteklenen sektörlerle ilişkin bilgiye; <http://www.kosgeb.gov.tr/Pages/UI/b.aspx?ref=16>
- Hizmet Merkezi Müdürlerinin iletişim bilgilerine;
- <http://www.kosgeb.gov.tr/Pages/UI/Harita.aspx> adreslerinden erişmek mümkündür.

GİRİŞİMCİLİK-İSTİHDAM İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA GİRİŞİMCİLİK EĞİTİM PROGRAMLARI

Kamu İstihdam Kurumu olarak İŞKUR, aktif işgücü piyasası programlarını 2009 yılında işsizliği önleme ve ilave istihdam yaratma amacıyla bir politika aracı olarak uygulamaya başladığı girişimcilik eğitim programları ile zenginleştirmiş; bu kapsamda 2009-2014 Ocak döneminde 83 bin 403 kişiye girişimcilik eğitimi vermiştir.

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçilen günümüz ekonomisinin temelini, girişimciliğin temel doneleri olan rekabet, yenilik, verimlilik ve teknoloji oluşturmaktadır.

Emek, sermaye ve doğal kaynaklar olarak tanımlanan üretim faktörlerini bir araya getiren ve üretim faktörleri arasında tanımlanan girişimci (müteşebbis) de açık ekonomilerde ekonominin temelini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda ekonomi yazınında ilk kez Richard Cantillon tarafından kullanıldığı ve Fransızca "yapmak, başlamak" anlamını taşıyan "entreprendre" kelimesinden türediği üzerine geniş uzlaşa bulunan girişimci en sade haliyle; üretim faktörlerini bir araya getiren, risk alan, üretici ile tüketici arasındaki bağı kuran, yaratıcı ve yenilikçi kişidir.

Ancak girişimciliğin modern anlamını Schumpeter'e borçlu olduğunu söylemek mümkündür. Schumpeter ile birlikte teknolojiye dayalı, yaratıcı ve yenilikçi üretim süreçlerinin girişimciliği tanımlayan unsurlar haline gelmesi; yenilikçi girişimciliğin ekonomiye ve istihdama pozitif etkisi dolayısıyla geleneksel girişimcilikten ayrı olarak ele alınmasını sağlamıştır.

Yeni dönem ekonomi literatüründe üretim faktörleri arasına "teknoloji"nin de üretim yöntemi olarak girmesi yenilikçi girişimciliğin önemini artırmış; teknolojik girişimciliğin ve yenilikçi girişimciliğin istihdama etkisinin geleneksel girişimcilikten fazla olduğunun ampirik çalışmalarla kanıtlanması bu alanda geliştirilen politika ve stratejilerin artmasını sağlamıştır. Yenilikçi girişimcilik, özellikle daha nitelikli, insana yakışır ve yeni işlerin yaratılmasındaki pozitif etkisi ile aktif istihdam politikaları kapsamında ayrı bir araç olarak da ele alınmaya başlanmıştır.

**Yasemin Özüm
BOZKURT***

* İŞKUR,
İstihdam Uzman Yard.

Ülkelerin teknolojik gelişmelerin ve ekonomik büyümelerinin temel amacı kalkınmayı sağlamak olup; kalkınmanın temelinde ise iyi işler ve nitelikli istihdam bulunmaktadır. Yeni işlerin yaratılmasındaki rolü ile girişimcilik ve girişimciliğin doğrudan sonucu olan KOBİ'ler ise bu yönüyle ekonominin kalbinde bulunmaktadır.

Girişimci, kişinin kendi kendini istihdam etmesi yanında, başkalarına da istihdam olanağı yaratmakta; yeni girişimler artan rekabet koşullarını beraberinde getirmekte, bu durum ise teknolojik gelişme ve verimliliği zorunlu kılmaktadır. Bu gelişme zinciri ile teknolojik gelişme ve oluşan yeni sektörler verimlilik artışını beraberinde getirdiğinde işletmenin toplam maliyetleri azalmakta ve üretim artmaktadır. Bilginin yayılma etkisi ile yeni teknolojiler sektörel verimliliği artırmakta ve ekonomi teknolojik bir dönüşüm sürecine girmektedir. Ekonomide yeni yatırımlar anlamına da gelen girişimcilik çarpan etkisi mekanizması ile kendisinin birkaç katı oranında gelir ve istihdam hacmi de yaratmakta; böylelikle girişimcinin istihdam ve ekonomi politika-sındaki işlevi tamamlanmaktadır.

Girişimciliğin istihdama etkisini inceleyen çalışmalar temel olarak iki kategoriye ayrılmakta; bazı ekonomilerde girişimciliğin istihdama negatif dönemsel etkisi görülebilmekte; ancak geniş akademik literatür ve deneysel çalışmalar girişimciliğin istihdama olan pozitif etkisini (Schumpeter etkisi) kanıtlamaktadır.

Bu bağlamda yapılan uluslararası analizlerde ABD'de 2000 ile 2009 yılları arasında işsizliğin girişimciliği tetiklediği akabinde ise girişimciliğin işsizliği azalttığı tespit edilmiştir. Ayrıca "Etkin Girişimcilik" olarak literatüre giren yüksek hızla büyüyen girişimcilere ilişkin Küresel Girişimcilik Monitörü (GEM) araştırma sonuçları kapsamında 2011'de yayımlanan Yüksek Etkili Girişimcilik Küresel Raporu; toplam girişimcilerin yalnızca yüzde 4'ü olan etkin girişimcilerin toplam yaratılan yeni işlerin yüz-

de 40'ını oluşturduğunu açıklamıştır. Yüksek etkili girişimcilerin oluşabilmesi için paydaşların, hukuki düzenlemelerin ve yatırım ortamının elverişliliği ile oluşan güçlü bir girişimcilik ekosisteminin olması beklenmektedir.

Girişimcilik ekosistemi; girişimcilerin tespitini, bu kişilerin eğilimlerine uygun seviyelerde eğitimlerden yararlanmasını, mentörlük hizmetlerinden faydalanmasını, etkin bir danışmanlık sürecinden geçmesini ve iş ağını/ çevresini geliştirerek doğru finans mekanizmalarına ulaşabilmelerini teminen oluşturulan; bilgi, deneyim, kültür, mali konular ve yasal düzenlemelerle girişimci ve çevresinin sürekli karşılıklı etkileşim halinde olduğu dinamik bir zemindir. Türkiye'de girişimcilik ekosistemi ve unsurları incelendiğinde; bu sistemin içerisinde kamu ve özel sektör kurum/kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve üniversiteler gibi pek çok politika yapıcı ve uygulayıcının bulunduğu görülmektedir. Türkiye'de girişimcilik ekosistemi kurumların karşılıklı diyalogu ve girişimciliğin gelişimine yönelik katkıları ile yaşayan ve hızla gelişen bir görünüme sahiptir. Şöyle ki; KOBİ Danışmanı ve Yönetim Danışmanı meslek standartlarının belirlenmesi ve bu kapsamda pek çok çalışmanın yürütülmesi; İŞKUR bünyesinde çalışan 3 bin 872 iş ve meslek danışmanının girişimcilik eğitim programları öncesinde kendi işini kurmak isteyen veya iş sahibi olup işini geliştirmek isteyen kişilerle birebir görüşerek verdikleri danışmanlık hizmetleri ile bu alanda önemli adımlar atılmıştır. Girişimcilik eğitimleri kapsamında KOSGEB tarafından yerel ve ulusal protokoller ile çeşitli kurum kuruluşları aracılığı ile verilen Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri yanında, üniversiteler tarafından girişimcilik eğitimleri verilmesi, kar amacı gütmeyen organizasyonlar tarafından verilen girişimcilik eğitimleri ve TÜBİTAK tarafından Üniversitelerde Girişimcilik Sertifika Programı adıyla başlatılan girişimcilik eğitimleri girişimcilik ekosistemini ve girişimci altyapısını geli-

tirmeye yönelik önemli adımlardır. İş ağı ve finansman olanakları kapsamında son dönemde oldukça yaygın uygulama alanı bulan ve başarılı girişimci adaylarının ihtiyaç duyduğu teknik ve mali destekleri sağlayan hızlandırıcılar, kuluçka merkezleri ve ortak çalışma alanları da mentörlük, girişimcilik eğitimleri ve finans olanaklarının birarada sunulduğu etkin alanlardır. Onuncu Kalkınma Planı çalışmaları esnasında Girişimciliğin Geliştirilmesi Özel İhtisas Komisyonu ve KOBİ'lerin ve Esnaf ve Sanatkarların Güçlendirilmesi Özel İhtisas Komisyonları Türkiye'nin Onuncu Beş Yıllık kalkınma Planı dönemindeki yol haritasını çizebilmek amacıyla pek çok politika önerisi getirmiştir. Bu bağlamda Türkiye'de girişimciliğin geliştirilmesi ve KOBİ'lerin güçlendirilmesine yönelik bir yol haritası ve eylemler bütünü içeren Onuncu Kalkınma Planı da 02.07.2013 tarihinde TBMM tarafından onaylanmış; 06.07.2013 tarih ve 28699 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Girişimcilik ekosistemi kapsamında temel unsurlar değerlendirildiğinde Türkiye Girişimciliğin Geliştirilmesi alanında hızla yol katetmektedir.

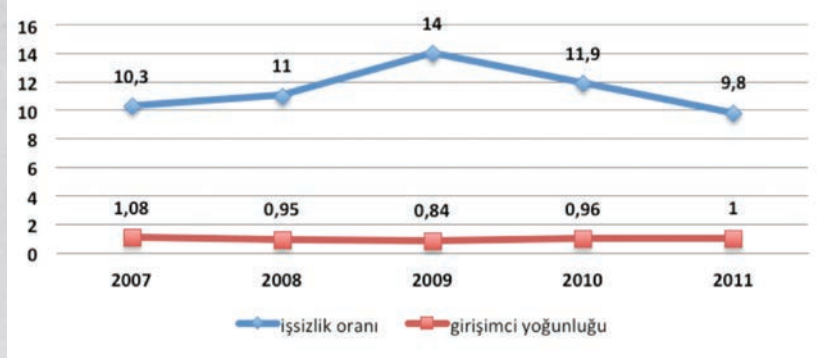
Türkiye'de TÜİK verileri kapsamında girişimcilik ile ilgili temel göstergeler incelendiğinde; 2012 yılı oranları ile işteki durumuna göre istihdam edilenlerden yüzde 62,9'luk kısmı ücretli/yevmiyeli çalışan iken yüzde 18,9'u kendi hesabına çalışmakta, yüzde 13,2'si ücretsiz aile işçisi olarak çalışmakta ve yüzde 5'i işveren olarak görünmektedir. Erkek işveren oranının yüzde 6,8, kadın işveren oranının yüzde 1,2 olduğu düşünüldüğünde özellikle tematik ve hedef grup odaklı girişimcilik politikalarına önem verilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu kapsamda genç girişimciliği, kadın girişimciliği, sosyal girişimcilik, yeşil girişimcilik, inovatif girişimcilik son dönemlerde ön plana çıkan alanlardır. TÜİK Girişimcilik İstatistikleri kapsamında aynı yıl itibarıyla yeni doğan işveren girişimcilerin

istihdam yaratma oranı yüzde 10,1 olarak gerçekleşmektedir. Bu durum istihdam yaratmada girişimcilerin önemini göstermektedir.

Girişimciliğe ilişkin önemli göstergelerden kabul edilen; Dünya Bankası İş Yapma Raporu'nun, ülkelerin işletme yoğunluğunu ölçmek amacıyla yayınladığı 15-64 yaş arası her bin kişi başına düşen limitet şirket sayısının ölçülmesi ile hesaplanan girişimci yoğunluğu ve işsizlik oranları arasında 2007-2011 yıllarında Türkiye örnekleminde ters oranlı bir seyir yaşandığı görülmektedir.

Tablo 1: Türkiye'de İşsizlik Oranları ve Girişimci Yoğunluğu 2007-2011

Kaynak: TÜİK verileri ve Girişimciliği Geliştirme Özel İhtisas Komisyonu tartışmaları kapsamında yazar tarafından üretilmiştir.

2007-2011 yılları arasında girişimci yoğunluğunun arttığı dönemlerde işsizlik oranının azaldığı; girişimci yoğunluğunun azaldığı dönemlerde ise işsizlik oranının arttığı gözlemlenmektedir.

TÜİK 2012 yılı girişimcilik istatistikleri incelendiğinde, eğitim durumuna göre işveren olarak çalışanlardan yüzde 36,5'i ilkökul mezunu olarak görünmekte olup bu durum "girişimci olunmaz, girişimci doğulur" şeklindeki algıyı güçlendiren bir durum gibi görünse de bu durum aslında söz konusu eğitim düzeyindeki kişilerin karşısına çıkan işleri beğenmeyerek kendi işlerini kurmalarının bir sonucudur. Bu anlamda toplumda girişimcilik kültürünü yaygınlaştıracak ve girişimcilik ekosistemini iyileştirecek politikalar ancak girişimcilere bu yönde eğitim verilmesiyle mümkün olabilmektedir. Girişimcilik ruhunu tamamlayan ve girişimciyi şanstın gerçek başarıya götüreceği olan girişimcinin kendisini geliştirmesi ve bu yönde aldığı eğitimlerdir. Gelişmiş ülkelerde girişimci eğitim profili incelendiğinde "girişimci doğulur" genellemesi dışında sonuçlar görülmektedir.

Bu nedenle girişimcilik eğitimleri etkin ve başarılı girişimcilerin yaratılmasında oldukça önemli bir fonksiyon üstlenmektedir. Aynı zamanda girişimcilik eğitimleri kurumun talep yönlü piyasa dengesini sağlamasını da kolaylaştırmıştır. Girişimciliğin geliştirilmesi Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından da sıkça ele alınan konulardan biridir. Bu kapsamda Sürdürülebilir İşletmelerin Geliştirilmesi adlı raporda girişimcilik kültürü ve iyi işlerin olduğu ekosistemin kurulması ve iyi endüstriyel ilişkilerin ve çalışma şartlarının korunduğu sorumlu girişimlerin kurulması temel argümanlar olmuştur. Bu anlamda girişimcilik eğitimlerini destekleyen en büyük oluşumlardan biri olarak Uluslararası Çalışma Örgütü; devletin girişimcilik ve inovasyona verdiği desteğin girişimcilik kültürünü geliştirmesi yanında işçi haklarını da geliştiren bir faktör olduğunu göstermektedir.

Avrupa İstihdam Stratejisi kapsamında "daha fazla ve insana yakışır işler" yaratılması amacıyla çıkarılan İstihdam Paketlerinde iş yaratma ve işgücünün üzerindeki vergileri düşürme politikasıyla ilave istihdam yaratmak hedeflenmiş; yeni işlerin yaratılmasında ise girişimciliğin ve KOBİ desteklerinin önemi vurgulanmıştır.

Girişimciliğin istihdama olan pozitif etkisinden yola çıkarak dünyada aktif işgücü piyasası programları arasında "doğrudan iş yaratan programlar" gittikçe önem kazanmaya başlamıştır. Ülkeden ülkeye farklılık göstermekle beraber kamu istihdam kurumları girişimciliği teşvik etmek amacıyla yerel büroları ve işbirliği yaptıkları kurum/kuruluşlar aracılığı ile küçük ölçekli sermaye ve teknik danışmanlık hizmetleri sunmaktadır.

Kamu İstihdam Kurumu olarak İŞKUR, aktif işgücü piyasası programlarını 2009 yılında işsizliği önleme ve ilave istihdam yaratma amacıyla bir politika aracı olarak uygulamaya başladığı girişimcilik eği-

tim programları ile zenginleştirmiş; bu kapsamda 2009-2014 Ocak döneminde 83.403 kişiye girişimcilik eğitimi verilmiştir.

Yıllar	Program Sayısı	Erkek	Kadın	Toplam
2009	1	-	19	19
2010	319	4.707	3.599	8.306
2011	906	13.605	10.540	24.145
2012	921	13.127	12.348	25.475
2013	910	13.023	12.143	25.166
2014*	10	124	168	292
Toplam	3.067	44.586	38.817	83.403

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı tarafından "Girişimcilik Destek Programı" kapsamında belirlenen eğitim içeriklerine uygun olarak tasarlanan Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri (UGE), Aktif İşgücü Piyasası Programları altında İŞKUR'da "Girişimcilik Eğitim Programı" adı ile verilmektedir. Yeni Girişimci Desteğine başvurabilmek için Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerine katılmak zorunludur. Yeni Girişimci Desteği ile girişimcilik eğitimine katılan kişiler KOSGEB'den işletme kurma desteği alabilmektedir. Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri, girişimcilik kültürünü yaygınlaştırmak ve girişimcilerin bir iş planına dayalı olarak kuracakları işletmelerin başarı düzeylerini artırmak amacıyla düzenlenmektedir.

İŞKUR tarafından istihdamın korunması, istihdamın artırılması ve işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesi ile işsizliğin azaltılmasına yardımcı olmak amacıyla 31.12.2008 tarih ve 27097 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İşgücü Uyum Hizmetleri Yönetmeliği ve uygulama esaslarını içeren İşlemler El Kitabı girişimcilik eğitim programlarına ilişkin düzenlemeler yapmıştır. Söz konusu Yönetmelik ve İşlemler El Kitabı, 12.03.2013 tarih ve 28585 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Aktif İşgücü Hizmetleri Yönetmeliği ile yürürlükten kaldırılmış ve uygulama esaslarını belirleyen Aktif İşgücü Hizmetleri Genelgesi ile girişimcilik eğitim programları yeni yapısına kavuşmuştur. Yapılan düzenleme ile girişimcilik eğitim programlarından yararlanmak için işsiz olma şartı kaldırılmış, Kuruma kayıtlı kişilerin kendi işlerini kurmaları yanı sıra, işletmesini geliştirmek isteyenlerin de bu programlardan yararlanmasının önü açılmıştır. Girişimciliğin istihdama olan katkısından yola çıkan İŞKUR, girişimciliğin hedef gruplara yönelik ve seviyeler halinde verilebilmesinin de önünü açacak düzenleme ile mevcut durumda 70 saat olarak uygulanan girişimcilik eğitimlerinin 160 saate kadar düzenlenebilmesinin de önünü açmıştır.

İŞKUR aracılığı ile verilen girişimcilik eğitimleri akabinde ekonomik olaylara esneklikleri, istihdam yaratmadaki önemli rolleri ile ekonominin büyüme motoru olarak görülen KOBİ sayısının önemli ölçüde arttığını söylemek mümkündür.

Girişimcilik eğitimleri ile birlikte girişimcilik ekosisteminin sürekli gelişmesi; ilave istihdamı, yeni işlerin yaratılmasını, işgücünün nitelik kompozisyonunun iyileşmesini ve inovasyon ekonomisinin gelişmesini sağlayacaktır. ■

Tablo 2: İŞKUR Girişimcilik Eğitim Programları ve Yararlanıcı Sayıları, 2009-2014

Kaynak: Türkiye İş Kurumu İstatistik Yıllıkları
* 2014 Ocak ayı itibarıyla.

Kaynakça

- <http://www.ilo.org/public/turkish/region/eurpro/ankara/publ/ilokamu.pdf>
- Kumaş, Handan; "Türkiye İş Kurumu Faaliyetleri ve İşgücü Piyasası İhtiyaçları. Arasındaki Uyum", Sosyo-Ekonomi, Yıl:6, Sayı:11, 2010-1.
- Promotion of Sustainable Enterprises, ILO, 2007.
- 2011 High Impact Entrepreneurship Global Report, Endeavor, Ernst&Young
- Thurik, Roy - Audretsch, D.B. - Carree, M.A.; "Does Entrepreneurship Reduce Unemployment?" Tinbergen Institute Discussion Paper, Erasmus University Rotterdam, 2001.
- The ILO's Approach of Entrepreneurship Development, New York http://www.ilo.org/employment/about/executive-director-office/statements-speeches-old/WCMS_216814/lang-en/index.htm
- Türkiye İş Kurumu, Aylık İstatistik Bültenleri, TÜİK, Girişimcilik İstatistikleri
- Remeikienė, R. - Startienė, G; "Relationship Between Entrepreneurship and Unemployment", Economics & Management, 2008.
- The Dynamic Relationship between Entrepreneurship, Unemployment, and Growth: Evidence from U.S. Industries

TÜRKİYE'DE YENİLİKÇİ GİRİŞİMCİLİK VE TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİ

Son 10 yılda yenilikçi girişimcilik konusunda ülkemizde önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Ancak Türkiye'nin 2023 yılına ilişkin ekonomik hedeflerine ulaşabilmek için girişimcilik politika ve uygulamalarında önemli iyileştirmelere ihtiyaç duyulmaktadır.

Giriş

Girişimci; yenilik yapan, finansman bularak bir işi planlayan, organizasyonu sağlayan ve gerekli riski alarak bir iş kuran kişi olarak tanımlanabilir (TÜSİAD, 1987, 2002: 33). Schumpeter, girişimciyi yenilik yapan ve denenmemiş teknolojileri geliştiren, denenmemiş bir üretim tekniği geliştiren veya var olan bir ürünü yeni yöntemlerle üreterek ya da yeniden düzenleyerek üretim yöntemlerinde reform yapan, daha çok devrim yapan kişi ya da kişiler olarak görür (Schumpeter 1975:132).

Girişimcilik ise yeterli çaba ve zaman tahsis edilerek, fiziki, mali ve sosyal kaynakları kullanarak ve risklere katlanılarak parasal ödüller, kişisel tatmin ve bağımsızlık elde edilerek yeni bir değer yaratma süreci olarak tanımlanmaktadır (Hisrich ve Peters, 1998). Bir diğer yaklaşıma göre girişimciliğin esası yaratıcılık ve yenilikçilik ile değişimi başlatmak olarak görülürken (Morrison vd., 2005: 9), Drucker girişimciliği, bir amaca yönelik değişim yaratma çabaları ile farklı strateji ve yöntemlerin uygulanması olarak tanımlanmaktadır (Drucker, 1993).

Ekonomik büyüme ile girişimcilik arasında pozitif bir ilişki bulunmakta ve istihdam artışının önemli bir kısmı yenilikçi girişimler tarafından sağlanmaktadır. (Kauffman 2012a, 2012b). OECD'ye göre net istihdamın çok önemli bir kısmı yeni girişimlerden sağlanmakta ve işletmelerin büyümesi ile yenilik faaliyetleri arasında çok yakın bir ilişki bulunmaktadır (OECD; 2010d). Bu kapsamda yenilikçi girişimcilik ekonomik gelişme için son derece önemlidir.

Türkiye'de 2000'li yıllardan itibaren yenilikçi girişimciler, kamu tarafından sağlanan altyapı destekleri, vergisel teşvikler ve hibe proje destekleri ile teknokent veya teknopark olarak da bilinen Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde (TGB) toplanarak bir yığınlaşma oluşturmakta ve yığınlaşma kapasitesi artmaya devam ederek işbirliği ağları ile kümelerle dönüşüm yaşanmaktadır.

Mehmet CANSIZ*

* Uzman
Kalkınma Bakanlığı

Bu çerçevede, TGB'leri teknoloji tabanlı yenilikçi girişimcilerin yoğunlaştığı bölgeler olarak değerlendirmek mümkündür.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de yenilikçi girişimcilerin mevcut durumunu ortaya koymak, bunların yoğunlaştığı TGB'lerdeki gelişimi incelemek ve bu bölgelerde faaliyet gösteren girişimcilerin ve işletmelerin özellikleri çerçevesinde farklı düzeylerde önerilerde bulunmaktır.

1. Türkiye'de Yenilikçi Girişimcilik

Kalkınma Bakanlığı'nın (KB) koordinasyonunda hazırlanan Onuncu Kalkınma Planının "Bilim Teknoloji ve Yenilik" başlığı ile "Girişimcilik ve KOBİ'ler" başlığı altında yer alan 682, 624 ve 685 sayılı paragraflarında aşağıdaki tespitlerin yapıldığı görülmektedir.

- 682 "Esnaf ve sanatkârların ağırlıklı olarak yer aldığı KOBİ'ler, çalışan sayısı bakımından toplam girişimlerin yüzde 99,9'unu, istihdamın yüzde 76'sını, katma değer yüzde 54'ünü ve yatırımların yüzde 50'sinigerçekleştirmektedir" (KB, 2014:92).
- 624 "...Ar-Ge ve yenilik için ayrılan kaynakların hem miktarının hem de istenilen faydaya dönüşmek üzere etkinliğinin artırılması ihtiyacı devam etmektedir. Özellikle teknolojik ürün üretme sürecinin ticarileştirme aşamasının güçlendirilmesi, teknoloji transferine yönelik ara yüzlerin oluşturulması, yenilikçi girişimciliğin geliştirilmesi..... ihtiyacı önemini korumaktadır"(KB, 2014:86).
- 685 "KOBİ'lerin; yenilikçi projeler üretme, ortak iş ve proje geliştirme gibi hususlarda güçlendirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Girişimcilik yeteneklerinin ve girişimci sayısının artırılması ihtiyacı devam etmekte, finansman imkânlarının ise arz ve talep yönlü geliştirilmesi gerekmektedir" (KB, 2014:92).

Bu temel tespitlerle yeni kurulan girişimlerin KOBİ niteliğinde olduğu, girişimcilğe ve yenilikçiliğe yönelik kamu tarafından sağlanan destek ve hizmetlerin yeterince etkin ve gelişmiş ülkeler düzeyinde olmadığı, bunlara karşın girişimci yeteneklerinin ve sayısının

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri kamunun sağladığı önemli desteklerle son yıllarda önemli birer çekim merkezi haline getirilmiştir. Ancak buralarda faaliyet gösteren girişimcilerin başarısını daha da artırabilmek amacıyla, Üniversiteler, TGB'ler ve BSTB'nin hizmet ve destek kapasitelerinin artırılması gerekmektedir.

yetersizliğinin vurgulandığı görülmektedir. Bu eksikliklerin giderilmesi amacıyla Onuncu Kalkınma Planında Girişimcilik ve KOBİ'ler başlığı altında aşağıdaki temel amaç ve hedefler belirlenmiştir.

"KOBİ'lerin rekabet güçlerinin artırılarak ekonomik büyümeye katkısının yükseltilmesi temel amaçtır. Bu kapsamda, öncelikle hızlı büyüyen veya büyüme potansiyeline sahip girişimler ile ürün, hizmet ve iş modeli açılarından yenilikçi KOBİ'lerin desteklenmesi esastır" (KB, 2014:93).

Tablo 1: Girişimcilik ve KOBİ'lere İlişkin Gelişmeler ve Hedefler

Kaynak: KB, 2014:93

	2006	2012	2013	2018
Yeni Kurulan Şirket Sayısı (Bin)	53	39	50	75
Küçük İşletmeler ve Orta Ölçekli İşletmelerin Tüm İşletmeler İçindeki Oranı (%)	1,7	2,4	3,0	4,0
KOBİ'lerin Ar-Ge Harcamalarındaki Payı (%)	10,0	14,9	17,0	20,0
TGB'lerde Faaliyet Gösteren Girişim Sayısı	604	2.174	2.500	4.000

Girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesine yönelik araştırmaların artırılması ve bu kesime sağlanan hizmet ve desteklerin etki analizleri yapılarak bunların sürekli olarak daha rekabetçi hale getirilmesi ihtiyacı devam etmektedir.

2. TGB Politika ve Uygulamalarının Gelişimi

TGB'ler ülkemizde girişimciliğin ve yenilikçiliğin geliştirilmesi için uygun bir iş ortamı sağlamaktadırlar. Türkiye'de teknopark tecrübesi 1990'lı yılların sonuna doğru Ankara'da ODTÜ ve İstanbul'da İTÜ ile başlamıştır. 2001 yılında 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun çıkarılması ve daha sonra getirilen destek ve muafiyetler söz konusu alanda önemli gelişmeler kaydedilmesini sağlamıştır. Bu kapsamda, girişimcilerin yazılım ve Ar-Ge faaliyetlerinden elde ettikleri kazançları 31.12.2023 tarihine kadar gelir ve kurumlar vergisinden muaf tutulmaktadır. Girişimcilerin münhasıran bu bölgelerde ürettikleri sistem yönetimi, veri yönetimi, iş uygulamaları ile sektörel, internet, mobil ve askeri komuta kontrol uygulama yazılımı şeklindeki teslim ve hizmetleri de katma değer vergisinden muaf tutulmaktadır. Diğer taraftan, Ar-Ge ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri 31.12.2023 tarihine kadar her türlü vergiden muaf tutulmaktadır. Ayrıca, 5746 Sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun ve 4691 sayılı Kanun ile ücretine gelir vergisi istisnası uygulanan personelin ücretleri üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin yüzde 50'si de kamu tarafından sağlanmaktadır.

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının (BSTB) verilerine göre 2014 yılı itibarıyla TGB sayısı 52'ye aktif faaliyet gösteren TGB sayısı ise 39'a yükselmiş, bölgelerdeki girişimci sayısı 2.500'ü geçmiş, istihdam edilen çalışan sayısı 26 bini geçmiştir.

Tablo 2: TGB'lere Mevcut Durum Bilgisi

Kaynak: BSTB, 2014

Kurulan Bölge Sayısı	52
Faaliyette Olan Bölge Sayısı	39
Bölgelerde Yer Alan Firma Sayısı	2.508
Bölgelerdeki Toplam Personel Sayısı	26.500
Devam Eden Proje Sayısı	6.888
Tamamlanan Proje Sayısı	10.774
İhracat	1,5 Milyar ABD \$
Yurt içi Satış Miktarı	8,9 Milyar TL
Vergisel İstisnalar	1,9 Milyar TL

TGB'lerin coğrafi dağılımı incelendiğinde Ankara'da 6, İstanbul'da 5, Kocaeli'de 4 ve İzmir'de 3 adet olmak üzere en önemli 18'i en gelişmiş ilde bulunmaktadır. Yaratılan ekonomik değerlerin çok önemli bir kısmı bu 4 ilde faaliyet gösteren TGB'den sağlanmaktadır. Diğer TGB'ler ise ekonominin görece olarak gelişmiş olduğu 34 ilde bulunmaktadır.

2001 yılından itibaren TGB sayısı, bu bölgelerde faaliyet gösteren işletme sayısı ve çalışan sayısı sürekli bir artış göstermiştir. 2001 ve 2002 yıllarında kurulan TGB'ler bulunmakla birlikte işletmelerin faaliyet göstermesi 2003 yılında başlamıştır.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
TGB Sayısı	2	5	12	16	20	22	28	31	37	39	43	49	52
İşletme Sayısı	-	-	169	305	463	546	787	1.154	1.254	1.515	1.800	2.174	2.508
Çalışan Sayısı	-	-	2.453	4.196	5.042	8.843	9.770	11.093	11.021	13.397	15.822	19.498	26.500

Tablo 3: Bazı Göstergeler İtibarıyla TGB'lerin Gelişimi

Kaynak: BSTB, 2014

TGB'lerdeki işletmelerin yüzde 40'ı yazılım sektöründe faaliyet gösterirken, bunu sırasıyla yüzde 19 ile bilgisayar ve iletişim teknolojileri, yüzde 6 ile elektronik sektörü izlemektedir.

Sektör	Yüzde
Yazılım	40
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri	19
Elektronik	6
Makine Teçhizat İmalatı	5
Medikal	3
Enerji	3
Sağlık	3
Savunma	2
Otomotiv	2
Diğer	18

Tablo 4: İşletmelerin Sektör ve Teknoloji Alanına Göre Dağılımı

Kaynak: BSTB, 2014

TGB'lere ilişkin yukarıdaki hususlar değerlendirildiğinde Türkiye'de son 10 yıllık süreçte bu alana yönelik önemli bir kapasite oluşturulduğu görülmektedir. Böylesine önemli bir gelişme sağlanmasına rağmen henüz Türkiye'nin yenilikçi teknolojik kapasitesine sağlayabileceği potansiyel katkı gerçeğe dönüşmemiştir. Bu alanda TGB'lerin yönetim süreçlerinden girişimcilik yapısına, devlet desteklerinden kümelenme yaklaşımlarına kadar pek çok konuda son derece önemli iyileştirmelerin yapılması ihtiyacı bulunmaktadır.

3. TGB'de Hızlı Büyüme Başarısını Gösteren Girişimcilerin Özellikleri

2013 yılında Kalkınma Bakanlığı tarafından yayımlanan "Türkiye'nin Yenilikçi Girişimcileri (Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Örneği)" adlı araştırmanın sonuçlarından yararlanıldığı Bu bölümde başarılı girişimcilerin ve işletmelerinin temel özellikleri Tablo 5'te verilmiştir. Bunlar arasında okul öncesi eğitim, eğitim düzeyinin yüksekliliği, annenin çalışması, iş kurmadan önce çalışmak, sosyal ağların kullanımı, Ar-Ge proje sayısı ve ihracat yapıyor olmak gibi özellikler ön plana çıkmaktadır.

1. Okul öncesi eğitim almış olmak	13. Alınan eğitim ile yapılan işin örtüşmesi
2. Eğitim düzeyinin yüksekliliği (Lisansüstü)	14. Ortak sayısının 3'den fazla olması
3. Annenin üniversite mezunu olması	15. Beşten fazla yabancı işletmeye satış
4. Annenin çalışması	16. Ortak proje geliştirmek
5. Dünya ekonomisi düzenli olarak takip etmek	17. İhracat yapmak
6. Facebook kullanımı	18. Mesleki eğitimlere katılmak
7. Twitter kullanımı	19. Danışmanlık hizmeti kullanmak
8. LinkedIn kullanımı	20. Yurtiçi fuarlara katılmak
9. Ar-Ge proje sayısındaki artış	21. Yurtdışı fuarlara katılmak
10. Ar-Ge projelerine kamu desteği alabilmek	22. Girişim sermayesi kullanmak
11. İş kurmadan önce çalışmak	23. Mesleki seminerlere katılmak
12. İş kurmadan önce iş amaçlı yurt dışında bulunmak	

Tablo 5: Başarılı Girişimciler ve İşletmelerinin Özellikleri

Kaynak: Cansız, 2013

Mülakat sonucunda başarılı girişimcilerin temel özellikleri Tablo 6'da verilmiştir. Bu alanda öne çıkan hususlardan aile, girişimcilik yetenekleri, sosyal ve beşeri sermayenin kuruluş aşamasındaki önemine vurgu yapılırken, işletmenin gelişme aşamasında ise sosyal ve beşeri sermayenin yanında uluslararası tecrübe ve kamu desteklerinin önemine değinilmektedir.

1. Aile ortamının önemi
2. Etkin kamu destekleri
3. Beşeri sermaye
4. Sosyal sermaye
5. Yabancı dil
6. Çeşitli kurum ve kuruluşlara üye olmak
7. Uluslararası projeler ve işbirlikleri
8. Girişimcilik yetenekleri ve geliştirilmesi

Tablo 6: Başarılı Girişimcilerin Başarı Etkeni Olarak Vurguladıkları Hususlar

Kaynak: Cansız, 2013

4. Sonuç

Son 10 yılda yenilikçi girişimcilik konusunda ülkemizde önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Ancak Türkiye'nin 2023 yılına ilişkin ekonomik hedeflerine ulaşabilmek için girişimcilik politika ve uygulamalarında önemli iyileştirmelere ihtiyaç duyulmaktadır.

TGB'ler kamunun sağladığı önemli desteklerle son yıllarda önemli birer çekim merkezi haline getirilmiştir. Ancak buralarda faaliyet gösteren girişimcilerin başarısını daha da artırabilmek amacıyla, Üniversiteler, TGB'ler ve BSTB'nin hizmet ve destek kapasitelerinin artırılması gerekmektedir.

Yenilikçi girişimciliğin geliştirilebilmesi için, kamu, üniversite ve özel sektör arasında etkin bir yönetim mekanizmasının kurulması faydalı olacaktır.

Girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesine yönelik araştırmaların artırılması ve bu kesime sağlanan hizmet ve desteklerin etki analizleri yapılarak bunların sürekli olarak daha rekabetçi hale getirilmesi ihtiyacı devam etmektedir.

Girişimci bir kültür oluşturabilmek amacıyla eğitimin tüm aşamalarının girişimci özelliklerini bireye kazandıracak nitelikte yapılandırılması gerekmektedir. Bireyde iletişim, eleştirel düşünce, problem çözme, ortak çalışma yapabilme, yaratıcılık ve yenilik yapabilme yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik farklı düzeylerde, okul öncesi eğitimden başlayarak üniversite sonrasında da devam edecek şekilde bir girişimcilik eğitim sistemi oluşturulmalıdır. Böyle bir yapılanma yalnızca girişimcilik ve yenilik alanında değil toplumun her alanında pozitif bir etki gösterebilecek ve toplumsal faydayı artıracaktır. ■

Kaynakça

- CANSIZ, Mehmet, Türkiye'nin Yenilikçi Girişimcileri (Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Örneği), Kalkınma Bakanlığı yayınları, 2013, Ankara.
- DRUCKER, P. F. (1993). Postcapitalist Society. New York: HarperCollins Publishers.
- HISRIC R D., Peters M. P., (1998), Entrepreneurship, Irwin Mc Graw Hill.
- HISRIC R D., Peters M. P., (2001). Entrepreneurship, 5th Edition, McGraw- Hill Higher.
- Kalkınma Bakanlığı, Onuncu Kalkınma Planı, 2014, Ankara.
- KAUFFMAN, (2012a), The Ascent of America's High-Growth Companies, An Analysis of the Geography of Entrepreneurship, Ewing Marion Kauffman Foundation.
- KAUFFMAN, (2012b), Rules For Growth, Promoting Innovation and Growth Through Legal Reform, Ewing Marion Kauffman Foundation.
- OECD, (2010d), OECD studies on SMEs and Entrepreneurship, High-Growth Enterprises, What Governments Can Do to Make a Difference http://www.tem.fi/files/28938/High-Growth_Enterprises_What_Governments_Can_Do_to_Make_a_Difference.pdf, erişim tarihi, 15.12.2012.
- SCHUMPETER, J. A. (1975), "Creative Destruction" From Capitalism, Socialism and Democracy (New York: Harper, 1975) [orig. pub. 1942], pp. 82-85
- TÜSİAD, (1987), Türkiye'de Girişimcilik ile ilgili Sorunlar ve Çözümler, İstanbul.
- MORRISON, A., Rimmington, M., Williams, C., (2005), Entrepreneurship in the Hospitality, Tourism and Leisure Industries, Oxford, UK: Elsevier Butterworth Heinemann.

GİRİŞİMCİLİĞİN GELİŞİMİ, EKONOMİK BÜYÜME VE İSTİHDAM YÖNÜ

Özgür TOPKAYA*

* Dr.
Çanakkale Onsekiz Mart
Üniversitesi

Günümüzde girişimcilik yeni işletme kurma süreci olarak değerlendirilmektedir. Bir ekonominin belirli bir dönem içerisinde ortaya koyduğu yeni işletme sayısı ise onun girişimcilik potansiyelini göstermektedir. Kurulan yeni işletmeler ile ekonomi çağın gerektirdiği dinamizmi yakalamaktadır.

Girişimci, iktisadi faaliyetlerde (malların, kaynakların veya kurumların kullanımında) sorumluluk alan kişidir. Girişimcilik fırsatların algılanması ve bu fırsatlara göre hareket edilmesi yeteneğidir.

Girişimcilik faaliyetlerinin başlangıcı Antik çağda Akdeniz'de çeşitli uyarlıkların yürüttüğü deniz ticareti faaliyetlerine uzanmaktadır. Kıtalararası ticaretin 16. yüzyılda başlaması ile birlikte 17. yüzyılda imtiyaz alan ilk çok ortaklı anonim şirketler Avrupa'da özel sektörde sermaye birikimine yol açmıştır. 1700'lü yılların başında hukuki ve sosyal ortamın da uygunluğu sayesinde İngiltere'de enerji kaynağı olarak kömürün kullanılmaya başlanması, buharlı motorun icadı ve ilk olarak tekstil sektöründe ardından diğer sektörlerde makine ile üretime geçiş sanayi devrimini başlatmıştır. 1900'lü yılların başında Henry Ford'un icad ettiği zincir sisteme dayalı seri üretim sistemi ise iktisadi faaliyetlerde yeni bir dönemin kapılarını aralamıştır. I. ve II. Dünya Savaşlarının yaşandığı ve 1929 Dünya Ekonomik Krizinin görüldüğü 20. yüzyılda, 1960'lı yıllara kadar süren bu üretim tekniği sektörlerde göre 1980 yılına kadar terk edilerek yerini toplam kalite yönetimi kapsamında değerlendirilen; hatasız üretim, stoklu üretim, müşteri talebine göre üretim ve esnek üretim teknikleri gibi üretim tekniklerine bırakmıştır. 1980 sonrası dönem üretimde post-fordist dönem olarak nitelendirilmektedir.

Bahsi geçen dönemlerde kimi zaman dönemleri yorumlamak adına kimi zaman da ortaya çıkan iktisadi krizleri çözümlmek amacıyla çeşitli iktisadi görüşler ortaya çıkmıştır. Orta çağdan sonra sanayi devrimine kadar ticareti teşvik eden merkantilizm ve ardından zenginliğin toprak sahipliğinde olduğu çözümlemesini yapan fizyokrazi öne çıkan iktisadi görüşlerdir. Sanayi devrimi ile birlikte iktisatı bilimsel temellere oturtan klasik iktisadi görüş ortaya çıkmıştır. Adam Smith öncülüğünde gelişen teori dö-

nem içerisinde dönüşüm geçirmiş, çeşitli okullara ayrılmış ve 1900'lü yılların başından itibaren neo-klasik iktisadi görüşe yerini bırakmıştır. 1929 Dünya Ekonomik Buhranı ile Keynesçi ekonomik politikalar yaygınlık kazanmıştır. 1950'li yıllardan itibaren karma ekonomik politikalar ağırlık kazanmaya başlamıştır. 1980 yılında ise liberal politikalar geçilmiştir. Girişimcilik tüm bu dönemler boyunca üzerinde durulan iktisadi bir konudur. Ancak iktisadi dengeler içerisinde girişimcinin rolü gölgede kalmıştır. Girişimcilik üzerine yapılan ilk kavramsal atfı Richard Cantillon tarafından 1755 yılında yapılmıştır. Cantillon girişimciyi belirsizlik karşısında iktisadi bir faaliyet için karar alan kişi olarak tanımlamıştır¹. Aynı dönem içerisinde Jean Baptiste Say girişimciliği üretim araçlarının bir organizasyon oluşturacak şekilde bir araya getirilmesi şeklinde tanımlamıştır².

Klasik iktisadi teori girişimcilik teorisine atıfta bulunmamaktadır. Adam Smith iktisatta en bilinen kavramları belirleyerek modern iktisat teorisinin temellerini atmış ve aynı zamanda kalıcı olarak iktisat ve girişimcilik teorisini birbiri ile ilişkilendirmiştir. Smith, toprak, işgücü ve sermaye olarak belirttiği üretim faktörlerini iktisat literatürüne yerleştirmiştir. Ayrıca kar için projeler yürüten bireyleri 'öngörenler' olarak nitelemiştir. Ancak bu tarz bir tanımlama girişimciliği açıklamada özellikle de tamamen yeni üretim biçimlerinin neden çıktığı, yeni son derece yenilikçi yatırımların, yeni süreçlerin ve ürünlerin üretilmeye çalışılması sebebinin açıklamada yetersiz kalmıştır³.

İktisadi sistemler ve bu sistemlerin gelişiminde girişimcinin rolü yadsınamaz bir gerçektir. Girişimci, iktisadi faaliyetlerde (malların, kaynakların veya kurumların kullanımında) sorumluluk

* Bu çalışmada yer alan bazı kısımlar, Özgür Topkaya'nın 18 Mart 2013 Tarihli, "İstihdama Katkısı Bakımından Girişimcilik: Güney Marmara Örneği", İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Doktora Tezi'nden üretilmiştir.

alan kişidir. Girişimcilik fırsatların algılanması ve bu fırsatlara göre hareket edilmesi yeteneğidir⁴. Girişimcilik faaliyetlerinin gelişimi göz önünde bulundurulduğunda tarihsel süreçte dört alanda çalışmaların yoğunlaştığı görülmektedir. Dört alanda toplanan girişimcilik çalışmaları; girişimcilikte subjektivizmi öne çıkaran iktisatçılar, girişimciyi ekonomide başlıca aktör olarak gören iktisatçılar, girişimcilik ve davranış bilimleri arasındaki ilişkiyi öne çıkaran iktisatçılar ve girişimciliğin istihdam ve ekonomik büyümeyi sağladığını savunan iktisatçılar tarafından yürütülmüştür.

Girişimcilikte öznelciliği öne çıkaran iktisatçılar; Avusturya Okulunun iktisatta öznelcilik bakış açısı paralelinde bilimsel görüşlerini savunmuşlardır. Avusturyalı ve Alman iktisatçılarıdır. Geçmişleri işletme ve siyasal bilimlere dayanmaktadır. Bu bakış açısını ilk ortaya koyan iktisatçılar Thünen (1763-1850), Mangoldt (1824-1868), Carl Menger,

(1840-1921), Eugen Böhm-Bawerk (1852-1914) ve Friedrich von Weiser'dir (1851-1926). Mengere göre girişimsel aktivite; ekonomik eylem ile ilgili bilgi elde etmeyi, faktörlerin en etkin bir biçimde kullanılabilmesini hesaplamayı, girişimcinin kendi iradesiyle hareketini ve üretimi denetlemeyi içerir. Bu görüş iktisadi faaliyetlerin nesneler arasında değil, insanlar arasındaki ilişkiler ile gerçekleştiğini savunur. Bu ilişkilerin anlaşılabilmesi için iktisadi teori çıkış noktasının insanların eylemlerini kontrol eden sosyal, kültürel ve ekonomik düşüncelerde aramalıdır. Doğal bilimlerin aksine iktisat bilimi, üzerinde çalışılan insanların algılarını, dileklerini ve bireylerin fikirlerini göz ardı edemez. Bu anlayışa göre girişimci kaynakları faydalı ürünler ve hizmetlere dönüştüren bir değişim ajanı olarak görülmektedir. Bu görüşün günümüz temsilcileri Israel Kirzner ve Murray N. Rothbard'dır. Kirzner bu okulun görüşlerini geliştirerek; girişimsel faaliyetleri;

arz ve talep arasındaki boşluğu belirleyerek bilginin koordinasyonunu yürütmek ve ayrıca arz ve talep arasında oluşan farklılıktan para kazanmayı sağlayacak şekilde bir aracı olarak faaliyet göstermek olarak tanımlamıştır. Girişimciliği fırsatları değerlendirmek şeklinde algılamaktadır.

Girişimciyi ekonomide başlıca aktör olarak gören iktisatçılar ise 19. yüzyılın sonlarında Amerika'da çalışmalarını sürdüren Francis Walker, Fredrick Hawley ve John Bates Clark, Frank Knight (1885-1972) ve Joseph A. Schumpeter'dir (1883-1950). Knight girişimciliği temelde belirsiz yani kontrol edilemez ve olabilirligi açısından değerlendirilemez olarak nitelemiştir. Girişimcinin elde ettiği kar, belirsizlik şartları altında kendisinin aldığı risk sonucu elde ettiği ödüldür⁵. Schumpeter, ekonomik kalkınmayı yeni kombinasyonlar olarak tanımladığı; yeni bir mal veya bir malın daha kalitelisinin piyasa sürülmesi, yeni bir üretim tek-

Türkiye'de işveren ve kendi hesabına çalışanların sayısı Haziran 2013 tarihi itibarıyla 6 milyon 116 bin kişi olarak görülmektedir. Bu rakam Türkiye'de işgücü içerisinde girişimci sayısını vermektedir. Toplam işgücü içerisinde çalışanların %23 girişimci niteliği taşımaktadır.

niğinin uygulamaya konması, yeni bir piyasanın açılması, ham madde olarak yeni bir kaynağın bulunması veya bir sektörün yeniden yapılandırılması ile mümkün olabileceğini iddia etmiştir. Schumpeter yeni kombinasyonların bulunmasının, yürütülmesinin çeşitli işletmelerde girişimciler tarafından yapıldığını öne sürmüştür⁶. Bu görüşün günümüzdeki temsilcisi Erik Dahmen ve William J. Baumol olarak gösterilmektedir. Erik Dahmen sektörlerde kalkınma blokları kavramını ortaya koymuştur. Farklı türlerdeki endüstriyel sistemler birlikte üretim eylemi gerçekleştirmektedirler. Yani farklı kurumlar ve şirketler temel madde veya diğer üretim ile ilişkili noktalarda temas halinde oldukları için birbirlerine destek olmaktadır. Kalkınma blokları ekonomik yapının ihtiyaç duyduğu yenilik kümelerinin yaratılmasına yol açmaktadır. Bu düşünce okulunda yenilikçilik faaliyetlerine büyük önem verilmektedir. William J. Baumol'e göre toplumda girişimci arzı sürekli. Ancak bu girişimcilerin yaratıcılıkları elde edebildikleri ödüllere göre yön değiştirmektedir. Bu nedenle girişimciliğin teşvik edilmesi gerekmektedir.

Girişimcilik ile davranış bilimleri arasındaki ilişkiyi öne çıkaran iktisatçılar Everett Hagen, David McClelland'dır. Çalışmalarını 1950-1960'lı yıllarda yürütmüşlerdir. Ekonomik alanda girişimcinin başarılı olabilmesi için onu neyin motive ettiği konusunda çalışmalar yürütmüşlerdir. Hagen 1962 tarihli *Sosyal Değişim Üzerine: Ekonomik Büyüme Nasıl Başlar?* isimli çalışmasında geleneksel bir toplumun ekonomik büyüme sağlayan bir topluma nasıl dönüştüğünü incelemektedir. David McClelland ise bir ülkenin başarılı olma ihtiyacının düzeyinin; ekonomide girişimci aracılığıyla ortaya konduğunu ifade etmiştir. Girişimciler bu bağlamda başarılı olmayı çok isteyen, kendine güvenen, bağımsız olarak problem çözme becerileri olan ve düşük riskli, sonuçların ve geri dönüşlerin izlenebildiği ve bireysel sorumluluğun kabul edilebilir olduğu ortamları tercih eden kişiler olarak tanımlanmaktadır. Günümüzde bu görüşün temsilcileri 1960-1975 yıllarında çalışmalar yapan Norman Smith, Orvis Collins, David Moore ve Darab Unwalla'dır⁷. Bu yazarlar girişimcilik faaliyetlerinden çok girişimciyi iktisadi faaliyetlerde güdüleyen etkenleri araştırmışlardır. Psikolojik faktörleri de göz önünde bulundurarak, başarılı girişimcinin özelliklerini açıklamaya çalışmışlardır.

1973 yılında görülen petrol krizi ile birlikte büyük işletme sistemlerinin; piyasa şartlarına entegrasyonu anlamında her zaman başarılı olmadıkları ortaya çıktı. 1980 yılından itibaren yeniden liberal politikalara geçişin yaşanması ve teknolojik alanda ortaya çıkan gelişmeler sonucu yeni bir piyasa ortamı oluşmaya başladı. Bu sırada Amerikalı iktisatçı David Birch 1979 yılında büyük ölçekli işletmeler ile küçük ölçekli işletmeler arasında istihdam yaratma bakımından bir farklılığın olup olmadığını araştırdığı *İş Üretimi Süreci* çalışmasını yayınladı.

Araştırmasında 1969-1976 yılları arasında Amerika'da elde edilmiş bir veri setini kullandı. Çalışmanın sonuçları ortalama olarak ABD'de tüm işlerin %60'ının 20 veya daha az çalışanı sahip küçük ölçekli işletmeler tarafından yaratılmakta olduğunu ortaya koydu. Buna karşın büyük işletmeler tüm yeni işlerin %15'inden daha azını yaratmaktaydı. Ancak tüm küçük işletmeler iş sağlayan işletmeler olarak ortaya çıkmamaktaydılar. Yeni, küçük işletmeler iş yaratmaktaydılar. İşletmeler faaliyete geçtikten sonraki dört yıllık dönem sonunda iş üretme kapasitelerinde önemli düşüşler görülmektedir. Bu grupta yer alan iktisatçılardan Giacomo Becattini ve Sebastiano Brusco endüstriyel bölge kavramını sosyo-bölgesel yapı ile bütünleştirerek yeniden canlandırdılar. Bölgesel kalkınmada küçük işletmelerin önemini gözlemlediler. Bu bağlamda sanayi bölgeleri üzerine çalışmaların bölgesel kalkınma üzerine büyük etkileri oldu. Endüstriyel kümelenmeler küçük işletmelerin üretim faaliyetlerinden elde ettikleri bir dizi avantajdan ötürü tercih edilmekteydi. Kümelenme ile genellikle üretim modelinde uzmanlaşma ortaya çıkmaktaydı.

Birch'in çalışmasını takiben Zoltan Acs 1984 yılında yayımladığı *ABD Ekonomisinin Değişen Yapısı: Amerikan Çelik Endüstrisinden Dersler* isimli eserinde küçük işletmelerin büyük işletmelerin verimsiz birer kopyaları olarak görülmemeleri gerektiğini iddia etti. Küçük işletmeler değişim ajanları olarak ekonomide yenilikçi bir role sahiptiler. Girişimcilik ile ilgili olarak yapılan çalışmalar 1990'lardan bu yana tekrar yoğunluk kazanmaya başlamıştır. Bu çalışmalar KOBİ'lerin ve girişimcilik faaliyetlerinin gelişmiş ekonomilerde artan bir payı olduğunu ileri sürmektedir. 1980'li yıllardan sonra oluşan bu girişimcilik alanı istihdam yaratmada yeni işletme kurma sürecine ve girişimciliğin önemine işaret etmektedir. Yaptıkları bilimsel

çalışmalar ile bunu kanıtlamışlardır.

Günümüzde girişimcilik yeni işletme kurma süreci olarak değerlendirilmektedir. Bir ekonominin belirli bir dönem içerisinde ortaya koyduğu yeni işletme sayısı ise onun girişimcilik potansiyelini göstermektedir. Kurulan yeni işletmeler ile ekonomi çağın gerektirdiği dinamizmi yakalamaktadır. Ayrıca işgücü talebi yaratarak sosyo-ekonomik yapının devamlılığını sağlamaktadır. Büyük ölçekli işletmelerin sahip oldukları sermaye birikimi ve ar-ge faaliyetleri için ayırdıkları kaynaklar yenilikçilik faaliyetleri için önem taşımaktadır ancak büyük ölçekli işletmelerin tek başlarına ekonomiyi ayakta tutabilmeleri mümkün görülmemektedir. Bunun en temel sebebi; küreselleşme, teknolojik değişim ve ortaya çıkan iktisadi krizler sonucu hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde işletme yapılarının %99'unun KOBİ'ler tarafından oluşmasıdır. Büyük ölçekli işletmelerin iktisadi sistemler içerisindeki payları azalmaktadır.

Bunun yanında beşeri sermayenin ekonomik büyüme ve istihdam yaratmak üzere girişimcilik faaliyetlerinde yer alan kısmının vasfı düzeyinin iyileştirilmesi gerekmektedir. İşveren ve kendi hesabına çalışanların sayısı Haziran 2013 tarihi itibarıyla 6 milyon 116 bin kişi olarak görülmektedir⁶. Bu rakam Türkiye'de işgücü içerisindeki girişimci sayısını vermektedir. Toplam işgücü içerisinde çalışanların %23 girişimci niteliği taşımaktadır. Girişimci nüfusun oldukça yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bu noktada mevcut girişimcilerin nitelik düzeylerinin iyileştirilmesi ve yeni iş kurmaları yönünde teşvik edilmeleri gerekmektedir. Çünkü girişimcilerin %18.6'sı kendi hesabına çalışanlardan oluşmaktadır. Kendi hesabına çalışanların en azından mikro-ölçekli iş kurmaları yönünde teşvik edilmeleri gerekmektedir.■

Kaynakça

- 1 Bull, Ivan, Gary E. Willard, (1993). "Towards a Theory of Entrepreneurship", Journal of Business Venturing, 8. Elsevier Science Publishing, pp. 183-195.
- 2 Praag Van, C. Mirjam, (1999). "Some Classic Views on Entrepreneurship", De Economist 147, Kluwer Academic Publishers, No. 3, The Netherlands, pp. 311-335.
- 3 Zimmerman, Jack, (2008). Refining Definition of Entrepreneurship, Proquest Information and Learning Company.
- 4 Link, Albert N., and Donald S. Siegel, (2007). Entrepreneurship and Technological Change, Oxford University Press, ISBN 978-0-19-926882-5.
- 5 Landström, H., (2004). "Pioneers in Entrepreneurship Research", Crossroads of Entrepreneurship, (editörler: Guido Corbetta, Morten Huse, Davide Ravasis), Kluwer Academic Publishers, Springer Science and Business Media, Inc. Dordrecht, pp. 13-33.
- 6 TÜİK, İşteki Durum ve Ekonomik Faaliyette Göre İstihdam Edilenler, Haziran 2012-2013, Excel Dosyası, TÜİK Veritabanı,

SOSYAL GİRİŞİMLERİN TÜRKİYE'DEKİ GÖRÜNÜMÜ

Volkan IŞIK*

* Arş. Gör.
Gazi Üniversitesi İktisadi
ve İdari Bilimler Fakültesi
Çalışma Ekonomisi ve
Endüstri İlişkileri Bölümü

Sosyal kar amaçlı örgütler şeklinde ortaya çıkan sosyal girişimler, gerek akademik literatürde gerekse uygulama alanında son 35 yıldır sürekli gelişen bir konu haline gelmiştir. Bununla birlikte dünya örneklerinde görüldüğü gibi bu girişimler sadece sosyal sorunlarla mücadelede devletin yükünü hafifletmekle kalmayıp aynı zamanda önemli birer istihdam alanı ve ekonomik değer olarak karşımıza çıkmaktadır.

Giriş

Sosyal girişimler bir yandan sağladıkları istihdam imkanları, diğer yandan da birer piyasa aktörü olarak ekonomik büyümeye katkıda bulunmaları ve sosyal sorunlarla mücadelede kamunun üzerindeki yükü hafifletmeleri bakımından Türkiye için önemli potansiyelleri bulunan yeni bir model olarak öne çıkmaktadır. Bununla birlikte Dünya'daki örnekleriyle kıyaslandığında Türkiye'de tam anlamıyla bir sosyal girişim yapılanmasından bahsetmenin güç olduğunu söylemek yerinde olacaktır. Gerek sosyal girişimlere ilişkin yasal altyapının oluşturulmamış olması gerekse de kurumsal yapılanmanın yetersizliğinden dolayı Türkiye'deki sosyal girişim olarak nitelen yapılar; vakıf, dernek veya kooperatif çerçevesi dışına çıkamamakta bu nedenle de mevcut potansiyellerini kullanamamaktadır.

1. Sosyal Girişim Nedir?

Sosyal girişim kavramına etimolojik olarak bakıldığında; geniş tabanlı ilgilendiren, tabana yayılmış ve ekonomik olmayı ifade eden "sosyal" kavramı ile bireysel, ekonomik ve finansal yapıya odaklı bir anlamı içeren "girişim" kavramının birleşiminden oluşan bir sentez karşımıza çıkmaktadır. Sosyal girişimciliğin etimolojik kökeninin yarattığı bu paradoks ise kavramın içerdiği alanı tanımlamayı zorlaştırmaktadır¹.

Sosyal girişimlere ilişkin uygulamada çok sayıda örnek olmasına rağmen kavramsal olarak ortak bir ifadenin oluşturulmasında güçlük

çekildiği görülmektedir. Dolayısıyla günümüzde sosyal girişimcilik-sosyal girişim-sosyal girişimci kavramlarını ya da bu kavramların altında yatan esasları açıklayabilmek güçtür. Bu güçlük, sosyal girişim faaliyetinin çok bileşenli ve çok disiplinli bir teorik çerçeveden beslenmesinden kaynaklanır.

Sosyal girişim kavramı ile esasen; girişim faaliyeti sonucunda elde edilen karın sosyal bir amaca yönlendirilmesi anlatılmaktadır. Bu genel tanımdan hareketle sosyal girişimlerin; sosyal ve girişimci olmanın güçlerinin birleştiği kendi kendine yetebilen ve sürdürülebilir yapılar oldukları söylenebilir.

Sosyal girişimlere ilişkin kavramsal çerçevesinin belirsizliğine rağmen kavrama ilişkin literatürdeki tanımlamalardan hareketle bir tanıma varılabilir.

Bornstein ve Davis'e göre sosyal girişimcilik; bireylerin, hayatı daha yaşanabilir kılmak için içinde yaşadıkları toplumun kurumlarını dönüştürmek suretiyle yoksulluk, hastalık, cehalet, çevresel yıkım, insan hakları ihlalleri ve yolsuzluk gibi sosyal problemlere çözüm üretme sürecidir². Muhammed Yunus'a göre sosyal girişim, yeni bir işletme türüdür. Günümüz dünyasındaki neredeyse bütün özel şirketleri tanımlayan geleneksel, kar azamileştirmeye dayalı işletmelerden veya hayırseverlerin bağışlarına bağlı olarak yaşayan ve kar amacı gütmeyen kuruluşlardan oldukça farklıdır³. Sosyal girişimlerle özel şirket girişimlerinin keskin farklarını ortaya koyarak bir tanım geliştiren Paul Light'a göre ise; özel girişimler kara odaklanırken, sosyal girişimlerde asıl amaç sosyal ihtiyaçları gidermektir. Yenilikçilik özelliği ise her iki girişim türünde de mevcutken, özel sektör bu yenilikçiliği yeni pazarlara girmek şeklinde gerçekleştirirken, sosyal girişimlerde yenilikçilik sosyal problemlerin çözümü noktasında ortaya çıkmaktadır⁴. Sosyal girişimlerin sosyal değer yaratıcıları olmasından hareketle bir tanım geliştiren Austin, v.d. ile Haugh ise sosyal girişimleri; "Kar amacı gütmeyen, ticari veya kamusal tüm sektörler içinde gerçekleştirebilen yenilikçi, sosyal değer yaratan faaliyetlerdir."⁵ şeklinde tanımlamıştır. Son olarak Türkiye'den Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı (TÜSEV)'in sosyal girişim tanımı ise; "Çoğunlukla ürün ve hizmetler yaratırken dezavantajlı grupları istihdam eden; sorun ve fırsatları fark etme, doğru değerlendirme, risk alma gibi girişimcilik odaklı bir yaklaşım izleyen yapılanmalar"⁶ şeklindedir.

Sosyal girişimlere ilişkin oluşmaya ve gelişmeye başlayan sosyal girişim literatüründen yararlanarak tanımlar çoğaltılabilir. Ancak bütün bu tanımlardan hareketle ortak bir tanımlama yapmak gerekirse; sosyal olma ve girişimcilik faaliyetlerinin kesiştiği noktada ortaya çıkan sosyal girişimlerin, piyasa mekanizması içerisinde yer alarak kar eden ancak elde ettiği karın tamamını sosyal problemlerin çözümü için kullanan; sosyal değer yaratma odaklı ve yenilikçi yapılanmalar olduğu söylenebilir.

2. Sosyal Girişimlerin Gelişmiş Olduğu Ülke Örnekleri

Sosyal problemlerin küresel ölçekte bir tehdit unsuru oluşturması, bu sorunlarla mücadelede de ülkelerin benzer araçları kullanmasına sebep olmaktadır. Bu araçlardan birisi olan sosyal girişimcilik de dünyanın çeşitli ülkelerinde farklı şekillerde uygulanan küresel bir olgudur.

Sosyal girişimler bütün dünyada önemli birer sosyal değer üreticisi ve sosyal politika aracı haline gelmekle birlikte bu girişimlerin etkinliği, ülkelerin sosyal girişimleri yasal ve kurumsal olarak ne kadar tanıdığına bağlıdır. Örneğin Türkiye'nin de içinde bulunduğu MENA (Orta Doğu ve Kuzey Afrika) ülkelerinde sosyal girişimlere özgü yasal bir düzenlemenin olmayışı bu girişimleri hem sayıca hem de etkinlik bakımından sınırlı bir alana itmektedir.

*Türk mevzuatında
"sosyal girişim"
tanımı altında özel
düzenlemelerin
bulunmaması nedeniyle
Türkiye'deki sosyal
girişimler; vakıf, dernek,
kooperatif şeklinde
örgütlenilmekte;
bunların iktisadi
işletmeleri vasıtasıyla
da faaliyetlerini
yürütmektedir.*

Sosyal girişimlerin etkinliği ve gelişmişliği bakımından ise; Birleşik Krallık ve ABD başta olmak üzere İskandinav Ülkeleri ile Belçika, Fransa, Danimarka, İtalya ve Hindistan öne çıkmaktadır. Ashoka benzeri uluslararası ve yerel birden fazla sosyal girişim ağına faaliyet gösterdiği Birleşik Krallık ve ABD, sivil toplum kuruluşlarına üyelik ve aktif katılım kültürünün gelişmiş olduğu İskandinav ülkeleri, kooperatifçilik mekanizmasının geçmişten gelen bir gelenekle güçlü olduğu İtalya ve Fransa, sosyal girişim istihdamının aktif nüfus içerisinde yaklaşık yüzde 7'lik bir paya sahip olduğu Belçika ve Muhammed Yunus'la birlikte sosyal girişimlerin hızla yaygınlaştığı Bangladeş ve Hindistan bütün dünyada sosyal girişimlerin en gelişmiş olduğu örnek ülkeler olarak gösterilebilir.

Örneğin geçtiğimiz son 10 yılda Birleşik Krallık'ta sosyal girişim sektörü önemli ölçüde büyümüştür. Bu süreç içerisinde birbirini takip eden hükümetler kamu hizmetlerinde yenilik sağlamak amacıyla sosyal girişim modelini teşvik etmişlerdir. Yeni faaliyete başlayan sosyal girişimlerin sayısı da bu teşviki doğrular niteliktedir. Birleşik Krallık'taki bütün küçük ve orta büyüklükteki işletmeler (SME) içerisinde 2 yıl ve daha kısa süredir faaliyette bulunan (start-up/kuruluş aşamasında olan) sosyal girişimlerin oranı yüzde 14'tür. Bu oran aynı yaştaki diğer SME'lerin yaklaşık 3 katıdır⁷.

Birleşik Krallık'ta hem sivil toplum örgütü hem de şirket olarak kurulabilen sosyal girişimler yasal olarak güvence altına alınmaktadır. Şirket olarak kurulanlar ülkedeki küçük ve orta büyüklükteki işletmeler içerisinde yer almakta ve toplam SME hacminin yüzde 24'ünü oluşturmaktadır. Buna göre 2012 yılı itibariyle ülkedeki toplam 4 bin 768 SME'den bin 144'ü sosyal girişimdir. Bu sayıya sivil toplum örgütü şeklinde kurulan ve çoğunluğu oluşturan sosyal girişimlerde eklendiğinde sayı 70 bini bulmaktadır⁸.

Sosyal girişimler konusunda temel veri bankası olan BIS'in 2013 yılında yayınlanan 2012 istatistiklerine göre; sayıları 70 bini bulan sosyal girişimler ülke ekonomisine yaklaşık 18.5 milyar £ tutarında katkı sağlamıştır. Yine aynı verilere göre ülkedeki sosyal girişimlerin istihdam miktarı 973 bin 700 kişiye ulaşmıştır⁹.

Amerika Birleşik Devletleri'nde ise; güçlü ve etkili vakıfların varlığı ve üçüncü sektörün toplumsal hayattaki rolü sosyal girişimlerin gelişimi için elverişli bir ortam yaratmıştır. 1982 yılı ile 2002 yılları arasında yasal olarak 501 (c) örgütü şeklinde ifade edilen kar amacı gütmeyen sivil toplum örgütlerinin sayısı 3 kat artmıştır¹⁰.

U.S. Department of Labor's Bureau of Labor Statistics (BLS)'ye göre ABD'de sosyal çalışma son yıllarda yükselen bir kariyer haline gelmiştir. 1990'larda New York'da genel istihdam oranı yalnızca yüzde 4 oranında artarken, üçüncü sektörde bu artış oranı yüzde 25 olmuştur. 2008 yılında ise sosyal çalışma "social work" adı altında yaklaşık 642 bin iş olduğu belirtilmektedir¹¹.

İtalya'da ise sosyal girişimler yasal olarak "sosyal kooperatif" şeklinde kurulmakta ve isimlendirilmektedir. İlk defa 1991 yılında yasal dayanağa kavuşan ve ilgili yasal düzenleme ile çeşitli ayrıcalıklar elde eden sosyal kooperatifler, bu dönemden sonra hızla yayılmaya başlamış ve 2008 yılına gelindiğinde aktif sosyal kooperatif sayısı 13 bin 938'e ulaşmıştır¹².

1990'ların başında İtalya'da esmeye başlayan Avrupa'daki sosyal girişimcilik dalgası, 2000'lerin başlarında Fransa'ya da vurmuştur. Bu alanda çalışan kurumların, girişimlerin sayısı artarken girişimcilerin projelerini hayata geçirmelerini sağlayacak inkübasyon merkezleri özellikle 2000 yılından itibaren hızla yaygınlaşmıştır¹³. I'ESS Ulusal Gözlemevi (The Observatoire National de

Sosyal girişimler bir yandan sağladıkları istihdam imkanları, diğer yandan da birer piyasa aktörü olarak ekonomik büyümeye katkıda bulunmaları ve sosyal sorunlarla mücadelede kamunun üzerindeki yükü hafifletmeleri bakımından Türkiye için önemli potansiyelleri bulunan yeni bir model olarak öne çıkmaktadır.

Türkiye’de ise özellikle 2000’li yılların başından itibaren adını duymaya başladığımız bu yapılanmaların dünya örneklerine benzer şekilde etkinliğinin arttırılması için sosyal girişimlerin etkinliğini engelleyen unsurların belirlenerek giderilmesi gerekmektedir.

I’ESS) istatistiklerine göre 2012 yılı itibarıyla ülkedeki işlerin yüzde 10’u sosyal girişimlerde. Bu oran ise yaklaşık 2.3 milyon ücretli çalışana/istihdama denk gelmektedir¹⁴. Eurostat verilerine göre 2012 yılı itibarıyla ülkedeki aktif nüfus 28 milyon 800 bin kişidir. Buna göre aynı yıl itibarıyla sosyal girişim istihdam oranının yüzde 8 olarak gerçekleştiği söylenebilir.

Görüldüğü gibi sosyal girişimlerin gerek istihdam katkısı gerekse de ekonomik etkinlik bakımından gelişmiş olduğu ülkelerdeki ortak unsur; bu girişimlere ilişkin yasal düzenlemelerin mevcut olması ve yasal olarak tanınarak kurumsal bir zemine oturtulmalarıdır. Aksi takdirde Türkiye örneğinde olduğu gibi sosyal girişimler yasaların kendilerine tanıdığı imkan dahilinde sığ bir alanda faaliyetlerini sürdürmeye çalışmakta ve mevcut potansiyellerini kullanamamaktadır.

3. Türkiye’deki Sosyal Girişim Yapılanması ve Engeller

2013 yılı itibarıyla Türkiye’deki Ashoka üyesi toplam 25 sosyal girişim üzerinden bir değerlendirme yapmak gerekirse, dünyadaki örnekleriyle kıyaslandığında Türkiye’de tam anlamıyla bir sosyal girişim yapılanmasından bahsetmenin güç olduğunu söylemek yerinde olacaktır.

Türkiye’de sosyal girişimcilik, sosyal girişim, kar amacı gütmeyen kuruluş, sivil toplum kuruluşu gibi kavramlar arasında çok boyutlu bir karmaşa vardır. Bu karmaşa sosyal girişimlerin tam olarak tanınmamasına sebep olmakla birlikte sosyal girişimcilerin, toplumla, kamu ve özel sektörle ilişkilerini olumsuz etkilemektedir¹⁵.

Dünya’da 70’li yıllarda sosyal değişim literatüründe kendine yer bulan sosyal girişim kavramının Türkiye’deki bilinirliği 2000’li yılların başlarına denk gelmektedir. Aslında tarihsel olarak değerlendirildiğinde Türkiye’deki sosyal girişimcilik örneklerini 1873 yılında kurulan Darüşşafaka’ya kadar götürmek mümkündür. Osmanlı Devleti döneminde kurulan ve “şefkat yuvası” anlamına gelen Darüşşafaka; eğitimde fırsat eşitliğini sağlamayı amaçlayan, babası hayatta olmayan ve maddi durumu yetersiz çocuklara yatılı eğitim vermektedir. Benzer olarak 1862 yılında Yusuf Kamil Paşa ile eşi Zeynep Hanım tarafından özel mülklerinde hastalara ücretsiz hizmet vermek amacıyla yaptırılmış olan Zeynep Kamil Hastanesi de ülkemizin bir diğer uzun soluklu sosyal girişimcilik örneği olarak ifade edilmektedir. Ancak vakıf, dernek ve kooperatif şeklinde örgütlenen buna benzer girişimler geçmişte var olsa da çoğu “sosyal girişim” olarak adlandırılmamaktadır¹⁶. Dolayısıyla günümüzdeki anlamıyla sosyal girişim kavramının Türkiye’ye 2000’li yılların başında Ashoka ile geldiğini ve yeni bir kavram olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Türkiye’de ilk üyesini 2000 yılında kaydeden Ashoka’nın 2013 yılı itibarıyla Türkiye’deki üye sayısı 25’e ulaşmıştır¹⁷. Bu sayıyla Avrupa ortalamasının oldukça gerisinde olan Türkiye, Avrupa bölgesinde Ashoka üye sayısı içerisinde yüzde 1,27’lik bir paya sahiptir.

Türk mevzuatında “sosyal girişim” tanımı altında özel düzenlemelerin bulunmaması nedeniyle Türkiye’deki sosyal girişimler; vakıf, dernek, kooperatif şeklinde örgütlenebilmekte; bunların iktisadi işletmeleri vasıtasıyla da faaliyetlerini yürütmektedir. Bu nedenle Türkiye’deki sosyal girişimler; ne klasik anlamda bir vakıf/dernek, kooperatif ne de şirket şeklinde işlemediğinden kendini çoğu zaman mevcut kurumsal yapıları esnetmeye ve amaçlarına uydurmaya çalışırken bulmaktadır¹⁸.

Yasal engeller sosyal girişimlerin sosyal amaçlı girişim faaliyetlerinde hiçbir vergi

avantajından yararlanamamalarına da sebep olmaktadır. Bilindiği gibi Türkiye'de gerek vakıf/dernek iktisadi işletmeleri gerek kooperatifler veya kar amacı gütmeyen şirketler için bir vergi istisnası söz konusu değildir. İktisadi işletmeler, kooperatifler ve kar amacı gütmeyen şirketler, kar amacı güden bir şirket gibi kazançları açısından Kurumlar Vergisine, çalıştırdıkları kişiler ve gayrimenkulleri açısından Gelir Vergisine, satın aldıkları ve sattıkları mal ve hizmetlerden dolayı Katma Değer Vergisine tabidirler¹⁹. Bu açıdan değerlendirildiği zaman Türkiye'deki sosyal girişimlerin tüzel bir kişinin tabi olduğu vergi rejimine tabi oldukları söylenebilir.

İstihdam açısından bakıldığında da Türkiye açısından önemli bir potansiyele sahip olan sosyal girişimlerin bu potansiyeli yeterince kullanamadığı görülmektedir. TÜSEV'in tanımında da belirtildiği üzere; sosyal girişimler ürün ve hizmetler yaratırken çoğunlukla dezavantajlı grupları istihdam etmektedirler.

İşgücü piyasasında dezavantajlı gruplar; kadınlar, gençler, uzun süreli işsizler, iş bulma ümidi olmayanlar ve engelliler olarak sıralanabilir.²⁰ Bu kişiler ya "düzgün olmayan işler" olarak adlandırılan kayıt dışı ve düşük ücretli işlerde istihdam edilmekte ya da uzun süren işsizlik süreçleri sonucunda işgücü piyasası dışında kalmaktadırlar.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Ağustos 2013 verilerine göre işgücüne dahil olmayanların aktif nüfusa oranı toplamda 48,3'dür. Bunlardan işgücü piyasası dışında kalmış olmakla birlikte işbaşı yapmaya hazır bireyler 2 milyon 94 bin kişiyle aktif nüfus içerisinde yüzde 3,7'lik paya sahiptir. Dolayısıyla Türkiye açısından özellikle sosyal girişimlerin ürün ve hizmet üretiminde kullanmak üzere ihtiyaç duyduğu insan kaynağını karşılayacak önemli bir potansiyel olduğu söylenebilir. Kaldı ki bu insan kaynağına işsizler ile istihdam edilmekle birlikte çalışma tercihini sosyal girişimden yana kullanacak olan bireyler de eklendiğinde potansiyel daha da artacaktır.

Sonuç

Sosyal kar amaçlı örgütler şeklinde ortaya çıkan sosyal girişimler, gerek akademik literatürde gerekse uygulama alanında son 35 yıldır sürekli gelişen bir konu haline gelmiştir. Bununla birlikte dünya örneklerinde görüldüğü gibi bu girişimler sadece sosyal sorunlarla mücadelede devletin yükünü hafifletmekle kalmayıp aynı zamanda önemli birer istihdam alanı ve ekonomik değer olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türkiye'de ise özellikle 2000'li yılların başından itibaren adını duyurmaya başladığımız bu yapılanmaların dünya örneklerine benzer şekilde etkinliğinin artırılması için sosyal girişimlerin etkinliğini engelleyen unsurların belirlenerek giderilmesi gerekmektedir.

Bu engeller ise TÜSEV'in 2011 yılında yayınladığı ve 16 Ocak 2013 tarihli toplantısında revize ettiği İhtiyaç Analizi Raporundaki Swot analizinde; sosyal girişimlere ilişkin kavram karmaşası, yetersiz kurumsal yapılar, kamuda muhatap eksikliği, kısıtlayıcı yasal ve mali mevzuat, sosyal girişim kurmaya yönelik verilen eğitimlerin eksikliği, sosyal girişim örneklerinin sayıca az oluşu ve sürdürülebilirlik²¹ konusundaki eksiklikler olarak belirlenmiştir. ■

Kaynakça

1. Çağrı Bulut, v.d., "Sosyal Girişimciliğin Kavramsal Çerçevesi", Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 7:2, 2012, s.71.
2. David Bornstein, Susan Davis, Social Entrepreneurship: What Everyone Needs To Know, Oxford Press, 2010, s.1.
3. Muhammed Yunus, Karl Weber, Sosyal İşletme Kurmak, Doğan Kitap Yayınları, 2012, s.27.
4. Paul C.Light, The Search for Social Entrepreneurship, Brookings Institution Press, Washington, 2008, s.89.
5. James Austin, Howard Stevenson, Jane Wei-Skillern, "Social and Commercial Entrepreneurship: Same, Different and Both?", Journal of Entrepreneurship Theory and Practice, Vol 30, Issue 1, 2006, s.12. Helen Haugh, Nonprofit Social Entrepreneurship. The Life Cycle of Entrepreneurial Ventures, Springer, 2006.
6. TÜSEV, (erişim) <http://www.tusev.org.tr/tr/sosyal-yatirim/sosyal-girisimcilik-projesi>, 05.03.2014.
7. Social Enterprise UK, Fightback Britain: A Report On The State Of Social Enterprise Survey, 2011, s.14.
8. (erişim) <http://www.socialenterprise.org.uk/about/about-social-enterprise#what-data>, 03.03.2014.
9. BIS, Small Business Survey 2012: SME Employers Report, April 2013; (erişim) https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/205291/Social_Enterprises_Market_Trends_-_report_v1.pdf, 03.03.2014.
10. M.Wietzmann, The New Nonprofit Almanac & Desk Reference: The Essential Facts and Figures for Managers, Researchers and Volunteers, San Francisco, CA: Jossey-Bass, 2002'den aktaran Alex Nicholls, Social Entrepreneurship: New Models of Sustainable Social Change, Oxford University Press, 2008, s.47.
11. BLS, (erişim) <http://www.bls.gov/k12/help05.htm>, 03.03.2014.
12. C.Carini, v.d., The Italian Social Cooperatives In 2008: A Portrait Using Descriptive And Principal Component Analysis, Working Paper No.35/12, Euricse, Italy, 2012, s.5.
13. Nevra Yaraç, "Paris'in Arı Kovanı", Optimist Dergi, Şubat 2013, s.26.
14. Convergences, The Barometer of Social Entrepreneurship In France and Worldwide, Edt. Jean-Michel Severino, 2012, s.3.
15. Nevra Yaraç, a.g.m., s.93.
16. Nevra Yaraç, a.g.m., s.93.
17. Ashoka, (erişim) <http://www.ashoka.org/fellows>, 04.03.2014.
18. British Council ve TÜSEV, a.g.e., s.3.
19. British Council ve TÜSEV, Sosyal Girişimcilik Projesi: Türkiye'de Sosyal Girişimlerin Yasal ve Mali Altyapısının Güçlendirilmesine İlişkin Politika Belgesi, Mart 2012, s.6.
20. Seyfettin Gürsel, Gökçe Uysal-Kolaşın, İstihdamda Dezavantajlı Grupların İşgücüne Katılımını Arttırmak, Bahçeşehir Üni. Ekonomik ve Toplumsal Araştırma Merkezi, Şubat 2010, s.1.
21. TÜSEV, (erişim) <http://www.tusev.org.tr/tr/sosyal-yatirim/sosyal-girisimcilik-projesi>, 05.03.2014.

GİRİŞİMCİLİK SÜREÇLERİ NASIL GİRİŞİMCİ OLABİLİRİM?

Cihan DURMUŞKAYA*

* Arş. Gör.
Sakarya Üniversitesi,
İ.İ.B.F. Çalışma Ekonomisi
ve Endüstri İlişkileri Bölümü

Giriş

Küçük ve orta ölçekli işletmelerin sayısının ve öneminin artması, girişimcilik kavramını ekonomik gündemin ilk sıralarına taşımıştır. Son dönemlerde yapılan akademik araştırmalar girişimciliğin ekonomik büyümenin aracı olduğunu ve ekonomik büyüme ile girişimcilik arasında pozitif ilişki olduğunu göstermektedir (Audretsch, Sanders, 2007:1). Bu durum literatürde girişim ekonomisi kavramının doğmasına neden olmuştur.

Bilgi sektörünün ön plana çıkması yeni bir ekonomi modelinin ortaya çıkışı olarak algılanmıştır. Ekonomik modeller, girişimciliğe yönelik yaklaşımlar temelinde açıklanmaktadır. Savaş sonrası gelişmiş ülkelerde yaygın olan ekonomik model 'kontrollü ekonomi (Managed Economy)'dir. 1980 sonrası küçük ve orta ölçekli işletmelere dayalı yeni model ise 'Girişim Ekonomisi (Entrepreneurial Economy)'dir (Aykaç Vd., 2009:89-90).

1970'lere kadar gelişmiş ülkelerde büyük ölçekli işletmeler ön planda yer alarak kitle üretimi sisteminin sembolü haline gelmişlerdir. Bu dönemde büyük işletmelerin gücü, hükümet ve sendikalarla dengelenmiştir. Kitle üretiminin etkinliği, istikrarlılığın ve belirsizliğin asgariye indirilmesiyle başarılmıştır. Böylece kurumlar ve sınıflar arası işbirliği sağlanmıştır (Piore, Sabel:1984:20-21). Büyük işletmeler, güçlü sendikalara üye olan çalışanlarına yüksek ücret vermişlerdir.

*Sanayi devrimi
ile önemi artan
girişimcilik
ekonomik
sistemlerde kilit
bir kavramdır.
Hükümetler
kapitalist
sistemde ekonomik
büyüme ve
istihdama kayıtsız
kalamadığından
girişimciliğe önem
atfetmektedir.
Ekonomik
sistemlerdeki
iş boşluklarını
fırsata çevirip
yatırımlarda
bulunan
girişimciler, ülke
ekonomilerinin
etkinliğini de
arttırmaktadır.*

Küresel Girişim Raporu (Global Entrepreneurship Monitor, GEM) ülkeler ve bölgeler seviyesinde belirlenen değişkenlerle girişimciliği ölçmektedir. 2013 raporunda Türkiye'ye ilişkin verilere kurumsal aksaklıklardan dolayı yer verilememiştir (GEM, 2013:24). Türkiye'ye ilişkin güncel rakamlar 2012 raporunda yer almaktadır.

Aynı dönemde küçük ölçekli işletmelerin ekonomideki rolü gerilemiştir. Etkin olamayan küçük işletmeler, çalışanlarını düşük ücret ve kötü çalışma koşullarıyla istihdam etmişlerdir (Audretsch, Thurik, 2004:3). Girişim ekonomisinin temel özellikleri; esneklik, istikrarsızlık, çeşitlilik, yenilik ve ekonomik büyümedir. Bilgi yeniliğin kaynağı olarak görülmektedir. Bilginin yenilikçi üretim ağlarında değerlendirilmesi girişim ekonomisini bölgesel ve yerel merkezli yapmaktadır (Audretsch, Thurik, 2001:11). Ekonominin seviyelerindeki değişim girişimcilik kavramını değerli kılmaktadır.

1. Girişimcilik Kavramı

Girişimcilik, Kuratko'ya göre yeni fikirler ve yaratıcı çözümlerin uygulanmasını gerektiren değişim ve vizyon süreci olarak tanımlanmaktadır (2008:23). Girişimcilik, zenginlik yaratmanın dinamik süreci olarak da tanımlanmaktadır. Bu zenginlik ürün veya hizmet değeri oluşturma bakımından bazı riskleri üstlenen bireyler tarafından yaratılmaktadır. Ürün veya hizmetlerin yeni ve orijinal olup olmaması önemli değildir. Önemli olan değeri yaratacak kişilerin gerekli beceri ve kaynakları temin edip değer oluşturmalarıdır (Kuratko, Hodgetts, 1989:5-6). Girişimcilik genellikle gerekli zaman ve çabayı harcama, finansal, psikolojik ve sosyal riskleri üstlenme ve bunun sonucunda parasal ve kişisel tatmin kazanarak değeri olan yeni bir şey yaratma süreci şeklinde de tanımlanabilir (Atasoy, 2012:9, Yıldırım, 2013:25, Akpınar, 2009:13-14).

2. Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi

Modern girişimciliğin temelleri Rönesans dönemiyle atılmıştır (Karakaş, 2013:3-4). Sanayi devrimiyle girişimci insan tipi farklı nitelikler kazanmaya başlamıştır. Nitelikteki değişim girişimcilerin ekonomik değerini ve toplumdaki önemini artırmıştır. Bunun sonucunda girişimcilik üretim faktörü olarak görülmeye başlanmıştır (Tutar ve Küçük, 2003:167). Buhrandan sonra girişimciliğin sadece özel kesim tarafından yapılmasının krizleri aşamaması, sosyal devlet uygulamalarıyla kamu girişimciliğinin ortaya çıkmasına neden olmuştur (Karakaş, 2013:5).

Sosyal devlet uygulamalarına geçen ülkeler 1940'ların ortasına kadar girişimlerde kamu kesiminin yer almasını sağlamıştır. 1980'lerden sonra bilişim ve iletişim teknolojilerinin insanlara sağladığı hız ve üstünlük ile insanlar dünyanın neresinde imkan görürse orada yatırım yapabilmektedir. Sermayenin, bilginin ve malların serbest dolaştığı günümüzde, girişimciler altın çağını yaşamaktadır (Karakaş, 2013:6-7).

Günümüz Dünyasında Girişimciliğin Görünümü

Küresel Girişim Raporu (Global Entrepreneurship Monitor, GEM) ülkeler ve bölgeler seviyesinde belirlenen değişkenlerle girişimciliği ölçmektedir. 2013 raporunda Türkiye'ye ilişkin verilere kurumsal aksaklıklardan dolayı yer verilememiştir (GEM, 2013:24). Türkiye'ye ilişkin güncel rakamlar 2012 raporunda yer almaktadır.

Girişimcilikte 2012'de Sahra Altı Afrika ülkeleri (Gana, Malavi, Nijerya..) atılım içindedir. Burada dikkat edilmesi gereken nokta kurulan girişimlerin sona ermeden devam ettirilebilmesidir. Sahra Altı Afrika ülkelerinde çok sayıda işe başlanırken, işletmelerin çoğu faaliyetlerini sona erdirmektedir. ABD ve AB'de kurulan girişimlerle kapatılan işletmeler arasındaki fark azdır. Ancak bu fark diğer bölgelerde aynı şekilde değildir. Türkiye'de kurulan girişimlerin çoğu kısa süre sonra kapatılmaktadır (GEM, 2012:24-25). Bu durum Türkiye'de girişimlerin başarısızlığına dikkat edilmesini gerektirmektedir.

Türkiye Avrupa Birliği'ne üye olmayan ülkeler arasında incelenmiştir. Türkiye bulunduğu bölgede algı ve tutum bağlamında girişimcilik açısından etkin bir ülkedir. Ancak Latin Amerika ve Karayipler (Şili, Brezilya, Arjantin..), Orta Doğu ve Kuzey Afrika (İran, İsrail, Libya..) ve Sahra Altı Afrika ülkelerinin ortalamaları Türkiye'den daha etkindir. Türkiye girişimcilik konusunda diğer bölgelere göre daha cesaretlidir. Sahra Altı Afrika'daki Nijerya ve Uganda iş kurmadaki fırsatları ve yetenekleri daha çok kullanmaktadır. Barbados, Tunus, Panama girişimde bulunma cesaretinin yüksek olduğu ülkelerdir. Uganda ve Malavi girişim isteğinin yoğun olduğu ülkelerdir. Bosna Hersek, Hollanda, Gana, Tunus, Brezilya ve Kolombiya'da kariyer olarak girişimcilik yaygındır. Estonya, Gana, Brezilya, Tunus girişimcilerin toplumda konumunun yüksek görüldüğü ülkelerdir. Medyanın girişim konusuna ilgi duyduğu ülkelerde; Brezilya, Çin, Tayvan, Tayland öne çıkmaktadır (GEM, 2012:20-21). Türkiye'nin girişimcilikle ilgili algısının olumlu görüntüsü ekonomisinin büyümesine de yansımaktadır.

3. Girişimciliğin Süreçleri

Küresel girişimcilik raporuna göre girişimcilik süreçleriyle ilgili bazı temel kavramlar geliştirilmiştir.

Tablo 1. Girişimciliğin Süreçleri

Kaynak: Global Entrepreneurship Monitor (GEM), 2013:19

Potansiyel girişimci, şuan bir işi başlatmak için çalışan veya gelecekte iş kurmayı düşünen kişidir. Başlangıç girişimcisi, aktif şekilde bir işi başlatmak için çalışan ancak daha hiç ücret ödemiş veya en fazla 3 ay ücret ödemiş girişimcidir. Toplam erken evre girişim etkinliği (TEGE), 18-64 yaş aralığındaki yeni kurulmuş girişimlerle başlangıç girişimlerini birleştiren kavramdır (Karadeniz, 2010:19). Tablo 1'de girişimcilik süreci, potansiyel girişimcilerin tutumlarını beyan etmesiyle başlamaktadır. Bireyler fırsatı görerek, yeni bir iş kurma yeteneğine sahip olduklarını ve başarısızlık korkusunu yendiklerini düşünürler. Bu bireylerin yeni bir iş başlatma amacı halk tarafından dolaylı yoldan desteklenir. Bu durum, girişimcilerin halk tarafından takip edilmesi ve medya yoluyla girişimciliğin cazip hale getirilmesiyle devam etmektedir.

Sonraki süreç başlangıç girişimi etkinliğidir. Bireyler en fazla 3 ay faaliyet göstermiş yeni bir işe başlamıştır. Yeni kurdukları işle ilgili sorunlarla baş etmek zorundadırlar çünkü kurulan pek çok girişim birkaç ay içerisinde başarısız olmaktadır. Çoğu başlangıç girişimcileri sonraki sürece geçememektedir. Geçebilen bireyler işletme sahipliği sürecindedir.

TEGE sürecinde, 3 aydan fazla ve 42 haftadan az süre aralığında faaliyet gösterebilmiş girişimler bulunmaktadır. Girişimin başlangıcından 42. Haftaya kadar geçen süre başarısızlığının ampirik araştırmalarının yapıldığı süreçtir ve dikkatle incelenmelidir.

Başarılı bir girişim, değişimleri önceden sezerek boşlukları fırsatlara çevirebilme ve iyi strateji ile fırsatları değerlendirebilme yeteneğine bağlıdır.

Son olarak kurulmuş iş süreci gelir ve 3.5 yıldan fazla devam eden girişimlerin dahil olabildiği süreçtir. Etkinliğin duraksaması süreci kurulmuş iş sürecinden sonra gelen işin yönetilmesi veya sahipliği açısından önemli bir süreçtir. Bazı durumlarda işlerin duraksaması süreci olumlu etkiler sağlamaktadır. Duraksayan işin sahibi, yaptığı işi bırakarak başka bir girişime başlayan sürekli girişimci haline gelmektedir veya kurulmuş bir işe girerek girişimci hayallerini çalışan olarak sürdürmektedir. Sonuç olarak tekrar potansiyel girişimci evresine geri dönmektedir.

Bygrave girişim sürecini etkileyen 4 faktör olduğunu belirtmektedir. Süreçleri kısaca yenilik, fırsatı başlatma, uygulamaya koyma ve büyüme olarak nitelendirmiştir. Bu süreçleri etkileyen faktörler kişisel, sosyolojik, organizasyonel ve çevresel olarak belirlenmiştir.

Yenilik sürecine etki eden çevresel faktörler; fırsatlar, örnek modeller ve yaratıcılıktır. Kişisel faktörler; risk alma, eğitim, deneyim, fırsatları yakalama, belirsiz hata payı ve başarının sürekliliğidir. Bu faktörler fırsatı başlatma sürecini de etkilemektedir.

Fırsatı başlatma sürecine etki eden diğer kişisel faktörler; risk alma, iş

memnuniyetsizliği, iş kaybı, eğitim, yaş, cinsiyet, kaynaklardır. Diğer çevresel faktörler; ekonomi, rekabet, kaynaklar, hükümet politikalarıdır. Sosyolojik faktörler; bağlantılar, takımlar, ebeveynler, aile, örnek modeller ve danışmanlardır. Çevresel ve sosyolojik faktörler uygulamaya koyma aşamasını da etkilemektedir.

Uygulamaya koyma sürecini etkileyen kişisel faktörler; girişimci, lider, yönetici ve vizyondur. Çevresel faktörler; rakipler, müşteriler, tedarikçiler, yatırımcılar, bankacılar, avukatlar, kaynaklar, hükümet politikası ve ekonomidir. Bu faktörler büyüme sürecini de etkilemektedir.

Büyüme sürecini etkileyen faktörler organizasyonel faktörlerdir. Bunlar; takım, strateji, yapı, kültür ve üretimlerdir(2011:50).

4. Nasıl Girişimci Olurum?

Her insan faaliyetinin bir soruyla başladığını kabul edersek Bhidé'a göre başarılı bir girişimcinin kendisine sorması gereken 3 temel soru bulunmaktadır. Bunlar; "Nereye gitmek istiyorum?", "O noktaya nasıl ulaşabilirim?" ve "Bunu yapabilir miyim?" sorulardır.

Girişimde hedefin açık şekilde ifade edilebilmesi için öncelikle işten kişisel olarak beklentilerin ne olduğu sorusu akıllara gelmektedir. Sanatsal yetenek için bir çıkış yolu mu? Esnek yaşam tarzı mı? Değerleri bünyesinde barındıran kurum inşa etmenin ölümsüzlüğü mü? Örneğin işyeri gelecekte satılmak isteniyorsa, değişen teknoloji ve kendini yenileyebilecek sürdürülebilir bir girişimin kurulması gerekmektedir. Diğer unsur risk toleransıdır. Sürdürülebilir iş kurmak, deneyimsiz çalışanlara güvenmek, borcun kişisel garantisi olmak gibi zorluklarla karşılaşmaktadır. Belirlenecek hedeflerin bu risklere değip değmeyeceği önemli bir karardır.

O noktaya ulaşabilmek için başarılı

stratejiler oluşturulması gerekmektedir. İlk olarak net bir yön sunulmalıdır. Girişimin politikaları, coğrafi uzanımı, yetenekleri, karar alma çerçevesi yatırımcıların ve müşterilerin anlayacağı şekilde belirlenmelidir. İkincisi yeteri kadar kar ve büyüme oluşturulmasıdır. Stratejinin ticari sonuçlar üretmesi garantilenmelidir. Üçüncüsü girişime uzun vadede hizmet vermektir. Rekabeti, pazar doyum noktasını, teknolojik değişimleri tahmin ederek stratejinin düzenlenmesidir. Sonuncusu doğru büyüme oranlarının belirlenmesidir. Müşteri ve sermayeyi çekecek büyüme oranına göre planlar yapılmalıdır.

Girişimin yapılabilirliği daha çok kaynaklar, altyapı ve rol esnekliği ile ilgilidir. Büyük stratejinin yönetilememesi onu tümüyle değersiz kılar. Bu nedenle stratejinin uygulanması için gereken beceri, bilgi ve yeteneğe sahip işgücünün oluşturulması gerekmektedir. Alt yapı açısından stratejinin yönetilebilmesi için kurumsal sistemlerin etkin şekilde kurulması gerekmektedir. İşin büyütülebilmesi, işi bizzat yapmak yerine arzu edilen sonuçları elde edebilmek için çalışmayı yönetmek ve çalışmanın başkalarına öğretilmesini gerektirmektedir (2011:48-49). Ayrıca başarılı girişim için kişisel olarak sahip olunması gereken nitelikler vardır. Üretim aşamasında, ürünün/hizmetin üretimiyle ilgili teknik bilgiler ve girişimle ilgili yasal mevzuat hakkında bilgi sahibi olunmalıdır. Ulaşılması herkes için mümkün olmayan bilgilere kolaylıkla ulaşabilmelidir. Bunun için bilgi alınabilecek insan ve kurumlarla gelişmiş iletişim ağına sahip olunmalıdır. Zamanı verimli şekilde yönetmek için planlamalar yapılmalıdır. Girişime başlamadan önce, geleceğe yönelik yükselen ve gerileyen sektör analizlerinin yapılması, arz ve talebin ne yönde gelişeceğini belirlenmesi de önemlidir (Öztürk, 2008:8-9). Bunlar genel kurallardır ve

Türkiye boyutuyla girişimciliğin ele alınmasında dikkat edilmesi gereken bazı unsurlar bulunmaktadır.

Ekonomik kriz dönemlerinde kırılgan yapıda olan Türkiye'de girişimcinin, tedbir almasını gerektiren unsurlar vardır. Bunlar; ekonomik durgunluğa bağlı olarak nakit akışında meydana gelebilecek aksamalar, piyasadaki fiyat istikrarsızlığının beraberinde getirdiği malî kaynak sıkıntıları, enflasyonist ortamda yaşamaya alışan kişilerin düşük enflasyon ortamına geçişte karşılaşılabilecek davranış ve strateji problemleri, girişimi olumsuz etkileyecek hukukî düzenlemeler ve mevzuat değişiklikleri, faaliyet gösterilen ülkeyi etkilemesi muhtemel uluslararası ekonomik krizlerdir (Öztürk, 2008:8-9).

Sonuç

Sanayi devrimi ile önemi artan girişimcilik ekonomik sistemlerde kilit bir kavramdır. Hükümetler kapitalist sistemde ekonomik büyüme ve istihdama kayıtsız kalamadığından girişimciliğe önem atfetmektedir. Ekonomik sistemlerdeki iş boşluklarını fırsata çevirip yatırımda bulunan girişimciler, ülke ekonomilerinin etkinli-

ğini de arttırmaktadır.

Girişimcilik sürecinde dikkat edilmesi gereken süreç ilk 3.5 yıllık süreçtir. Erken evre girişimciliğin etkinliği aşaması girişimin sağlam temeller üzerine oturtulması açısından kritik bir süreçtir. Bu temeller girişim stratejilerinin etkin şekilde uygulanabilirliğine bağlıdır. Başarılı olan girişimlerin sonuçları üç kesim açısından değerlendirilebilir. Bunlar; girişimciler, hükümetler ve çalışanlardır. Girişimci kar elde ederek faydasını maksimize edebilecektir. Hükümetler için ülkelerdeki istihdamın ve yatırımların artması, ekonomik büyümenin kilit faktörlerinden biridir. Çalışanlar için işsizliğin azalması ve gelirin adaletli dağılımı etkisinde bulunacaktır. Yeni kurulan girişimlerin sürekliliğinin sağlanabilmesi için girişimcilerin vizyonu önemli bir unsurdur. Kapitalist sistemde dönemsel olarak yaşanan değişimler yeni fırsatları doğurmuş ve farklı girişimci tiplerini ortaya çıkarmıştır. Başarılı bir girişim, değişimleri önceden sezerek boşlukları fırsatlara çevirebilme ve iyi strateji ile fırsatları değerlendirebilme yeteneğine bağlıdır. ■

Kaynakça

1. AUDRETSCH, B. David, THURIK, A. Roy, Whats New About the New Economy? Sources of the Growth in the Managed And Entrepreneurial Economies, January, 2001.
2. AUDRETSCH, B. David, THURIK, A. Roy, A Model of the Entrepreneurial Economy, International Journal of Entrepreneurship Education 2(2):143-166, Senate Hall Academic Publishing, 2004.
3. AUDRETSCH, B. David, SANDERS, Mark, Globalisation and the Rise of the Entrepreneurial Economy, Jena Economic Research Papers, 2007.
4. AKPINAR, Selma, Girişimciliğin Temel Bilgileri, Umutepe Yayınları, 2009.
5. ATASOY, Tuğrul, Kendinizin Patronu Olmak: Girişimcilik, ODTÜ Yayıncılık, 2012.
6. AYKAÇ, M., PARLAK, Z., ÖZDEMİR, S., Küreselleşme Sürecinde Rekabet Gücünün Artırılması ve Türkiye'de KOBİ'ler, İTO Yayınları, 2009.
7. BHIDE, Amar, Her Girişimcinin Yanıtlanması Gereken Sorular, HBR, Başarılı Girişimcilik, MESS Yayınları, 2011.
8. BYGRAVE, W., ZACHARAKIS, A., Entrepreneurship, John Wiley & Sons, Second Edition, 2011.
9. KARADENİZ, Esra, Entrepreneurship in Turkey, Global Entrepreneurship Monitor(GEM), 2010.
10. KARAKAŞ, F., A., Girişimciliğin Tarihîsel Gelişimi, Edt.YELKİKALAN, Nazan, Girişimcilik, Beta yayınları, 2013.
11. KURATKO, D.F., Introduction to Entrepreneurship, South-Western Cengage Learning, 9. Edition, Canada, 2008.
12. KURATKO, D.F., HODGETTS, R., M., Entrepreneurship A Contemporary Approach, The Dryden Press, 4. Edition, 1989.
13. ÖZTÜRK, İbrahim, Girişim Raporu 2008, İktisadî Girişim ve İş Ahlakı Derneği, 2008.
14. The Global Entrepreneurship Monitor (GEM) Report, 2012 Global Report.
15. The Global Entrepreneurship Monitor(GEM) Report 2013, Fifteen Years of Assessing Entrepreneurship Across The Globe.
16. TUTAR, H., KÜÇÜK, O., Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi, Seçkin Yayıncılık, 2003.
17. YILDIRIM T., Y., Girişim, Girişimci, Girişimcilik ve Risk Yönetimi Kavramları, Edt. YELKİKALAN, Nazan, Girişimcilik, Beta yayınları, 2013.

GİRİŞİMCİLİK VE İNOVASYONDA AR-GE VE REKABETÇİLİĞİN ROLÜ

Girişimcilik, pratikte olmayan bir şeyden bir vizyon ve yenilik yaratma kabiliyeti iken İnovasyon ise oluşturulan yeniliğin değer yaratan yapıya dönüşmesi sürecidir. Girişimcilik görülmeyeni görmek, fark edilmeyeni fark etmektir. İnovasyon bireylerde ve toplumda değişime ve yeniliğe olan istekle beraber girişimcilik ruhuyla özdeşleşen bir kültür gerektirir.

Aras MORKOÇ*

* İŞKUR,
İş ve Meslek Danışmanı

Girişimciliğin toplumsal bir olgu olarak geçmişi ilköğretilere kadar uzanan "Entreprendre" yani "İş Yapan" kelimesinden geldiği kabul edilirken günümüzde yeni yöntemleri, süreçleri, fırsatları araştırarak "yenilik" oluşturan ve oluşturduğu yeniliğe değer katan inovasyon ile karşımıza çıkmaktadır. "Toplumsal, kültürel ve idari ortamda yeni yöntemlerin kullanılmaya başlanması" anlamına gelen İnovasyon, Latince bir sözcük olan "İnnovatus" tan türemiştir. İnovasyon Türkçede "yenilik", "yenileme" gibi sözcüklerle karşılanmaya çalışılsa da, anlamı tek bir sözcükle ifade edilemeyecek kadar geniştir¹. Literatür taraması yaparken girişimcilik ve inovasyon kavramlarına ait tek bir tanımın olmadığı görülecektir. Bu bilgiler ışığında bahsi geçen kavramların sürekli değişen bir olgu olduğunu görmekteyiz².

Girişimcilik, pratikte olmayan bir şeyden bir vizyon ve yenilik yaratma kabiliyeti iken İnovasyon ise oluşturulan yeniliğin değer yaratan yapıya dönüşmesi sürecidir. Girişimcilik görülmeyeni görmek, fark edilmeyeni fark etmektir. İnovasyon bireylerde ve toplumda değişime ve yeniliğe olan istekle beraber girişimcilik ruhuyla özdeşleşen bir kültür gerektirir.

Girişimcilik,

- Atıl kaynakların ekonomiye kazandırılarak etkin ve verimli kullanılarak ve yeni teknoloji üretiminde,
- İstihdam hacminin genişletilerek işsizliğin önlenmesinde,
- Refah düzeyinin yükseltilerek geniş bir toplumsal tabana yaygınlaştırılmasında ve orta sınıfın güçlendirilmesinde,
- Bölgesel gelişmişlik farklarının ortadan kaldırılmasında ya da azaltılmasında,
- Katılımcı demokrasinin yerleşmesinde ve genel olarak toplumsal barışın sağlanarak bütünleşmenin güçlendirilmesinde işlevseldir³.

"Günümüzde değişmeyen tek şey değişimdir." sloganı içinde bulunduğu muz yüzyılı en iyi açıklayan ifadelerden biridir.

Yaşadığımız çevrenin yarattığı fırsatları sezen, o sezgilerden düşler üreten, düşlerini projelere dönüştüren, projelerini yaşama taşıyan ve insan yaşamını kolaylaştırma becerisine sahip olan girişimciler başarıya ulaşabilmektedir. Birçok kişi iş hayatında belli bir noktaya geldikten sonra ya da iş hayatına atılmadan önce kendi işini kurmak için kolları sıvar. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'nin 2012 yılında yayınlamış olduğu iş istatistikleri haber bülteni her 27 kişiden 1'inin iş fırsatı avantajını girişimci olmakta kullandığını bizlere göstermektedir.

Destek ve teşviklerin arttığı günümüzde parlak bir iş fikri olan ancak bu iş fikrinin hayata geçirilmesinde finansal kaynak bulmakta zorlanan girişimcilerin yardım alabileceği kurum ve kuruluşların başında İŞKUR, KOSGEB, İŞGEM'ler, Bankalar, Kaymakamlıklar, Kalkınma Ajansları, Kredi Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları, Teknoloji Geliştirme Merkezleri ve yeni nesil destek modeli olan Melek Yatırımcılar gelmektedir.

1981 yılında New Hampshire Üniversitesinde finans Profesörü olan William E. Wetzel tarafından söylenen "Melek Yatırımcılık" kavramı Türkiye için yeni bir kavram olmasına rağmen girişimcilik alanında destek arayan kişiler için finansman kaynağının yanında mentörlük kavramını da ifade etmektedir⁴. Melek yatırımcılar, yolun başında olan (start-up) bir iş fırsatına yatırım yapan işletmenin ve girişimcinin kişisel ve profesyonel gelişimine yardımcı olmak üzere deneyimleri, uzmanlıkları ve düşünceleri ile yol gösteren kişilerdir. Uluslararası literatürde Melek Yatırımcı tabiri ile kullanılan terim bizim yönetmeliklerimizde 2013 yılında Bireysel Katılım Yatırımcısı (BKY) olarak alınmıştır⁵. Bu yönetmelikle birlikte Türkiye dünyada en cazip melek yatırım teşvik sistemine sahip ülkelerden biri haline gelmiştir. Bu teşvikler sonrası potansiyeli gören yatırımcı grupların Türkiye'ye daha fazla ilgi duyduğunu söyleyebiliriz⁶. Melek yatırımcılar hem girişimcilik ekosisteminde temel rol oynayan finansman soru-

Destek ve teşviklerin arttığı günümüzde parlak bir iş fikri olan ancak bu iş fikrinin hayata geçirilmesinde finansal kaynak bulmakta zorlanan girişimcilerin yardım alabileceği kurum ve kuruluşların başında İŞKUR, KOSGEB, İŞGEM'ler, Bankalar, Kaymakamlıklar, Kalkınma Ajansları, Kredi Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları, Teknoloji Geliştirme Merkezleri ve yeni nesil destek modeli olan Melek Yatırımcılar gelmektedir.

Tablo 1: Melek yatırımlarının sektörel dağılımı (OECD Raporu 2011)

Şekil 1: İnovasyon Değer Zinciri

Kaynak: M.T Hansen, J.Birkinshaw, "The İnovation Value Chain".HBR Temmuz 2007

nun çözümünde hem de bilgilerini paylaştıkları mentörlük sistemiyle giderek artan bir öneme sahip olacaktılar. Melek yatırımcıların desteklediği sektörleri Tablo 1 de görebiliriz.

	Avustralya	Kanada	Yeni Zellanda	ABD	AB
Bilgi ve İletişim Teknolojileri	40%	48%	38%	20%	25%
Biyoteknoloji ve Sağlık	22%	19%	28%	16%	18%
Çevre Dostu Teknolojiler	12%	10%	1%	11%	12%
Üretim	11%	8%	1%	1%	16%
Finans	5%	4%	5%	4%	3%
Diğer	10%	11%	27%	38%	26%

Girişimcilik, büyümeyi sağladığından aynı zamanda yenilik ve değişim için bir araç olduğundan ekonomik gelişmenin merkezi bir gücü olarak karşımıza çıkmaktadır. Küresel değer zincirindeki bağlantıların rekabet üstünlüğü üzerinde etkileri olduğu bilinmektedir. İşletme terminolojisinde ilk olarak Michael PORTEN(1985) tarafından geliştirilen değer zinciri tanımı bir kuruluşta katma değer nasıl ortaya çıktığını bize göstermektedir. Bu analiz ile kuruluşun rakiplerine göre güçlü ve zayıf yönleri tespit edilerek oluşturulan modelle, işletmenin gereksinimine dönük özgün çözümler oluşturularak ulusal pazarda öne çıkabilmesinde önemli rol oynayacağı söylenebilir. Şekil 1 de inovasyon değer zinciri görülmektedir.

Değer zincirlerinin oluşmasında katkı sağlayan destek aktivitelerinden biri olan Teknoloji Geliştirme (Ar-Ge, Ürün ve süreç iyileştirme) inovasyon için büyük bir öneme sahiptir. Bu bağlamda serbest piyasadaki zorlu rekabet ortamında bulunan firmalar için inovasyon katma değerli ürün yapabilmeyi ön koşuludur⁷.

Katma değer zincirinde arzuladığı yerde olmayan Türkiye'nin istenilen seviyeye çıkmasında Ar-Ge yatırımları büyük öneme sahip olacaktır. Ar-Ge inovasyon için gereken en önemli faaliyetlerden biridir. Ancak girişimsel inovasyon yoksa diğer bir deyişle Ar-Ge'yi yapanların girişimcilik niteliği yoksa değer yaratılamaz, Ar-Ge sonuçları inovasyona dönüştürülemez⁸. 2012 yılı Ar-Ge Faaliyetleri araştırması kapsamında, kamu kuruluşları, vakıf üniversiteleri ve ticari sektördeki anket sonuçları ile devlet üniversitelerinin bütçe ve personel dökümlerine dayalı olarak yapılan hesaplamalara göre Türkiye'de Gayri Safi Yurtiçi Ar-Ge Harcaması 2012 yılında bir önceki yıla göre %17,1 artarak 13.062 Milyon TL olarak hesaplanmıştır. Aynı şekilde Tam Zaman Eş-

değeri (TZE) cinsinden 2012 yılında toplam 105 122 kişi Ar-Ge personeli olarak çalışmıştır. Bir önceki yıla göre TZE cinsinden Ar-Ge personel sayısındaki artış %13,3'tür. 2023 hedefi vizyonunda Ar-Ge'de TZE cinsinden çalışan sayısının 300.000 olması planlanmaktadır⁹.

Türkiye'de Gayri Safi Yurtiçi Ar-Ge harcamasının Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla (GSYİH) içindeki payı 2011 yılında % 8,6 iken 2012 yılında % 9,2'dir. Ticari kesim %46,8 ile Ar-Ge harcamalarının finansmanında ilk sırada yer almaktadır. Ar-Ge'ye ayrılan kaynakların iyileştirilmiş olması ve özel sektör kesiminin bu kaynaklardan daha fazla yararlanması, yeni ürünlerin oluşumu ve bu ürünlerin değer oluşturan yapıya dönüştürülmesinde olumlu katkı sağlayacaktır¹⁰.

Son yıllarda teknolojik gelişmelerin ve küreselleşmenin etkisiyle ekonomik kalkınmanın içeriği rekabetçilik ve inovasyon yönünden bir değişime uğramıştır. Rekabet gücünü belirleyen temel faktör Ar-Ge ve inovasyon kaynaklı yüksek ve sürdürülebilir verimlilik artışıdır. İnovasyonu girişimci ile ilişkilendiren ilk iktisatçı olan Schumpeter rekabetçiliğin temelinde inovasyon olduğunu belirtmiştir. Uluslararası rekabetçi bir çevrede uzun süreli ekonomik büyümeyi sürdürebilmek için ihtiyaç duyulan yetenekleri ifade eden rekabetçilik, günümüzün küreselleşen ortamında inovasyondan ciddi ölçüde etkilenen ve inovasyonla birlikte kalkınmaya önemli katkılar sağlayan bir role sahiptir. Bundan yola çıkacak olursak Avrupa Birliği 2007-2013 Girişimcilik ve İnovasyon Çerçeve Programı ile işletmelerin rekabet gücünü inovasyonla artırmalarını desteklediğini görebiliriz¹¹. Türkiye, Küresel Rekabet Endeksi (Global Competitiveness Index, GCI) sıralamasında "Temel Gereklilikler", "Verimlilik Arttırıcılar", "İnovasyon Ve Çeşitlilik Faktörleri" alanlarında gerçekleşen yaklaşık 10 sıralık ilerleme ile 16 basamak ilerleyerek 43. sıraya yerleşmiştir.

Küresel Rekabet Gücü 2012 – 2013 raporunda Türkiye, Kazakistan'ın ardından en iyi performans gösteren ülkeler arasında ikinci sırada yer almaktadır. Yine Türkiye'nin GCI' de sıralamasını yükselten dört Güneydoğu Avrupa ülkesi arasında rekabet gücü en yüksek ülke olarak yer aldığı görülmektedir. Şekil 2'de raporda bahsi geçen evrelerin içerisinde; Türkiye'nin, *Verimlilik Odaklı* evreden *Yenilikçilik Odaklı* evreye geçiş aşamasında olduğu görülmektedir.

Ekonomik büyümenin dünya çapında yavaşlamasına rağmen Türkiye büyüyen bir ekonomi ve genç bir nüfus oranına sahiptir. TÜİK'in "İstatistiklerle Gençlik 2012" çalışması, gençlerde işgücüne katılım oranı %38,2, işsizlik oranının ise %17,5 düzeyinde bulunduğunu bize göstermektedir. Üniversite bitiren her 5 gençten 1'nin işsiz olduğu günümüzde gençler arasında girişimcilik seviyesini yükseltmek istiyorsak eğitim sistemi yoluyla farkındalık oluşturmamız gerekir. Sonuç olarak Girişimcilik ve inovasyonun gelişebilmesi için Ar-Ge faaliyetlerine yatırımların yapılması, rekabetçi ortamların oluşturulması, yeni teknolojilerin inşası için gereken temel bilginin meydana getirileceği yüksek kalitede bilimsel araştırma kurumlarının kurulması, üniversiteler ve sanayi arasında işbirliğinin yapılması, telif haklarının korunması ve risk sermayesine ulaşımın kolaylaşması gibi unsurların etkili olduğu görülmektedir. ■

Şekil 2: Küresel Rekabet Endeksi 2012-2013 Raporu Gelişim Evreleri Teorisi

Kaynakça

- 1 ZERENLER, M., TÜRKER, N., & ŞAHİN, E. (2007). KÜRESEL TEKNOLOJİ, ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME (AR-GE). Selcuk University Social Sciences Institute Journal, 653-667.
- 2 BOZKURT, Y. D. (2011). DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ. ANKARA: DETAY YAYINCILIK.
- 3 İLHAN, S. (2005, OCAK). Bazı Değişkenler Açısından Elazığ'da Girişimci Profili. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15(1).
- 4 PARA DERGİSİ. (2013). MELEK YATIRIMCI NEDİR. Para Haftalık Ekonomi Dergisi, 52.
- 5 HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI. (2013, ŞUBAT 15). ŞUBAT 25, 2014 tarihinde http://www.hazine.gov.tr: http://www.hazine.gov.tr/File/?path=ROOT/Documents/General+Content/Yonetmelik_Resmi_gazete_150213.pdf adresinden alındı
- 6 ALPTEKİN, E. (2013, şubat). ŞUBAT 24, 2014 tarihinde http://www.izto.org.tr: http://www.izto.org.tr/portals/0/argebul-ten/subat2013melekyatiricimlar_ealpte-kin.pdf adresinden alındı
- 7 YALÇIN, G., & KUNT, V. (2012, Mart 19). Tedarik ve Değer Zincirleri Analizi. Şubat 20, 2014 tarihinde http://www.smenetworking.gov.tr: http://www.sme-networking.gov.tr/userfiles/pdf/proje%20sunumlar/Tedarik_De%C4%9Fer_Zinci-ri_Analizi_Semineri_Sunum_19032012.pdf adresinden alındı
- 8 ZERENLER, M., TÜRKER, N., & ŞAHİN, E. (2007). KÜRESEL TEKNOLOJİ, ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME (AR-GE). Selcuk University Social Sciences Institute Journal, 653-667.
- 9 TÜİK. (2013). Araştırma-Geliştirme Faaliyetleri Araştırması, 2012. ANKARA: TÜİK.
- 10 TUBİTAK. (2011). 2011/101 Ulusal Yenilik Sistemi 2023 Yılı Hedefleri. şubat 26, 2014 tarihinde http://www.tubitak.gov.tr: http://www.tubitak.gov.tr/tubitak_content_files/BTYPD/BTYK/btyk23/2011_101.pdf adresinden alındı
- 11 ÜNLÜKAPLAN, İ. (2009, Temmuz-Aralık). MART 1, 2014 tarihinde http://dergiler.sgb.gov.tr: http://dergiler.sgb.gov.tr/calismalar/maliye_dergisi/yayinlar/md/157/15.%C4%B0lter.UNLUKAPLAN.pdf adresinden alındı

<http://www.rekabet.gov.tr/default.aspx?nsw=rjyxdXNKvOZslb8vxRa5w%3D%3D-H7deC+LxBl8%3D> adresinden alındı

TÜRKİYE KADIN GİRİŞİMCİLERİ DERNEĞİ KAGİDER VE FAALİYETLERİ

KAGİDER olarak istihdama giren, finansal kaynağını ve birikimini yapan, sosyal sermayesini de oluşturan kadınların girişimcilik hikayelerinde başarılı olacaklarını savunuyor ve de bunu gözlemliyoruz. Ve tüm bu sebeplerden ötürü kadının ekonomik güçlenmesi için üniversiteden mezun gençlere hem girişimciliği hem de istihdamı öneriyor, onları işgücü piyasasına çekmek üzere projeler de kurguluyoruz.

Gülden TÜRKAN*

* Dr.
KAGİDER Başkanı

Türkiye Kadın Girişimciler Derneği KAGİDER, 2002 yılında kadın girişimciliğini geliştirmek yoluyla, ekonomik ve sosyal yaşamda kadının konumunu güçlendirmek vizyonu ile kuruldu. KAGİDER çatısı altında yaptığımız çalışmalarla kadın girişimcilerin sayısını, etkinliğini ve gücünü büyötmeye çalışıyoruz. Bunun yanı sıra tüm kadınların siyaset, ekonomi ve toplumsal yaşamın her alanında güçlenmesi, eşit bireyler olarak yer alması, bireysel hak ve özgürlüklerinin korunması gerektiğini düşünüyor, kadının üretmek ve varlığını özgürce ortaya koyarak tüm karar süreçlerinde etkin rol aldığı bir dünya yaratmayı hayal ediyoruz. Kadın Girişimciliği projeleri konusunda 10 yılı aşkın deneyimimizle, "Kadın girişimciliği sadece bir cinsiyet meselesi değil aynı zamanda bir kalkınma, bir eşitlik, bir ekonomik gelişim fırsatıdır" savunusunu her mecrada dile getiriyoruz.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü vesilesiyle, Türkiye'nin ilk 10 ekonomi arasında yer alması için kadının ekonomiye katılım oranının yüzde 100 artması gerektiği mesajını bir kez daha kamuoyuyla paylaşmıştık. KAGİDER olarak 8 Mart 2014 günü ve her gün, mevcut kadın potansiyelinin işgücüne, ekonomiye ve girişimcilik dünyasına katılımının bir dilek değil bir mecburiyet olduğunu savunuyor; bu yoldaki engellerin kaldırılması için cinsiyetten bağımsız olarak herkesi göreve davet ediyoruz. Ekonomik dinamiklerin dayandığı tüm hesaplar gösteriyor ki, kadının istihdam ya da girişimcilik yoluyla ekonomiye katılımı, ülkemizin "dünyanın en büyük 10 ekonomisi içinde yer alma" hedefinin olmazsa olmazıdır. Gelişmiş dünya ülkelerinin ekonomisine katılan kadın istihdamı oranı, Türkiye'nin 2,3 katına denk geliyor. Bir başka deyişle, Türkiye'de kadının istihdam oranı yüzde 26,3* iken, aynı oran gelişmiş ülkeler ve AB ülkeleri için yüzde 62** olarak göze çarpıyor.

Bu rakamlar bize ülkemizde kadının ekonomiye katılımı konusunda daha çok çalışılması ve konunun öneminin her gün vurgulanması gerektiğini kanıtıyor. Biz de KAGİDER olarak, gelişmiş dünya ekonomilerini yakalayabilmek için kadın istihdamına, kadın girişimciliğinin potansiyeline inanıyor ve bunun için çalışıyoruz.

Hükümet, kurumlar, toplum ve kadınlar olmak üzere dört koldan yürüttüğümüz çalışmalarımızı, küçük paylaşımların büyük bir dünya yaratacağı ilkesinden hareketle sürdürüyoruz.

KAGİDER olarak istihdama giren, finansal kaynağını ve birikimini yapan, sosyal sermayesini de oluşturan kadınların girişimcilik hikayelerinde başarılı olacaklarını savunuyor ve de bunu gözlemliyoruz. Ve tüm bu sebeplerden ötürü kadının ekonomik güçlenmesi için üniversiteden mezun gençlere hem girişimciliği hem de istihdamı öneriyor, onları işgücü piyasasına çekmek üzere projeler de kurguluyoruz. Kadın girişimci ve üst düzey yönetici sayısını artırabilmek için teşvikler, destekler ve devlet politikaları elbette çok önemli. Bu yöndeki çalışmaların önemli bir bölümünü de özel sektörün desteği ve dikkati oluşturmakta.

Kadınlar eğitime, iş yaşamına ve toplumsal alana katılım konusunda temel engelleri aştıktan çok sonra sonuç odaklı bir şekilde başarıya ulaşıyor. Ülkemizde kadınların istihdama katılması bu kadar sorunlu bir alan iken ve pek çok negatif faktör söz konusu iken, yüzde 10 seviyelerinde kadın CEO oranına sahip olmamız bunun göstergesi. Yani kadınlar eğitim fırsatlarına erişip, üniversiteden mezun olunca bir iş bulabildikleri takdirde yetenekleri, çalışkanlıkları ile yükselebiliyorlar. Üyelerimizde olduğu gibi Türkiye'deki kadın girişimci profilinde de çok farklı sektörlerde kadınların girişimler yaptıklarını görmekteyiz. Özellikle son yıllarda erkek egemen sektörler olarak bilinen inşaat, genetik, savunma sanayi, farklı mühendislik alanlarında başarılı kadın girişimci hikayelerinin sayısı artıyor. Bu hedeflediğimiz toplumsal bakış açısı dönüşümü için de çok önemli. Yüzdesel olarak orana baktığımızda ise hizmet ve perakende sektörünün şu an kadın girişimcilerin yoğun olarak faaliyet gösterdiği bir sektör olduğunu söylemek mümkün.

Kadınların ekonomik güçlenmesi için çalışan bir sivil toplum kuruluşu olarak KAGİDER, kadının güçlenmesi için "yardım" mantığından çıkılması gerektiğini savunuyor. Kadınların iş yaşamına katılması, istihdamda özgür ve eşit bir şekilde yer alması bir haktır. Hak olan yerde de "yardım" olmaz, mevcut eşitsizlik göz önünde bulundurularak "teşvik" olabilir. Kadın istihdam teşviklerinin etkisini gördük, bunun devam etmesini istiyoruz. Aynı şekilde girişimcilik teşvikleri ve iş kurmak isteyen kadına destek çok önemli. Kadın istihdamı için çalışanlara çocuk bakım teşviği verilmesi, uzun zamandır savunduğumuz bir gelişme. Diğer taraftan siyasette ve karar alma mekanizmalarında daha fazla kadın olması için yasal kota ve tam eşitlik mekanizmalarını da destekliyoruz.

Ülkemizdeki kadın istihdamını artırmak için yaptığımız en önemli çalışmalarından birisi de FEM Projesi. Tam adı "Fırsat Eşitliği Modeli" olan FEM, 2011 Temmuz ayında Dünya Bankası Başkanı Robert Zoellick'in katılımıyla lanse edildi. Bu lansmandan sonra Türkiye'de gerek kamu gerekse özel sektörde büyük ilgi gören FEM Projesi'nin pilot çalışması başarıyla tamamlandı ve ilk sertifikalarını özel sektör lideri sahiplerine, 14 Eylül 2012 tarihinde teslim ettik. Törenimize Dünya Bankası Türkiye Direktörü Martin Raiser ve Türkiye Aile ve Sosyal Politikalar Bakan Yardımcısı Aşkın Asan da katıldı. Bu toplantıdan bir de sevindirici haber çıktı: Sayın Asan, FEM Projesi'ni kamu kurumlarında da uygulama kararı aldıklarını duyurdu ve bakanlık ile KAGİDER arasında "Türkiye'de Kamu Fırsat Eşitliği Modeli"ne (KAFEM) ilişkin protokol imzalandı. FEM projesi kapsamında, kurumları farklı başlıklar altında, kadın erkek oranları ve eşitlikçi prosedürlerine bakarak inceliyor, başarılı kurumlara Fırsat Eşitliği Sertifikası veriyoruz. Kamuda kadın erkek fırsat eşitliğini sadece savunmuyoruz, yerleştiğini ve ispatlandığını görmek istiyoruz.

Tüm mal ve hizmetlerin üretim ve dağıtım süreçlerine erişimde eşitlik sadece kadınların profesyonel ge-

lişimlerine katkı sunmakla kalmaz, aynı zamanda kadın istihdamı hedeflerine ulaşmak, ekonomik büyüme ve refah açısından bizlere büyük fırsatlar sunar. Biz de FEM projemiz kapsamında işe alım, eğitim, kariyer, planlama ve geliştirme gibi süreçlerdeki eşitsizlikleri saptamak ve iş yaşamında cinsiyet ayrımcılığına dayalı yaklaşımlara son vermeyi amaçlıyoruz. Proje hedeflerimiz arasında iş yaşamında toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik etmek üzere özel sektöre destek olmak; Türkiye iş gücünde kadının üretkenliğini artırmak ve iş dünyasında fırsat eşitliği prosedürlerini teşvik etmek bulunuyor.

FEM Sertifikalı firmalar arasında Sanofi, Boyner Holding, IBM, Akbank, Eczacıbaşı, Cola Cola, Novartis, Garanti Bankası, Vodafone, Siemens, Turkcell gibi firmalar yer alıyor. ■

Yaptıklarımızı asla ka
Çünkü daha çok ve da
yapmak mecburiyetinde

"İŞGÜCÜ PİYASASININ NABZINI TUTUYORUZ"

İşgücü piyasası araştırmaları,
Başkanlığımızın olağan
faaliyeti olmasının yanında
Kurumumuzun birçok hizmetine
de katkı sunmaktadır. İşgücü
piyasası araştırmaları marifetiyle,
İl Müdürlüklerimizin açık iş
ve işyeri ziyareti hedeflerinin
gerçekleştirilmesine yardımcı
oluyoruz. İşyeri listeleri TÜİK ile
birlikte belirlendiğinden, daha önce
hizmet götürmediğimiz işverenleri
İŞKUR'la tanıştırmakta, İŞKUR
Hizmetlerinden onlarında istifade
etmesini sağlamaktayız.

Her geçen gün gelişen ve kendini yenileyen İŞKUR'da, birçok önemli araştırmaya ve faaliyete imza atan İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığı hakkında bilgi almak ve tecrübelerinizi paylaşmak için bize zaman ayırdığınız için çok teşekkür ederiz. İlk olarak, kısaca İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığı'nın yaptığı çalışmalar hakkında bilgi verir misiniz?

Öncelikle Kurumumuz Resmi Yayın İstihdamda 3İ Dergisi'nde Başkanlığımızı tanıtmaya imkânını bize sağladığınız için Daire Başkanlığım adına Yayın Kurulu'na teşekkür ediyorum. Malumlarınız üzere, 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 3'üncü maddesinde "İşgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derlemek, analiz etmek, yorumlamak ve yayımlamak; işgücü arz ve talebinin belirlenmesine yönelik olarak işgücü ihtiyaç analizlerini yapmak, yaptırmak" ifadesi yer almaktadır. İlgili hükümde açıkça ifade edildiği üzere, işgücü piyasası araştırmalarını yap-

İşgücü piyasası ile ilgili diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve görüş alışverişi yaptığımız en önemli platform İşgücü Piyasası Bilgi Danışma Kuruludur. Kurul senede iki kez, Mart ve Kasım ayında İŞKUR sorumluluğunda ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının katılımı ile gerçekleştirilmektedir.

ma görevi Kanun koyucu tarafından İŞKUR'a verilmiştir. Söz konusu görev, Başkanlığımızın en önemli faaliyetini oluşturmaktadır.

İşgücü piyasası araştırmaları marifetiyle, işgücünün yapısı, sektörler

bazında çalışanların mesleklere ve cinsiyetlere göre dağılımları, ihtiyaç duyulan işgücü için talep edilen eğitim ve beceri durumları, temininde güçlük çekilen meslekler ve temininde güçlük çekilme nedenleri, bir yıllık periyotta işgücü piyasasında mesleki değişim beklentilerine ilişkin bilgileri derlemektediriz.

İşgücü piyasası araştırmalarını, 2013-2017 Dönemini kapsayan Türkiye İş Kurumu Stratejik Planı gereğince, il düzeyinde yılda bir, ulusal düzeyde ise yılda iki defa gerçekleştirmekteyiz. Öncelikle 2012 yılında 65 bin işyerini ziyaret ederek o döneme kadar yapılmış en kapsamlı işgücü piyasa araştırmasını gerçekleştirdik. Ardından 2013 yılının Mayıs ve Haziran aylarında yani 2013 yılı I. Dönemde, 2012 yılında ulaştığımız kapsamın neredeyse iki katına ulaşarak Cumhuriyet tarihinin en kapsamlı işgücü piyasası talep araştırmasını TÜİK ile birlikte tespit edilen 10+ istihdamlı özel sektör işyerlerinde gerçekleştirdik. Uluslararası sektörel mesleki standartlara uygun olarak yapılan araştırmada, 74

ilde tam sayım, 7 ilde ise örneklem yöntemi ile çalıştık. Yani İstanbul, Ankara, İzmir, Kocaeli, Bursa, Denizli ve Antalya haricindeki tüm illerde 10+ istihdamlı işyerlerinin tamamını ziyaret ettik. Araştırma kapsamında toplamda 100 bin 852 işyeri bizzat ziyaret edilmiş olup, söz konusu işyerlerinin 87 bin 719 tanesine işyeri bilgi formu uygulanmıştır. Bu kapsamlı çalışmada gerek saha aşamasında gerekse raporlama aşamasında görev alan, emeği geçen İl Müdürlüğü personelimize ve çalışmayı merkezden koordine eden uzman ekibime sizlerin nezinde bir kez daha şükranlarımı sunuyorum. İl müdürlüğü personelimiz tarafından hazırlanan illerimizin işgücü piyasası analizi raporlarına resmi web sitemiz www.iskur.gov.tr adresi üzerinden ulaşılabileceğini de hatırlatmak istiyorum.

İşgücü piyasası araştırmaları, Başkanlığımızın olağan faaliyeti olmasının yanında Kurumumuzun birçok hizmetine de katkı sunmaktadır. İşgücü piyasası araştırmaları mari-

fetiyle, İl Müdürlüklerimizin açık iş ve işyeri ziyareti hedeflerinin gerçekleştirilmesine yardımcı oluyoruz. İşyeri listeleri TÜİK ile birlikte belirlendiğinden, daha önce hizmet götürmediğimiz işverenleri İŞKUR'la tanıştırmakta, İŞKUR hizmetlerinden onlarından da istifade etmesini sağlamaktayız.

İşgücü piyasası araştırmaları mari-fetiyle işgücü piyasasının röntgenini çekmekte ve işgücü piyasasının nabzını en iyi şekilde ölçmekteyiz. Söz konusu araştırma sonuçları ekseninde il düzeyindeki aktif işgücü piyasası politikalarını şekillendirmekteyiz. Malumlarınız üzere il düzeyindeki Yıllık İşgücü Eğitim Planı işgücü piyasası araştırma sonuçları ekseninde oluşturulmaktadır. Bu noktada mesleki eğitim kurslarımızı piyasanın ihtiyaçlarına cevap veren, piyasanın dinamiklerine uygun şekilde planlayarak kamu kaynaklarının da etkin kullanılmasını sağlıyoruz. İhtiyaç olmayan bir meslekte kurs açılması nasıl kamu kaynaklarının israfı ise, ihtiyaç duyulan bir meslekte kurs açılmaması da aynı şekilde kamu kaynaklarının israfıdır. Kamu kaynaklarının etkin bir şekilde kullanılması, işsizlerimizin ve iş arayanlarımızın işgücü piyasasında ihtiyaç duyulan mesleklerde eğitilerek istihdam edilmesini de işgücü piyasası araştırmaları aracılığı ile sağlamaktayız.

Gerçekleştirdiğimiz işgücü piyasası araştırmalarını daha iyi noktalara taşıyabilmek, etkinliğini ve verimliliğini artırmak noktasında çalışmalarımız tüm hızıyla devam etmektedir. Gerek yurtiçinde gerekse yurtdışında işgücü piyasasıyla ilgili faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlarla işişarelerimiz sürmektedir. Bu kapsamda gerçekleştirdiğimiz 12 Şubat 2014 tarihindeki İPA Görüş ve Değerlendirme Toplantısı hakkında size ayrıntılı bilgi vermek istiyorum. Ülkemizdeki çeşitli üniversitelerden akademisyenler ile kamu kurum ve

kuruluşlarında işgücü piyasası alanında çalışan uzman ve araştırmacıların katıldığı geniş kapsamlı bir çalıştay düzenledik. İşgücü piyasası analizlerinde kullandığımız soru formu başta olmak üzere, örnekleme kapsamı ve araştırma yöntemlerini tek tek ele alarak hocalarımızın görüş ve değerlendirmelerini aldık. Bize vizyon katan, farklı bakış açılarıyla araştırmaya kıymetli katkılar sunan hocalarımızla işgücü piyasası araştırmalarında teori ve pratiğin aynı noktada buluşmasını sağladık. Oldukça verimli geçen toplantıyı belirli periyotlarda yinelemek istiyoruz.

İşgücü piyasası analizlerinde kullandığınız temel değişken ya da değişkenler nelerdir? Bu değişken ya da değişkenlere ilişkin olarak önümüzdeki dönemde ne gibi çalışmalar hedefliyorsunuz?

Bir ekonomide işgücü piyasasının işleyişini analiz edebilmek için kullanılabilecek birtakım değişkenler bulunmaktadır. İşgücü piyasasının arz kısmındaki gelişmeleri izleyebilmek ve değerlendirebilmek için kullanılabilecek temel değişken işsizlik oranı iken işgücü piyasasının talep tarafını izleyebilmek ve değerlendirebilmek için kullanılabilecek temel değişken açık iş oranıdır. Açık iş istatistikleri işgücü piyasasında neler olduğuna ilişkin erken belirtiler sunmaktadır. İşgücü piyasası açısından öncü bir gösterge olan açık iş istatistikleri politika yapıcılara karar almada ve uyguladıkları politikaların etkilerini gözlemlemede fazlasıyla yardım sağlamaktadır. İşgücü piyasası açısından son derece önemli bir değişken olan açık iş istatistikleri, başta AB, ABD ve Birleşik Krallık olmak üzere pek çok gelişmiş ekonomi tarafından uzun yıllardır derlenmekte ve analiz edilmektedir. Bu açıdan biz de açık iş istatistiklerini işgücü piyasası değerlendirmelerimizde yoğun bir şekilde kullanıyoruz. Sektörler ve

meslek grupları bazında hesapladığımız açık iş oranları yardımıyla piyasa analizi etmeye çalışıyoruz.

Avrupa Birliği ile olan ilişkilerimiz çerçevesinde Aday Ülke statüsü kazanmamızla birlikte Türkiye; Topluluk müktesebatına uygun davranma yükümlülüğü altına girmiştir. Bu kapsamda, açık iş istatistiklerinin derlenmesi konusunda ülkemizin Birlik Hukuku'ndan doğan yükümlülükleri ortaya çıkmıştır. Önümüzdeki dönemde ülkemiz açısından söz konusu olan bu yükümlülükleri yerine getirmeye çalışacağız. Bu çerçevede, öncelikli olarak araştırmalarımızı metodoloji açısından AB standartlarına uygun hale getireceğiz.

İŞKUR tarafından gerçekleştirilen mevcut İşgücü Piyasası Talep Araştırması çalışmaları, 10 ve daha fazla çalışanı olan özel kesim işyerlerini/ işletmelerini kapsamaktadır. Ancak AB mevzuatı çerçevesinde, AB standartları dikkate alınarak açık iş istatistiklerinin derlenmesine yönelik olarak gerçekleştirilecek bir çalışmanın; "Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik" sektörü ile birlikte 1 ve daha fazla çalışanı olan işletmeleri de kapsamı gerekmektedir. Ancak bu hususun bir zorunluluk olmadığını da belirtmek isterim. Dolayısıyla önümüzdeki dönemde gerçekleştirilecek çalışmalarımızda sektörel kapsamın genişlemesi söz konusu olabilir. Bununla birlikte, İŞKUR tarafından Türkiye İşgücü Piyasası Talep Araştırması dışında sadece açık iş istatistiklerine yönelik olarak yeni bir çalışma gerçekleştirmeyi de düşünüyoruz. Böylelikle, açık iş istatistiklerine yönelik olarak hazırlanacak ve AB standartları ile uyumlu olacak yeni metodoloji yardımıyla, uluslararası nitelikte veri üretmeyi hedefliyoruz.

İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığı olarak İŞKUR'un 81 il düzeyinde gerçekleştirdiği

faaliyetlerin istatistiki boyutu hakkında bilgi verebilir misiniz?

İl müdürlüklerimizce sunulan hizmetlere ilişkin gerekli istatistikler Daire Başkanlığımızca üretilip, kamuoyunu bilgisine sunulmaktadır. Kurumca sunulan hizmetlere ilişkin istatistikler aylık ve yıllık periyotlarda hazırlanmaktadır. Verilerin sisteme zamanında, sağlıklı ve doğru bir şekilde girilmesi şartıyla bu istatistikler birçok kişi, kurum ve kuruluş tarafından sağlıklı bir şekilde dikkatle izlenebilmektedir.

Yurt İçi Aylık İstatistiklerimiz İl Müdürlüklerimizce gerçekleştirilen ve sisteme kayıt edilen faaliyetlerden; Başvuru, Açık İş, İşe Yerleştirme, İşverene Takdim, Kayıtlı İşgücü ve İşsizler, Yurt Dışı Başvuru ve Göndermeler, Aktif İşgücü Programları, İş ve Meslek Danışmanlığı Faaliyetleri, İşsizlik Sigortası Faaliyetleri ve Özürlü-Eski Hükümlü Kontenjanlarına ait temel veriler tablolashılmakta ve Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı aracılığıyla Kurumumuz internet sayfasında izleyen ayın en geç 15'ine kadar yayımlanmaktadır.

Yurt İçi Yıllık İstatistiklerimiz ise Kurumumuz faaliyetlerinin izlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla İl Müdürlüklerimizce gerçekleştirilen ve sisteme kayıt edilen faaliyetlerden; yine aylık istatistik bültenlerindeki temel veriler yıllık bazda tablolashılmakta ve Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı aracılığıyla Kurumumuz internet sayfasında, en geç 30 Haziran'a kadar yayımlanmaktadır. Daha sonra ihale süreci Destek Hizmetleri Daire Başkanlığınca yürütölmek suretiyle kitap olarak basılıp, CD olarak çoğaltıldıktan sonra ilgili kurum/kuruluşlara yine Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı aracılığıyla dağıtılmaktadır.

İşgücü Piyasası ile diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapıyor musunuz? Bu konu hakkında kısa bir bilgi verebilir misiniz?

İşgücü piyasası ile ilgili diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve görüş alış-

verişi yaptığımız en önemli platform İşgücü Piyasası Bilgi Danışma Kuruludur. Kurul; işgücü piyasası ile ilgili bilgi ihtiyaçlarının tespit edilmesi, derlenmesi ve dağıtılması faaliyetlerinin izlenmesi ve geliştirilmesi, işgücü piyasasına ilişkin ortak veri tabanının oluşturulması, çeşitli kurum ve kuruluşlarca oluşturulmuş ve oluşturulacak veri tabanlarının uyumlaştırılması ve geliştirilmesi, veri üretiminde norm ve standart birliğin sağlanması için ilgili kurum ve kuruluşlar arasında sürekli diyalog ve işbirliği ortamı oluşturmak amacıyla oluşturulmuştur.

İşgücü Piyasası Bilgi Danışma Kurulu senede iki kez, Mart ve Kasım ayında İŞKUR sorumluluğunda ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının katılımı ile gerçekleştirilmektedir. Öncesinde ise İşgücü Piyasası Bilgi Danışma Kurulu Yürütme Komitesi toplantıları Şubat ve Ekim aylarında, yine senede iki kez toplanmaktadır. Danışma Kurulu'nun gündemi Yürütme Komitesi toplantılarında belirlenmektedir. Bu senenin ilk Yürütme Komitesi toplantısı 27 Şubat'ta İŞKUR Genel Müdürlük binası toplantı salonunda ilgili kuruluşların katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

İşgücü Piyasası Bilgi Sisteminin kuruluş amacı nedir? Bu konu hakkında detaylı bilgi verebilir misiniz?

Sosyo-ekonomik göstergeler sistemi işgücü piyasasının doğru analiz edilebilmesi için ihtiyaç duyulan ve farklı kurumlar tarafından üretilen çeşitli göstergelerin yer aldığı bir veri tabanıdır. Bu sistem işgücü piyasasına ait verileri kapsamakta olup tüm sosyo-ekonomik konuları işgücü piyasası özelinde incelemektedir.

Sistem birçok kurumdaki veri akışı sağlanarak bilgilerin bir araya getirilmesi bakımından tek olma özelliğine sahiptir. İşgücü piyasasına dair bir analiz yapmak istediğimizde tek bir açıdan bakmak piyasayı yorumlamak anlamında yetersiz kalabilir. Arz

ve talebe ilişkin verilerin bir arada olması sebebiyle işgücü piyasasına makro boyutta bakmak bu sistem sayesinde mümkün olmaktadır.

Sistem işgücü arzı, işgücü talebi, sosyal güvenlik ve iş uyuşmazlıkları, eğitim ve öğretim, nüfus, ekonomik göstergeler ve işyerleri gösterge setinden oluşmaktadır. Sistemin kullanıcıları insan kaynakları ve istihdam politikaları planlayıcıları, istihdam hizmetlerinde çalışanlar, istihdam ve mesleki eğitim kurulları, işveren ve işçi organizasyonları ve konfederasyonları ve öğrencileri ve iş arayanlardır.

Bu sistemi kurarken verilerine ihtiyaç duyduğumuz kurumlar İŞKUR, TÜİK, ÇSGB, SGK, MEB ve TOBB olmuştur. Bu kurumlardan TÜİK, ÇSGB ve SGK ile protokoller imzalanarak İŞKUR ile birlikte verileri sisteme aktarılmıştır. Diğer kurumlardan veriler henüz temin edilememiştir. Fakat ilerleyen zamanlarda bu kurumlarımızla işbirliği yapılarak sistemimiz daha da geliştirilecektir. Şu anda sistemimiz test aşamasındadır ve gelişmelere açık bir sistemdir. Daha çok veri paylaşımının olmasıyla hem daha zengin hem de güçlü analizlerin yapılabilmesi ve kurumlar arası veri paylaşımının geliştirilmesi için diğer kurumlarımızın katkılarını beklemekteyiz. Bu kadar kapsamlı olmasına rağmen aynı zamanda da basit bir kullanımının olması sistemin bir diğer avantajlarındandır.

Her sene İşgücü Piyasası Araştırması (İPA) yapmaktasınız. Bu araştırmanın yanı sıra daha alt grupta mesela dezavantajlı gruplar için de araştırmalar yapmayı düşünüyor musunuz?

Her sene işgücü piyasasında büyük ölçekli araştırmalar yapmaktayız. Yaptığımız bu çalışmalarla işgücü piyasasının nabzını tutuyoruz. Ayrıca işgücü piyasası ile ilgili önemli veriler sunarak işgücü piyasasını yönlendirecek politika ve projelere ışık

kaynağı olmaktan gurur duyuyoruz. Yaptığımız bu çalışmalar sonucunda elde edilen verilere dayanarak kişileri istihdama kazandıracak kurslar açılmaktadır. Ayrıca gençlerimiz işgücü piyasasını takip ederek gelecekte çalışmak istedikleri sektörler ve işlerle ilgili piyasa talebini takip edebilmekte ve geleceklerine yönelebilmektedirler. Bu sayede gelecekte Türkiye'de ortaya çıkacak açık işlerde ihtiyaçlar karşılanarak işgücü piyasasında dengeli bir dağılım olacaktır. Türkiye'de hepimizin bildiği dezavantajlı gruplar var; kadınlar, gençler, engelliler, Romanlar, uzun süreli işsizler gibi. Bizim bu gruplara yönelik tematik araştırmalar yapmak hedeflerimiz arasındadır. Bunu en kısa zamanda yapacağımıza inancımız tam. Biz Türkiye'de otorite olmaya kararlı bir kurum olarak tematik araştırmaları önemsiyoruz. İŞKUR bünyesine katılan iş ve meslek danışmanı arkadaşlarımızla birlikte daha büyük ve güçlü bir aile olduk. Bu büyük aile ile gerçekleştireceğimiz çalışmaların bizlere ihtiyaç duyacağımız birçok veriyi sunacağına inanıyoruz.

Son olarak bizlere iletmek istedikleriniz var mıdır?

Bu sayıda Başkanlığımıza yer ayırdığınız için tekrar teşekkür ederken, Başkanlık olarak 1946'dan bu yana süren tecrübemizin üzerine her gün daha fazlasını ekleyerek, son yılların yükselen bir değeri olan Kurumumuzun olması gereken yere taşınması hususunda Daire Başkanlığı olarak ekibimizle birlikte çalışmalarımıza tüm gayretlerimizle devam edeceğimize inanıyorum.

Bize zaman ayırıp değerli görüşlerinizi paylaştığınız için teşekkür ederiz. ■

Abdullatif GÖKDERE

01.01.1974 tarihinde Tokat'ta doğan Gökder, ilk, orta ve lise tahsilini Tokat'ta, Üniversite tahsilini ise 1995 yılında Konya Selçuk Üniversitesi Kamu Yönetimi bölümünde tamamladı. 1998 yılında öğretmen olarak göreve başlayan Gökder,

2002 yılına kadar bu görevi sürdürüp aynı tarihte Parlamentoda Milletvekili Danışmanlığı görevine başladı ve 2007 yılına kadar bu görevi başarıyla sürdürdü. Tokat'ta Belediye Başkan Yardımcılığı görevinde de bulunan Gökder, 2007 yılında İŞKUR'un İşletmelerde Eğitim Biriminde Eğitim Uzmanlığı görevine başladı. Görevde bulunduğu 5 yıllık süre zarfında "Yöneticilik" ile "İnsan İlişkileri ve İletişim" konularında Eğitim Seminerleri düzenledi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalında yüksek lisansını tamamladı. 2011 yılında İŞKUR İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığı görevine atanan Gökder, Arapça ve İngilizce bilmekte olup, evli ve üç çocuk babasıdır.

"İSTEDİĞİMİZ HEDEFE ULAŞMAK İÇİN AZİMLE ÇALIŞTIK"

*BİSSE Yönetim Kurulu
Başkanı Mustafa Kefeli:
"BİSSE'yi BİSSE yapan
değer büyük bir aile
olmasıdır."*

BİSSE Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Kefeli: "1961 yılında Artvin'de doğdum. Eğitimimi tamamladıktan sonra bu sektöre adım attım. Bu alanda tecrübe kazandıktan sonra kendi işimizi kurmaya karar verdik. **Sadece iki makineden oluşan bir atölye kurup istediğimiz hedefe ulaşmak için azimle çalıştık.** Marka projesini geliştirip bugünlere ulaşmayı başardık." 1976 yılından bugüne, kendi tesislerimizde ürettiğimiz gömlek ile önemli bir deneyime sahip olduk."

Sayın Kefeli bize BİSSE hakkında bilgi verebilir misiniz?

BİSSE markası yurt içinde 33 mağaza, 8 franchise ile yurtdışında 22 mağazaya ve gömlek ihracatında da önemli bir hacme ulaşmış durumda. BİSSE aynı zamanda pek çok "ilk"lere de sahiptir. Bu ilkler arasında "ihrac edilen ilk Türk markası olması", dünyadaki önemli fuarlarda, yine "dünyaca ünlü firmalarla birlikte yer alan ilk Türk markası olması" da yer almaktadır.

1976 yılından bugüne, kendi tesislerimizde ürettiğimiz gömlek ile önemli bir deneyim kazandık. Sahip olduğumuz makine parkuru sayesinde 2001 yılından itibaren erkek gömleğinde ulaştığımız başarıyı dış giyime taşımaya karar verdik. Takım elbise, ceket, pantolon, t-shirt, triko, mont, kaban, pardösü ve ayakkabı ürünlerimizi de müşterilerimizin beğenisine sunduk.

"Gömlek üretmek sanattır ve bu sanatı tamamlayan unsurlar da detaylardır" prensibiyle yola çıkan BİSSE, tüm dünyada kendi ismiyle anılan "BİSSE modellerini" hak ettiği konuma ulaştırdı.

BİSSE

"Birlikte İlkemiz Sanatla Sanayiye Erişmek" kelimelerinin baş harflerinin marka ismini oluşturduğu BİSSE, ekip çalışmasına verdiğimiz önem ve yarattığımız sanatımızla ilk günden bugüne sektöründe lider markalar arasında yer almaya devam ediyor. "BİSSE'nin en önemli hedefi; tüm dünyanın sevdiği ve müşterisi olmayı arzu ettiği bir marka haline gelmektir."

Ulusal bir marka olan ve bununla da yetinmeyerek hedefini daha da ileriye taşıyan BİSSE, tüm dünyanın sevdiği, müşterisi olmayı arzuladığı, ismini telaffuz ettiği bir marka olma yolunda ilerliyor. Tüm dünyanın sevdiği, müşterisi olmayı arzuladığı ve ismini telaffuz ettiği bir noktaya geldiğimizde hedeflerimize ulaşmış olacağız. Bunun için durmadan ama durmadan çalışmaya devam ediyoruz.

"BÜYÜME STRATEJİLERİMİZİ" ayakları yere basan, hayali olmayan rakamlar üzerine inşa ettik. Yıllık hedeflerimizden asla taviz vermedik. Yüzde on büyümeyi başarı olarak addettik. Yüzde ondan daha hızlı büyümenin sağlam ve kalıcı olmayacağı inancıyla grup şirketlerimizin hepsinde yüzde onluk büyümeyi hedef olarak koyduk ve ciromuzu arttırdık.

"Şirketinizin eleman açığına karşılarken İŞKUR'dan destek alıyormusunuz?"

Üretimde son zamanlarda yeni firmaların sektöre katılımıyla özellikle işgücü konusunda ciddi bir rekabet oluştu. Özellikle imalat aşamasında faaliyet gösteren şirketlerin kalifiye işçi açığı had safhaya çıktı.

Bu nedenle şirketimizin kalifiye işçi açığını İŞKUR'un İş Ve Meslek Danışmanları yardımıyla karşılıyoruz. Aynı zamanda İŞKUR tarafından geleceğin kalifiye personel ihtiyacını karşılamak ve sektöre yeni işgücü kazandırmak amacıyla başlatılan "İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMLARI"ndan da yararlanıyoruz.

"Gençlere eğitim sonrası ilk adım atacakları firmayı staj yeri gibi görüp öğrenmeye devam edeceklerini düşünerek bir yerden başlayıp azimle çalışmalarını tavsiye edebilirim."

Bir önemli nokta da yapılan yatırımın niteliği. Yatırımdan anlaşılan şey ülkemizde malesef büyük makineler satın almak, daha geniş, konforlu ve ferah diye adlandırılan tesislerde çalışmak. Bize göre makineye yapılacak yatırım kadar insana yapılacak yatırım da çok önemli. İnsan kaynakları zayıf olan bir firmanın hangi kaynağı güçlü olabilir ki? Bu yüzden yatırımlarımızı insana, araştırma ve geliştirmeye yönlendirdik. Mesai arkadaşlarımızla birlikte çalışarak bugünlere geldik. Fiziki imkanlarımızı da buna uygun dizayn ettik. Açık ofislerde herkesin fikrini açıkça ve çekinmeden söyleyebileceği bir ortam yarattık. Gençlere eğitim sonrası ilk adım atacakları firmayı staj yeri gibi görüp azimle çalışmalarını tavsiye edebilirim.

Herkes profesyonel olduğu işi yapmalı. Biz tekstil sektörünün lokomotif olmaktan gurur duyuyoruz. Herkesin gerçek tecrübesini kullanabileceği alanda faaliyet göstermesinin doğruluğuna inanıyoruz. Tekstilden ve sektörümüzden kazandığımızı yine sektörümüze yatırmak bizleri mutlu kılıyor. ■

SANATI KUMLA,
KUMU AŞKLA, AŞKI
İSE HAYALGÜCÜYLE
BULUŞTURAN KUM
SANATINA HAYATINI
ADAYAN VEYSEL
ÇELİKDEMİR'DEN
BU SANATIN PÜF
NOKTALARI...

*Kumun Işık ve
Sesle Dansı*

"Kum Sanatı"

Kum sanatı, ışıkla aydınlatılan bir masada kumların adeta dans etmesidir. Bu sanata gönül vermiş, bu işle iştigal eden kimselere de kum ressamı denir. Genellikle new age tarzı müziklerle yapılan kum gösterileri; bu şekilde görsel efektleri daha etkili kılarak izleyiciler üzerinde büyümlü bir atmosfer oluşturur.

Kumun ışık ve ses ile dans etmesini; Yetenek Sizsiniz Yarışma Programı'nın 2011 yılı yılbaşı gecesi özel programında Rüya Takım'ın şampiyonu ve kum sanatçısı Veyssel Çelikkemir ile konuştuk. Biz sorduk, o cevapladı. Ve ortaya keyifle okuyacağınız bir röportaj çıktı.

Bize kendinizden bahseder misiniz?

1983 Yozgat Çayıralan'da doğdum. İlkokulu Yozgat'ta ortaokul ve liseyi Kırşehir'de tamamladım. Kırşehir Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi resim bölümünü okudum. Gazi Üniversitesi resim öğretmenliği bölümünden mezun oldum. Öğretmenlik mesleğini çok sevmeme rağmen mesleğe hiç başlamadım. Üniversite döneminde severek yaptığım kitap resimleme işine verdim kendimi. 8 yıl boyunca devletin ücretsiz dağıttığı kitapların çizimlerini yaptım. Halende fırsat buldukça çizmeye devam ediyorum. Küçüklüğümden beri hayalini kurduğum bir meslekti. Bu yüzden öğretmenliği ikinci plana almak zorunda kaldım.

Kum sanatına ilginiz nasıl başladı?

Kum sanatına olan ilgim kitap resimlediğim dönemlerin armağanıdır diyebilirim. Hayal kurma, kurulan bir hayali resmetme, hızlı çizmek gibi katkıları yansıtabileceğim en güzel alan kum sanatıydı. Ülkemizde de bu sanatı yapan hiç kimsenin olmadığını biliyordum. Bu sanatı ülkemizde uygulayan ilk kişi olmak edindiğim tecrübeleri kumla buluşturup seyirciye sunmak büyük bir fırsattı. Bende bu fırsatı değerlendirdim.

Kullandığınız kumun bir özelliği var mı?

Kullandığım kumu kendim hazırlıyorum. Bir kaç kumun karışımından elde ettiğim bir kum. Her kumun olmadığını özellikle belirtmek istiyorum. Kum, toz kaldırdığı için sürekli solumak zorunda kaldığımdan kumu titizlikle hazırlıyorum.

Gösterilerinizi nasıl hazırlıyorsunuz? Gösterilerinizde olmazsa olmazlarınız var mı?

Gösterilerimize hazırlanırken birinci adımımız konu. Konuya göre hazırlık aşamamız başlıyor. Bilmediğimiz bir konuya araştırma yapıyoruz. Bu sayede birçok şey de öğrendim aslında. Bazı konular resmetmeye uygunken bazı konuları resmetmek bazen zorlayabiliyor. Araştırma kısmı bittikten sonra duruma göre bazen kâğıt üzerinde storyboard hazırlıyorum. Resimler arası geçişleri hayal ediyorum. Daha sonra da kumla uygulama yapmaya başlıyorum. Bazen kurulan hayal güzel olsa da kumda çıkan resimler görsel anlamda tatmin etmeyebiliyor. Bazen de tam tersi hayal ederken olmayabilir dediğimiz bir konu çok güzel görsel şölene dönüşebiliyor. Bazen de hiç çalışmadan doğaçlama o anda resimler yapıyorum. Bu daha çok hoşuma gidiyor. Hazırlanmış olsam dahi seyircinin enerjisine göre konuyu uzatıp kısaltabiliyorum.

İkinci aşamamız konu çıktıktan sonra müzik seçimi. Müzik seçimini eşim Melek'le beraber yapıyoruz. Melek gösterilerimiz esnasında fonda duyulan müzikleri efektleri yönlendiriyor. Eşimin de resim öğretmeni olması işimizi çok kolaylaştırıyor. Aynı dili konuşmak ikimiz içinde bulunmaz bir nimet. Çoğu zaman resimleri kurgularken aklımda bazı müzikler çalmaya başlıyor tabi konu çıkıp da müzikle olan uyumuna bakıp değiştirdiğimiz anlar olabiliyor.

Müzik aşamasını da bitirdikten sonra işimiz teknik olarak bitiyor. Hayatımız akıp gitse de beynim sürekli resimleri tekrardan çiziyor. Gözümü kapatıp sahneleri hayal ederek müzikleri dinliyorum. Son noktayı, gönlümüzün razı olup olmaması koyuyor diyebilirim. Gönlümün razı olmadığı hiç bir resmi çizmiyorum.

Bu sanatın geleceği olabilir mi? Bu konuda çalışmalarınız var mı?

İnanın bu sorunun cevabını sizin kadar ben de merak ediyorum. Ben elimden geleni en iyi şekilde yapmaya çalışıyorum. Zaman ne getirir bilemiyorum. Ama sanatı geliştirmek adına yaptığım denemeler ve çalışmalar var. Önümüzdeki dönemlerde bunları da izleyenlerimizle paylaşacağım.

Bu sanatı öğrenmek isteyenlere önerileriniz nedir?

Tavsiyem akademik alt yapısı olan resim çizmeyi içselleştirmiş, yaşam stili haline getirmiş kişilerin bu sanatla ilgilenmeleri olabilir. Zaten bu özellikleri taşımayanlar bir süre sonra sıkılıp bırakacaklardır. En önemlisi de astım ve alerjisi olan kişilerin çok dikkatli olmalarını tavsiye ediyorum. ■■

*Kum sanatçıları,
eserlerini ortaya
koyarken nasıl bir
ruh hali ve aşk ile
yapıyorlar hala
anlaşılabilmiş değil.*

Hazırlayan:

Doç. Dr. Fahri SAKAL

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Fen Ed. Fak.
Tarih Bölümü, Samsun

I. İZMİR İKTİSAT KONGRESİ

Giriş

Türkiye ekonomi ve politikası Cumhuriyet döneminde yapılan 5 resmî, 1 özel kongrede² tartışılmıştır. Resmi kongreler İzmir'de, özel statüdeki İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. İktisat Kongresi'nde (17 Şubat - 4 Mart 1923) Erken Cumhuriyet döneminin ekonomi politikaları görüşülmüş; Batılılara Türkiye'nin takip edeceği iktisadi politikalar gösterilmiştir. Lozan görüşmelerinin ikinci dönemi öncesinde Türkiye'nin Bolşevikleşmeyeceğinin ve piyasa ekonomisine açık olacağına vurgulanması gerekmiştir.³ Ayrıca İstanbul'da Milli Türk Ticaret Birliği'nin bir ticaret kongresi düzenleyeceği duyulunca, Ankara yönetimi bunu önlemek için İzmir'de daha kapsamlı bir kongre planlamıştı. Özel sektör eğilimli kongrenin kararları, Türkiye'nin daha sonra uygulayacağı planlı ekonomiden epeyce uzaktı. Bunda özellikle beşeri ve fiziki sermayenin yetersizliği etkilidir.⁴ Bu kongrede öngörülen model 1930'dan itibaren rafa kaldırılmış ve 24 Ocak 1980 Programına kadar da uygulanmamıştır.

Kongre'nin toplanması ve alınan kararlar

İktisat Vekâletinin düzenlediği kongre⁵ mekân olarak eski Osmanlı Bankası depoları olan Hamparsumyan mağazalarını kullanmıştır. Kongre'de sağda tüccarlar, solda işçiler, merkezde çiftçiler yerleşmiş ve çiftçilerle işçilerin arasındaki yer de sanayi murahhaslarına verilmiştir. Kongreye çiftçi, tüccar, sanayici ve işçi temsilcilerinden 1135 üye, 500'ü kadın olmak üzere 3.000'den fazla dinleyici katılmıştır.

Kongreye üretici ve iktisatçıların yanı sıra sivil ve asker bürokratların da özel sektör temsilcisi olarak katılmaları manidardır. Başkan vekili olarak seçilen yazar Aka Gündüz ve Rukiye Hanım işçilerin, Kongre başkanı Kazım Karabekir de sanayicilerin temsilcileri arasındadır. Esasen Kongre bir istişare toplantısı mahiyetinde geçmiş ve daha ziyade yeni dönemde izlenecek ekonomik politikalarla ilgili beyin fırtınası niteliğinde olmuştur. Alınan kararlar şöyle gruplandırılabilir.⁶

Sanayi

- Ticari Bankalarının Kurulması.
- Yabancı sermayenin ve yabancı bankaların teşviki.
- Dış Ticarete sanayileşme gerçekleşene kadar himayeci politikaların uygulanması.
- İktisat eğitimine ve teknik okulların kurulmasına önem verilmesi.
- Gelir ve Kurumlar vergilerinin yeniden düzenlenmesi.
- Ulaşım ve haberleşmenin geliştirilmesi ve maliyetlerin düşürülmesi.
- Sanayii Teşvik Kanunu gözden geçirilerek özel sektöre destek verilmesi.
- Sanayi için gerekli yatırım mallarının ithalinden vergi alınmaması.
- Büyük şehirlerde esham ve tahvilat borsalarının kurulması.
- Madencilikle ilgili bilgi ve istatistiklerin devamlı yayınlanması.
- Demiryollarının yapımına hız verilmesi, demiryolu olmayan yerlerde şosele-rin yapılması.

“Kılıç kullanan kol yorulur; fakat saban kullanan kol her gün daha çok kuvvetlenir ve daha çok sahip olur... Siyasi ve askeri muzafferiyetler ne kadar büyük olursa olsun iktisadi zaferle taçlandırılmazsa beklenen verim kalıcı olamaz. En kuvvetli ve parlak zaferimizi taçlandıran yararlı sonuçları temin için iktisadi egemenliğimizin temin ve sağlamlaştırılması lazımdır”.

M. Kemal Atatürk

"Büyük Millet Meclisi Hükümeti
İzmir İktisat Kongresi Posta ve
Telgraf Şubesi" damgası

Tarım

- Aşar Vergisi'nin kaldırılması.
- Ormanların Korunması ve hayvan-
cılığın geliştirilmesi.
- Tarım makine ve teçhizatının kolay
ve gümrüksüz ithali.
- Topraksız Köylüye parasız toprak
verilerek mülk sahibi olmalarının sağ-
lanması.
- Tarım eğitime önem verilmesi,
tarım atölyeleri ve okullarda pratik
tarım eğitimi verilmesi.
- Tarımsal Kredilerin düşük faizli ola-
rak verilmesi.
- Yol ve hayvan vergisinin yolların
yapımında ve verimli yatırımlarda
kullanılması.
- Yüksek eğitimlilerin, özellikle ziraat
mühendislerinin köylerde geçici ola-
rak kullanılması.
- "Türkiye Çiftçiler Birliği" adlı bir ku-
ruluşun kurulması.
- Köylülere üretimle ilgili yayınların
bedava ulaştırılması.
- Askeri kurumlarda uygulamalı zira-
at eğitiminin de verilmesi.
- Hayvan hırsızlığı, yol kesiciliği gibi
suçların daha etkili cezalandırılması.

Emek

- Sanayi işçileri için 8 saat çalışma sü-

resinin kabulü.

- Çalışanlara tatil, hastalık, doğum
ve hamilelik izni; evlenme yardımı,
kaza ve hayat sigortası hakkı.
- Amele ifadesinin işçi olarak de-
ğiştirilmesi.
- 12 Yaşından küçüklerin çalıştırılma-
maları.
- Gece çalışmalarının 4 saatle sınır-
landırılması ve tam gün sayılması.
- İşçi çocuklarının yatılı okullarda pa-
rasız okutulması.
- Sendika hakkının tanınması.
- Maden Ocaklarında 6 saat çalışıl-
ması ve 18 yaşından küçük kızların
çalıştırılmaması.
- İşçi ücretlerinin düzenli ve nakit ola-
rak ödenmesi.
- İşçilerin haftada bir gün tatil yapması.
- 1 Mayıs'ın İşçi Bayramı olarak kabul
edilmesi.

Kongre kararları görüldüğü üzere bazı genel dilek ve temennilerdir. Gerçekleştirilme yolları, finansman sağlama yöntemi, imkân ve öncelik dereceleri tespit edilmemişti. Dileklerin kalkınmada özel sektörcü, himayeci ve milliyetçi eğilimleri vardı.⁷

Atatürk, ekonomi politikasına ilişkin görüşlerini İzmir İktisat Kongresi'ni

açış konuşmasında belirtmiştir. Henüz cumhuriyet ilan edilmeden böyle bir kongrenin toplanması oldukça önemlidir. Ayrıca kongre toplandığı sırada henüz Lozan'da antlaşma sağlanamamıştır. Batıya bir mesaj verilmeliydi. Bu kongrede Türkiye kapitülasyonlar, imtiyazlı şirketler ve Düyun-ı Umumiye gibi uygulamalardan korunmaya çalışılmıştır. Bunun için üç amaç belirlenmiştir:

1.Osmanlı İmparatorluğu'nu iktisadi bağımlılığa götüren kapitülasyonları kaldırmak. Lozan'da bu düşünce gerçekleştirilmiş, ancak yabancı sermaye karşısında uzun süre hissi bir çekingenlik hâkim olmuştur. 2.Türkiye'nin iktisadi sistemini belirlemek. Kongre kararları iktisadi sistemi belirleme konusunda etkili olamamıştır. 3.Kalkınma yolunda aşılması gereken sorun alanlarını belirlemek. Bu konuda da kongre belirleyici olamamıştır.

Kongreyi açış konuşmasında Atatürk şunları söylemiştir: "Kılıç kullanan kol yorulur; fakat saban kullanan kol her gün daha çok kuvvetlenir ve daha çok sahip olur... Siyasi ve askeri muzaferiyetler ne kadar büyük olursa olsun iktisadi zaferle taçlandırılmazsa beklenen verim kalıcı olamaz. En kuvvetli ve parlak zaferimizi taçlandıran yararlı sonuçları temin için iktisadi egemenliğimizin temin ve sağlamlaştırılması lazımdır."⁸

Kongre'nin sonuç bildirgesi: Misak-ı İktisadi veya Misak-ı Ahlaki

Birinci İktisat Kongresi'nde kabul edilen Misak-ı İktisadi kararları on iki maddeden ibarettir.⁹ Şu ifadelelere dikkat ediyoruz: "Türkiye milli hudutları dahilinde, lekesiz bir istiklal ile... milli hakimiyetini kanı ve canı pahasına elde ettiğinden.... tahribat yapmaz, imar eder... sarf ettiği eşyayı mümkün mertebe kendi yetiştirir. Çok çalışır: vakitte, servette

ve ithalatta israftan kaçar..... Ormanları evladı gibi sever, bunun için ağaç bayramları yapar... Hırsızlık, yalancılık, riya ve tembellik en büyük düşmanımız, taassuptan uzak dindarane bir sağlamlık her şeyde esasımızdır... Türkler ifran ve marifet âşığıdır... Birçok harpler ve zaruretlerden dolayı eksilen nüfusumuzun fazlaşması ile beraber sıhhatlerimizin, hayatlarımızın korunması en birinci emelimizdir. Türk, mikroptan, pis havadan, salgından ve pislikten çekinir, bol ve saf hava, bol güneş ve temizliği sever... Türk, dinine, toprağına, hayatına ve müessesatına düşman olmayan milletlerle daima dosttur... Türk açık alın ile serbestçe çalışmayı sever... Türkler hangi sınıf ve meslekte olurlarsa olsunlar, candan sevişirler. ... Çocukları İktisadi Misaka göre yetiştirir". Kararlar bunlardı! Türk şudur, budur, mikroptan korkar, temiz havayı sever, sıhhatimizi ve hayatımızı koruyalım... Bunları yazabilmek için bir kongre toplama ya gerek yoktur.

Akşam gazetesinde N.Ş. imzasıyla yayınlanan bir makalede: "On iki maddeden ibaret olan bu Misak-ı İktisadiyi okuyunca hayrette kaldık.... Mesela, bakınız Misak-ı İktisadinin birinci maddesi: "Türkiye lekesiz istiklal ile dünyanın sulh ve terakki unsuru olacaktır." İkinci madde: "Türkiye hâkimiyetini feda etmez, Hükûmete zahirdir." Altıncı madde: "Hırsızlık, yalancılık, riya ve tembellik en büyük düşmanımızdır..." Bunlardan hiçbir hiçbir Türk için meçhul olmadığı gibi, lalettayın bir insanın çocukluk zamanında öğrendiği şeylerdir. On iki madde içinde iktisadiyatımıza rehber olacak bir iki cümle var: Türkiye halkı, sarf ettiği eşyayı kendi yetiştirir; orman yetiştirir; madenleri kendi milli istihsalı için işler; mutavassıt istemez; inhisar istemez. Bunlar gayet umumi ve tabii nasihatler hududunu geçmiyor. İktisat Kongresi bu suretle ansızın ahlak

cemiyetine tebeddül etmiş... Hiç şüphesiz bu nasihatler gayet kıymetlidir. Fakat bunları bulmak, toplamak için 1135 kişinin İktisadiyat Kongresi namı altında İzmir'e kadar giderek toplanması lazım değildi... bunun başına Misak-ı İktisadi yerine Misak-ı Ahlakî demek.... daha doğru olmaz mıydı" eleştirisi yapılmıştır.

Bu kongreyi bazıları Cumhuriyetin iktisadi temellerini atan etkinlik olarak selamlarken, bazıları da başarısız bulmuşlardır. Şevket Süreyya Aydemir, o bazılarına göre "oldukça kötümser", bir değerlendirme yapmıştır: "Ben İzmir Kongresine, arkadaşlarımla verdiği değeri vermiyorum. Kitaplarımda da vermemişimdir. Bu, reis olan Karabekir'in liberal oluşu, hayır, liberal filan da değil, iktisatçı değil bir kere. Yani o kongrede iktisatçı yok. Mesela işçi sınıfını Aka Gündüz temsil ederdi. Tüccar sınıfını da Ahmet Hamdi Başar temsil ederdi. Saraçoğlu ile tartışmalarını anlatmıştır, çok hoş olduğu için naklediyorum. Diyor ki: "Ne söylüyorsa bilmiyor, o söyledikleri yalan, Fransız Anayasasının filan maddesi diyor, yalan, yok öyle bir şey. Ben söylüyorum, benimki de yalan. Oturduk bir gün akşama kadar iki taraf birbirimizi idare ettik, günü gün ettik". Nitekim sonra bir takım temenniler: Türk namusludur, Türk çalışkandır, gibi. Kongrenin bir tek vesikası vardır: Atatürk'ün nutku.. "Devlet iktisadi bir teşekküldür" sözü.¹⁰

Benzer eleştirilerden birini de Suphi Nuri (İleri) yapmıştır: "Bu on iki maddeyi birkaç defa okuduğumuz halde, bir türlü iktisadiyatımızın neden ibaret olacağını anlayamadık. Bu misakın ismi dinî veya ahlakî olmalıydı. İktisadî diyebilmek için köklü bir takım iktisadî kaideler, programlar, ahkâm görmek isterdik. İzmir Kongresi iktisadî siyasetimizi kavrayamadı, takdir edemedi, bulamadı, tespit eyleyemedi. Birinci maddesinde iktisada dair bir kelime yoktur... ikinci maddede millî hakimiyetten bahsedildiği halde... Üçüncü maddede nasılsa iktisat kelimesine tesadüf ediyoruz.... Beşinci maddeye gelince: Ağaç bayramı yapmakla ormanlarımızı nasıl himaye edeceğiz? Altıncı madde de ahlak meselelerine aittir... Yedinci maddenin de İktisat Misakından ziyade bir ilm-i hal misakında yeri olsa gerektir... Sekizinci maddeye bütün bir dünya ithal edilmiştir..... On birinci madde ancak bayram günlerinde tatbik edilebilir... On ikinci maddede Türk kadını ve çocukluğundan bahsediliyor..... Biz İzmir'den ilmî bir iktisat siyaseti bekliyorduk. Bize dinî, ahlakî bir nasihat geldi."¹¹

Bu kongre kapitülasyon ve düyun-ı umumiye ekonomisine tepkili, özel teşebbüs ağırlıklı ve devletin yönlendiriciliğini esas almıştır. Kararları pek fazla uygulamaya alanı bulamamış, özellikle 1929-30 bunalımından sonra büyük ölçüde terk edilmiştir. Atatürk'ün serdettiği düşünceler dışında kayda değer fikirler de yoktur.¹² Alınan kararlar acemice, çocukça ve ahlakî nasihatleri andıran sözlerdir. Türkler ahlaklıymış, ağacı ve ormanı severmiş, hangi sınıftan olurlarsa olsunlar iyi sevişirmiş... Aydemir ve diğerleri eleştirilerinde haklıdır. Bu kararları almak için bir kongre yapmaya gerek yoktu. Tarihlerin böyle bir kongreden bahsetmesi, sadece Atatürk'ün burada konuşmuş olmasına bağlanabilir. Görüldüğü gibi, ne önemli kararlar alınmış, ne de alınan kararlar uygulanmıştır. Lozan görüşmeleri öncesinde Batılılara, özel sektörün destekleneceği ve yabancı sermayenin Türkiye'den kovulmayacağı konusunda güvence vermiş olması yegâne kayda değer fikirdir. Hâlbuki Türkiye'nin ciddi bir iktisat kongresine ve alınacak iktisadi kararlara ihtiyacı vardı. Alınacak akılcı kararlar ve uygulanmaları, kalkınma yolunda yapılacak hatalardan bizi koryabilirdi. Diğer beş kongre ise, kendi devirlerinde uygulanacak olan farklı politikaların belirlenmesinde etkili olmuşlar; bu yönüyle 1923 kongresinden daha önemli roller oynamışlardır. ■

Kaynakça

- 1 II. İktisat Kongresi 2-7 Kasım 1981, III. Kongre 4-7 Haziran 1992, IV. Kongre 5 Mayıs 2004 ve V. İktisat Kongresi 30 Ekim-1 Kasım 2013 tarihinde toplanmıştır.
- 2 İzmir İktisat Kongreleri'nin dışında, 22-27 Kasım 1948'de DP öncülüğünde bir kongre de İstanbul'da toplanmıştır; orada devletçi ekonomiden piyasa ekonomisine geçiş tartışılmıştır.
- 3 Murat Koraltürk, "Türkiye Ekonomisi(1923-1960)", Türkler C. 17, s. 581.
- 4 Metin Toprak, "İzmir İktisat Kongresi: Bir Gelecek Perspektifi"; İktisat, İşletme ve Finans, Ocak 2004, 2.
- 5 Koç, İ. Ceyhan, "İzmir İktisat Kongresinin Türk Ekonomisinin Oluşumuna Etkileri", Atatürk Dergisi, Cilt: III, Sayı: I, Mayıs 2000 s. 148-149.
- 6 Toprak, 6.
- 7 Heyet, Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ekonomisi 1923-1978, Apa Ofset Basımevi, İstanbul 1980, s. 78
- 8 Koraltürk, s.581
- 9 Koraltürk, s. 582.
- 10 Toprak, 7.
- 11 Toprak, 8.
- 12 Koraltürk, s.581.

99. Yıl Dönümünde

Çanakkale Zaferi

Bir destandır Çanakkale... Tarihin akışını değiştiren bir destan... Türk tarihinde bir benzeri daha bulunmayan en hazin zaferdir. Çanakkale... Dünya tarihinde abideleşen, ebedileşen bir büyük zaferdir.

Balkan Savaşları'nda Osmanlı ordusunun uğradığı ağır hezimetin kaybedilen itibarın lekesi, Çanakkale'de adeta kanla silinmiş, ordumuzun ve halkımızın maneviyatı güçlenmiş, bu maneviyat Milli Mücadele'nin kazanılmasında büyük rol oynamıştır.

Çanakkale Savaşı olarak bilinen savaşlar aslında, I. Dünya Savaşı yıllarında 1915-1916 yılları arasında Gelibolu Yarımadası'nda Osmanlı İmparatorluğu ve İtilaf Devletleri ile cereyan eden deniz ve kara muharebeleridir. Bu cephe-

nin açılmasındaki asıl amaç; Osmanlı İmparatorluğu'nun Başkenti İstanbul'u ele geçirmek, boğazlara hâkim olmak ve İtilaf Devletleri'nin müttefiki Rusya'ya yardım etmek istemesidir. Bu muharebeler sırasında bütün taraflar ağır kayıplar vermiştir.

İtilaf Devletlerinin en şiddetli saldırısı ise 18 Mart 1915 tarihinde gerçekleşmiştir. Gemi taarruzlarından bir sonuç alamayan İtilaf Devletleri 25 Nisan'da Gelibolu Yarımadası'na çıkartma yaparak kara harekâtını başlatmıştır. Çok çetin mücadelelerin

yaşandığı kara hareketlerinde İtilaf Devletleri Gelibolu Yarımadası'nda 5 ayrı noktaya çıkarma yapmışlardır. Her ne kadar bazı noktalar İtilaf Devletleri tarafından ele geçirilse de Osmanlı askerlerinin destansı müdafası sonucunda taarruzlar her defasında geri püskürtülmüş ve tarihe "Çanakkale Geçilmez" notu altın harflerle yazılmıştır.

İstiklal Şairimiz Mehmed Akif Ersoy da bu şanlı mücadeleyi "Bedrin aslanları ancak bu kadar şanlı idi" dizeleri ile anlatmıştır. ■

**I. Dünya Savaşı
için 1900 doğumlu
gençlerin de askere
çağrılmasıyla yaşları
15 olan 1900'lular
sonradan
"Hey on beşli on beşli
Tokat yolları taşılı
On beşliler gidiyor
Sevenlerin gözü
yaşlı..." dizeleriyle bir
Tokat türküsüne de
konu olur.**

NURDAN, HEDEFİ YİNE ON İKİDEN VURDU

Genel Müdürümüz Dr. Nusret Yazıcı, 2013 ve 2014 Türkiye Bedensel Engelliler Salon Okçuluk Şampiyonaları'nda birinci olarak büyük bir başarıya imza atan İŞKUR personeli Nurdan Öztürk'e plaket verdi.

2013 yılının ardından 2014 yılında düzenlenen "Salon Okçuluk Türkiye Şampiyonası"nda birinci olan Nurdan Öztürk, büyük bir başarıya daha imza attı. Bu yıl 4-6 Nisan tarihlerinde Antalya'da yapılacak Uluslararası Kahraman Bagadır İlkbahar Okları Yarışmasına da katılacak olan Öztürk, milli takıma seçilerek 2016 Paralimpik Olimpiyatları'nda Türkiye'yi temsil etmeyi hedefliyor.

Gösterdiği üstün başarıdan dolayı Nurdan'ı makamında ağırlayan Genel Müdürümüz Dr. Nusret Yazıcı, başarılı sporcuyla plaketle ödüllendirdi. Nurdan ile gurur duyduklarını belirten Yazıcı, İŞKUR personelinin çalışma hayatının yanı sıra sosyal hayatın tüm alanlarında başarılı olması için ellerinden geleni yapmaya hazır olduklarını söyledi. İŞKUR 1. Hukuk Müşaviri ve İŞKUR Spor Kulübü Başkanı Mehmet Kurt ise bundan sonra katılacağı yarışmalarda Nurdan'ın ihtiyaç duyduğu spor malzemelerinin İŞKUR Spor Kulübü tarafından karşılanacağını müjdesini verdi.

Genel Müdürümüz Dr. Nusret Yazıcı ve İŞKUR Spor Kulübü'nün desteklerinden dolayı memnuniyetini dile getiren Nurdan Öztürk de "Kurumumuzun maddi ve manevi desteği beni motive ediyor. Tüm İŞKUR ailesine teşekkür ederim" diye konuştu.

İŞKUR'DAN
HABERLER

EĞİTİM - SEMİNER - FUAR

İŞSİZLİK - İSTİHDAM - TOPLANTI

İŞGÜCÜ PİYASASI - ZİYARET

GAZİ ÜNİVERSİTESİ'NDE HİZMET NOKTASI AÇILDI

Genel Müdür Yardımcımız Mehmet Ali Özkan, Gazi Üniversitesi'nde düzenlenen İŞKUR Hizmet Noktası açılış törenine katıldı. Törende Özkan'a Gazi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Süleyman Büyükberber'in yanı sıra Ankara Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü Talip Altuğ, İl Müdür Yardımcıları Sevide Erkmen, Aydın Cancı ve Erdoğan Ayan ile şube müdürleri eşlik etti. Ankara Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından açılan Hizmet Noktası'nda üniversite öğrencilerine iş ve meslek danışmanlığı hizmetlerinin yanı sıra iş arama becerileri, kariyer planlaması ve cv hazırlama konularında destek verilecek.

FRANSIZ HEYETİ İŞKUR'DA

Fransa Uluslararası Kamu Yarar Grubu (GIP International) Heyeti İŞKUR'u ziyaret ederek Türkiye'de istihdam alanında gerçekleştirilen çalışmalar hakkında bilgi aldı. Ziyaret kapsamında Pole Emploi İşbirliği ve Uluslararası İlişkiler Departman Müdürü Jean Pierre Callais, Çalışma, İstihdam, Mesleki Eğitim ve Sosyal Diyalog Bakanlığı Yetkilileri Nathalie Menuet ve Simon Lory'nin yanı sıra Fransa Ankara Büyükelçiliği Kurumsal İşbirliği Ataşesi Sabine Raczky-Bili'nin de eşlik ettiği heyetle bir toplantı yapıldı. Toplantıda İŞKUR'un faaliyetleri ve gerçekleştirdiği çalışmalar hakkında heyet bilgilendirilirken, Jean Pierre Callais de Fransa Kamu İstihdam Kurumunun yapısı ve faaliyetleri ile istihdam alanındaki son gelişmeleri anlattı.

İŞKUR HEYETİ TRABZON VE GAZİANTEP'TE

Genel Müdür Yardımcımız Adnan Yıldırım ve Destek Hizmetleri Dairesi Başkanı Abdullah Gökçeli Gaziantep İŞKUR İl Müdürlüğü ile Trabzon'daki işverenleri ziyaret etti.

Gaziantep'te İl Müdürü Sıraç Ekin tarafından karşılanan İŞKUR Heyeti, İl Müdürlüğü servislerini gezerek personelle görüştü. Heyet, İl Müdürlüğü faaliyetleri ve mevcut personel sayısını dikkate alarak fiziki mekân sorunuyla ilgili çalışmaları değerlendirdi.

İŞKUR Heyeti Trabzon'da ise işverenleri ziyaret ederek, işverenlerin çalışmaları ve İŞKUR'dan beklentileri konusunda bilgi aldı.

İŞKUR PERSONELİNE SOSYO EKONOMİK GÖSTERGELER EĞİTİMİ

İŞKUR İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığı tarafından gerçekleştirilen "Sosyo Ekonomik Göstergeler Eğitimi" tamamlandı. Kamu İstihdam Hizmetlerinin Geliştirilmesi Operasyonu kapsamında Van, Malatya ve Ordu'da gerçekleştirilen eğitime Nuts II bölgesinde bulunan 43 ilde görevli 80 İŞKUR personeli katıldı. İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığı tarafından verilen eğitimde katılımcılara Sosyo Ekonomik Göstergeler Sistemi hakkında bilgi verildi. Eğitimlere gözlemci olarak katılan İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanı Abdüllatif Gökdere, sosyo ekonomik göstergeler sisteminin kurulması ile ilgili verimli bir çalışma gerçekleştirdiklerini belirterek başta İŞKUR yönetimi olmak üzere eğitime katılan tüm personele teşekkür etti.

BAYBURT'TA KARIYER GÜNLERİ 69

Bayburt Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ve Bayburt Üniversitesi işbirliğiyle Kariyer Günü düzenlendi. Kariyer gününde İş ve Meslek Danışmanları danışmanlık faaliyetleri, özgeçmiş hazırlama, mülakat teknikleri, iş hayatında etkili iletişim gibi konularda katılımcıları bilgilendirdi.

UŞAK 2. KARIYER GÜNÜ 64

Uşak Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, Uşak Valiliği ve Uşak Üniversitesi işbirliğiyle nitelikli işgücünün istihdama kazandırılması amacıyla "Uşak 2. Kariyer ve Girişimcilik Günü" düzenlendi. Mustafa Kemal Paşa Anfisi'nde yapılan etkinlikler kapsamında "Kariyer, Girişimcilik, İstihdam" adlı panel gerçekleştirildi.

BATMAN KARIYER VE GİRİŞİMCİLİK ZİRVESİ 72

Batman Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ildeki ilk "Kariyer ve Girişimcilik Zirvesi"ni gerçekleştirdi. İŞKUR'un iş arayan ve işverenlere yönelik hizmetlerinin tanıtıldığı etkinlikte girişimcilere de plaket verildi. Etkinliğin ardından katılımcılara "Çalışma Hayatında İletişim" konulu konferans verildi.

İŞKUR VE DENİZBANK'TAN SERTİFİKA TÖRENİ 34

İstanbul Çalışma ve İş Kurumu Şişli Hizmet Merkezi ile Denizbank arasında düzenlenen 100 kişilik "Çağrı Merkezi Mesleği"ndeki eğitimini tamamlayan 60 kişinin katılım belgeleri İl Müdürü Muhammer Coşkun ve Denizbank üst düzey yöneticilerinin katıldığı bir törenle verildi.

DENİZLİ'DE KARIYER GÜNLERİ 20

Denizli Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından düzenlenen "Yeteneğinize Yön Verin" ana temalı kariyer günü etkinliği ile girişimcilik eğitimi başarı ile bitiren kursiyerlerin sertifika dağıtım töreni Atatürk Endüstri Meslek Lisesi Toplantı Salonu'nda gerçekleştirildi.

BURSA'DAN 233 KİŞİLİK İSTİHDAM 16

Bursa Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ve ŞAYPA işbirliğiyle UMEM Projesi kapsamında gerçekleştirilen "İstihdam Garantili İşgücü Eğitimleri"nin sertifika töreni yapıldı. Tören, açılış konuşmalarının ardından kursu başarı ile tamamlamış 238 kursiyere sertifikalarının verilmesiyle devam etti.

ARDAHAN TEKSTİL SANAYİSİNE İLK ADIM 75

Ardahan Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ildeki ilk tekstil kursunu açtı. İl Müdürü Aydın Yılmaz "İŞKUR olarak Ardahan'a yatırım yapmak isteyen tüm firmaların yanında olacağız" dedi. Yüzde 50 istihdam garantili kurs hakkında bilgi veren İl Müdürü Yılmaz; kursiyerlere kurs süresince verilecek harçlığın yanı sıra kursiyerlerin genel sağlık sigortalarının da İŞKUR tarafından karşılanacağını söyledi.

KADIN STK ÜYELERİ BİLGİLENDİRİLDİ

61

Trabzon Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, hedef kitlesi işsiz kadınlar olan Sivil Toplum Kuruluşlarının (STK) kadın üyelerini bilgilendirdi. Trabzon Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü İş ve Meslek Danışmanları katılımcılara İŞKUR faaliyetleri konusunda bilgi verdi.

DEZAVANTAJLI KURSIYERLERE ETKİNLİK

27

Dezavantajlı gruplara yönelik mesleki eğitim kursunun kursiyerleri için Gaziantep Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, Esnaf ve Sanatkarlar Odalar Birliği Başkanlığı ve İl Emniyet Müdürlüğü işbirliği ile çeşitli sosyal etkinlikler gerçekleştirildi.

VALİ KIRAÇ'TAN İŞKUR'A ZİYARET

21

Diyarbakır Valisi Mustafa Cahit Kırarç, Diyarbakır Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nü ziyaret etti. Ziyarette Kurum faaliyetleri konusunda bilgi alan Vali Kırarç, İl Müdürlüğü servislerini de dolaşarak İŞKUR'un verdiği hizmetlerden duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

VALİ KOLAT'TAN İŞKUR'A ZİYARET

71

Kırıkkale Valisi Ali Kolat, Kırıkkale Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nü ziyaret etti. İl Müdürü Nazım Ulu tarafından karşılanan Vali Kolat için Toplum Yararına Program (TYP), Meslek Edindirme Kursları, İşe Yerleştirme ve İşsizlik Sigortası konulu bir sunum yapıldı.

GENÇLİK, LİDERLİK VE GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMLERİ

34

İstanbul Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ve Gençlik Vakfı işbirliğiyle gerçekleştirilen "Gençlik, Liderlik ve Girişimcilik Eğitimleri" devam ediyor. Genç istihdamının artırılması ve gençlerin girişimciliğe özendirilmesi amacıyla verilen eğitimlerin ikincisi Bahçelievler Hizmet Merkezi'nde yapıldı.

HAKKARİLİ KADINLAR İŞ HAYATINA HAZIRLANIYOR

30

Hakkâri Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ve Hakkâri Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü işbirliği ile "Kadın Modelisti (Yöresel Kadın Giyim)" kursu açıldı. Kadınların mesleki açıdan kendilerini geliştirmesi, çalışma hayatına ve sosyal yaşama katılması amacıyla düzenlenen kursun eğitimleri 90 işgününün toplam 540 saat olarak gerçekleşecek.

KÖYLÜ KADINLAR İÇİN MODA KURSU

27

Gaziantep Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, İlçe Halk Eğitim Merkezi Müdürlükleri ile protokol imzalayarak kurs programlarını hayata geçiriyor. Köylü kadınlara yönelik Öğümsöğüt ve Sam köylerinde " Kadın Giysileri Kalıp Hazırlama-Kadın Giysileri Dikimi" kurslarının açılması kararlaştırılan kursta katılımcılar dikiş makineleriyle kumaşların kullanımı ve tasarımları konularında toplam 832 saat ve 104 fiili gün eğitim alacak.

AYDIN MİLLETVEKİLİNDEN İŞKUR'A ZİYARET

09

Ak Parti Aydın Milletvekili Semiha Öyüş, Aydın Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren Söke Hizmet Merkezi'ni ziyaret etti. Öyüş, ziyarette İl Müdürü Rahmi Terzi'den Kurumun işleyişi, danışmanlık hizmetleri, teşvikler, işbaşı eğitim programları hakkında bilgi aldı.

ENGELLİ KURSIYERLERE SERTİFİKA TÖRENİ

21

Diyarbakır Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ve Diyarbakır Altı Nokta Körler Demeği işbirliğiyle engellilere yönelik düzenlenen "Ayakkabı İmalatçısı" kursu katılımcıları sertifikalarını aldı. Törene Diyarbakır Valisi Mustafa Cahit Kırac, Vali Yardımcısı Ahmet Günaydın ve İŞKUR İl Müdürü Selahattin Bayram katıldı.

KARSLI GİRİŞİMCİLERE SERTİFİKA

36

Kars Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nün, İŞKUR'a kayıtlı kişilerin iş kurmalarını ve işlerini devam ettirmelerini sağlamak amacıyla düzenlediği girişimcilik eğitimini başarıyla tamamlayan 20 kursiyer sertifikalarını aldı. Sertifikalar, İl Müdürü Yusuf Bulut tarafından girişimcilere takdim edildi.

ÇİFTÇİ KADINLAR GİRİŞİMCİ OLUYOR

27

Gaziantep Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, KOSGEB Hizmet Merkezi Müdürlüğü, Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği, Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayi Destekleme Vakfı işbirliğiyle düzenlenen girişimcilik kursu sertifika töreni yapıldı. Kursu başarıyla tamamlayan 25 kadın çiftçi sertifikalarını aldı.

İŞKUR "YETENEK YÖNETİMİ" PANELİNDE

34

İzmir Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, İzmir Valiliği İl Kalite Koordinasyon Kurulunca yürütülen faaliyetler kapsamında "Kamusal Yaşamda Mükemmellik" ana başlığı altında gerçekleştirilen "Yetenek Yönetimi" konulu panele katıldı. Panel sonunda Vali Yardımcısı İçten, konuşmacılara "Teşekkür Belgesi" takdim etti.

FIRAT ÜNİVERSİTESİ'NE HİZMET NOKTASI

23

Elazığ Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, Fırat Üniversitesi'nde Hizmet Noktası açtı. Açılışta konuşan İl Müdürü Tahir Cevher, İŞKUR Hizmet Noktası'nda İş ve Meslek Danışmanlarının öğrencilere işgücü piyasası, Kurum faaliyetleri, iş arama becerileri, özgeçmiş hazırlama gibi konularda bilgilendirme faaliyetlerinde bulunacağını söyledi.

ŞİŞLİ İŞKUR, İTÜ KARIYER ZİRVESİ'NDE

34

İŞKUR Şişli Hizmet Merkezi, İTÜ'nün ev sahipliği ve Arçelik A.Ş. ana sponsorluğunda gerçekleştirilen Avrasya'nın en büyük kariyer zirvesi İKZ'14'e katıldı. Şişli Hizmet Merkezi İş ve Meslek Danışmanlarının gün boyunca öğrencilere ve katılımcı firmalara İŞKUR hizmetleri hakkında bilgi verdiği zirvede, İstanbul İl Müdürü Muammer Coşkun işbaşı eğitim programları konusunda bilgi vererek, üniversite öğrencilerinin İŞKUR'a yönlendirilmesi gerektiğini söyledi.

SERTİFİKAALIP İŞBAŞI YAPTILAR

35

İzmir Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, Bergama Meslek Eğitim Merkezi ve Ateş Çelik firması işbirliği ile düzenlenen yüzde 50 istihdam garantili "Çelik Kaynakçılığı" kursunu bitiren katılımcıların sertifika töreni yapıldı. Eğitimi başarıyla tamamlayan katılımcılar, Ateş Çelik bünyesinde istihdam edildi.

İŞKUR'DAN HUZUREVİ ZİYARETİ

17

Çanakkale Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü Ali Çalışkan, her yıl 18-24 Mart tarihleri arasında kutlanan "Yaşlılara Saygı Haftası" kapsamında personeliyle Küçükkuyu Beldesi'nde bulunan huzurevini ziyaret etti. Ziyarette İl Müdürü Çalışkan ve beraberindekiler odalarında sohbet ettiği yaşlılara karanfil dağıttı.

İŞKUR MESLEK EDİNDİRİYOR

59

Tekirdağ Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından düzenlenen "Kasiyerlik" ve "Hasta ve Yaşlı Refakatçılığı" kurslarının katılımcıları meslek sahibi olacak olmanın heyecanını yaşıyor. Kursiyerlere kasiyerlik mesleğinde 480, hasta ve yaşlı bakımı Refakatçısı mesleğinde 560 saatlik eğitim verilecek.

EN BAŞARILI KADIN BÜROKRAT

22

Edirne Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü Şengül Çıldam, Edirne Televizyonu Yönetim Kurulu tarafından "Edirne'nin En Başarılı Kadın Bürokratı" ödülüne layık görüldü. Edirne Ticaret ve Sanayi Odası Konferans Salonu'nda düzenlenen törenle ödülünü Sağlık Bakanı Dr. Mehmet Müezzinoğlu'ndan alan İl Müdürü Çıldam "Beni onur ve gurur verici bu ödüle layık gören herkese çok teşekkür ediyorum." dedi.

VALİ'DEN İŞKUR'A BAŞARI BELGESİ

73

Şırnak Valisi Hasan İpek, 2013 yılında 3 bin 360 kadın ve 7 bin 667 erkek olmak üzere toplamda 11 bin 27 iş kaydı yapan Şırnak Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'ne başarı belgesi verdi. Vali İpek, İŞKUR hizmetlerinin başarıyla yürütüldüğünü belirterek, başta İl Müdürü Lezzin Özmen olmak üzere tüm İŞKUR çalışanlarını tebrik etti.

KÜTAHYA'DA 248 KURSIYER İSTİHDAM EDİLDİ

43

Kütahya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ve Nursan Kablo Donanımları A.Ş. işbirliğiyle düzenlenen "Kablo Montaj İşçisi" kursunun eğitimleri sona erdi. Eğitimi başarıyla tamamlayan 322 kursiyerden 248'i firma bünyesinde istihdam edildi. Eğitimler; meslek edindirme kursu ve işbaşı eğitimi programı olmak üzere iki aşamada gerçekleştirildi.

KONYA İŞKUR'DAN KAN BAĞIŞI

42

Konya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, Kızılay Kan Bankası ile işbirliği yaparak sosyal sorumluluk çerçevesinde İl Müdürlüğü'nde kan bağış kampanyası düzenledi. Günümüzde kan bağışının önemine vurgu yapmak amacıyla gerçekleştirilen kampanyaya İl Müdürlüğü personeli tarafından yoğun katılım sağlandı. Kampanya sonunda konuşan İl Müdürü Lokman Ceylan; kan bağış yapmanın önemini vurgulayarak kan bağışında bulunan personeline teşekkür etti.

GİRİŞİMCİLERE SERTİFİKA TÖRENİ

81

Düzce Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından açılan girişimcilik kursunu başarı ile bitiren kursiyerler için sertifika töreni düzenlendi. 100 katılımcı ile 4 grup halinde başlayan ve 70 saat süren eğitimi başarı ile tamamlayan 89 kursiyer sertifikalarını aldı.

KURSU TAMAMLAYIP İŞ SAHİBİ OLDULAR

71

Kırıkkale Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ile AssisTT Çağrı Merkezi'nin ortaklaşa düzenlediği "Çağrı Merkezi Görevlisi" kursunu tamamlayan gençler için sertifika töreni yapıldı. Aldıkları 544 saatlik mesleki eğitim ile AssisTT Kırıkkale Çağrı Merkezi'nde çalışmaya başlayacak olan gençler, sertifikalarını Valilik'te düzenlenen törenle aldı.

ENGELLİLERE İŞ ARAMA SEMİNERİ

33

Mersin Çalışma ve İş Kurumu engelli vatandaşların iş arama becerilerini geliştirmek ve doğru meslek seçimlerini sağlamak amacıyla seminer düzenledi. Seminer kapsamında İş ve Meslek Danışmanları 50 engelli katılımcıyı; iş başvurusunda dikkat edilecek noktalar, iş arama kanalları, özgeçmiş hazırlama teknikleri, mülakat metotları gibi konularda bilgilendirdi.

AYDIN'DA İŞYERİ ZİYARETLERİ

09

Aydın Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ilde faaliyet gösteren işyerlerini ziyaret ederek, işverenleri bilgilendirmeye devam ediyor. İl Müdürü Rahmi Terzi bu kapsamda DİMES A.Ş. ile BM Agro Seracılık Gıda ve Tarım Ürünleri A.Ş. firmalarını ziyaret ederek; İŞKUR hizmetleri konusunda bilgi verdi.

KÜTAHYA İŞKUR 60 KİŞİYİ İŞ SAHİBİ YAPTI

43

Kütahya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ile Martur A.Ş. arasında Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezi (UMEM) Projesi kapsamında gerçekleştirilen "Dikiş Makinası Operatörü" kursunu başarıyla tamamlayan kursiyerlere sertifika verildi. Eğitim programının sonunda 60 kursiyer firma bünyesinde istihdam edildi.

ÇİPİT DOKUMACILARI SERTİFİKALARINI ALDI

10

Balıkesir Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nün yerinde istihdamı desteklemek amacıyla Turplu Köyü'nde düzenlediği "Çipit Dokuma" kursunda 25'i kadın toplam 75 kişiye eğitim verildi. Köydeki işgücünü nitelikli hale getirerek, üretim artışına katkı sağlayan kursu tamamlayan katılımcılar sertifikalarını törenle aldı.

ŞALVARLI TİM

05

Amasya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ile Amasya Belediyesi'nin ortaklaşa düzenlediği Toplum Yararına Program kapsamında "Bandık" diye adlandırılan şalvar giyen kadınlar park ve bahçe işlerinde istihdam ediliyor. 41'i kadın toplam 127 katılımcının yer aldığı program kapsamında park ve bahçelerde çiçek dikimi ve bu alanların temizliği ile çevre düzenlemesi yapılıyor.

ENGELLİ DERNEKLERİNE PROJE YAZMA EĞİTİMİ

77

Yalova Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, Yalova Valiliği ve MARKA işbirliğiyle engelli derneklerine "Proje Yazma" eğitimi verildi. Eğitimde; Proje Yazma, Korumalı İşyerleri ve İŞKUR Engelli Destekleri konularında sunum yapıldı.

İŞKUR'DAN MUHTAR ZİYARETLERİ

20

Denizli Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, İŞKUR'un iş arayan ve işverenlere sunduğu hizmetlerle ilgili farkındalık oluşturmak, Kurum faaliyetleriyle ilgili tüm topluma bilgi vermek amacıyla muhtarları ziyaret ediyor.

BAŞARILI GİRİŞİMCİLERE SERTİFİKA VERİLDİ

13

Bitlis Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nün Tatvan Ticaret ve Sanayi Odası (TATSO) ve KOSGEB Van Hizmet Merkezi işbirliğiyle düzenlediği "Girişimcilik Kursu"nu başarıyla tamamlayan 100 kursiyer sertifikalarını aldı.

EGE ROMAN FEDERASYONU'NA ZİYARET

35

İzmir Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü kadri Kabak ve İl Müdür Yardımcısı Zafer Şener, Ege Roman Dernekleri Federasyonu'nu ziyaret etti. Ziyarette, Federasyon Başkanı Özcan Çayırılı'ya 2014 yılında 7 kamu kuruluşu ile düzenlenecek Toplum Yararına Program (TYP) kapsamında roman vatandaşlara 295 kişilik kontenjan ayrıldığı konusunda bilgi verildi.

İŞKUR TRAKYA ÜNİVERSİTESİ'NDE

22

Edirne Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü, Trakya Üniversitesi'nde Hizmet Noktası ve Kariyer Merkezi açtı. Açılış; Rektör Prof. Dr. Yener Yörük, İŞKUR İl Müdürü Şengül Çıldam, Rektör Yardımcıları Prof. Dr. Süleyman Pişkin, Prof. Dr. Recep Duymaz, Prof. Dr. Hüseyin Saroğlu, Akademisyenler, iş dünyasından temsilciler ve öğrencilerin katılımı ile gerçekleşti.

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ'NDE KARIYER GÜNÜ

27

Gaziantep Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ve Gaziantep Üniversitesi işbirliği ile Atatürk Kongre Merkezi'nde "Kariyer Günü" düzenlendi. Geniş katılıma sahne olan etkinlikte İl Müdürü Siyâç Ekin, katılımcıları Kurum faaliyet ve projeleri konusunda bilgilendirdi.

İŞKUR, MİLLETVEKİLLERİNİ BİLGİLENDİRDİ

06

İŞKUR kurum hizmetleriyle ilgili hazırladığı veri setlerini 550 milletvekiline göndererek, milletvekillerini illerinde bulunan açık işler konusunda bilgilendirdi. Kampanya kapsamında Rize Milletvekili Hasan Karal ve Gümüşhane Milletvekili Feramuz Üstün ile TBMM'de bizzat görüldü. Görüşmeyi gerçekleştiren İş ve Meslek Danışmanları milletvekillerine İŞKUR'un çalışmalarını anlattı ve hizmetlerin vatandaşlara duyurulması konusunda vekillerden destek istedi.

EĞİTİMLİ İŞGÜCÜ İLE GÜÇLÜ YARINLAR 33

Mersin Girişimci İş Adamları Derneği (MEGİAD) ve Mersin Valiliği Sosyal Destek Projesi'nin (SODES) ortaklaşa düzenlediği "Eğitilmiş İşgücü ile Güçlü Yarınlar" projesi kapsamında 40 kişilik bilgisayar işletmenliği ve bilgisayarlı muhasebe kursu düzenlendi. Kurs sonunda başarılı 20 kursiyer istihdam edildi.

KADINLAR HAFTASI'NDA KADIN ÇALIŞTAYI 27

Gaziantep Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, İl Halk Sağlığı Müdürlüğü ve İl Kadın Sivil Toplum Kuruluşları, İpekyolu Kalkınma Ajansı evsahipliğinde "Kadın Çalıştayı" düzenledi. Çalıştayda, İŞKUR tarafından yürütülen "Kadın İstihdamının Desteklenmesi Operasyonu" konusunda da bilgi verildi.

BAŞARILI İŞVERENLER ÖDÜLENDİRİLDİ 61

Trabzon Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ve Trabzon Vergi Dairesi Başkanlığı işbirliğiyle, ildeki başarılı işverenler için ödül töreni yapıldı. Törende, 2013 yılında işgücü taleplerini İŞKUR aracılığıyla karşılama, yasal yükümlülüklerini süresi içinde yerine getirme gibi kriterlere göre yapılan değerlendirme sonucu 11 firmaya plaket verildi.

ADIYAMAN İŞKUR'A 7 ÜLKEDEN ZİYARET 02

Adıyaman Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü Ramazan Tatar, Adıyaman Rekabet Kurumu Anadolu İmam Hatip Lisesi tarafından yürütülen "İş Hayatında Kadının Yeri" projesi kapsamında 7 ayrı ülkeden gelen katılımcıları makamında ağırladı. İl Müdürü Tatar, ziyaretçileri İŞKUR tarafından kadın istihdamına yönelik gerçekleştirilen faaliyetler konusunda bilgilendirdi.

İŞKUR ULUSLARARASI TARIM FUARI'NDA 33

Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü kurum hizmetlerinden daha geniş kesimin yararlanması amacıyla gerçekleştirdiği çalışmaların yanı sıra ilde yapılan tanıtım organizasyonlarına da katılıyor. 6-9 Mart tarihleri arasında yapılan 9. Uluslararası Tarım Fuarı'na katılan İŞKUR İl Müdürlüğü personeli firma standlarını ziyaret ederek, Kurum hizmetlerini tanıttı.

GEDİZ ÜNİVERSİTESİ'NDE KARIYER GÜNÜ 35

İzmir Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü Çiğli Hizmet Merkezi ve Gediz Üniversitesi'nin ortaklaşa düzenlediği Kariyer Günü etkinliği Gediz Üniversitesi Seyrek Yerleşkesinde katılımcı firmaların desteğiyle yapıldı. 40 firmanın stand açtığı, 2 bin 500 kişinin ziyaret ettiği etkinlikte öğrenciler ile iş arayanlar, iş ve staj imkânları hakkında bilgi aldı.

GÜÇLÜKLER VE FIRSATLAR KONFERANSI 42

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından Türkiye İş Kurumu işbirliği ile yürütülmekte olan ve finansmanı İsveç Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı (SIDA) tarafından sağlanan "Kadınlar İçin Daha Çok ve Daha İyi İşler: Türkiye'de İnsana Yakışır İş İçin Kadınların Güçlendirilmesi Projesi" Konya ayağı paneli gazeteci Şirin Payzın'ın moderatörlüğünde Konya Valisi Muammer Erol'un katılımıyla gerçekleştirildi.

İŞKUR'DAN TRT'YE TEŞEKKÜR

35

İzmir Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü Kadri Kabak, TRT İzmir Bölge Müdürü Muharrem Acar'ı makamında ziyaret etti. İl Müdürü Kabak, Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nün 19-20 Aralık 2013 tarihlerinde İzmir Uluslararası Fuar Alanı'nda gerçekleştirdiği "İzmir 2. İstihdam Zirvesi"ne verdikleri destekten dolayı Muharrem Acar'a teşekkür ederek, kendisine plaket takdim etti.

İŞVERENLER BİLGİLENDİRİLDİ

10

Balikesir Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, turizmin hızla geliştiği Ayvalık ilçesinde işverenlerle buluştu. Ayvalık Ticaret Odası Toplantı Salonu'nda yapılan bilgilendirmeye ilçe oda başkan ve başkan yardımcılar ile 50'ye yakın işveren katıldı. Toplantıda İş ve Meslek Danışmanları katılımcılara iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri hakkında bilgi verdi.

FRANSIZ HEYET OSTİM HİZMET MERKEZİ'NDE

06

Ostim Hizmet Merkezi faaliyet alanında bulunan, Ostim Mesleki Eğitim Merkezi Müdürlüğü'nün ortak olduğu Avrupa Birliği Mesleki Eğitim Programları (LDV) 2013 Projesi kapsamında; Fransa'da eğitim kurumlarında ve mesleki eğitim ile ilgili sivil toplum kuruluşlarında görevli yönetici, öğretmen ve temsilcilere Hizmet Merkezi İş ve Meslek Danışmanları'nca; İŞKUR hizmetleri hakkında bilgi verildi.

KURSIYERLER HÜNERLERİNİ SERGİLEDİ

78

Karabük Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ve Safranbolu Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü'nün ortaklaşa düzenlediği "CNC Makine Ahşap İşleme" kursu katılımcılarının el emeği ürünleri sergilendi. Safranbolu Kültür Eğitim Merkezi'nde yapılan sergiye Kaymakam Murat Bulacak, Belediye Başkanı Necdet Aksoy ve İŞKUR İl Müdürü Coşkun Güven katıldı.

ŞIRNAK'TA KARIYER GÜNLERİ

73

Şırnak Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü 2014 yılı Karieryer Günlerinin ilkinin Şırnak Üniversitesi Cizre Meslek Yüksek Okulu'nda gerçekleştirdi. Etkinlikte İş ve Meslek Danışmanları tarafından İŞKUR'un Şırnak'taki faaliyetleri ve iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri, iş arama becerileri, özgeçmiş hazırlama ve mülakat teknikleri konularında bilgi verildi.

KARABÜK İŞKUR'DAN KAN BAĞIŞI

78

Karabük Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeli, sosyal sorumluluk bilinciyle Kızılay'a kan bağışında bulundu. İl Müdürü Coşkun Güven "İl Müdürlüğü personelimiz kan bağışı kampanyasına yoğun ilgi gösterdi. Sergiledikleri hassasiyet, ihtiyaç sahiplerine yardım ellerini uzatma konusundaki duyarlılıkları nedeniyle hepsini kutluyorum." dedi.

BAKIRCILIK VE SEDEFÇİLİK İŞKUR'LA CANLANIYOR

27

Gaziantep Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nün Gaziantep Bakırcılar ve Sedefçiler Odası işbirliğiyle düzenlediği "Bakır İşlemeciliği" ve "Sedef Kakmacılığı" kursları yok olmaya yüz tutan bu meslekleri hayat veriyor. Kursiyerlerinin çoğu kadın olan ve bu yönüyle kamuoyunun dikkatini çeken kurs, kadın istihdamına da destek veriyor. Kursu başarı ile bitiren kursiyerler Bakırcılar ve Sedefçiler Çarşısında istihdam ediliyor,

İşe Yerleştirilen Kişi Sayısı
(2013 Yılı): 671.578 Kişi

Hazırlayan:

Mustafa ÖZEN

İŞKUR, İstihdam Uzman Yardımcısı

Tablo 1. İŞKUR Genel Verileri

2013 yılında 220 bin 75 katılımcı işgücü yetiştirme programlarından yararlanarak meslek sahibi olmuştur.

Kaynak: İŞKUR

2013 yılında İŞKUR vasıtasıyla 671 bin 578 kişi işe yerleştirilmiştir. İşe yerleştirmeler geçen yıla göre yüzde 21 oranında artmıştır. Özellikle kadınlarda ve normal işe yerleştirmelerdeki artış oranları dikkat çekmektedir. Yine 2013 yılında 34 bin 476 engelli vatandaşımız, 247 eski hükümlü-terörle mücadelede yaralanan(TMY) vatandaşımız İŞKUR vasıtasıyla işe yerleştirilmiştir.

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) işsizliğin önlenmesine yönelik oldukça önemli faaliyetler yürütmektedir. Kurumun gerçekleştirmiş olduğu faaliyetlere ilişkin genel veriler bu bölümde derlenmiştir. 2012 ve 2013 yılı genel verilerinin derlendiği bu çalışmada İŞKUR'un özel sektör odaklı hizmet sunumu dikkat çekmektedir.

	2012	2013	Değişim (%)
Başvuru	2.296.325	2.359.304	3
Erkek	1.476.264	1.496.699	1
Kadın	820.061	862.605	5
Açık İş	991.804	1.481.196	49
Kamu	140.668	66.267	-53
Özel	851.136	1.414.929	66
İşe Yerleştirme	556.587	671.578	21
Erkek	390.979	466.155	19
Kadın	165.608	205.423	24
Normal	520.786	636.855	22
Engelli	35.531	34.476	-3
Eski Hükümlü-TMY	270	247	-9
Kayıtlı İşgücü	3.481.725	4.540.488	30
Erkek	2.188.403	2.816.471	29
Kadın	1.293.322	1.724.017	33
Kayıtlı İşsiz	2.372.262	2.610.969	10
Erkek	1.433.621	1.561.203	9
Kadın	938.641	1.049.766	12
Yurtdışı Başvuru	1.465	1.663	14
Yurtdışı Gönderme	57.953	55.369	-4

2013 yılı yılında 2 milyon 359 bin 304 kişi İŞKUR'a sunduğu hizmetlerden faydalanmak için başvuruda bulunmuştur. 2012 yılına göre Kuruma başvuruların yüzde 3 oranında arttığı görülmektedir. Başvuranların yüzde 37'si kadın, yüzde 63'ü erkektir. Geçen yıla göre kadınlardaki artış oranı erkeklerden daha fazladır.

Kayıtlı İşsiz Sayısı
(2013 Yılı): 2.610.969 Kişi

Kurslara Katılan Kişi Sayısı
(2013 Yılı): 220.075 Kişi

İŞKUR 2013 yılında 1 milyon 481 bin 196 kişilik açık iş almış ve bir önceki yılın aynı dönemine göre açık işlerini yüzde 49 oranında arttırmıştır. Yıl içerisinde alınan açık işlerin yüzde 96'sı özel sektördendir. Geçen yıla göre özel sektörden alınan açık işlerdeki artış oranı yüzde 66 olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılında İŞKUR vasıtasıyla 671 bin 578 kişi işe yerleştirilmiştir. İşe yerleştirmeler geçen yıla göre yüzde 21 oranında artmıştır. Özellikle kadınlarda ve normal işe yerleştirmelerdeki artış oranları dikkat çekmektedir. Yine 2013 yılında 34 bin 476 engelli vatandaşımız, 247 eski hükümlü-terörle mücadelede yaralanan(TMY) vatandaşımız İŞKUR vasıtasıyla işe yerleştirilmiştir.

2013 yılında itibarıyla İŞKUR'a kayıtlı 4 milyon 540 bin 488 kişi işgücü, 2 milyon 610 bin 969 kişi işsiz bulunmaktadır. Kayıtlı işsiz sayısında yüzde 10 artış olmuştur. İŞKUR'a başvuruların ve kayıtlı işsizlerin artması; Ülkemizdeki işsiz sayısının azalması veya artmasından ziyade İŞKUR'un kurumsal kapasitesinin güçlenmesiyle birlikte kurum hizmetlerinden yararlanmak isteyenlerin ve Kurumun işgücü piyasasındaki etkinliğinin artması ile ilgilidir.

2013 yılı, 2012 yılı ile mukayese edildiğinde yurtdışı başvurular yüzde 14 oranında, yurtdışı göndermeler ise yüzde -4 oranında azalmıştır. 2013 yılında 55 bin 369 kişi İŞKUR vasıtasıyla yurtdışına çalışmaya gitmiştir. Önceki yıllara paralel olarak 2013 yılında da en fazla gidilen ülkeler Irak, Rusya ve Türkmenistan olmuştur.

KURS TÜRÜ	Açılan Kurs Sayısı	2013 Yılı		
		Katılan Kursiyer Sayısı		
		Erkek	Kadın	Toplam
Çalışanların Mesleki Eğitimi	166	3.274	706	3.980
Eski Hükümlülere Yönelik Kurslar	7	86	2	88
GAP II	2	11	14	25
GAP II/UMEM-İEP	80	514	538	1.052
Girişimcilik	852	11.935	11.636	23.571
Hükümlülere Yönelik Kurslar	112	1.429	109	1.538
İşgücü Yetiştir. Kurs./ İst. Garantili	2.508	25.827	41.300	67.127
İşgücü Yetiştirme Kursları/Genel	630	3.856	9.261	13.117
Engelli Kursları	506	3.326	2.147	5.473
İşbaşı Eğitim Programları(İEP)	20.521	23.023	22.257	45.280
UMEM Projesi	2.149	22.631	16.910	39.541
UMEM Projesi/İep	2.816	8.291	6.461	14.752
Toplam	31.385	107.001	113.074	220.075

Tablo 2: AKTİF İŞGÜCÜ YETİŞTİRME PROGRAMLARI VE MESLEKİ REHABİLİTASYON FAALİYETLERİ

İŞKUR 2013 yılında 671 bin 578 kişiyi işe yerleştirdi.

Kaynak: İŞKUR

İŞKUR 2013 yılı itibarıyla toplam 31 bin 385 program açmış olup bu programlara 107 bin 1 kişi erkek, 113 bin 74 kişi kadın olmak üzere toplam 220 bin 75 kişi katılmıştır. Özellikle önceki yıllara göre Girişimcilik, İşbaşı Eğitim Programı ve İstihdam Garantili Kurslarda hem program hem de katılımcı sayısında önemli artış olmuştur. İstihdam Garantili İşgücü Yetiştirme Kursları ile Genel İşgücü Yetiştirme Kurslarına katılanların kadın ağırlıklı olması dikkat çeken bir husustur. 2013 yılında UMEM Projesinden yararlanan sayısı 55 bin kişiyi aşmıştır.

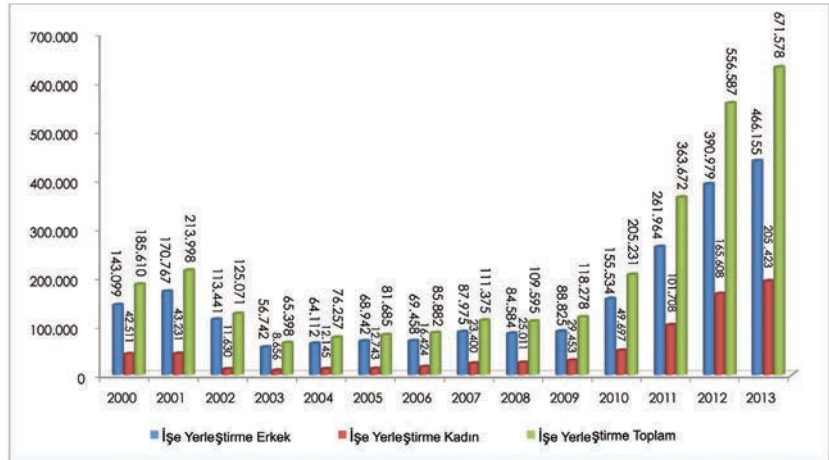
Toplum Yararına Programlar (TYP)

Toplum yararına programlar (TYP) kapsamında 2013 yılında 4.722 programdan 141.925'i erkek, 55.257'si kadın olmak üzere toplam 197.182 katılımcı yararlanmıştır.

Şekil 1: İŞKUR İşe Yerleştirme (2000-2013)

2013 yılında İŞKUR vasıtasıyla 205 bin 423 kadın işe yerleştirilmiştir. İşe yerleşenlerin yüzde 31'i kadındır.

Kaynak: İŞKUR

İŞKUR 2013 yılında 466 bin 155 kişi erkek, 205 bin 423 kişi kadın olmak üzere toplam 671 bin 578 kişiyi iş sahibi yapmıştır. 2000 yılların başında başlayan kurumsal dönüşüm İŞKUR'u işin odağına konumlandırmıştır. İşsizlik sigortası uygulamaları, e-hizmet uygulamaları ile kurumsal erişimin kolaylaşması, 2008 dünya ekonomik krizinin etkilerini azaltmak amacıyla istihdam teşvikleri, aktif işgücü piyasası politikaları kapsamında yararlanıcıların giderlerinin karşılanması, toplum yararına çalışma programları gibi birçok hizmet İŞKUR'u işsiz, çalışan ve işverenlerin hizmet aldığı bir kuruma dönüştürmüştür. Bu dönüşüm içerisinde dezavantajlı gruplar da bir hizmet hedef kitlesi olmuştur.

İşe yerleşenler içerisinde kadınların oranı 2000 yılında yüzde 23 iken 2002 yılında yüzde 10'a kadar düşmüştür. Kadınların oranı 2006 yılından itibaren artışa

İşsizlik Sigortası Fonundan Yararlanan Kişi

234.345 Kişi

İşsizlik Sigortası Fonu

(2013 Yılı): 69 milyar 270 milyon 626 bin TL

geçerek 2009 yılında yüzde 25'e, 2011 yılında da yüzde 28'e ulaşmıştır. 2013 yılında ise işe yerleştirilenler içerisinde kadınların oranı yüzde 31 olarak gerçekleşmiştir.

	ARALIK 2013 İTİBARIYLA		
	Kamu	Özel	Toplam
ENGELLİLER	7.522	24.871	32.393
ESKİ HÜKÜMLÜLER-TMY	4.615	-	4.615

4857 sayılı İş Kanunu çerçevesinde kamu ve özel sektörde 32 bin 393 kişilik engelli açık kontenjanı bulunmaktadır. 2013 Aralık ayı itibarıyla İŞKUR'a kayıtlı 101 bin 630 kişi erkek, 30 bin 176 kişi kadın olmak üzere toplam 131 bin 806 engelli bulunmaktadır. 17 bin 794 kişisi erkek, 294 kişisi kadın olmak üzere toplam 18 bin 088 eski hükümlü-TMY kayıtlı bulunmaktadır. 2013 yılında İŞKUR vasıtasıyla 34 bin 476 engelli, 247 eski hükümlü-terörle mücadelede yaralanan işe yerleştirilmiştir. 2013 yılı itibarıyla 2 bin 990'ı Kamu, 5 bin 820'si özel sektörde olmak üzere toplam 8 bin 810 engelli kontenjan fazlası olarak çalışmaktadır.

İşsizlik Sigortası Fonu ve Ödemeleri

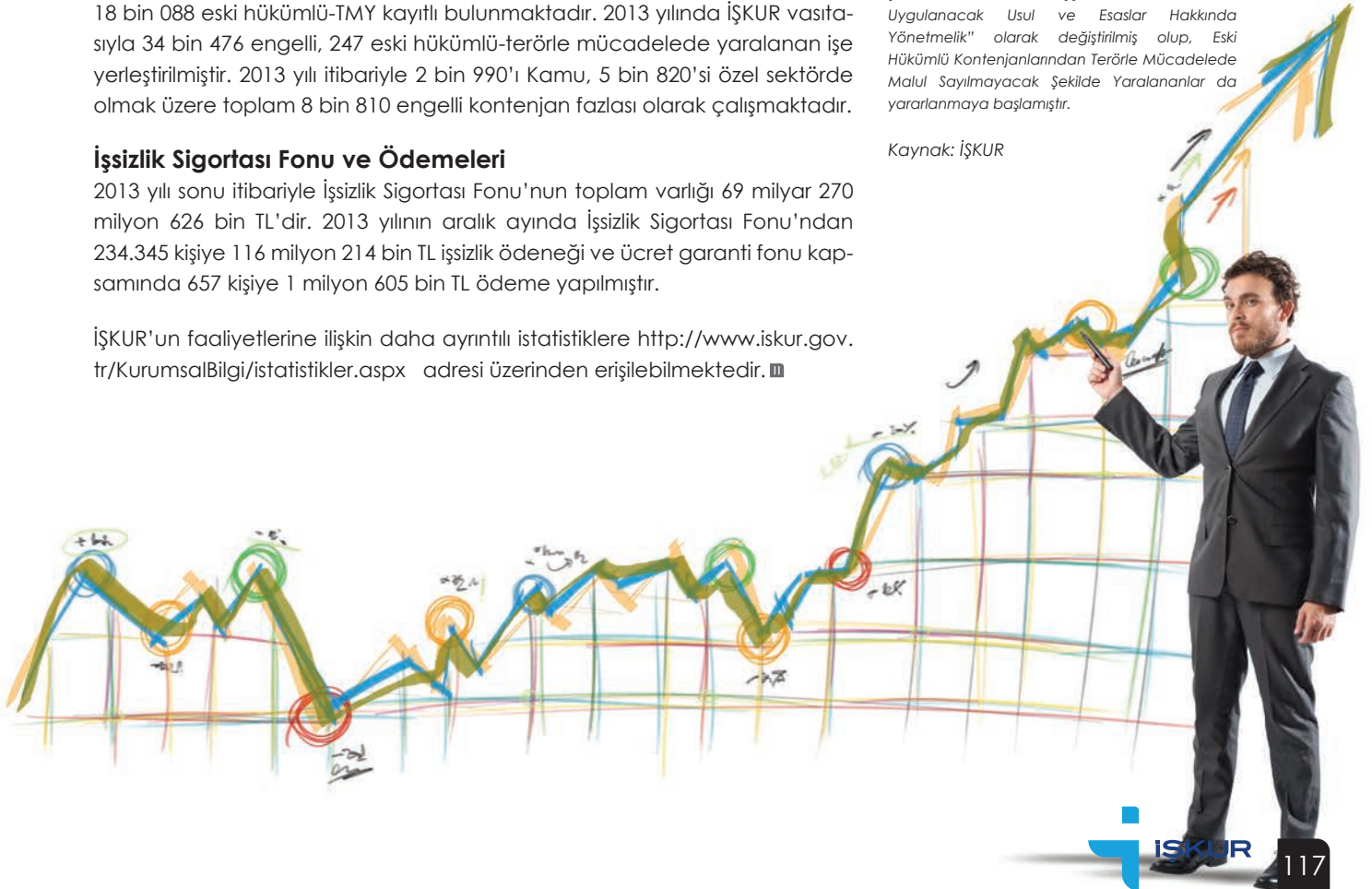
2013 yılı sonu itibarıyla İşsizlik Sigortası Fonu'nun toplam varlığı 69 milyar 270 milyon 626 bin TL'dir. 2013 yılının aralık ayında İşsizlik Sigortası Fonu'ndan 234.345 kişiye 116 milyon 214 bin TL işsizlik ödeneği ve ücret garanti fonu kapsamında 657 kişiye 1 milyon 605 bin TL ödeme yapılmıştır.

İŞKUR'un faaliyetlerine ilişkin daha ayrıntılı istatistiklere <http://www.iskur.gov.tr/KurumsalBilgi/istatistikler.aspx> adresi üzerinden erişilebilmektedir. ■

Tablo 3. Engelli, Eski Hükümlü, Terörle Mücadelede Yaralanan(TMY)* Açık Kontenjan Durumu

*06/12/2012 tarihli ve 28489 sayılı resmi gazetede yayımlanan Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Eski Hükümlü İşçi Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik gereği 19/9/2009 tarihli ve 27354 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Eski Hükümlü İşçi Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin adı "Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Eski Hükümlü veya Terörle Mücadelede Malul Sayılmayacak Şekilde Yaralananların İşçi Olarak Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" olarak değiştirilmiş olup, Eski Hükümlü Kontenjanlarından Terörle Mücadelede Malul Sayılmayacak Şekilde Yaralananlar da yararlanmaya başlamıştır.

Kaynak: İŞKUR

GENÇ İŞSİZLİKLE MÜCADELEDE UYGULANAN İSTİHDAM POLİTİKALARI VE İŞKUR'UN ÖNEMİ

Genç işsizlikle mücadele, yaşanan Euro Bölgesi krizi sonrası Avrupa'da yer alan pek çok gelişmiş ülke ekonomisinin sorunu olmakla beraber Türkiye gibi nüfusunun önemli bir kesimi genç olan ve demografik fırsat penceresi içerisinde yer alan bir ülke için de önemli bir gündem maddesini teşkil etmektedir.

Giriş

ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü)'nün tanımına göre; 15-24 yaşları arasında bulunan, referans döneminde bir saatten fazla çalışmamış olan ve aktif olarak iş arayan kişiler olarak tanımlanan genç işsizler sadece Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin değil, pek çok gelişmiş ülkenin de mücadele etmek zorunda kaldığı önemli bir sorunu teşkil etmektedir. 2013 yılında 73 milyon genç işsiz olup bu rakam 2007 yılına nazaran dört milyon daha fazladır. Ve altı milyondan fazla genç, iş arama umudunu kaybetmişken, 200 milyon genç insan iş gücü piyasasındadır ancak günde 2 dolardan daha az kazanmaktadır. Global olarak 2013 yılında genç işsizliğin, yetişkinlerdeki işsizlik oranına göre 2,7 kat daha fazla olduğunu görmekteyiz. Yani dünyada genç işsizlik oranı yetişkinlere göre üç kat daha fazladır (ILO,2013).

"NEET" olarak ifade edilen "Not in employment, education or training" yani istihdamda ve eğitimde yer alamayan gençlerin genç nüfustaki oranı OECD ülkelerinde 15,8'e ulaşmıştır. Gelişmiş ülkelerde bu sorun daha büyük boyutlara ulaşırken; gençlerdeki işsizlik oranı, yaşanan Euro Bölgesi krizi sonrasında 2012 yılı için Yunanistan'da %55, İspanya'da ise %53'e dayanmıştır².

Gençlerin marjinal tüketim eğilimleri yetişkinlere oranla daha yüksek olduğu düşünüldüğünde, genç işsizlerin sayısının artması toplam tüketim miktarını azaltırken, tüketimdeki azalmaya paralel olarak yatırımlar ve milli gelir düzeyi de azalmaktadır. Diğer taraftan işsiz gençlerin içinde bulunduğu psikolojik durumu değerlendirdiğimizde; bilimsel araştırmalar genç işsizliğin depresyon ve güven kaybı gibi psikolojik semptomlarla bağlantılı olduğunu belirtmektedir. Norveç, İngiltere ve İrlanda'da yapılan araştırmalar gençlerin sigara kullanımı, uyuşturucu bağımlılığı ile işsizlik arasında güçlü bir ilişkinin bulunduğunu saptamıştır. Bu durumda, Türkiye'deki genç işsizlikle mücadelede uygulanan politikalar ile aktif ve pasif istihdam politikalarında İŞKUR'un önemi ayrı bir boyut kazanmak-

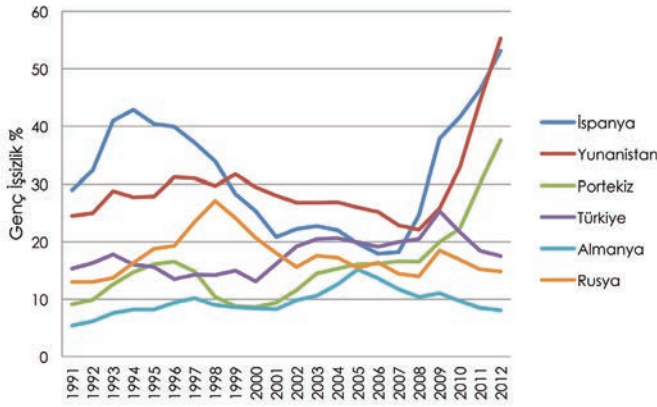

Esra KABAKLARLI*

* Dr.,
Selçuk Üniversitesi İİBF,
İktisat Bölümü

Dünyada Genç İşsizlik Oranları %

tadır. Çalışmada Türkiye'de tarihsel çerçevede genç işsizlikle mücadele de uygulanan istihdam politikaları ve son dönemde bu politikaların uygulanmasında İŞKUR'un üstlendiği rol ele alınmaktadır.

1. Türkiye'de Genç İşsizlik ve Boyutları

Türkiye nüfusu içinde genç nüfusun payının yüksek ve çalışabilir durumda olduğu düşünüldüğünde işsizlik ve özellikle genç işsizlik büyük sorun teşkil etmektedir. 2013 yıl sonu verilerine göre; toplam işgücünün %16,2'ini 15-24 yaş grubundakiler oluşturmaktadır. Ülkemizde genç işsizlik oranları, toplam işsizlik oranlarının yaklaşık iki katı seviyede seyrederken, ekonomimizde son yıllarda yaşanan büyüme rakamlarına bakıldığında genç işsizlik oranlarında sağlıklı ve sürdürülebilir bir azalma yakalanamamıştır. Buna göre 2013 yılı itibarı ile %9,7 olan işsizlik oranı, genç işsizlikte %18,7 olarak kendini göstermiştir ve istihdamsız büyüme devam etmiştir. Kentlerde yaşanan genç işsizlik oranı (%21,2) kırsaldaki genç işsizliğe (%13,7) göre daha yüksekken, genç işsizlikle mücadelede uygulanan istihdam politikaları Türkiye ekonomisinin yapısal özelliklerine göre şekillenmelidir⁴.

2. Türkiye'de Gençlere Yönelik İstihdam Politikaları

Geçmişten günümüze kadar genç işsizlikle mücadelede izlenen istihdam politikalarını Türkiye ekonomi politiğine uygun olarak 1980 öncesi ve sonrası olarak ikiye ayırabiliriz. 1980 yılı Türkiye'de iktisat politikaları açısından kırılma noktası olmuştur. Türkiye'de genç işsizlikle ilgili politikalara ilk kez Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminde (1985-1989) yer verilmiştir. 1980 yılı öncesinde artan terör ve

Türkiye AB uyum sürecinde aktif işgücü piyasalarına yönelmiş ve 2000'li yıllarda İŞKUR genç işsizlikle mücadelede daha kapsamlı projeler üretmiştir. Ülkemizde aktif işgücü politikalarının temel uygulayıcısı Türkiye İş Kurumu (İŞKUR)'dur.

anarşi genç işsizlik kavramını gündeme getirmiştir.

2. 1.1980'ler ve Öncesinde Uygulanan Politikalar

Planlı yıllarda uygulanan istihdam politikaları hedefler halinde planlara eklenmiştir. İşsizlik sorunun çözülmesi, çalışanların mesleki seviyelerinin yükseltilmesi ve nüfus artış hızından yüksek büyüme gibi hedefler planlarda yer alırken, işsizliğin baskısını azaltmak için yurt dışına işgücü gitmesinin etkili olacağı da düşünülmüştür (Bekiroğlu, 2010, s.179). Kısacası kalkınma planlarında, işsizliğin ekonomik büyümeye bağlı olarak azaltılabilecek bir sorun olduğu düşünülmüş, işgücü göçü devletin Kuzey ve Batı Avrupa ülkeleriyle ikili anlaşmalar imzalayarak koordine ettiği bir eylem haline gelmiş ve ulusal aktif istihdam politikası oluşturulmamıştır⁵.

1980'li yıllarda uygulamaya konulan ihracata dayalı sanayileşme modelinin beklenen ölçüde yeni yatırım ve istihdam yaratmaması ve seksenlerin ortasından itibaren kayıt dışı ekonominin büyümesi o yıllardaki işgücü piyasasının temel sorunlarını oluşturmuştur. Özellikle genç işsizliği azaltmak amacıyla, gençlere istihdam sağlayan işverenlerin vergi ve diğer yollarla teşvik edilmesi, gençlerin istihdam edilebilir hale getirilmesini mümkün kılacak nitelikte beceri eğitimiyle donatılmasına yardımcı olan işverenlere vergi iadesi uygulaması getirilmiştir (DPT, Beşinci. Beş Yıllık Kalkınma Planı). Mesleki eğitim alanında aktif işgücü politikalarına 1988 yılında yürürlüğü konulan yönetmelikle başlanmıştır. Daha öncesinde sadece meslek okulları ile mesleki eğitim sağlanırken zamanla bu eğitimler işgücü piyasasına transferde yetersiz kalmış ve bugünkü adıyla İŞKUR olan İş ve İşçi Bulma Kurumu aktif işgücü programlarının yürütülmesinde etkin bir rol oynamaya başlamıştır⁶.

2.2. İŞKUR ve 2000'li Yıllarda Uygulanan Politikalar

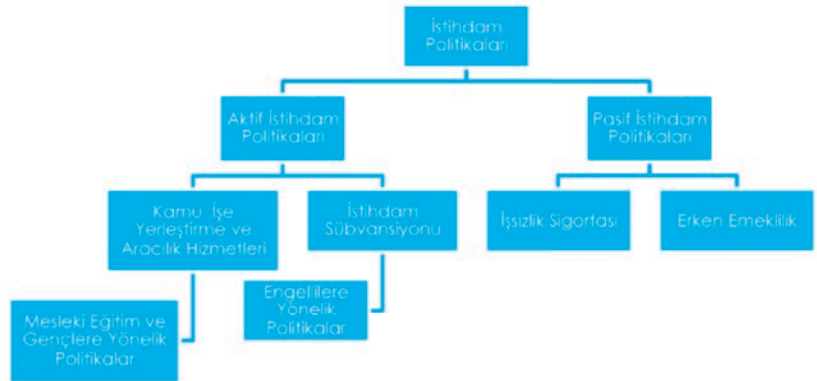
İstihdamın korunması, geliştirilmesi ve işsizliğin önlenmesi faaliyetlerine yardımcı olmak ve işsizlik sigortası hizmetlerini yürütmek üzere Türkiye İş Kurumunun (İŞKUR) iş tanımının genişletilmesi istihdam politikalarında önemli bir uygulamadır. 2003 yılında yasal kimliğe kavuşan ve Türkiye çapında 445 adet büro ile faaliyet gösteren Özel İstihdam Büroları kurulmuştur⁷. Özel istihdam büroları ücret karşılığında, işgücü piyasasında iş arayanlarla eleman arayanlar arasında en etkin şekilde aracılık hizmeti sağlayan kuruluşlar şeklinde tanımlanmaktadır. Bu bürolar özellikle AB ülkelerinde göçmen, kaçak ve kayıt dışı çalışanların, alt sınıfların istihdamını sağlamaya çalışan bir yapıdır. İstihdam bürolarından en bilinenleri arasında *yenibiris.com*, *secretcv*, *kariyer.net*'i sıralayabiliriz⁸.

İşsizlikle mücadelede uygulanan işgücü politikaları aktif ve pasif istihdam politikaları olarak ikiye ayrılmaktadır. Bu politikalarından pasif istihdam politikaları işsizliğin getirdiği olumsuz sonuçları önlemeye çalışırken, diğer kısmı ise; işsizliğin ortadan kaldırılmasını amaçlamaktadır⁹. Şekil 1'de literatürde yer alan aktif ve pasif istihdam politikaları yer alırken Şekil 2'de İŞKUR tarafından uygulanan aktif ve pasif istihdam politikaları gösterilmektedir.

Avrupa İstihdam Stratejisi'ne (AİS) uyum sürecinde genç işsizlik sorununu çözmek için 2003 yılı itibarıyla başlatılmış bir "Aktif İşgücü Programı" projesi bulunmaktadır. Bu projedeki amaçlar İŞKUR'un kapasitesini geliştirmek, işsizlikten en çok etkilenen gruplar için istihdam edilebilirliği arttırmak, iş arayan kişileri bilgilendirme ve danışmanlık sağlamak, iş arayanların becerilerini piyasayla uyumlaştırmaktır¹⁰.

2010 yılı mali programlaması kapsamında Genç İstihdamının Desteklenmesi (GİD) Operasyonu 2'nin hazırlıklarına başlanmıştır. Süresi 24 ay olan programın amacı; uygulanan aktif işgücü programları ile her ilin işgücü piyasasına bağlı olarak belirlenen mesleklerde girişimcilik eğitimleri düzen-

Şekil 1. Aktif ve Pasif İstihdam Politikaları

Şekil 2. İşkur'un Aktif/Pasif İşgücü Programları

Kaynak: İŞKUR, www.iskur.gov.tr, erişim: 29.05.2013

Pasif Programlar

- İşsizlik Sigortası
- Ücret Garanti Fonu
- Kısa Çalışma Ödeneği
- İş Kaybı Tazminatı

Aktif Programlar

- Meslek Araştırma ve Geliştirme
- İş ve Meslek Danışmanlığı
- İşgücü Yetiştirme Programları
- İşletmelerde Eğitim

lenmesi ve kendi işlerini kurmaları yönünde rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin verilmesi, okuldan işe geçişi kolaylaştıracak (staj) imkanlarının sağlanması, mesleki yeterliliklerinin artırılması ile çıraklık programlarından yararlananların sayısının artırılması, olarak sıralanabilir. 2013 yılı İŞKUR faaliyet raporuna göre izlenen aktif işgücü programları aşağıda maddeler halinde açıklanmaktadır.

İstihdam Garantili Kurslar: Geçerli bir mesleği olmayan işsizlerin, işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu mesleklerde yetiştirilmesini ve bu eğitimler sonucunda katılanların en az %50'sinin istihdam edilmesini amaçlayan kurslardır. 2013 yılında, 67.127 vatandaşın katılmış olduğu 2.508 kurs açılmıştır

Toplum Yararına Programı: İşsizliğin yoğun olduğu dönemlerde veya afet, kriz vb. gibi durumlarda işsizlere en fazla altı aylık, asgari ücret üzerinden geçici iş imkanları sağlanmaktadır. Toplum Yararına Program çerçevesinde çevre temizliği, tarihi ve kültürel mirasın korunması, restorasyon, gibi alanlarda faaliyet gösterilmektedir. 2013 yılında 197.182 kişinin katılmış olduğu 4.722 program düzenlenmiştir.

Girişimcilik Eğitimleri: İŞKUR ilk defa 2009 yılında, girişimci olmayı düşünen kişilere girişimcilik eğitimleri vermeye başlamıştır. 2013 yılında 25.166 girişimci adayının katıldığı 910 kurs açılmıştır.

İş Başı Eğitim (Staj) Programları: En az lise düzeyindeki eğitim kurumlarından mezun olmuş işsizlerin, mesleki yeterliklerini geliştirebilecekleri iş başı eğitim programları 25 TL zaruri gider ödemeleri verilerek düzenlenmektedir. 2013 yılında programlara katılan kişi sayısı 63.660 olarak gerçekleşmiş ve eğitim programı sayısı da 24.309'a çıkmıştır².

İş ve Meslek Danışmanlığı: Kişilerin sahip olduğu özellikler ile mesleklerin ve işin gerektirdiği niteliklerin karşılaştırılması ve buna yönelik olarak işgücünün durumuna en uygun mesleğin seçilmesi, seçilen meslekle ilgili eğitim imkanlarından yararlanılması, işe yerleştirilmesi, işe uyumun sağlanması sürecinde karşılan sorunların çözümüne yönelik sunulan hizmetler.

İŞKUR genç işsizlere yönelik aktif istihdam politikalarını son yıllarda etkin bir şekilde uygulamaktadır. Aktif işgücü politikaları arasında yer alan istihdam garantili kurslara katılanların çoğunu gençler oluşturmaktadır. Ayrıca İŞKUR, AB ve Dünya Bankasından alınan fonlar ile desteklenen projelerde gençlere yönelik istihdam sahaları oluşturmayı hedeflemektedir. Bu projelerden bir kısmı: Bilişim Çırakları Projesi, Gençler için Başlama Vuruşu: Rosetta Planı Projesi ve Genç İstihdamın Desteklenmesi Operasyonu " başlıklı projelerdir.

Sonuç

Genç işsizlikle mücadele, yaşanan Euro Bölgesi krizi sonrası Avrupa'da yer alan pek çok gelişmiş ülke ekonomisinin sorunu olmakla beraber Türkiye gibi nüfusunun önemli bir kesimi genç olan ve demografik fırsat penceresi içerisinde yer alan bir ülke içinde önemli bir gündem maddesini teşkil etmektedir.

Türkiye'de genç işsizlikle ilgili politikalara ilk kez Beşinci Kalkınma Planı (1985–1989) döneminde yer verilmiştir. Planlı ekonomi döneminde işsizliğin ekonomik büyümeye bağlı olarak azaltılabilecek bir sorun olduğu düşünülmüş ulusal aktif istihdam politikası oluşturulmamıştır. Türkiye AB uyum sürecinde aktif işgücü piyasalarına yönelmiş ve 2000'li yıllarda İŞKUR genç işsizlikle mücadelede daha kapsamlı projeler üretmiştir. Ülkemizde aktif işgücü politikalarının temel uygulayıcısı Türkiye İş Kurumu (İŞKUR)'dur. İŞKUR'un yanı sıra KOSGEB, TOBB, belediyeler, sanayi ve ticaret odaları, genç işsizlikle mücadelede belirli yıllar geri ödemesiz ve faizsiz mali destek sağlayan uygulamalı girişimcilik eğitimi gibi aktif istihdam politikaları ile katkıda bulunmaktadır. Genç işsizlikle mücadelede; gençlik dostu sektörler olarak bilinen turizm, spor, sağlık ve bilişim teknolojileri gibi kolay genç istihdamı yaratan sektörlerle yatırımlar teşvik edilebilir. Politika önerimiz İŞKUR'un yerel yönetimler ve sivil toplum örgütleri kamu kurumları ile beraber hareket ederek "Ulusal Genç İstihdam Politikaları" oluşturması ve yukarıdaki sektörlerle olan proje sayısını artırmasıdır. ■

Kaynakça

- 1 ILO'nun resmi web sitesinde yer alan , genç işsizlik oranının nasıl hesaplanıldığına dair bilgi için bkz. <http://www.ilo.org/public/english/employment/yen/whatwedo/projects/indicators/2.htm>
- 2 Dünya Bankası Data Bank, İşgücü İstatistikleri , World DataBank World Development Indicators, 2013 <http://databank.worldbank.org/data/variableSelection/selectvariables.aspx?source=world-development-indicators>
- 3 Morrell S L, Taylor R J, Kerr C B (1998). Unemployment and Young People's Health. Medical Journal of Australia, Vol 168, pp.236-240
- 4 TÜİK , Hane Halkı İşgücü İstatistikleri Ekim Bülteni, Sayı: 16003 15 Ocak 2014
- 5 Yıldırımöğlu, H (2005). Uluslararası Emek Göçü "Almanya'ya Türk Emek Göçü", Kamu-İş İş Hukuku ve İktisat Dergisi, Sayı 1,Cilt 8 .
- 6 Varçın, R. (2004). İstihdam ve İşgücü Piyasası Politikaları. Siyasal Kitabevi Ocak, Ankara.
- 7 İŞKUR (2011). Yılı Kurumsal Mali Durum Ve Beklentiler Raporu. Temmuz 2011 Ankara
- 8 Kaya ,B. (2009) .Özel İstihdam Büroları. İzmir Ticaret Odası, İzmir.
- 9 Şahin, Levent (2010), Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Türkiye'de Genç İşsizlik Sorunu, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi,İstanbul.
- 10 Gökmen, H. (2007). Avrupa Sosyal Devlet Anlayışında İstihdam ve Türkiyede Genç İşsizlik, T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı.Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, Uzmanlık Tezi, Ankara
- 11 İŞKUR (2013 yılı verileri).
- Bekiroğlu, Cemil (2010). Türkiye'de İşsizlik Sorununun Çözümlemesinde Uygulanan Ekonomi Politikalarının Analizi. Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Global Employment Trends for Youth 2013: A generation at risk / International Labour Office – Geneva: ILO, 2013
- International Labor Office (ILO) (2011). Global Employment Trends 2011 The Challenge of a Jobs Recovery. Genova.
- International Labour Organization (ILO). 2013. Global Employment Trends for Youth 2013: A generation at risk (Geneva)
- İŞKUR, İşgücü Politikaları, 5.09.2011 tarihinde www.dioi.gov.tr/files/istihdam/Ferudun%20Giresun.ppt, 2009, adresinden erişildi .

Kadınlar İçin Daha Çok ve Daha İyi İşler: Türkiye’de İnsana Yakışır İş için Kadınların Güçlendirilmesi İŞKUR ve ILO Ortak Projesi

Hazırlayan:

Uğur TUNÇ

İŞKUR, İstihdam Uzman Yardımcısı

Projenin Amacı Nedir ve Neler Hedefleniyor?

2013 yılı Eylül ayında uygulaması başlayan ve 2016 yılı Temmuz ayında sona ermesi öngörülen Projenin ana yararlanıcısı İŞKUR'dur. Projenin bütçesi 3,6 milyon Dolar olup finansmanı SIDA tarafından sağlanmaktadır.

Projenin ana hedefleri, kadın istihdamının artırılması ve yaygınlaştırılması konusunda ulusal ölçekte kapsayıcı ve bütünsel bir politikanın geliştirilmesine destek olmak, Aktif İşgücü Piyasası Politikaları (AİPP) ile kadınlar için insana yakışır iş olanaklarının artırılması, toplumsal cinsiyet eşitliği ve çalışma standartları alanında farkındalık oluşturma yoluyla Türkiye’de kadın istihdamının güçlendirilmesine destek olmaktır.

Bu anlamda Proje, hem ulusal düzeyde hem de pilot iller (Ankara, Bursa, İstanbul ve Konya) kapsamında yerel düzeyde sonuçlar elde etmeyi hedeflemektedir. Ulusal düzeyde, İŞKUR'un ve İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları'nın (İİMEK) toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın istihdamı alanında teknik kapasitesi geliştirilecek ve ulusal düzeyde ilgili tüm paydaşların katılımı ile bir Kadın İstihdamı ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı oluşturulacaktır. Yerel düzeyde ise, bir yandan kadın istihdamını artıracak aktif işgücü piyasası programları düzenlenerek işsiz kadınların ekonomik olarak güçlenmesine destek olunacak, diğer yandan ise mesleki eğitimlere entegre edilecek olan toplumsal cinsiyet eşitliği ve çalışma standartları eğitimleri ile kadınların toplumsal anlamda güçlenmesine destek olunacaktır.

Projeden Kimler Yararlanacak?

Projenin ana hedef kitlesi, İŞKUR'a kayıtlı olan işsiz kadınlardır. Proje çerçevesinde genç kadınlara öncelik verilecektir. Aynı zamanda, İŞKUR'a kayıtlı işsiz kadın ve erkekler verilecek olan toplumsal cinsiyet eşitliği ve çalışma standartları eğitimlerinin çalışan kadın ve erkek işçilere de sağlanması öngörülmektedir.

İŞKUR'un yanı sıra, proje pilot illerindeki İİMEK'ler de proje faaliyetlerinin yararlanıcıları arasında yer alacaktır. Bunun yanı sıra, yerel yönetimler, özel sektör

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) işbirliği ile hazırlanan ve İsveç Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı (SIDA)'nın finansmanı ile gerçekleştirilecek olan Kadınlar için Daha Çok ve Daha İyi İşler: Türkiye’de İnsana Yakışır İş için Kadınların Güçlendirilmesi Projesi hayata geçirildi.

temsilcileri, kadın sivil toplum örgütleri (STK'lar), işçi ve işveren örgütleri de bu politika ve eylemleri takip ve destekleme misyonları çerçevesinde programdan hem faydalanacak hem de programa katkı sunacaklardır.

Hangi İller Proje İlleri Olarak Seçildi?

Proje kapsamında seçilen pilot iller Ankara, Bursa, İstanbul ve Konya'dır. İllerin seçilmesinde şu kriterler dikkate alınmıştır:

- ❖ Sanayileşme düzeyleri bakımından illerin gelişmişliği ve insana yakışır iş yaratma konusunda sunulan olanakların zenginliği
- ❖ Kadınlar için yaratılan iş olanaklarının sınırlı kalması ve kadınların işgücüne katılım oranlarının Türkiye ortalamasının altında olması
- ❖ İŞKUR'un işe yerleştirme oranları
- ❖ İŞKUR'un yürüttüğü diğer projeler ile mükerrerliklerin önlenmesi

Proje Paydaşları Kimlerdir?

Kadın istihdamının artırılması için ulusal ölçekte izlenmesi hedeflenen bütüncül politikaların başarısı ilgili tüm aktörlerin sürece dâhil edilmesine bağlıdır. Bu nedenle, proje kapsamında yürütülecek tüm faaliyetlerde, gerek ulusal ölçekte gerekse de yerel ölçekte ilgili kurum ve kuruluşların aktif katılımının sağlanması için özel çaba sarfedilecektir.

Projenin Beklenen Sonuçları Nelerdir?

Proje kadınlar için daha fazla insana yakışır iş olanakları yaratmayı ve istihdamda sürekliliği sağlamayı hedeflemektedir.

- ❖ Ulusal düzeyde bir *Kadın İstihdamı ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı* geliştirilecek ve Eylem Planının uygulanması desteklenecektir.
- ❖ Toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı kadın istihdamı politikalarının geliştirilmesi için teknik destek sağlanacaktır.
- ❖ İŞKUR ve İİMEK'ler aracılığı ile yerel düzeyde kadınlar için geliştirilecek aktif işgücü piyasası politikalarının daha etkin uygulanmasına katkı sağlanacaktır.
- ❖ İŞKUR hizmetlerinin, bu hizmetlere erişimi kısıtlı olan işsiz kadınlara ulaştırılmasında destek sağlanacak ve daha iyi eşleştirme araçlarıyla kadınlar için insana yakışır iş imkanları yaratılacaktır.
- ❖ Kadın ve erkekler arasında toplumsal cinsiyet eşitliği ve çalışma standartları alanlarında farkındalığın artırılması sağlanacaktır.

Projede Hangi Aşamadayız?

Kadınlara yönelik işgücü piyasası analizlerinin yapılmasıyla ilgili hazırlıklar 2013 yılı Eylül ayında başlamış olup bu konudaki çalışmalar devam etmektedir.

Kadın İstihdamı ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planının hazırlanması amacıyla Ulusal Teknik Ekip kurulması için gerekli çalışmalar yürütülmektedir.

Projenin Açılış Konferansı, Genel Müdürümüz Dr. Nusret Yazıcı, ILO Türkiye Direktörü Ümit Deniz Efendioğlu, Kadının Statüsü Genel Müdürü İsmet Yıldız Polat ve İsveç Ankara Büyükelçisi Lars Wahlund'un katılımıyla, 12 Şubat 2014 ta-

rihinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Konferansta söz alan Yazıcı, kadın istihdamının artmasının ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasında önemli bir kilometre taşı olduğunu kaydetmiş, kadınların işgücü piyasasına katılmasının bir ev için daha yüksek gelir ve daha kaliteli hayat şartları anlamına geldiğini belirterek, İŞKUR'un son 3-4 yıldır uyguladığı çalışmalar ve kadınlara yönelik projeler dolayısıyla birçok ülkenin istihdam kurumları tarafından örnek alındığını ifade etmiştir. Konferansta ayrıca sosyal tarafların ve ilgili paydaşların katılımıyla Türkiye'de Kadın İstihdamı: Güçlükler ve Fırsatlar başlıklı bir panel düzenlenmiştir.

Proje faaliyetlerini yerel taraflara tanıtmak amacıyla, 13 Mart 2014'te Konya'da, 18 Mart 2014'te Bursa'da, 19 Mart 2014'te ise İstanbul'da "Yerel Açılış Konferansları" düzenlenmiştir.

Proje'ye ilişkin çalışmalar, İŞKUR Dış İlişkiler ve Projeler Dairesi Başkanlığı koordinasyonunda yürütülmekte olup Proje faaliyetleri İŞKUR'un ilgili birimlerinden alınan önemli katkılarla sürdürülmektedir. Bu süreçte ILO ile yakın işbirliği içerisinde çalışılarak faaliyetlerin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi hedeflenmektedir. ■

İŞKUR, İstihdam Uzman Yardımcısı

3i

TURİST REHBERİ

Yerli ve yabancı turistleri tarihi, doğal, kültürel vb. gibi özellikleri nedeniyle görülmeye değer yerlere götüren, onlara bu yörelerin tarihi, kültürel, doğal ve diğer özellikleri hakkında ayrıntılı bilgi veren, turistlerin sorunlarının çözümüne yardımcı olan kişidir. Turist rehberlerinin görevlerinden bazılarını şu şekilde sıralamak mümkündür: Turistlerin sağlık belgeleri, döviz işlemleri, kredi kartları, haberleşme gibi gezi ile ilgili işlemlerine yardım etmek, turistleri gezi programında yer alan müzeler, tarihi binalar, antik kentler, doğal güzelliği olan yerlere götürmek ve bu yerlerin özelliklerini tanıtmak.

Turist rehberi olmak isteyen kimselerin bazı özelliklere sahip olması beklenmektedir. Bu mesleği icra edecek kişilerin dış görünümünün düzgün, temiz ve bakımlı olması, en az bir yabancı dili çok iyi konuşabilmesi, yeni insanlarla tanışmaktan hoşlanması, gezmeyi sevmesi, değişiklikten hoşlanması, insanlarla kolay iletişim kurabilmesi, saygılı, nazik, güvenilir

ve güler yüzlü olması, bir grubun sorumluluğunu üstlenebilecek güven ve cesarete sahip olması, konuşmasının düzgün ve anlaşılır, ses tonunun ise yumuşak olması gibi özelliklere sahip olması beklenmektedir.

Turist rehberleri, otel, motel, müze, restoran, tapınak gibi kapalı ortamlarda, ören yerleri, sit alanları, antik yerleşim merkezleri, dağlık bölgeler gibi açık havada çalışırlar. Meslek genellikle seyahat etmeyi gerektirmektedir. Çalışma zamanı belli değildir, tam zamanlı, yarı zamanlı, gece, hafta sonu, mevsimlik çalışabilirler. Turist rehberlerinin çalışma ortamı çok değişkendir. Örneğin yazın çok sıcak, kışın çok soğuk, gürültü, toz, nem, koku bulunan ortamlarda çalışabilirler. Meslek işbirliği halinde çalışmayı gerektirir. Yerli ve yabancı turistlerle, otel, motel, restoran personeliyle, tur operatörleriyle, enformasyon memurlarıyla ve çok değişik meslek elemanlarıyla iletişimde bulunurlar.

ÜSTÜN ZEKÂLILAR ÖĞRETMENİ

Çalıştığı eğitim kurumunda üstün zekâlı öğrencilere çeşitli bilgi, beceri ve tutumları kazandırmak üzere eğitim veren kişidir. Üstün Zekâlılar Öğretmeninin, üstün zekâlı öğrencilere hangi bilgi, beceri, tutum ve davranışları hangi yöntemlerle kazandıracağı Milli Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanan öğretim programlarında (müfredat programı) yer almaktadır. Üstün Zekâlılar Öğretmeni bu program çerçevesinde; İlköğretimin birinci kademesindeki üstün zekâlı çocukların ders programlarının oluşturulması ve uygulanmasına yönelik çalışmalara katılırlar. Çocuğa kişilik kazandırarak ve onu hayata hazırlamak için eğitim ve öğretim yöntemlerini çocuğun kişisel özellik ve yeteneklerini dikkate alarak uygular, eğitim ve öğretiminden sorumlu olduğu çocukların davranışlarını gözlemler, yeteneklerini geliştirici etkinlikler düzenlerler.

Üstün Zekâlılar Öğretmeninin hem alanıyla hem de öğretmenlik mesleği ile ilgili niteliklere sahip olması gerekir. Üstün Zekâlılar Öğretmeni olmak isteyenlerin; sözel ve sayısal yeteneği gelişmiş, düşüncelerini başkalarına açık bir biçimde aktarabilen, dikkatli, işine özen gösteren, insanlarla iyi iletişim kurabilen; sevecen, hoşgörülü, sabırlı, öğrencilerin duygu ve düşüncelerini anlayabilen, kendini geliştirmeye istekli ve yaratıcı kimseler olmaları beklenir.

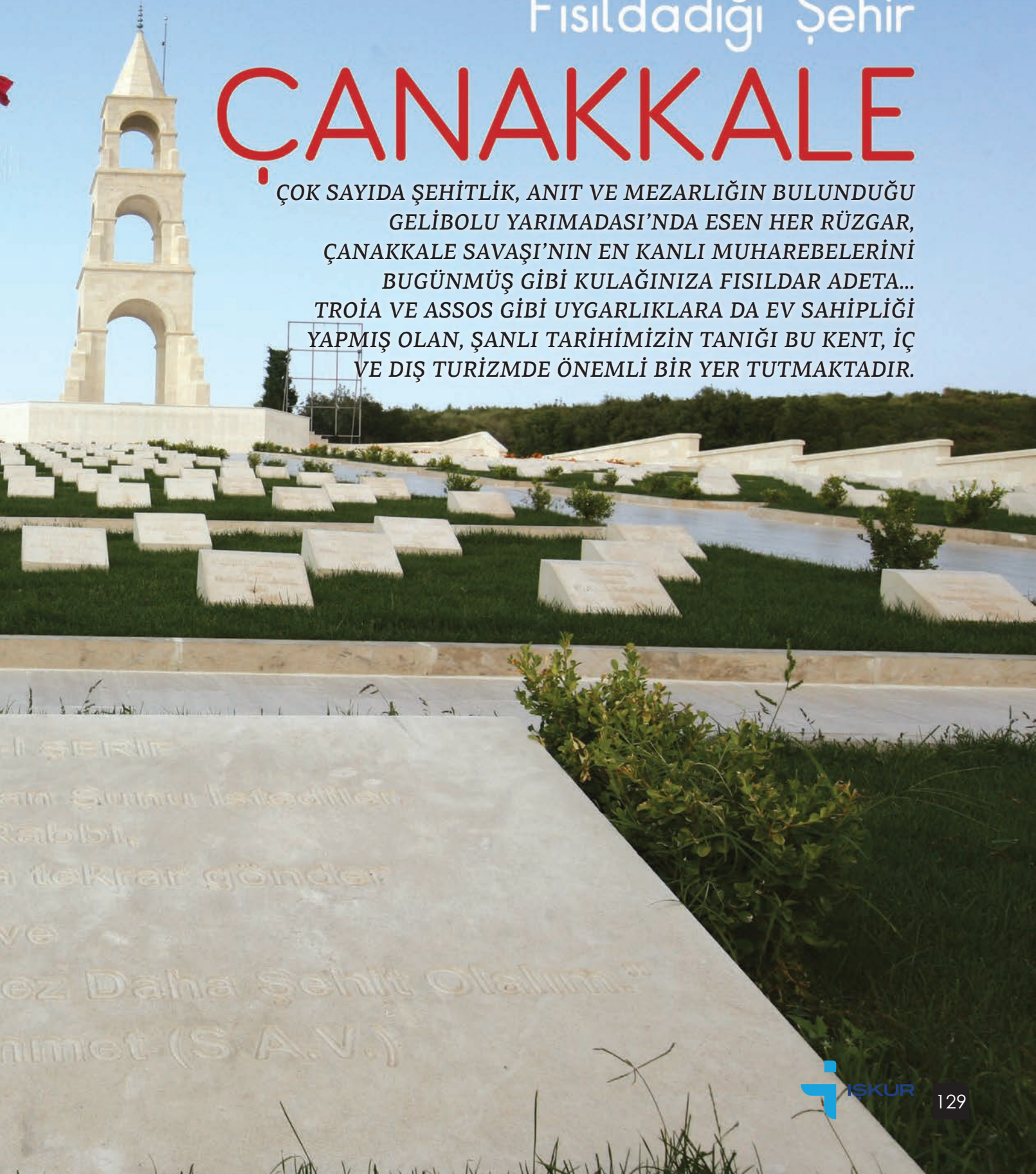
Üstün Zekâlılar Öğretmenlerinin büyük çoğunluğu Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda sınıf öğretmeni olarak atanmaktadır. Ayrıca Bilim ve Sanat Merkezi adı altında üstün zekâlı öğrencilerin eğitim aldıkları özel eğitim kurumlarında çalışma imkânları da mevcuttur.

Rüzgarların Destanlar
Fısıldadığı Şehir

ÇANAKKALE

ÇOK SAYIDA ŞEHİTLİK, ANIT VE MEZARLIĞIN BULUNDUĞU
GELİBOLU YARIMADASI'NDA ESEN HER RÜZGAR,
ÇANAKKALE SAVAŞI'NIN EN KANLI MUHAREBELERİNİ
BUGÜNMÜŞ GİBİ KULAĞINIZA FISILDAR ADETA...
TROİA VE ASSOS GİBİ UYGARLIKLARA DA EV SAHİPLİĞİ
YAPMIŞ OLAN, ŞANLI TARİHİMİZİN TANIĞI BU KENT, İÇ
VE DIŞ TURİZMDE ÖNEMLİ BİR YER TUTMAKTADIR.

Çanakkale, binlerce yıllık tarihi, doğal güzelliği ile Türkiye'nin ve dünyanın nadide yerlerinden biridir.

Asya ve Avrupa kıtalarını buluşturan Çanakkale, eşsiz coğrafyası, binlerce yıllık tarihi ve kültürüyle güzide illerimiz arasında yer almaktadır. Bununla birlikte Çanakkale Boğazı; Gelibolu ve Biga Yarımadası her biri kendi içerisinde ayrı bir çekiciliğe sahip yemyeşil koylar ve tertemiz kumsallar arasındadır. Doğaseverlerin ve turistlerin ilgi odağı olan Çanakkale, efsanelere konu olmuş ve hepsi birbirinden esrarengiz mitolojik hikâyeleri barındırmaktadır. Çok sayıda mitolojik karakterin yaşadığı kent tarihte bilinen ilk güzellik yarışmasına da ev sahipliği yapmıştır.

Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı

Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı, her yıl on binlerce yerli ve yabancı turist tarafından ziyaret edilmektedir. Çanakkale muharebelerinin izlerinin her yerde görülebildiği ve her karış topraktan şehit kokusunun hissedildiği Milli Park'ta Türk şehitliklerinin yanı sıra yabancı askerler için yapılmış anıtlar da bulunmaktadır.

Truva ve Assos Antik Kentleri

Antik kentler, Çanakkale'nin en önemli ziyaret alanlarından birisidir. Aristo'nun kurduğu ilk felsefe okulu Assos Antik Kenti'nde, dillere destan

Truva Atı ise Truva Antik Kenti'nde yer almaktadır. Bu arada bir hatırlatma: Eğer bu mekanların bilgisine haiz değilseniz, dolu dolu bir gezi için mutlaka bir rehber eşliğinde gezmelisiniz.

Oksijen Kaynağı Kaz Dağları

Muhteşem manzaraları, dinlendirici yeşil alanları ve birçok kaplıcasıyla Kaz Dağı Milli Parkı, doğaseverlerin en çok ilgi gösterdiği yerlerden birisidir. Mitolojide Afrodite, Hera ve Athena arasındaki dünyanın ilk güzellik yarışmasının burada yapıldığını görürüz. Kazdağları, Anadolu Yarımadası'nın kuzeybatısında yer alan, Biga Yarımadası'nın en yüksek dağıdır. Adeta bir oksijen kaynağı olan bu dağlar, Türkiye'nin en temiz yerleri arasındadır.

Bozcaada

Ege Denizi'nde ülkemize ait iki adadan biridir. Bozcaada'daki Osmanlı Dönemi'nden kalma önemli tarihi mekanlar arasında; Yalı Cami, Alaybey Cami, günümüzde park olarak kullanılan Namazgah ile tarihi çeşmesi, 1870 yılında inşa edilmiş üç nefli Meryem Ana Kilise'si ziyaretçileri mimari yapıları ile etkileyecektir. Aya Paraskevi Ayazması olarak tanınlanan mekanın Ortodoks inan-

cında önemli bir yeri vardır. Eskiden burada düzenlenen Paraskevi şenliklerinin yerini günümüzde Bağbozumu şenlikleri almıştır.

Günümüzde Ağustos ayında "Bağ Bozumu Şenlikleri" yapılan adada, 4 şarap fabrikasının yanı sıra, evlerde de şarap yapılmaktadır. Eski çağdaki adı Tenedos olan adaya Geyikli Yükyeri İskelesi'nden kalkan arabalı vapurla ulaşılmaktadır.

Sakin ve Güzel Küçükkuşu

Balıkesir sınırına yakın Küçükkuşu beldesi, kendisine komşu Akçay ve Altınoluk kadar tanınmamaktadır. Buna karşın temiz havası, el değmemiş güzelliği ve denizi ile her yaz on binlerce turist bu beldeyi ziyaret etmektedir. Ayrıca beldeye has zeytin ağaçlarının verdiği kokunun Kaz Dağları'ndan esen meltem ile birlikte gençleştirici etkisinin olduğu belirtilmektedir. Beldede bulunan Yeşilyurt ve Adatepe gibi otantik köyler de ziyaret edilecek yerler arasındadır.

Çanakkale'ye yolunuz düşerse dünyanın sayılı zeytinyağlarının ve Ezine ilçesinin meşhur peynirinin tadına da mutlaka bakmalısınız.

İlklerin Kadını “HALET ÇAMBEL”

Hitit alfabesini çözen bilim insanı Prof. Dr. Halet Çambel, 1936 Berlin Olimpiyatları'nda Türkiye'yi temsil eden ilk Türk kadın sporculardan biridir.

1916 yılında doğan Halet Çambel, uzun yaşamı boyunca yaptığı birçok bilimsel ve sosyal çalışma, üstün başarılar ve gerçekleştirdiği ilklerle sonsuzluğa ulaşmış önemli bir Türk bilim insanıdır. Atatürk'ün isteğiyle 1936 yılında Berlin'de düzenlenen olimpiyatlara Suat Fetgeri Aseni ile birlikte eskrim dalında katılan ilk kadın sporcularımız arasında yer alan Çambel oldukça önemli bir ilki gerçekleştirmiştir.

Hayatını adadığı meslek olan arkeoloji eğitimine 1935 yılında Fransa'da başlayan Çambel 1938 yılında mezun olduktan sonra Sorbonne'da doktora çalışmalarına başlamış ancak ikinci dünya savaşı nedeniyle Fransa'ya dönemeyerek Türkiye'de kalmıştır. Bu süreçte dönemin önemli arkeologlarından Alman Bossert'in asistanlığını yapmaya başlamıştır. 1946 yılından Bossert ile birlikte Osmaniye'de bulunan Karatepe'yi keşfeden ikili bu keşif sayesinde yaklaşık yüzyıldır çözölemeyen Hitit hiyerogliflerinin anlamlarının çözülmesine öncülük etmişlerdir. Karatepe'nin keşfinden sonra, 60 yılı aşkın süreyle Karatepe kazı çalışmalarını sürdürecektir. Çambel 1950'lerde yokluklar içerisinde "Karatepe Aslantaş Açık Hava Müzesini" Torosların tepesinde kurarak çok önemli ilklerinden birisini daha gerçekleştirmiştir.

Çambel'in eşi Şair Nail Çakırhan ünlü mimar Turgut Cansever ile birlikte Karatepe'de doğayla uyumlu çıplak beton tekniğiyle açık hava müzesinin oluşumunda önemli katkılar sunmuştur. Çakırhan, Muğla'nın Akkaya ilçesinde kendisinin tasarladığı ev ile ilk defa Mimarlık eğitimi görmeden Ağa Han Uluslararası Mimarlık ödülünü kazanan kişi olmuştur. Geçtiğimiz aylarda hayatını kaybeden değerli biliminsanı Çambel Muğla'nın Akkaya ilçesinde eşinin yanında sonsuzluğa uğurlanmıştır.

Konuşan MOZAIKLER

*Hatay Arkeoloji
Müzesi mozaik
koleksiyonu
zenginliği yönünden
Tunus'un Bardo
kentinden sonra
dünyada ikinci,
para koleksiyonu
yönünden ise üçüncü
sırada yer alır.*

Hatay Arkeoloji Müzesi'nde sergilenen mozaikler, sayılarının çokluğu, kalitesi ve büyüklüğü açısından dünyadaki tarihi eserler arasında çok önemli ve değerli bir yerde duruyor. Kentin tarihte önemli bir yerleşim yeri olması, çeşitli yolların ve kültürlerin kesiştiği bir konumda bulunması, beraberinde tüm bu zenginliğin sanat eserlerine de yansımaları sağlamıştır.

Müzenin geniş salonlarında sergilenen mozaikler daha çok Roma sanatının klasik dönemi olarak bilinen 2 ve 3. yüzyıllar arasında, Antoninus ve Severius dönemlerinde yapılmış figürlü mozaiklerdir.

Mozaikler içerik açısından çok zengindir. Mitolojik konular, çeşitli inanç ve günlük hayat unsurlarının betimlemeleri ile geometrik ve bitkisel süslemeler mozaiklerde işlenmiştir. Tamamı taban mozaığı olan eserlerde dekoratif süslemeler ön plandadır. Bundan 19 ile 15 yy. öncesinde Hatay ve çevresinde üretilen mozaikler, dünya çapında bir şöhrete sahiptir. Boyutları, yapım tekniği ve de konuları itibarıyla müzede sergilenen mozaikler, çağdaşlarından çok farklı bir yere sahiptir.

Müzede sergilen eserlerden bazıları; Çakıl Taşlı Mozaik, Avlanan Amazon, Lakedemonia Evrotas Mozaığı, Koç Başları Mozaığı, Lykurgos Mozaığı, Opus Sectila, Meander Mozaik, Gece Alemleri Mozaığı, İsis Ait Seramoni Mozaığı ve Narkisos Mozaığı'dır.

GUERNICA

YENİDEN HAYAT BULDU

Bazı eleştirmenler Guernica'yı 20. yüzyılın en önemli tablosu olarak görür. En ünlü savaş karşıtı tablo olduğuyorsa kesin. Guernica, sadece İspanya İç Savaşı'nın vahşetinin değil, modern savaşın neden olduğu ıstırabın da bir simgesi oldu.

Ocak 1937'de Picasso, Cumhuriyetçi hükümetten Paris Dünya Fuarı'ndaki İspanyol Pavilyonunda sergilenmek üzere bir duvar resmi siparişi aldı. İlk başta bir stüdyo sahnesi hazırlamayı planlıyordu, ancak üç ay sonra Guernica'nın bombalanması her şeyi değiştirerek Picasso'ya temasını sundu. Picasso, Guernica'yı çizmeye başladığında kullandığı at ve boğa gibi çoğu motif, yıllardır eserlerinde yer vermekte olduğu corrida (boğa güreşi) temasına bağlı olan, kişisel ve çelişik duygular yansıtan sembollerdi. İlk gösteriminde ciddi eleştiri yağmuruna tutulmasının yanı sıra çok sayıda eleştirmeni ve izleyiciyi de şaşkınlığa sürükledi.

İŞKUR ve Isparta Belediyesi'nin işbirliğinde düzenlenen "Ahşap Oymacılığı" kursunu başarıyla tamamlayan kursiyerler ünlü ressam Picasso'nun eseri "Guernica"yı ağaca oyarak büyük bir başarıya imza attı. Sadece el emeği kullanarak 15 günde Guernica'yı ağaca oyan 3 kadın kursiyer ilgi odağı oldu. Çalışmayla ilgili bilgi veren kursiyerlerden Dilek Sesigür "Tabloyu makine kullanmadan yaptık. Bu nedenle çok emek harcamamız gerekti. Küçük bir parça için bile bir gün akşama kadar uğraştık." dedi.

Isparta Belediyesi'ne ait Ahşap Oymacılığı ve El Sanatlar Atölyesi'nde Guernica'nın yanı sıra Osmanlı ve Selçuklu dönemlerine ait mimari desenlerle Isparta'nın sembolü gül motiflerinden oluşan eserler de üretiliyor.

*Yaklaşık 600 yıl önce kurulduğu düşünülen,
Mostar'a 20 km uzaklıkta, Blagay köyü yakınlarındaki
bir halveti tekkesi.*

Blagay Alperenler Tekkesi

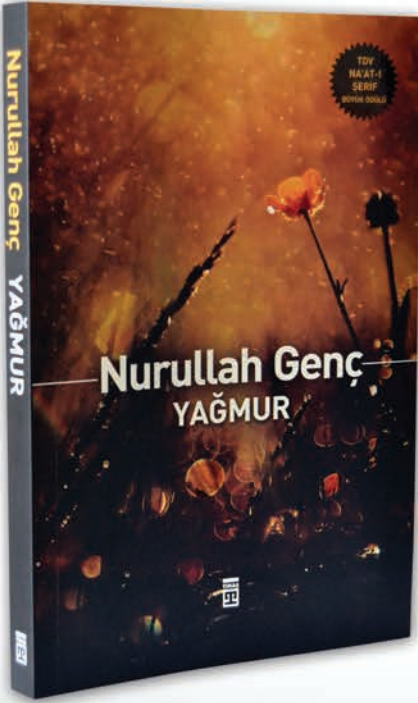
Blagay, Mostar'ın içinden de geçen ve Bosna-Hersek'in en büyük nehirlerinden "Neretva"'nın önemli kollarından biri olan "Buna Nehri"'nin doğduğu yerdir. Küçük bir yerleşim birimi olan Blagay'ı önemli kılan ise hemen su kaynağının bulunduğu mağaranın yanı başında bulunan "Blagay Tekkesi"'dir.

Bosna-Hersek'in güneyindeki Mostar kenti yakınlarında bulunan **Blagay**

Alperenler Tekkesi, Buna Nehri'nin kaynağına 600 yıl önce Anadolu'dan bu bölgeye gelen dervişler tarafından kurulmuş. Tekkenin içerisinde ayrıca Sanı Saltuk'a ait olduğu söylenen mezar da bulunuyor. Eski Yugoslavya döneminde kapatılan tekke, Bosna-Hersek'in bağımsızlığıyla birlikte yeniden açıldı. Tekke, başta Türkiye olmak üzere, dünyanın birçok

bölgesinden gelen turistler tarafından en çok ziyaret edilen yer olarak gösteriliyor. Her perşembe akşam zikir ayinlerinin de düzenlendiği tekkede, ayrıca her yıl Mayıs ayının ortasında, ülkedeki ve bölgedeki dervişlik geleneğini devam ettirenler tarafından geniş katılımı ile mevlit programı düzenleniyor. Düzenlenen programa onbinlerce insan katılıyor.

Nurullah Genç, Yağmur'la Gelen Adam...Ona bu sıfatı kazandıran 1990 yılında yazdığı ve birincilik ödülü aldığı Yağmur isimli şiirdi.

Prof. Dr. Nurullah Genç, 1960 yılında Erzurum'da doğmuş; Türk akademisyen ve şairidir. 1983 yılında kapısından içeri adını at-tığı Ankara Üniversitesi'nden Profesör ünvanını almıştır. Nurullah Genç bugüne kadar yazmış olduğu eserlerden dolayı birçok ödül kazanmıştır.

YAĞMUR, Nurullah Genç'e 1990 Diyanet Vakfı N'at-ı Şerif Büyük Ödülü'nü kazandıran 'Yağmur' şiiriyle birlikte şairin diğer seçme eserlerinin yer aldığı bir eserdir. Şair bunun yanı sıra Tutkular Ke-der Oldu romanı ile 1987 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı Roman Teşvik Ödülü'nü, 1996 yılında Doğu Anadolu Gazeteciler Cemiyeti Kültür Hizmet Ödülü'nü, Gül ve Ben isimli eseri ile 1998 yılında Tuzla Belediyesi Gül Şiirleri Armağanı Ödülü'nü ve Hüznün Lalesidir Dün-ya eseriyle ise 1999 yılında Türkiye Yazarlar Birliği'nden Yılın Şairi Ödülü'nün sahibi olmuştur.

Yağmur adlı şiir kitabı son derece sade ve akıcı bir dille yazılmış-tır. Kitap, okuyanları kesinlikle sıkıkmamaktadır. Yağmur; herkesin ve her fıkirden insanın okuması gereken bir şiir demetidir. Kısacası bir solukta okunacak bir kitaptır, Yağmur.

“Yağmur, seni bekleyen bir taş da ben olsaydım

Çölde seni özleyen bir kuş da ben olsaydım

Dokunduğun küçük bir nakış da ben olsaydım

Sana sırlıklam bir bakış da ben olsaydım”

“Yağmur”la Gelen Adam Nurullah Genç

MOBİL
sürümlerimiz
hizmetinizde...

Dergimizin son sayısını
yandaki **QR kodunu** akıllı telefonunuzdan
okutarak görüntüleyebilirsiniz.

**Bilgisayarınıza veya telefonunuza
indirmek için**

444 75 87
İSKUR
İletişim Hattı

www.iskur.gov.tr

/TuriyelsKurumu

/TuriyelsKurumu

ALO
170

Bilgi Danışma Hattı

www.iskur.gov.tr
iskurdergi@iskur.gov.tr

f/İstihdamda 3İ • t/İstihdamda 3İ • 444 75 87 İŞKUR

